

Caesaria Aversa
Sancti Bernardi

De imitatione Chri. Gersonis
lib: III:

Tabule.

Tabule capitulorum i li
bros sequentes.
Capitula libri primi.

De imitatione xpi & d
contemptu omnium vani
tatum mundi. cap. i.
De humili sentire suis
us. cap. ij.
De doctriaveritatis. c. iij.
De prudentia in agen
dis. cap. iij.
De lectione sanctarum
scripturarum. cap. v.
De inordinatis affectio
nibus. cap. vj.
De vana spe & elatione
fugienda. cap. vij.
De cauenda nimia fami
liaritate. cap. viij.
De obedientia & subiecti
one. cap. ix.
De cauenda & superflui
tate verborum. cap. x.
De pace acquirēda & se
lo proficiendi. cap. xi.
De vtilitate aduersita
tis. cap. xij.
De temptationibus resi
stendis. cap. xij.
De temerario iudicio vi
tando. cap. xij.
De operibus ex charita
te factis. cap. xv.
De sufferentia defectuum
aliorum. cap. xvj.

De mōasticavita. ca. xvij
De exempli sanctorū pa
trum. cap. xvij.
De exercitijs boni religi
osi. cap. xix.
De amore solitudinis &
silentij. cap. xx.
De pūctōe cordis ca. xxi
De cōsideratione huma
ne miserie. cap. xxij.
De mīditatōe mortis. xxij
De iudicio & penis pecca
torum. cap. xxij.
De ferventi emendatio
ne totius vite nre. ca. xxv

Capitula libri secundī.

De interna conuersatio
ne. cap. i.
De hūili submissiōe sub
prelati regimine. ca. ij.
De bono pacifico homi
ne. cap. iij.
De pura mente & simpli
ci intent. one. cap. iij.
De propria consideratio
ne. cap. v.
De leticia bone conscien
tie. cap. vj.
De amore iesu super o
mnia. cap. vij.
De familiari amicitia ie
su. cap. viij.
De carentia omnis so

latij.
De gratia
tia dei.
De paucis
crucis ier
De regia
cis.

Capitula

De intern
ad aiam si
Qd verita
ne strepit
Quod ve
militate
q multi
rant.
Oratio a
uotionis
Qd in ve
tate cora
sandum
De mira
ni amoris
De prob
ris.
De ocul
litis cu
De vili
us in oc
Quod e
cut ad si
referen
Quod

Tabula.

latij. cap. ix.
De gratitudine pro gra-
tia dei. cap. x.
De paucitate amatorum
crucis iesu. cap. xi.
De regia via a nocte cru-
cis. cap. xij.

Capitula libri tertii.

De interna xpi locutione
ad animam fidelem. cap. i.
Quod veritas intus loquitur
ne strepitu verborum. cap. ii.
Quod verba dei cum hu-
militate sunt audienda: et
quod multi ea non ponde-
rant. cap. iij.
Oratio ad implorandum de-
votionis gratiam. cap. iiij.
Quod in veritate et humi-
litate coram deo conuer-
sandum est. cap. v.
De mirabili effectu diui-
ni amoris. cap. vi.
De probatione veri amo-
ris. cap. vii.
De oculata gratia sublimi-
tatis custodia. cap. viij.
De vili estimatione sumptu-
us in oculis dei. cap. ix.
Quod omnia ad deum fi-
cut ad finem ultimum sunt
referenda. cap. x.
Quod spreto mundo dul-

ce est servire deo. cap. xi.
Quod desideria cordis
examinanda sunt et mo-
deranda. cap. xij.
De informatione patien-
tie et luctamine aduersus
concupiscentias. cap. xij.
De obedientia humilis
subditi ad exemplum ie-
su christi. cap. xiiij.
De occultis dei iudiciis
considerandis ne extolla-
mur in bonis. cap. xv.
Qualiter standum sit ac
dicendum in omni re de-
siderabili. cap. xvi.
Oratio pro beneplacito dei
perficiendo. cap. xvij.
Quod verum solatium in solo
deo est querendum. cap. xvij.
Quod omnis sollicitudo in deo
ponenda est. cap. xix.
Quod temporales misere-
rie christi exemplo equanimi-
ter sunt ferende. cap. xx.
De tolerantia iniuriarum
et quis verus patienter pro-
betur. cap. xxi.
De confessione propriis in-
firmitatibus et humiliter mi-
seris. cap. xxij.
Quod in deo super om-
nia bona et dona requie-
scendum est. cap. xxij.
De recordatione beneficiorum

Tabula.

dei multipliciū. cap. xxiij.
De quatuor magnā ipor-
tātibz pacē. cap. xxv.
Oratio contra cogitatio-
nes malas. cap. xxvj.
Oratio p illuminatōe mē-
tis duotūssima. cap. xxvij.
De euitatione curiose in-
quisitionis super alteri-
us vita. cap. xxviii.
In quibus firma pax cor-
dis ⁊ verus profectus cō-
sistit. cap. xxix.
De eminetia libet mētis
⁊ q suplet oīo magis me-
retur q lectio. cap. xxx.
Quod pūatus amor a
summo bono maxime re-
tardat. cap. xxxi.
Oīo p purgatōe cordis ⁊
celesti sapiētia. cap. xxxij.
Contra linguas obrecta-
torum. cap. xxxij.
Qualiter istante tribula-
tione deus inuocandus
ē ⁊ bñdicendus. cap. xxxij.
De diuino petendo auri-
lio ⁊ confidentia recupe-
rande gratie. cap. xxxv.
De neglectu omnis crea-
ture vt creator possit in-
ueniri. cap. xxxvj.
De abnegatione sui ⁊ ab-
dicatione omnis cupidi-
tatis. cap. xxxvij.

De instabilitate cordis ⁊
de intentione finali ad d-
um habendā. cap. xxxvij.
Qd amāti sapit ds sē oīa
⁊ in oībz. cap. xxxix.
Qd non ē securitas a tē-
tatōe i hac vita. cap. xl.
Contra vana hominum
iudicia. cap. xli.
De pura ⁊ itegra fsigna-
tōe sui ad obtinendā cor-
dis libertatem. cap. xliij.
De bono regimine in er-
ternis ⁊ recurso ad deuz
in periculis. cap. xliij.
Qd hō nō sit importun⁹
in negocijs. cap. xliij.
Qd homo nihil boni ex
se habet ⁊ de nullo glori-
ari potest. cap. xlv.
De contemptu omnis tē-
poralis honoris. cap. xlvj.
Qd par nō est ponenda
in hominibus. cap. xlvij.
Contra vanam ⁊ secula-
rem scientiā. cap. xlvij.
De non attrahendo sibi
res exteriores. cap. xlix.
Qd omnibus nō est cre-
dendum ⁊ defacili lapsi
verborum. cap. l.
De p̄fidentia in deo ha-
bēda quando insurgunt
verborū iacula. cap. li.
Qd oīa graua p eterna

vita sūt tole-
re de die eter-
nite angustia
De desiderijs
⁊ quāta sūt
bona promissa
Qualiter ho-
tus debeat
se offerre.
Qd humili-
dum est op-
ficatur a sum-
Quod bon-
tet se consc-
sed magis
um.
De grā q
rena sapiēt-
De diuersi-
re ⁊ gratie
De corrupti-
catia grē
Qd nō sūt
chastū im-
per crucem
Qd hō nō
lectus quā-
labitur de-
De altiori
cultis iudi-
tandis.
Qd oīs sp-
solo dō ē

Capitula

Tabula.

vita sūt tolerāda. cap. liij.
De die eternitatis ⁊ hui⁹
vite angustijs. cap. liij.
De desiderio eterne vite
⁊ quāta sint certantibus
bona promissa. cap. liiij.
Qualiter homo desola-
tus debeat in manus dei
se offerre. cap. lv.
Qd̄ humilibus insisten-
dum est operibus cum d̄
ficitur a summis. cap. lvj.
Quod homo non repu-
tet se consolatione dignū
sed magis verberibus re-
um. cap. lvij.
De grā q̄ nō miscet ter-
rena sapiētib⁹. cap. lvij.
De diversis motib⁹ natu-
re ⁊ gratie. cap. lix.
De corruptōe nāe ⁊ effi-
catia grē diuine. cap. lx.
Qd̄ nos ipsos abnegare ⁊
christū imitari debemus
per crucem. cap. lxi.
Qd̄ hō non sit nimis de-
lectus quādo in aliquos
labitur defectus. cap. lxij.
De altioribus rebus ⁊ oc-
cultis iudicijs dei nō ser-
tandis. cap. lxij.
Qd̄ oīs spes ⁊ fiducia in
solo dō ē figēda. ca. lxliij

Capitula libri quarti.

Cum quanta reuerentia
ips̄ sit suscipiēd⁹. cap. i.
Quod magna bonitas ⁊
charitas dei i sacramēto
erhibetur hominib⁹. cap. ij.
Quod vtile sit sepe com-
municare. cap. iij.
Quod multa bona pre-
stantur deuote commu-
nicantibus. cap. iij.
De dignitate sacramēti
⁊ statu sacerdotali. ca. v.
Interrogatio de exerci-
tio ante cōionem. cap. vi.
De discussione pprie cō-
scientie ⁊ emendationis
proposito. cap. vii.
De oblatione christi in
cruce ⁊ propua resigna-
tione. cap. viii.
Quod nos ⁊ omnia no-
stra deo debemus offer-
re ⁊ pro oib⁹ orare. ca. ix.
Quod sacra communio
de facili non est relinque-
da. cap. x.
Quod corpus christi ⁊ sa-
cra scriptura marie sint
aīe fideli necessaria. c. xi.
Quod magna diligentia
se debeat cōicaturus xpo
preparare. cap. xii.
Quod toto corde anima
deuota christi vnionem
in sacramento affectare
a iij

Liber primus.

Incipit liber primus. Jo-
annis person cācelarii pa-
risiē. De limitatione chri-
sti: et de contemptu omni-
is vanitatum mūdi. Ca. i.

Uti seq̃ me
nō ambulat
i tenebris: s; habebit lum̃
vite dicit do-
minus. Hec sunt verba
xpi qbus ammonemur:
quatenus vitā eius et mo-
res imitemur: si vellimus
veraciter illuminari: et ab
omni cecitate cordis libe-
rari. Summū igitur studi-
um nostrū sit in vitā iesu
xpi meditari. Doctrina
xpi omnes doctrinas san-
ctorū precellit: et qui spiri-
tum haberet absconditū
ibi māna inueniret. Sed
pūgit q mlti ex frequē-
ti auditu euāgelij parvū
desiderium sentiunt: q̃a
spiritus xpi non habent.
Qui autē vult plene et sa-
pide xpi verba intelligere
et vt totā vitam suā illi
studeat conformare. Quid
pdest tibi alta de trinita-
te disputare: si careas hu-
militate vnde displiceas

trinitati. Utere alta ver-
ba non faciunt sanctus et
iustus: sed virtuosa vita
efficit deo charus. Opto
magis sentire compuncti-
onem: q̃ scire eius diffini-
tionem. Si scires totam
bibliam exterius et oīum
philosophorū dicta: quid
totū prodesset sine chari-
tate dei et grā. Vanitas
vanitatum et oīa vanitas
p̃ter amare deū et illi so-
li seruire. Ista ē summa
sapientia per p̃temptum
mundi tendere ad cele-
stia regna. Vanitas igit̃
est diuitias perituras q̃-
rere: et i illis sperare. Va-
nitas quoq; est honores
ambire et in altum se ex-
tollere. Vanitas est car-
nis desideria sequi: et illō
desiderare: vnde postmo-
dum grauit̃ o; puniri.
Vanitas est longas vitā
optare: et d bona vitam pa-
rum curare. Vanitas est
presentem vitā solū attē-
dere: et que futura sunt. n̄
p̃euidere. Vanitas ē di-
ligere qd cum omni cele-
ritate transiit: et illuc non
festinare vbi sempiternū
gaudium manet. Ademe

to illius frequenter pro-
uerbij: q: non faciāt ocu-
lus visu: nec auris imple-
tur auditu. Stude ergo
cor: tuū ab amore visibili
um abstrahere: ⁊ ad in-
uisibilia te trāsferre. Nā
sequētes suā sensualitatē
maculant ꝑsciētiā ⁊ per-
dunt dei gratiam.

De humili sentire sui-
ipsius.

Cap. ij.

Adnis homo natu-
raliter scire deside-
rat: sed scia sine ti-
more dei quid importat.
Adelios: est ꝑfecto humi-
lis rusticus qui deo seruit
q̄ superbus philosophus
qui se neglecto cursu ce-
li cōsiderat. Qui bene se
ipsum cognoscit: sibiꝑsi
vilescit: nec laudibus de-
lectatur humanis. Si sci-
rez oia q̄ in mūdo sunt ⁊
nō essem in charitate: qd̄
me inuaret coraz deo: q
me iudicaturus ē ex scō:
gesce a nimo sciēdi desi-
derio: q: magna ibi inue-
niē distractio ⁊ deceptio
sciētes libēter volūt vide-
ri ⁊ sapiētes dici. Multa
ergo sunt q̄ scire parꝑ vel
nihil aie ꝑsunt. Et valde

insipiens est qui alijs in-
tendit quam his que sa-
luti sue deseruiūt. Adul-
ta verba nō faciāt aīaz:
s; bōa vita refrigerat mē-
te: ⁊ pura ꝑscia magnam
ꝑstat ad deū ꝑfidētiā.
Quāto plus ⁊ meliꝑ scis
tāto grauius inde iudica-
beris nisi sapientiꝑ vigeris
Noli ergo extolli de villa
arte vel scientia: sed poti-
us time de data tibi no-
ticia. Si tibi vī q̄ multa
scis ⁊ satis bñ intelligis:
scito tñ q: sunt multo plu-
ra q̄ nescis. Noli altū sa-
pere: s; igno:atiā tuā ma-
gis fate. Quid vis te ali-
cui ꝑferre: cū plēs doctio-
res te inueniāt ⁊ magis i
lege piti. Si vis vtili al-
iquid scire ⁊ discere ama-
nesciri ⁊ ꝑ nihilo reputa-
ri. Nec est altissima ⁊
vtilissima lectio: suiꝑsius
vera cognitio ⁊ despe-
ctio. De seipso nihil te-
nere: ⁊ d alijs semp bñ ⁊
alte sentire: magna sapiē-
tia ē ⁊ ꝑfectio. Si videris
aliquē apte peccare vel
aliqua grauiā ꝑpetrare:
nō debes te tñ meliorem
estimare: q: nescis qd̄m

possis in bo-
fragiles sum
minem fragi-
so tenebris.
na veritates.

Elie

f ꝑse
gurac

seūtes: s; sic
stra opinio
pe nos fallit
det. Quid ꝑ
cauillatio d
sauris rebu
arguētur i u
rauiū. S
q̄ neglectio
cessarius: vlt
curiosis ⁊ d
los hītes n
qd̄ cure nol
b⁹ ⁊ spēbus
verbū loq̄
monit⁹ exp
verbo oia ⁊
tur oia: ⁊ h
qd̄ ⁊ loq̄tur
mo sine illo
fctē iudicat
sunt ⁊ oia a
bit ⁊ oia in
test stabilit
deo pacific
O veritas d
tecum in ch

Liber primus.

possis in bono stare. Oēs
fragiles sumus: sed tu ne
minem fragiliorem teip-
so tenebis. De doctri-
na veritatis. Cap. iij.

Elie quem veritas
f. p se docet nō p fi-
guras et voces trā-
seūtes: s; sicuti se h; . Mo-
stra opinio et nō sensus se-
pe nos fallit: et modicū vi-
det. Quid pdest magna
cauillatio de oculis et ob-
scuris rebus: de qb' nec
arguētur i iudicio q; igno-
raui. Grādis isipiētia
q; neglectis vtilibus et ne-
cessariis: vltro intēdimus
curiosos et dānosos. Ocu-
los hūtes nō videm. Et
qd cure nobis de generi-
b' et spēbus cui eternum
verbū loq; a multis opi-
nionib' erpedi. Ex vno
verbo oia et vnu loquun-
tur oia: et hoc ē pncipiū
qd et loq;ur nobis. Ne-
mo sine illo intelligit: aut
fcte iudicat. Cui oia vnu
sunt et oia ad vnum tra-
bit et oia in vno videt: po-
test stabilis corde esse et i
deo pacificus pmanere.
O veritas ds fac me vnu
tecum in cbaritate ppe-

tua. Tedet me sepe mul-
ta legere et au dire. In te
est totū qd volo et deside-
ro. Taceant oēs docto-
res: sileāt vniuerse crea-
ture in ppectu tuo: tu mi-
hi loq;re solus. Quāto ali-
qs magis vnitas sibi et in-
terius simplicit' fuerit: tātō
plura et altiora sine
labore intelligit: q; de su-
per lumē intelligētie ac-
cipit: p. Dur' simplex et sta-
bilis spūs in multis opib'
non dissipatur: q; omnia
ad dei honorem opera-
tur: et in se ociosus ab of-
ficia etq;isitione esse ni-
tuitur. Quis te magis im-
pedit et molestat: q; tua
imortificata affectio cor-
dis? Bonus et deuot' ho-
mo opera sua prius intus
disponit q; foris agere de-
bet. Nec illa trahunt eū
ad desideria vitiose incli-
nationis: sed ipse inflectit
ea ad arbitrium recte rō-
nis. Quis habet fortius
certamen quam qui niti-
tur vicere seipm. Et hoc
deberet eē negociū nrm
vincere videlicet seipsum
et quotidie seipso fortiorē
fieri: atq; in melius aliqd

pficere. Omnis pfectio i
hac vita quādā impfecti
onē sibi hz annerā: et ois
speculatio nostra qdā ca
ligine nō caret. Humilis
tui cognitio certior via ē
ad deū: quā pfunde sciē
tie inquisitio. Nō ē culpā
da sciētia: aut qlibz sim
plex rei noticiā: q bona ē
in se pſiderata et a deo or
dinata sz pferēda ē semp
bona pſciētia et virtuosa
vita. Q: vero plures ma
gis studēt scire quā bene
vivere: nō sepe errāt: et pe
ne nullū vel modicū fru
ctū ferūt. Q si tāta adbi
berent diligētiam ad ex
tirpāda vitia et virtutes i
serēdas: sicuti admonen
das questiones: nō fierēt
tāta mala et scādala i po
pulo nec tāta dissolutio
in cenobijs. Lerte adue
niete die iudicij nō qret
a nobis qd legim⁹: sz qd
fecimus: nec qd bñ dicim⁹
sz qd religioſe vivim⁹. Dic
mibi vbi sunt mō oēs illi
dñi et magistri quos be
ne novisti duz adhuc vi
uerēt et i studijs flojerēt.
Iā eoz pbēdas aliq pos
sident: et nescio vtz de eis

recogitāt. In vita sua al
qd videbāt: et mō de illis
tacet. Q q cito trāsit glo
ria mūdi. Utinā vita eoz
sciētie ipsorū cōcordasset:
tūc bñ studuissent et legis
sent. Quā multi p euz p
vanā sciētiā in hoc seclō
q paz curāt de dei servitū
tio. Et q: magis eligunt
magni eē qd humiles: nō
evanescūt in cogitatōib⁹
suis. Vere magnus est q
magnā hz charitatē. Vere
magn⁹ est q in se paz
uus ē: et p nihilo oē cul
mē honoris ducit. Vere
prudens ē q oia terrena
arbitratur vt stercorea: vt
xpm lucrificiat. Et vere
bñ doct⁹ est: q dei volū
tatē facit: et suā volūtatē
relinquit.

De prudentia in age
dis. Cap. iij.

On ē credendū oī
n verbo nec instinctui
sz caute et iōgan
niter res ē fm deū pōde
randa. Proh dolor: sepe
malū facit⁹ quā bonū d
alio credūt et oſcita infir
mi sum⁹. Sz pfecti vti
nō facile credūt oī enar
rātū: q: sciūt infirmitates

humanam
clmā et in v
bile. Adagi
eē pceptū
primaciter i
stare. Ad bñ
qbuslibz bo
dere: nec au
dita mor au
effundere. C
tētioso viro
qre pot⁹ a
quā tuas a
q. Bona v
sapientiē fm
multis. Q
milio: fuer
ctior tāto in
pientior et p
De lectō
pturaz.

Erta
v turis
nō el
scriptura fa
legi quo fac
re potius de
tē i scriptur
tē simonis
uotos et sim
legere deb
tos et pfund
fendat auct
tis vtz pue
terature fue

Liber primus.

humanam ad malum p
clivā & in verbis satis la
bile. Magna sapia ē nō
ēē pēpītē in agēdis: nec
pīnaciter i pīs sensib?
itare. Ad hāc ēē pīnet n
q̄būlibz hōiūz vōbis cre
dere: nec audita vel cre
dita mōr ad aliōz aures
effūdere. Cū sapiēte & cō
tētiōsō viro dīlīū habē: &
q̄re pot? a meliōre īstrui
quā tuas ad inuētōes se
q. Bona vita facit hōiez
sapiēte sīm deū & exptū i
multis. Quāto q̄s i se hu
milior fuerit & deo subie
ctior: tāto in oib? erit sa
piētiōr & pacatior.

De lectōe sanctay scri
pturay.

Cap. v.

Eritas est in scrip
turis sanctis q̄rēda
nō eloquētia. Ois
scriptura sacra eo spū dī
legi quo facta ē. Quere
re potius debem? vtilita
tē i scripturis q̄s subtilita
tē sīmonis. Ita libēter dī
uotos & simplices libros
legere debem? sicut al
tos & p̄fundos. Nō te of
fendat auctoritas scribē
tis vtz pue vel magne li
terature fuerit: sed aīmor

pure veritatis te trahat
ad legēdū. Nō q̄ras q̄s
hoc dixerit: sed qd dicat
attēde. Moies trāseunt:
sed veritas dīi manet in
eternū. Sine psonay ac
ceptōe varijs modis loq
tur nobis dō. Curiositas
nra sepe nos ipedit in le
ctōne scripturay: cū vo
lum? intelligere & discu
tere: vbi simpliciter esset
trāseūdū. Si vis p̄fectū
haurire: lege humilē sim
pliciter & fideliter: nec vñ
q̄ velis habere nomē sci
entie. Interroga libēter
& audi tacens verba san
ctorū: nec displiceant tibi
parabole seniorū sine cā
eniz nō pferuntur.

De inordinatis affecti
onibus.

Cap. vi.

Clādocū q̄s hō ali
q̄ qd inordinate ap
petit: statim in se in
quietus fit. Superbus &
avarus nunq̄ quiescūt.
Pauper & humilis spīri
tu in multitudine pacis
conuerfantur. Homo, q
necduz p̄fecte i se mori
tus est: cito tēptat & vicē
i parulis & vilib? reb?. In
firmus spīritu & quodā

modo adhuc carnalis ⁊
ad sensibilia inclinatus:
difficulter se pōt a terre-
nis de ihericis ex toto ab-
strahere. Et iō sepe ha-
bet tristitiam cū se sub-
trahit: leniter etiam indi-
gnat si q̄s ei resistit. Si
autē psecutus fuerit qd
cōcupiscit: statim ex rea-
tu pscientie grauatur: q̄ se-
cutus ē passionem suam:
q̄ nihil iuuat ad pacem q̄
q̄siuit. Resistēdo igitur
passionib⁹ inueniunt vera
par cordis: nō aut seruie-
do eis. Nō est ergo par
in corde hoīs carnalis: nī
in homine exteriorib⁹ de-
dito: sed in seruido spūali

De vana spe ⁊ elatio-
ne fugienda. Cap. vii.

Anus est q̄ spē suā
ponit i hoibus aut
in creaturis. Non
te pudeat aliis fuisse amo-
re iesu xpi: ⁊ pauperes in
hoc seculo videri. Non
stes super teipsum: sed in
deo spes tuā pstitue. fac
qd in te est ⁊ deus aderit
bone voluntati tue. Nō
cōsidas in tua sciētia vel
cuiusq̄ afflictia viuentis:
sed magis in dei gratia q̄

adiuuat humiles ⁊ de se
presumentes humiliat.
Nāe gloriaris in diuitiis
si adsunt nec i amicis q̄
potentes sunt: s; i deo q̄
oia pstat ⁊ seip̄s sup oia
dare desiderat nō te ex-
tollas de magnitudine vl
pulchritudine corporis: q̄
modica infirmitate corru-
pit ⁊ defecat. Nō place-
as tibiip̄s de habilitate
aut ingenio tuo ne displic-
ceas deo: cuius ē totū qd
qd boni nālīter habueris
Nō te reputes aliis me-
liorē ne forte corā deo d-
terio: habearis q̄ scit qd
est in hoīe. Nō supbias
de opib⁹ bonis: q̄ aliter
sunt iudicia dei q̄ hoīuz:
cui sepe displicet qd ho-
minib⁹ plz. Si aliqd bo-
ni habueris: crede d aliis
meliora ⁊ humilitatē cō-
serues. Nō nocet si oib⁹
te supponas: nocet autē
plurimū si vel vni te ppo-
nas. Iugis par cū humi-
li: in corde aut supbi zel⁹
⁊ indignatio frequēs.

De cauenda nimia sa-
militaritate. Cap. viii.

On oi hominī re-
uelles cor tuū: sed

eum sapien-
um age cā-
uentibus ⁊
esto. Cū di-
dici ⁊ corā
libenter ap-
milibus ⁊ li-
deuotis ⁊ m-
ciare: ⁊ q̄ co-
ptracta. Nā
ris alicui in-
oēs bonas
cōmēda so-
lis ei? opta-
⁊ hoīum in
Charitas h-
oēs: s; fam-
pedit. Quāq̄
sona ignota
ma luceſca-
oculos intu-
putam? co-
cere ex cōiū-
apimus ma-
er motus in
nobis confi-
De obed-
ctione.
Alde
v obed-
sub p-
⁊ sui iuris in-
to tutus ē f-
ctione q̄ in
ti sunt sub o-

Liber primus.

eum sapiente et timēte d
um age cām tuā. Cū lu
uenibus et extraneis rar
esto. Cū diuitib' noli blā
diri et corā magnatis nō
libenter appareas. Cū hu
milibus et simplicibus: cū
deuotis et morigeratis so
ciare: et q̄ edificatōis sunt
ptracta. Nō sis familia
ris alicui mulieri: s; in cōi
oēs bonas mulieres deo
cōmēda soli deo et ange
lis ei' opta familiaris eē:
et hoīum noticiā de vita.
Charitas habēda est ad
oēs: s; familiaritas nō ex
pedit. Quāq; accidit vt p
sona ignota ex bona fa
ma luceat cui' tñ pñtia
oculos intuitū obfuscat.
¶ Putam' aliquñ aliis pla
cere ex cōiūctōe nra et in
cipimus magis displicere
ex morū improbitate in
nobis considerata.

De obedientia et subie
ctione.

Cap. ix.

Alde magnus ē in
obedientia stare:
sub prelato viuere
et sui iuris nō esse. Adul
to tutius ē stare in suble
ctione q̄ in platura. Ad
ti sunt sub obedientia mal

gis ex necessitate q̄ ex ca
ritate: et illi penā habent
et leuiter murmurāt nec
libertatē mētis acqrent
nisi ex toto corde pp deū
se subiciāt. Curre hic vel
ibi: nō inuenies qetē nisi
in humili subiectōe sub
plati regimine. Imagia
tio locor et mutatio mul
tos sefellit. Lex ē q̄ vn'
q̄sq; libenter agit pro sen
su suo et inclināt ad eos
magis q̄ secum sentiunt.
S; si deus est inter nos
necesse ē vt relinquimus
etiā qñq; nostrū sentire
pp bonū pacis. Quis est
ita sapiens qui oīa plene
scire potest. Ergo noli ni
mis in sensu tuo p̄fidere.
s; velis etiā libēter alior
sensuz audire. Si bonuz
est tuū sentire et hoc ip̄z
pp deū dimittis et alium
sequis magis exinde pro
ficies. Audiui enīz sepe se
cui' esse audire et accipe
et p̄ filiū quār dare. ¶ Sp̄s
enim p̄tingere vt bonum
sit vniuscuiusq; sentire s;
nolle aliis acquiescere cum
id ratio aut causa postu
lat. signum est superbie
percinacie.

De cauenda superfluitate verborum. Cap. r.

Aueas tumultū hominū quātū potes multū. n. impedit tractatū seculariū gestorū et si simplici intētiōe pserant. Lito. n. ingnamur vanitate et captiuamur. Velle me pluries tacuisse et inter hōes nō fuisse. S; quare tā libēter loquimur et inuicē fabulamur cū tñ raro sine lesione cōfite ad silētiū redimur? Jō tā libēter loquimur: q; per mutuas locutiones ab inuicē p̄solari q̄rimur: et cor diuersis cogitatōibus fatigatū optam⁹ releuare. Et multū libēter de his q̄ multū diligim⁹ vel cupim⁹: vel q̄ nobis p̄traria sentim⁹ libet loq; et cogitare. S; phdolor sepe inaniter et frustra: Nā hec exterior p̄solatio interioris et diuine p̄solatōis nō modicū detrimētū ē. Jō vigilādū ē et orādū ne tepus otiose trāseat. Si loq; et expedit: q̄ edificabilia sunt loquere. Multus vsus et negligētia p̄fecti nri multū facit ad in cur

stodiam oris nostri. Iuvat tamen non parum ad p̄fectum spirituales deuota spiritualium rerū collatio maxime vbi pares animo et spiritu in deo sibi sociant.

De pace acq̄rēda et zelop̄ficiēdi. Cap. ri.

Ultam possemus in pacem habere: si non vellemus nos cum aliorū dictis et factis que ad nostram curam nō spectant occupare. Quō pōt ille diu i pace manere q̄ alienis curis se intermisceat: q̄ occasiones forinsecus querit: q̄ pax vel raro se intrinsec⁹ colligit. Beati simplices qm̄ multā pacē hēbunt. Quare qdā scōr tam p̄fecti et p̄cēplatiui fuerunt. Q: oīno seipsos mortificare ac oībus terrenis desiderijs studuerūt: et ideo totis medullis cordis deo inherere atq; libere sibi vacare potuerunt. Nos quidem nimium occupamur proprijs passionibus: et de transitorijs nimis sollicitamur. Raro etiam vnum vitium per

fecte vincimur. tidianū p̄fectū dimur ideo di remanemus nobis mortui: et in me implicamur etiam de re et de celestatione alio. Totum et in pedimentum sumus a p̄concupiscētia. Nec perfectum viam gredi. Quā dicim⁹ aduocatur: nimirum et ad solationes. Si niteremur fortes stare p̄fecto auxiliū deremus suocelo. Jpe. n. d gratia suaratus est ad bis certandū pcurat: vt tantū in ista obseruatōis ligionis ponē ne habebit Sed ad rac

Liber primus.

fecte vincimus: & ad quo-
tidianū pfectū nō accen-
dimur: ideo frigidi & tepi-
di remanemus. Si esse-
mus nobisipfis perfecte
mortui: & interius mini-
me implicati tunc posse-
mus etiam diuina sape-
re & de celesti contem-
platione aliquid experiri.
Totum & maximum im-
pedimentum est quia nō
sumus a passionibus &
concupiscentiis liberi.
Nec perfectam sancto-
rum viam conamur in-
gredi. Quando etiam mo-
dicū aduersitatis oc-
currit: nimis cito desici-
mur & ad humanas cō-
solationes conuertimur.
Si niteremur sicut viri
fortes stare in p̄lio. pro
fecto auxilium domini vi-
deremus super nos de
celo. Ipse .n. certantes &
dō gratia sua sperātes pa-
ratus est adiuuare. q̄ no-
bis certandi occasiones
pcurat: vt vincam⁹. Si
tantū in istis exteriorib⁹
obseruātis p̄fectus re-
ligionis ponimus cito fi-
nē habebit deuotio nra.
Sed ad radicem securiz

ponam⁹: vt purgati a pas-
sionibus pacificam men-
tē possideam⁹. Si omni
anno vnum vitium extir-
paremus: cito viri perse-
cti efficeremur. Sz ino-
do econtrario sepe senti-
mus vt meliores & purio-
res in initio cōuersionis
nos fuisse inueniamus:
q̄ post multos annos p-
fessionis. feruor: & p̄se-
ctus noster quotidie de-
beret crescere: sed nunc
pro magno videtur si q̄s
primi feruoris partes pos-
set retinere. Si modicaz
violentiā faceremus in
principio tunc postea cū
cta possemus facere eni-
leuitate & gaudio. Gra-
ue est assueta dimittere:
sed grauius est contra p-
p̄iam voluntatem ire.
Sed si nō vincis parua &
leuia: quando superabis
difficiliores? Resiste in p̄n-
cipio inclinationi tue &
malam desiste consuetu-
dinem ne forte paulatim
ad maiorem te ducat dif-
ficultatem. O si aduer-
teres quantam tibi pa-
cem & aliis leticiam fa-
ceres teipm bene habē-

do: puto q̄ sollicitior: es-
ses ad spiritalē p̄fectū.

De utilitate aduersi-
tatis. Cap. xii.

Onus est nobis q̄
b aliquādo habem⁹
aliquas grauitates
et p̄trietates: q̄ sepe ho-
minem ad cor renouant
quatenus se in exilio es-
se cognoscat: nec spes su-
am in aliqua re mundi po-
nat. Bonū est q̄ patia-
mur quandoq̄ contradi-
ctores et q̄ male et imp-
fecte de nobis sentiatur
etiam si bene agimus et
intendimus. Ista sepe lu-
nant ad humilitatem: et
a vana gloria nos defen-
dunt. Tūc enim melius
interiorem testem deum
querimus quando foris
vilipendimur ab homini-
bus et nō bene nobis cre-
dit. Ideo deberet se ho-
mo i deo totaliter firma-
re: vt non esset ei necesse
multas consolationes q̄-
rere. Quando homo vo-
luntatis tribulatur
vel temptatur: aut malis
cogitationibus affligitur
tunc deū sibi magis ne-
cessarium intelligit: sine

quo nihil boni se posse ob-
prehendere. Tūc et trista-
tur gemit et orat p̄ mis-
eriis quas patitur. Tunc
tedet euz diutius vivere:
mortem optat inuenire vt
possit dissolui et cum xpo
eē. Tūc et bene aduer-
sit perfectā securitatem et
plenā pacem in mundo
non posse constare.

De temptationibus re-
sistendis. Cap. xiii

Clādiu in mundo
q̄ viuimus sine tribu-
latōe et tēptatione
eē non possumus. Unde
in Job scriptū est. Tem-
ptatio est vita hoīs super
terrā. Ideo vnusquisq̄
sollicitus esse deberet cir-
ca temptatōes suas et vi-
gilare in oratōibus ne di-
abolus locum inueniret
decipiēdi: que nūq̄ do-
mitat: s; circuit q̄res quē
denoret. Nemo tā per-
fectus est et sanctus q̄ nō
habeat aliquādo tēpta-
tiones: et plene eis carere
nō possumus. Sūt tamē
tēptationes homini sepe
valde viles licet moleste
sint et graues: q̄ in illis
hō humiliatur: purgat et

eruditur. Q
per multas
et temptati
et profeceru
tēptatione
quiverunt
sunt et dese
aliquis ord
locus tā se
sint tēptati
sitates. Ma
curus a tē
taliter: q̄ d
nobis ē vi
ex quo in
nati sumus
one seu tr
dente alia
aliquid ad p
bimus. Ma
tis nostre
ti q̄runt tē
re: et graui
eas. Per
possumus
patientiam
militatē o
bus effici
Qui tantū
declinat n
lit: pax p
us ad eum
diēt et pei
latum et p
longanim

boni se posse &
Tunc est tristitia
oratur pro misere-
patitur. Tunc
diutius uiuere
peccat inuenire ut
solui & cum ipso
et bene aduer-
tā securitates &
cem in mundo
e constare.

temptationibus re
Cap. iii
ādiu in mundo
uimus sine tribu-
tione & temptatione
ossimus. Unde
scriptū est. Tem-
pita hoīs super
deo unusquisq;
esse deberet ut
tationes suas & vi-
oratioibus ne di-
ocum inueniret
que nūq; do-
circuit q̄res que
Nemo tā per-
& sanctus q̄ nō
liquādo tēpta-
plene eis carere
mus. Sicut tamē
es homini sepe
es licet moleste
tates: q̄ in illis
liatur: purgat &

Ziber primus.

eruditur. Omnes sancti
per multas tribulationes
& temptationes transierūt
& profecerunt. Et q̄ bene
tēptationes sustinere ne-
quiverunt: reprobi facti
sunt & defecerūt. Non ē
aliquis ordo tā sancti nec
locus tā secretus: ubi nō
sint tēptatiōes vel aduer-
sitates. Nō est homo se-
curus a tēptationibus to-
taliter: q̄ diu vixerit: q̄ in
nobis ē unde tēptamur:
ex quo in concupiscentia
nati sumus. Una tēptati-
one seu tribulatione rece-
dente alia supuenit: & sp̄
aliquā ad patiēdum habe-
bimus. Nā bonū felicitas
nostrae p̄didim⁹. Ad-
ti q̄runt tēptatiōes fuge-
re: & grauius incidunt in
eas. Per solā fugā non
possumus vincere sed p̄
patientiam & veram hu-
militatē omnibus hosti-
bus efficimur fortiores.
Qui tantūmodo exteri⁹
declinat nec radices euul-
lit: pax p̄ficiet: immo citi-
us ad eum tēptatiōes re-
diēt & peius sentiēt. pau-
latim & p̄ patientiam cum
longanimitate deo iuuā

te melius superabis: q̄ cū
duritia & importunitate
ppria sepius accipe con-
silium in tēptatione: & cū
tēptato noli duriter age-
re: sed p̄solationēingere:
sicut tibi optares fieri.
Initium oīz malay tē-
ptationū in cōstantia ani-
mī & parua ad deū cōfi-
dentia: q̄ sicut nauis sine
gubernaculo hinc inde a
fluctibus impellit: ita hō
remissus & suū p̄positū
deferens varie tēptatur.
Ignis pbat ferrum: & tē-
ptatio hominem iustum
Nescimus sepe qd possu-
mus: sed tēptatio aperit
qd sumus. Vigilādum ē
tū precipue circa initium
tēptationis q̄ tūc facili⁹
hostis vincitur si ostium
mētis nullatenus intrare
sinitur: sed extra limē sta-
tim ut pulsauerit illi ob-
uiatur. Unde qdam dī-
xit: Principiis obsta sero
medicina paratur. Cum
mala per longas conua-
luere moras. Nā p̄mo
occurrit mēti simplex co-
gitatio: dei de fortis ima-
ginatio postea delectatio
& motus prauus & assen-
b

fio. Sicq; paulatim egre-
dit hostis malignus et to-
to: dum illi non resistitur
in principio. Et quanto
diutius quis ad resisten-
dum torpuit: tanto i se
quotidie debilior fit: et ho-
stis contra eum potentior.
Quidam in principio cō-
uersionis sue grauiiores
tēptatōes patiunt: qdaz
aut in fine: qdā uero qua
si p totā vitā suam male
habēt. Nonnulli satis le-
uiter tēptant sū diuine
ordinationis sapientiā et
egritatē q statuz et merita
hoiuz pēsat et cuncta ad
elector suoz salutē por-
dinat. Ideo nō debemus
despāre cū tēptamur sed
eo feruentius deū exora-
re: quatenus nos in oī tri-
bulatione dignet adiuua-
re q utiq; sū dictū pau-
li talē faciet cū tēptatiōe
puētum: ut possim⁹ susti-
nere. Humiliemus ergo
anīas nras sub manu dei i
oī tēptatione et tribulatio-
ne: q; humiles spū salua-
bit et exaltabit. In tēpta-
tōibus et tribulatōibus p
baē hō quantū pfectit: et
ibi maius meritū existit: et

virtus melius patet. scit.
Nāc magnū est si hō de
uotus sit et feruidus cum
grauitatē nō sentit: sed si
tpe aduersitatis patiēter
se sustinet: spes magni p-
fectus erit. Quidā a ma-
gnis tēptatōibus custodi-
unt: et in paruis quotidiana
nis sepe vincūt: ut humi-
liati nunquam de seipsis
in magnis confidant: qui
in tam modicis infirman-
tur.

De temerario iudicio
vitando. Cap. xiii.

De teipsum oculos
a reflecte: et aliorū fa-
cta caueas iudica-
re. In iudicādo alios hō
frustra laborat sepius er-
rat et leuiter peccat. Seip-
suz uero iudicādo et dis-
cutiendo semper fructu-
ose laborat. Sicut nō
bis res cordi est: sic de ea
frequenter iudicamus.
Nāc uerum iudicium
pp priuatū amorē facili-
ter pdimus. Si de⁹ sem-
p esset pura intēctio nri d-
siderij: nō tā facili ter tur-
baremur p resistētia sen-
sus nostri. S; sepe aliqd

ab intra
ab extra
nos etia
Abuli c
rūt in
nesciūt.
bona pa
eor uell
Si aut
unt: cito
fiunt. It
te sensu
tis fre q
scenhor
et ciues
denoto
tudo d
et ultra
mo lib
tioni m
vel i du
sectue
de erit
deus v
ete sub
tionem
tum a
dere.

De
tate fa

melius pateſcit.
agnū eſt ſi hō de
t & ſeruīdus cum
ē nō ſentit: ſed ſi
erſitatis pariter
et: ſpes magni p
it. Quidā a ma
tatibz cuſtodī
paruis quōtidia
vincūt: vt hūmī
quam de ſeipſis
s confidant: qui
modicis infirman

merario iudicio
Cap. xiiij.

teipſum oculos
lecte: & alioq fa
caueas iudica
dicādo alios hō
borat ſepius er
ter peccat. Seip
iudicādo & diſ
ſemper fructu
at. Sicut nō
di eſt: ſic de ea
er iudicamus.
erum iudicium
ū amorē facili
us. Si de ſem
ra intēno nſi d
cā facili tur
p reſiſtētia ſem
S ſepe aliqd

Liber. primus.

ab intra latet: vel etiam
ab extra concurrit: quod
nos etiam pariter trahit.
Multi occulte ſeipſos q̄
rūt in rebus quas agūt &
neſciūt. Vident etiam in
bona pace ſtare: qñ res p
eorz velle ſiunt & ſentire.
Si aut aliter ſit quā cupi
unt: cito mouēt & tristes
ſiunt. Propter diuerſita
tē ſenſuū & opinionūz fa
tis frequenter oriunt diſ
ſenſiones inter amicos
& ciues: inter religioſos &
deuotos. Antiqua cōſue
tudo difficulter relingitur
& vltra p̄priuz videre ne
mo libētē ducit. Si ra
tioni me magis inniteris
vel iduſtrie q̄ virtuti ſub
ſectiue iēſu xpi: raro & tar
de eris hō illuminatus: qz
deus vult nos ſibi perfe
cte ſubiſci & omnem ra
tionem per inflamma
tum amorem tranſcen
dere.

De operibus ex chari
tate factis. Cap. xv.

Ro nulla re mūdi
p & pro nullius hoīs
dilectione aliquod

malū ē faciendū: ſz p vti
litate tantū indigētis op
bonū aliquādo intermit
tēdum eſt aut etiā p me
lio: mutandum: hoc enī
facto. opus bonum non
deſtruitur: ſed in melius
commutatur. Sine cha
ritate opus externum ni
hil prodeſt. quicquid au
tem ex charitate agitur
quantumcūqz etiam par
uum ſit & deſpectum to
tum eſſicitur fructuoſum
Magis ſiquidem deus
penſat ex quanto quis
agit: q̄ quantum quis fa
cit. Multū facit qui mul
tum diligit. Multum fa
cit qui rem bene facit.
Bene facit qui magis cō
munitati q̄ ſue volunta
ti ſeruit. Sepe videtur eſ
ſe charitas: & eſt magis
carnalitas: quia carnalis
inclination: propria volun
tas: ſpes retributionis: ef
fectus commoditatis raro
ab eſſe volunt. Qui ve
ram & perfectam charita
tem habet: in nulla re
ſeipſum querit: ſed dei
ſolummodo gloriam in
omnibus fieri deſide
rat. Nulli etiam inui
b ij

det: q: nullum priuatum
gaudium amat nec in se
ipso vult gaudere: sed in
deo super oia bona op-
tat beatificari. Memini
aliquid boni attribuit: s:z
totaliter ad deū refert: a
quo fontaliter omnia p-
cedunt: in quo finaliter
oēs sancti fruibiliter qui-
escunt. O qui scintillam
haberet vere charitatis
profecto omnia terrena
sentiret plena fore vani-
tatis.

De sufferētia defectu
um alior. Cap. xvj.

Ue hō in se vel in
q aliis emendare nō
valet: o:z patienter
sustinere donec deus ali-
ter ordinet. Logita q: for-
te sic melius est p tua p-
batione et patientia: sine
qua non sunt multū pō-
deranda merita nostra.
Debes tamen pro tali-
bus impedimētis suppli-
care vt deus tibi dignet
subuenire et possit benigne
portare. Sigs semel aut
bis admonitus non acce-
scit: noli cū eo contendere:
s:z totum deo commit-
te: vt fiat voluntas eius

et bono: in omnibus ser-
uis suis qui scit bene ma-
la in bonū conuertere.
Stude patiens esse in to-
lerando aliorum defectus
et qualescūqz infirmita-
tes q: et tumultu habes
que ab alijs o:z tolerari.
Si non potes te talez fa-
cere qualem vis quomo-
do poteris alium habere
ad tuum beneplacitum.
Libenter habemus alios
perfectos et tamen prop-
os non emendamus de-
fectus. Volumus q: alij
stricte corrigantur et ipi
corrigi nolumus. Displi-
cet larga aliorum licen-
tia et tamen nobis nolu-
mus negari q: petimus.
Alios restringi per statu-
ta volumus et ipsi nullate-
nus patimur amplius co-
hiberi. Sic ergo p:z q: ra-
ro primus sicut nosipsos
pensamus. Si essent oēs
perfecti: quid tunc habe-
remus ab alijs p deo pa-
ti? Nunc autem deus sic
ordinauit: vt discamus al-
ter alterius onera porta-
re q: nemo sine defectu
nemo sine onere nemo
sibi sufficiens: nemo sibi

fatis sapi-
nos inuicem
cem con-
iungere in-
nere. Qu-
tutis qui-
p:z occasi-
Occasione
nem frag-
sed quali-
De mōdo

o te
fr-
cem et
alijs ten-
um in
cōgrega-
ibi sine
ri: et vsqz
pseuera-
dem q
liciter e-
vis debet
re: tene-
et peregr-
ram. O
ppter n-
sam du-
tus et te
conferri-
rum et
tio passi-
ciunt re-
ud que-

omnibus ser-
uit bene ma-
conuerrere.
ens esse in to-
orum defectu
qz infirmar-
multa habes
o qz tolerari.
eo te tales fa-
in vis quomo-
alium habere
enepactum.
abemus alios
tamen prop-
endamus de-
lumus qz alij
gantur et ipi
mus. Displi-
tiorum licen-
nobis nolu-
qz petimus.
ngi per statu-
et ipsi nullate-
et amplius co-
ergo p3 q3 ra-
sicut nosiplos
Si essent oēs
d tunc habe-
is p deo pa-
tem deus sic
discamus al-
onera porta-
ine defectu
nere nemo
nemo sibi

Liber primus.

fatis sapiens: sed oportet
nos inuicem portare inui-
cem consolari pariter ad-
iuuare instruere: et admo-
nere. Quante autem vir-
tutis quisqz fuerit: meli-
p3 occasione aduersitatis
Occasiones nāqz homi-
nem fragilem non faciūt
sed qualis sit ostēdūt.

De mōastica vita. L. xvii

¶ Oportet vt discas
o teipsum in multis
frangere si vis pa-
cem et concordiam cum
aliis tenere. Nō est par-
uum in monasteriis vel i
cōgregatione habitare: et
ibi sine querela conuersa-
ri: et vsqz ad mortē fidelis
pseuerare. Beatus qui-
dem q ibi bene vixit: et fe-
liciter consumauit. Si
vis debite stare et pfice-
re: teneas te tāq3 erulem
et peregrinum super ter-
ram. O3 te stultum fieri
ppter xpm: si vis religio-
sam ducere vitam. Habi-
tus et tonsura modicum
conferūt: s3 mutatio mo-
rum et integra mortifica-
tio passionum verum fa-
ciunt religiosum. Qui ali-
ud querit q3 pure demū

et anime sue salutem non
inueniet: nisi tribulationē
et dolorem. Non pōt ēt
diu stare pacificus: qui nō
nittitur esse minimus: et
omnibus subiectus. Ad
seruiendum venisti non
ad regendū. Ad patiēdū
et laborādū scias te vo-
catum: non ad ociandū
vel fabulādū. Hic ergo
phantur homines sicut
aurus in fornace. Hic ne-
mo potest stare nisi ex to-
to corde se voluerit pp d-
um humiliate.

De exemplis sanctorū
patrum. Cap. xviii.

¶ Mutare sanctorū
i patrum vniūda exē-
pla: in quibus vera
pfectio refulsit et religio
et videbis q3 modicū sit et
pene nihil q nos agim.
¶ Deū qd est vita nostra si
illis fuerit cōparata: Sā-
cti et amici xpi dño serue-
runt in fame et siti: in fri-
gore et nuditate in labore
et fatigatione: in vigiliis et
ieiuniis: in orationibus et
sanctis meditationibus: i
persecutionibus et oppro-
briis multis. O q3 multas
et graues tribulatiōes pas-
b iij

si sunt apostoli: martyres
pessiores: virgines: et re-
liqui omnes qui christi vestigia
voluerunt sequi. Nam alias
suas in hoc mundo ode-
runt: ut in eternam vitam eas
possiderent. Quod si strictam et
abdicatam vitam sancti pres-
in heremo duxerunt: quod lo-
gas et graues temptaciones per-
tulerunt: quod frequenter ab
inimico veratim sunt quod
crebras et seruidas oratio-
nes deo obtulerunt: quod rigi-
das abstinentias pegerunt:
quod magnam zelum et seruum
ad spirituale perfectum ha-
buerunt: quod forte bellum ad-
uersus edomationem vi-
tiorum gesserunt: quod puram
et rectam intentionem ad deum
tenuerunt. Per diem labo-
rabant: et noctibus oratio-
ni diuine vacabant quod quod la-
borando ab oratione men-
tali minime cessarent.
Omne tempus utiliter expen-
debant omnis hora ad vacan-
dum deo brevis videbatur
et pre magna dulcedine
contemplationis etiam ob-
litioni tradebatur neces-
sitas corporalis refectio-
nis. Oibus diuitijs: dignitati-
bus: honoribus: amicis et

cognatis renuntiabant nihil
de mundo habere cupie-
bant vitæ necessaria vite su-
mebant corpori seruire et
in necessitate dolebant.
Pauperes igitur erant
rebus terrenis: sed diuites
valde in gratia et virtuti-
bus: foris egebant sed in-
tus gratia et consolatio-
diuina reficiebantur. Ad-
dum erant alieni: sed deo pro-
ximi ac familiares amici.
Sibiipsum videbant tamquam
nihil et huic mundo despe-
cti: sed erant in oculis dei pro-
ciosi et electi. In vera hu-
militate stabant: in simpli-
ci obedientia vivebant: in
charitate et patientia am-
bulabant: et ideo quotidie
in spiritu proficiebant: et
magnam apud deum gra-
tiam obtinebant. Dati sunt
in exemplum omnibus religio-
sis et plus prouocare nos de-
bent ad bene perficiendum:
quod tepidorum numerus ad
relaxandum. O quantus
seruor omnium religiosorum
in principio sue sancte in-
stitutionis fuit. O quan-
ta deuotio orationis: quam
ta emulatio virtutis: quam
magna disciplina viguit:

quanta re-
dientia su-
stri in oib-
stantur ad
relicta quod
et perfecti su-
nue milita-
peditauer-
gnus puta-
for: non fuer-
pit cum patie-
potuerit. Et
gentie stat-
to declina-
feruore: et
re per lassit-
Utina in
mitter pfe-
multa sepi-
sti deuoto-

De erec-
gloia.

Ita
v oib-
lere
lis interu-
tur homi-
Et merito
bet esse in-
cernitur fo-
cto: nosse
summope-
bemus ut

Liber primus.

quanta reuerentia et obe-
dientia sub regula magi-
stri in omnibus effloruit. De-
stantur adhuc vestigia de-
relicta quod vere viri sancti
et perfecti fuerunt: quod tam stre-
nuè militantes mundum super-
peditauerunt. Jam ma-
gnus putatur si quis transgres-
sor non fuerit si quis quod acce-
pit cum patientia tollerare
potuerit. Ob temporis et negli-
gentie status nostri: quod tam ci-
to declinamus a pristino
feruore: et iam tedet viue-
re per lassitudine et tempore.
Utinam in te penitus non dor-
mitet perfectus virtutum: quod
multa sepius exempla vidi-
sti deuotorum.

De exercitijs boni reli-
giosi.

Cap. xix.

Ita boni religiosi
in omnibus virtutibus pol-
lere debet ut sit ta-
lis interius: qualis vide-
tur hominibus exterius.
Et merito multo plus de-
bet esse intus quas quod
cernitur foris: quia in spe-
cto: noster est deus: quem
summopere reuereri de-
bemus ubicumque fueri-

mus et tanquam angelus
in conspectu eius mundi
incedere. Omni die reno-
uare debemus propo-
situm nostrum et ad seruo-
rem nos excitare quasi
hodie primus ad conuer-
sionem venissemus atque
dicere: adiuua me domi-
ne deus meus in bono pro-
posito et sancto seruitio
tuo et da mihi nunc ho-
die perfecte incipere: quod
nihil est quod hactenus feci.
Secundum propositum nostrum
cursus profectus nostri et
multa diligentia opus est
bene proficere volenti.
Quod si fortiter proponens
sepe deficit: quid ille qui
raro aut minus sive ali-
quid proponit? Varijs ta-
men modis contingit de-
fectio propositi nostri: et
levis omisso exercitiorum
vir sine aliquo dispendio
transit. Iustorum propo-
situm in gratia dei potius
quod in propria sapientia
pendet in quo et semper
confidunt quicquid arri-
piunt. Nam homo pro-
ponit: sed deus disponit:
nec est in homine via eius. Si
pietatis causa aut fraterne
b. liij

utilitatis pposito quan-
doq; consuetum omittit
exercitium: facile postea
poterit recuperari. Si at
tedio animi aut negligē-
tia facilliter relinquit sa-
tis culpabile est et nociuū
sentietur. Conemur quā-
tum possumus adhuc le-
uiter deficiemus in mul-
tis. Semper tamen ali-
quid certi proponendum
ē: et illa precipue que am-
plius nos impediunt. Ex-
teriora nostra et interiora
pariter nobis scrutanda
sunt et ordinanda: q; vtra-
q; expediunt ad pfectu
Si non continue te vales
colligere: saltem interdū
et ad minus semel in die:
mane videlicet aut vespere.
Adane ppone: vespere
discute mores tuos q;
lis hodie fuisi in verbo
opere et cogitatione: q; i
his sepius forsitan deum
offendisti et primum. Ac-
cinge te sicut vir contra
diabolicas nequitas: fre-
na gulam et omnem car-
nis inclinatione facilius
frenabis. Nūq; sis ex to-
to ociosus s; aut legens
aut scribens aut orās aut

meditans aut aliquid vti-
litatis p cōmuni laborās
Corpalia exercitia discre-
te te sunt agenda: nec oī-
bus equaliter assumēda.
Que cōmunia non sunt:
non sunt foris ostenden-
da: nam in secreto tutius
erercetur priuata. Cauē-
dum tamen ne piger sis
ad cōmunia et ad singula-
ria pemptior: s; expletis i-
tegre et fideliter debitis et
inunctis: si iam vltra va-
cat redde te tibi prout de-
uotio tua desiderat. Nō
possunt oēs habere vnu
exercitium: sed aliud isti:
aliud illi magis deseruit.
Etiam p temporum cō-
gruentia diuersa placent
exercitia q; alia in festis
alia inferiatis magis sapi-
unt diebus. Aliis indige-
mus tēpore tēptationis et
aliis tēpore pacis et quie-
tis: Alia cum tristamur li-
bet cogitare: et aliam cur-
leti in dño fuerimus. Cir-
ca principalia festa reno-
uanda sunt bona exerci-
tia et sāctorū suffragia fer-
uentius imploranda. De
sesto in festum pponere
debemus quasi tunc de

hoc seculo m-
mus et ad eter-
pernunturi. In-
cite nos prepa-
in deuotis te-
denotius con-
q; oēm obser-
ctius custodi-
breui pmiū
stri a deo pce-
dilatū fuer-
nos minus b-
tos atq; ind-
adhuc glori-
bitur in nob-
finito: et stu-
melius ad ei-
rare. Beatus
euangelista
cum venerit
rit vigilanter
vobis super
constituet ei
De amor
et silentii.

Uere
q; pus v-
et de b-
frequēter co-
que curiosa
ge materia
ctionem m-
q; occupatō
traxeris a su-
tionibus et

Liber primus.

hoc seculo migraturi si-
mus ⁊ ad eternum festū
peruenturi. Ideoq; solli-
cite nos preparare debem⁹
in deuotis temporibus ⁊
deuotius conuersari: at-
q; oēm obseruantia stri-
ctius custodire tanq̃ in
breui p̃mum laboris no-
stri a deo p̃cepturi. Et si
dilatatum fuerit credamus
nos minus bene prepara-
tos atq; indignos tante
adhuc glorie: que reuela-
bitur in nobis tempore p̃-
finito: ⁊ studeamus nos
melius ad exitum prepa-
rare. Beatus seruus aut
euangelista Lucas quem
cum venerit dñs inuene-
rit vigilantem. Amē dico
vobis super oīa bona sua
constituet eum.

De amore solitudinis
⁊ silentii.

Lap. rr.

Utere aptum tem-
pus vacandi tibi.
⁊ de beneficiis dei
frequēter cogita. Relin-
ge curiosa. Tales perle-
ge materias que cōpun-
ctionem magis prestant
q̃ occupatōes. Si te sub-
traxeris a superfluis locu-
tionibus ⁊ ociosis circui-

tionibus: nec non a noui-
tatibus ⁊ rumoribus au-
diendis inuenies tempus
sufficiens ⁊ aptum p̃ bo-
nis meditationibus in-
stendis. Adarimi sancto-
rū humana cōsortia ubi
poterant vitabāt. ⁊ deo i
secreto viuere eligebāt.
Dixit quidam. Quoties
inter homines fui minor
hō redii. Hoc quippe se-
pius experimur: quando
diu p̃fabulamur. Facili⁹
est oīno tacere: q̃ verbo
nō excedere. Facilius est
domi latē. q̃ foris se pos-
se sufficienter custodire.
Qui igitur intendit ad i-
teriora ⁊ spiritualia pue-
nire: oꝝ eum cum iesu a
turba declinare. Nemo
secure apparet nisi qui li-
benter latet. Nemo se-
cure p̃est nisi qui liben-
ter obedire didicit. Ne-
mo secure gaudet nisi q
bone cōsciētie testimoni-
um hz. Nemo secure lo-
quitur: nisi q libenter ta-
cet. Sēper tamē sancto-
rū securitas plena timo-
ris dei extitit. Nec eomi-
nrs solliciti ⁊ humiles in
se fuerunt q; magnis v.r

tutibus et gratia emicue-
runt. Prauorum autem se-
curitas ex superbia et presum-
ptione oritur: et in fine in de-
ceptione sui vertitur. Nam
quod promittas tibi securita-
tem in hac vita: quibus bonum
videaris zenobita aut de-
uotus heremita. Sepe me-
liores in estimacione hominum
gravius picicati sunt propter
suam nimiam confidentiam. Un-
de multis utilius est ut non
penitus temptationibus ca-
reant: sed sepius impugnen-
tur ne nimium securi sint:
ne forte in superbia eleuen-
tur: ne etiam ad exteriores
solationes licetius decli-
nent. O qui nunquam transito-
riam leticiam quereret quod nun-
quam cum mundo se occupa-
ret: quod bonam conscientiam ser-
uaret. O qui omnem vanam
solicitudinem amputaret
et dimitteret salutaria ac di-
uina cogitaret et totam spe-
m suam in deo constitueret quod
magnam pacem et quietem pos-
sideret. Nemo dignus est
et celesti consolacione: nisi
diligenter se exercuerit in
sancta compunctione.
Si vis comeditenus com-
pungi: intra cubile tuum et

exclude tumultus mundi
sicut scriptum est. In cu-
bilibus vestris concupiscimini.
In cella inuenies quod de-
foris sepius amittes. Leti-
cia continuata dulcescit: et
male custodita tedium generat.
Si in principio pueritionis
tue bene eam incolueris et
custodieris erit tibi postea
dilecta amica et gratissi-
mum solacium. In silentio et
quiete perficit anima deuota et
discit abscondita scriptu-
rarum ibi inuenit fluen-
ta lachrymarum: quibus
singulis noctibus se lauet
et mundet ut conditori suo
tanto familiarior fiat: quan-
to longius ab omni secula-
ri tumultu degit. Qui er-
go se abstrahit a notis et
amicis appropinquabit il-
li deus cum angelis san-
ctis. Melius est latere et
sui curam agere: quam se
neglecto signa facere.
Zandabilem est hominem
religioso raro foras ire su-
gere videri: nolle etiam ho-
mines videre. Quid vis
videre: quod non habere
Transit mundus et con-
cupiscentia eius. Trabant
desiderium sensualitatis

ad spaciandum:
ra transierit: quid
uitatem conscien-
tis dispersionem
tas: Letus exitus
pe reditum parit
gilia serotina tris-
facit. Sic omne
gaudium blande
in fine morietur et
Quid potes alibi
quod hic non vides:
lum et terram et
meta: nam ex istis
facta. Quid po-
bi videre: quod
sub sole permanet
te forsitan satia-
poteris pertinge-
cta videres pre-
essent nisi visio
ua oculos tuos
in excelsis et ora-
catio tuus et ne-
Dimitte vana
autem intende-
tibi precepit deu-
de super te ostendit
et voca ad te ieli-
ctum tuum. Ad-
eo in cella quod non
es alibi tantum
Si non existeris:
quam de rumore

Liber primus

ad spaciandum: s; cū bo-
ra trāserit: quid nisi gra-
uitatem conscientie: ⁊ cor-
dis dispersionem impor-
tas? Letus exitus triste se-
pe reditum parit: ⁊ leta vi-
gilia serotina triste mane
facit. Sic omne carnale
gaudium blāde intrat: s; in
fine mor det ⁊ perimit.
Quid potes alibi videre
q; hic nō vides? Ecce ce-
lum ⁊ terram ⁊ oīa ele-
mēta: nā ex istis oīa sunt
facta. Quid potes alicu-
bi videre: qd̄ diu potest
sub sole pmanere? Credis
te forsitan satiari: s; non
poteris pertingere. Si cū
cta videres presentia: qd̄
essent nisi visio vana? Le-
ua oculos tuos ad deum
in excelsis ⁊ ora pro pec-
catis tuis ⁊ negligentis.
Dimitte vana vanis: tu
autem intende illis que
tibi precepit deus. Clau-
de super te ostium tuum
⁊ voca ad te iesum dile-
ctum tuum. Adane cum
eo in cella q; non inueni-
es alibi tantam pacem.
Si non exisses: nec quic-
quam de rumoribus au-

disces: melius in bona pa-
ce permansisses. Ex quo
noua delectat aliquan-
do audire: oportet te erin-
de turbatiōem cordis tol-
lerare.

De compunctione cor- dis.

Lap. xxi.

I vs aliquid prof-
fere: conserva te i
timore dei: ⁊ nollī
esse nimis liber. s; sub di-
sciplina cohibe omnes sen-
sus tuos nec inepte te tra-
das leticie. Da te ad cor-
dis compunctionem ⁊ in-
uenies deuotionem. Lō-
punctionem multa bona
aperit: que dissolutio ci-
to perdere consuevit.
Mirum est q; homo pos-
sit vnquam perfecte leta-
ri in hac vita: qui suum
exilium ⁊ tam multa pe-
ricula anime sue conside-
rat ⁊ pensat. Propter le-
uitatem cordis ⁊ negligē-
tiam defectuum nostro-
rum nō sentimus anime
nostre dolores: sed sepe
vane ridem? qū merito
fīē dberem? Nō ē vera

libertas nec bona leticia:
nisi in timore dei cum bo
na conscientia. Felix qui
abdicere potest omne impe
dimentum distractionis
et ad unionem se redige
re sancte compunctiois. Fe
lix qui a se abdicat quicquid
conscientiam suam macu
lare potest vel gravare. Ler
ta viriliter: consuetudo con
suetudine vincitur. Si tu
scis homines dimittere:
ipsi te dimittent tua facta
facere: non attrahas tibi
res aliorum: nec te implices
causis maiorum. Habe
semp oculum super te pri
mum: et admoneas teipsum
specialiter per omnibus ti
bi dilectis. Si non habes
favorem hominum: noli ex
hoc tristari: sed hoc sit tibi
grave: quod non habes te sa
tis bene et circumspecte si
cut deceret dei servus et
devotum religiosum con
versari. Utilius est sepe et
securius quam homo non ha
beat multas consolaciones
in hac vita secundum carnem pre
cipue tamen quam divinas non
habemus: aut rarius sen
timus nos in culpa sumus
quod compunctionem cordis

non querimus nec vanas
et externas omnino abiciamus?
Cognosce te indignum di
vina consolatione: sed magis
dignum multa tribu
latione. Non homo perfecte
est compunctus: tunc gra
vis et amarus est ei totus
mundus. Bonus homo suf
ficienter invenit materiam
dolendi et flendi. Siue enim
se considerat: siue de pri
mo pensat scit quod nemo
sine tribulatione hic vivit.
Et quando strictius sese
considerat: tanto amplius do
let. Materie iusti doloris
et eterne compunctiois sunt
peccata et vitia nostra: quibus
ita involuti lacemur
ut raro celestia contemplari
valeamus. Si frequenter
de morte tua quam de longi
tudine vite tue cogitares
non dubium quin ferven
tius te emendares. Si et
futuras inferni siue pur
gatorii penas cordialiter
propenderes: credo quod libe
ter laborem et dolorem su
stineres et nihil rigoris for
midares. Sed quod ad cor
ista non transiunt et blandi
menta adhuc amamus
ideo frigidi et valde pigri

remanemus. Se
opia spiritus vindi
citer conqueritur
corpus. Quia igitur
liter ad dominum ut
compactionis sp
d e cum prophetis:
domine pane la
rum: et porum do
lachrymis in m
De consideratione
ne miserie.

Iherusalem
in fucris et
te verteris
deum te pervertit
turbaris quod non
tibi sicut vis et
Quis est qui
sine suam voluntate
ego nec tu: nec
minimum super te
mo est in mundum
qua tribulatione
gustia: quantum re
papa. Quis est
us huius: utique qui
aliquid pati vale
multi imbecilles
mi. Ecce quam bonum
ille homo huius: qui
quam potens: quam ex
magnus: et quam pul
attende ad celestia
et videbis quam omnia

Liber primus.

remanemus. Sepe est in
opia spiritus unde tam le
uiter conqueritur miser
corpus. Ora igitur humi
liter ad dñm vt det tibi
compunctionis spiritum: et
d c cū ppheta: Liba me
domine pane lachryma
rum: et potum da mihi i
lachrymis in mensura.

De consideratione huma
ne miserie. Cap. xxi.

Iser es vbiuqz
m fueris et quocūqz
te verteris: nisi ad
deum te pueras. Quid
turbaris qz non succedit
tibi sicut vis et desideras
Quis est qui habet oia
fmi suam voluntatē? Nec
ego nec tu: nec aliqs ho
minum super terrā. Ne
mo est in mundo sine al
qua tribulatione vel an
gustia: quāuis rex sit vel
papa. Quis est qui meli
us hz: vtiqz qui pro deo
aliquid pati valet. Dicūt
multi imbecilles et infir
mi. Ecce qđ bonā vitam
ille homo hz: qđ diues:
qđ potens: qđ excelsus: qđ
magnus: et qđ pulcher. Sz
attende ad celestia bona
et videbis qđ oia ista tem

poralia nulla sunt: sz val
de incerta et magis grauā
tia: qz nunquā sine sollici
tudine et timore possidē
tur. Nō est hominis felī
citas habere temporalia
ad abundantiā: sz sufficit ei
mediocritas. Clere mise
ria est viuere super terrā
quāto homo voluerit es
se spiritualior: tanto pre
sens vita sit ei amarior:
qz sentit melius et videt
clarius humane corrupti
onis defectus. Nam co
medere bibere vigilare
dormire quiescere labo
rare et ceteris necessitati
bus nature subiaceret: ve
re magna miseria ē. et af
flictio homini deuoto: q
libenter esset absolutus et
liber ab omni peccato.

Valde n. grauatur inte
rior: homo necessitatibus
corporalibus in hoc mū
do. Unde ppheta deuo
te rogat quatenus liber ab
istis re valeat dicēs: De
necessitatibus meis erue
me domine. Sz ve non
cognoscentibus suaz mi
seriam: et amplius de illis
qui diligunt hanc miserā
et corruptibilem vitā: Nā

in tantū quidā hanc am
plectuntur. Iſ etiā vix ne
cessaria laborando aut
meditando habeāt: vt si
hoc possent semp viuere
de regno dei nihil cu
rarent. O isani ⁊ ifideles
corde: q tā p̄funde i ter
ris iacent: vt nil nisi car
nalia sapiant. Sed mise
ri ad hec i sine graniter
sentiēt quā vile ⁊ nihilū
erat qd amauerunt. Sā
eti autem dei: ⁊ oēs de
noti amici xp̄i non atten
derunt qui carni placue
runt: nec que in hoc tpe
flouerunt: sed tota spes
eor ⁊ intētio ad eterna
bona anhelabat. ferre
batur totū desiderū eo
rum ad mensura ⁊ iui
sibilia: ne amore visibili
um traherentur ad infi
ma. Noli frater amitte
re confidentiā p̄ficiendū
ad spiritualia: adhuc ha
bes tēpus ⁊ horā. Qua
re vis pro crastino pro
positum tuū? Surge ⁊ i
istātū incipe ⁊ dic. Nūc
tēpus est faciendū: nūc
tēpus est pugnandū: nūc
tempus aptū est emen
dandi. Quādo male ha

bes ⁊ tribularis: tunc tē
pus est promerendi. O
te transire per ignem ⁊
aquam antequam veni
as in refrigerium. Nisi
tibi vim feceris: vitū nō
superabis. Quādiu istō
fragile corpus gerimus:
sine peccato esse nō pos
sumus: nec sine tedio ⁊
dolore viuere. libēter ha
beremus ab omni mise
ria quietem. sed quia p
peccatus perdidimus in
nocentia: amissimus eti
am veram beatitudinē.
Ideo oportet nos tene
re patientiam: ⁊ dei ex
pectare misericordiam:
donec transeat iniquiti
as h: ⁊ mortalitas abso
beat a vita. O quanta
fragilitas humana que
semper prona est ad vi
tia: hodie confiteris pec
cata tua: ⁊ cras iterum
perpetras confessa.
Nunc proponis cauere:
⁊ post horā agis quasi
nihil proposuisses. Ade
rito ergo nosip̄os humi
liare possumus: nec vnq̄
aliquid magni de nobis
sentire: qz tā fragiles ⁊ i
stabiles sumus. Cito etiā

pōt perdi per
am: qd multa
tandem acq̄si
gratiam. Qui
bis adhuc in
pescimus taz
nobis si sic vo
clinare ad qu
si iā par sit: ⁊
cū needū app
gium vere sa
nra conuersi
ne opus esse
iterum instit
quā boni no
res optimos
eēt d aliqua
datione ⁊ ma
ali profectu.

De medit
tis.

Alde ci
v hoc fac
aliter q
as: hodie hō
nō comparer
sublatus fuer
lis. cito enā ti
te. O hebetu
tia cordis hu
lū p̄ntia me d
ra non magis
Sic te i omni

Liber primus.

pōt perdi per negligentiam: qđ multo labore vitandam acq̃sitū est per gratiam. Quid fiet d̃ no bis adhuc in fine: qui te petimus taz mane. Ne nobis si sic volumus declinare ad quietem: quā si iā par sit: et securitas: cū necdū appareat vestigiū vere sanctitatis in nra conuersatione. Bene opus esset qđ adhuc iterum institueremur tā quā boni nouicij ad mores optimos si forte spes eēt d̃ aliqua futura emendatione et maiori spiritu ali profectu.

De meditatione mortis.
Lap. xxiij.

Alde cito erit tecū
v hoc factum. Alde
aliter quō te habes: hodie hō est: et cras
nō comparet. Cū autem
sublatus fuerit ab oculis.
cito etiā transit a mēte.
O hebetudo et duritia
cordis humani qđ solū
pntia meditat: et futu
ra non magis preuidet.
Sic te i omni facto et co

gitatu deberes tenere qđ
si statim eēs mortuus. Si
bonā p̃scientiā h̃ies: nō
multū mortē timeres.
Adilius esset peccata ca
uere: qđ mortem fugere.
Si hodie nō es paratus
quō cras eris? Cras ē dī
es īcerta: et qđ scis si cras
stinū habebis? Quid p
dest diu viuere: qū tam
parū emēdamur? Ab lō
ga vita nō semp emen
dat: sed sepe culpam ma
gis auget. Utinā p vna
diē bene essemus puer
sati in hoc mūdo. Adul
ti annos cōputant puer
sionis: sed sepe puus est
fructus emendationis.
Si formidolosum ē mo
ri: forsitan periculosius ē
diutius viuere. Beatus
qđ horā mortis sue semp
ante oculos habet et ad
moriendi se quotidie se
disponit. Si vidisti ali
quando hominem mori
cogita quia et tu per ean
dem viam transibis. Cū
mane fuerit: puta te ad
vesperum non peruentu
rum. Cespere autem fa
cto mane non audeas ti
bi polliceri. Semp ergo

paratus esto: et taliter vi
ue: ut nunquam te imperatorum
mors inueniat. Multi su
bito et improuise moriun
tur: nam hora qua non pu
tatur filius hominis ven
turus est. Quando illa ex
trema hora venerit: mul
tum aliter sentire incipies
de tota vita tua preterita
et valde dolebis quod tam negligens et remissus fuisti.
Quam felix et prudens qui
talis nunc nititur esse in vi
ta: qualis operatur inueniri in
morte. Dabit namque ma
gnam confidentiam feliciter
morietur perfectus et tem
ptus mundi: seruens desi
derium in virtutibus pro
ficiendi: amor discipline:
labor penitentiae: promptitu
do obediencie: abnegatio
sui: et supportatio cuiusli
bet aduersitatis pro amo
re christi. Multa bona po
tes operari dum sanus es:
sed infirmatus nescio quid
poteris. Naudi ex infir
mitate emendantur: sic et qui
multum peregrinantur raro
sanctificantur. Noli confide
re super amicos et priores nec in
futuris saltim tuam differas
quod citius obliuiscuntur tui

homines quam estimas. Me
lius est nunc tempestiue pro
uidere et aliquid boni pre
mittere: quam super aliorum au
xilium sperare. Si non es pro
teipso sollicitus morietur:
erit pro te sollicitus in futu
ro. Nunc tempus est val
de preciosum: sed periculosum:
quod hoc inutilius expendis:
in quo perire vales in
de eternaliter viuas. Ve
niet quando unum diem
seu horam pro emendatio
ne desiderabis et nescio
an impetrabis. Eya cha
rissime de quanto pericu
lo te poteris liberare: de
quam magno timore eripere
si morietur semper timoratus
fueris et de morte suspen
sus. Stude nunc taliter
vivere ut in hora mortis
valeas potius gaudere quam
timere. Disce nunc mori
mundo: ut tunc incipias
vivere cum christo. Disce nunc
omnia contemnere ut tunc
possis libere ad christum per
gere. Castiga nunc corpus
tuum per penitentiam: ut
tunc valeas certare habere
confidentiam. Abs stultum
te quid cogitas te diu vi
cturum cum nullum di

em habeam
multi decepti
sperate de
ci. Quotidie
dicentibus: quod
occidit: ille f
ille ab alto
cem fregit:
do obruit
finem fecit:
us ferro: al
na: atrocium
omnium su
vita hominum
bra subito
memorabil
te: et quod o
age nunc
quid agere p
quod morier
tibi post m
Dum tempus h
bi diuitias
Preter sa
cogites: so
cures: fac
cos vener
et eorum act
cum defec
ta illi te re
na tabern
te tanqua
hospitem su
nihil spec
negocijs.

q̄s estimas. Me
nunc tēpestive p
aliquid boni pie
q̄s sup alioz au
rare. Sinō es p
ollicitus mō: quis
e sollicitus in futu
re tēpus est val
iosum: s; phdolo:
mutilis expēdis:
pmereri vales vi
maliter viuas. Ue
ando vnum dies
am p emēdatiō
siderabis ⁊ nescio
petrabis. Eya cha
de quāto pericu
lōris liberare: de
no timore eripere
semper timoratus
de morte suspe
nde nunc taliter
vt in hora mortis
poti⁹ gaudere q̄s
Disce nunc mori
o: vt tunc incipias
cū xpo. Disce nūc
p̄temnere vt tunc
libere ad xpm per
Castiga nunc corp⁹
per penitentiaz: vt
ualeas certas habe
fidēntiam. Ab stul
d cogitas te diu vi
m cum nullum de

Liber primus.

em habeas secur⁹. Quā
multi decepti sunt. ⁊ in
sperate de corpore extra
cti. Quotiens audisti a
dicētibus: q; ille gaudio
cecidit: ille submersus est
ille ab alto ruens ceruicē
cem fregit: ille manducā
do obruit: ille ludendo
finem fecit: alius igne: ali
us ferro: alius peste: ⁊ ali
us atrocio perijt: ⁊ sic
omnium finis mors est: ⁊
vita hominū tanquā vim
bra subito ptransit. Quis
memorabilē tui post mor
tē: ⁊ q; orabit p te? Age
age nunc charissime qd
qd agere potest: q; nescis
qñ morieris: nescis ēē qd
tibi post mortē sequetur.
Dū tps habes pgrega ti
bi diuitias immortales.
Præter salutē tuā nihil
cogites: solum q̄ dei sunt
cures. fac nunc tibi amī
cos venerando dei sc̄tōs
⁊ eoz actus imitando: vt
cum defeceris in hac vi
ta illi te recipiant in eter
na tabernacula. Serua
te tanquam peregrinū ⁊
hospitē sup terrā: ad quē
nihil spectat de mundi
negocijs. Serua cor libe

rum. ⁊ ad deum sursum
erectum: quia non habes
hic manentem civitatem.
Illuc preces ⁊ gemit⁹ quo
tidianos cū lachrymis de
rige: vt spiritus tu⁹ mere
atur post mortē ad domi
num feliciter transire.
Amen.

De iudicio ⁊ penis pec
catorum. Cap. xliij.

A omnibus rebus
respice finem: ⁊ q̄
liter ante districtū
iudicem stabis: cui nihil ē
occultum: q muneribus
non placat: nec excusatio
nes recipit: s; qd iustum
est iudicabit: o miserrime
⁊ insipiens peccator: quid
respondebis deo omnia
mala tua scienti: qui in
terdum formidas vultu
hominis irati? Ut quid n̄
preuides tibi in die iudicii
quando nemo poterit p
alium excusari vel defen
di: sed vnusquisq; suffici
ens onus erit sibi ip̄si.
Nunc labor tuus est fru
ctuosus: æternus acceptabi
lis: gemitus eraudibilis:
dolor: satisfactorius ⁊ pur
gatiuus. Habet magnus

et salubre purgatorius pa-
tiens homo qui suscipiens
iniurias plus dolet de al-
terius malitia quam de sua i-
uria pro contrariantibus
sibi libenter orat et ex cor-
de culpas indulget: qui ve-
niam ab alijs petere non
retardat: quod facilius mise-
retur quam irascitur: qui sibi ip-
si violentiam frequenter
facit: et carnem suam oculo
spiritui subiugare conatur.
Melius est modo purga-
re peccata et vitia refeca-
re: quam in futuro purgan-
da reservare. Vere nos ip-
sos decipimus per inordinatum
amorem quem ad car-
nem habemus. Quid ali-
ud ille ignis denotabit nisi
peccata tua. Quanto ampli-
us tibi ipsi nunc parcis et
carnem sequeris: tanto du-
cius postea lues: et maio-
rem materiam comburendi
reservas in quibus homo pec-
cavit: et illis gravius puni-
etur. Ibi accidiosus arden-
tibus stimulis purgatur
et gulosis ingenti fame ac si-
ti cruciabitur. Ibi luxuri-
osi et voluptatum amato-
res ardenti pice et fetido
sulphure profunduntur. Et

sicut furiosi canes predo-
lore inuidiosi, ululabunt.
nullum vitium erit quod su-
um proprium cruciatum
non habebit. Ibi superbi
omni confusione replebun-
tur: et avari miserrima ege-
state artabuntur. Ibi erit
vna hora grauior in pe-
na: quam hic centum an-
ni in amarissima peniten-
tia. Ibi nulla requies est
et nulla consolatio damna-
tis. Nec tamen interdum
cessatur a laboribus atque
amicorum fruitur solati-
is. Esto modo sollicitus
et dolens pro peccatis tui-
is: ut in die iudicii sis se-
curus cum beatis. Tunc
enim iusti stabunt in ma-
gna constantia adversus
eos qui se angustiaue-
runt et depresserunt.
Tunc stabit ad iudican-
dum: qui modo se subij-
cit humiliter iudicij ho-
minum. Tunc magnam
fiduciam habebit pau-
per et humilis: et pauebit
vndeque superbus. Tunc
videbitur sapiens in hoc
mundo fuisse: qui pro christo
didicit stultus et des-
pectus esse. Tunc place-

bit omnis tri-
enter perpe-
iniquitas op-
um. Tunc
nis deuotus
omnis religio-
plus erubet
cta: quam si
isset semper
Tunc splen-
tus vilis: et
vestis subt-
plus laudat
culum don-
deauratur
Tunc p-
stans pat-
omnes mi-
Tunc a-
bitur simp-
Quam on-
astutia.
tificabit pu-
scientia: qu-
losophia.
ponderabit
diuitiarum
thesaurus
Tunc m-
beris supe-
tione: qua-
cata come-
potius gau-
uato silen-

Liber. primus.

bit omnis tribulatio pati-
enter perpessa : et omnis
iniquitas oppilabit os su-
um. Tunc gaudebis om-
nis deuotus . et merebit
omnis religiosus . Tunc
plus exultabit caro affli-
cta: quam si in delictis fu-
isset semper nutrita .
Tunc splendeat habi-
tus vilis: et obtenebrescet
vestis subtilis . Tunc
plus laudabitur pauper-
culum domicilium: quam
deauratum palatium .

Tunc plus iuuabit co-
stans patientia : quam
omnes mundi potentia .

Tunc amplius exalta-
bitur simplex obediētia:
Quam omnis secularis
astutia . Tunc plus le-
tificabit pura et bona con-
scientia: quam docta phi-
losophia . Tunc plus
ponderabit contemptus
diuitiarum : quam totus
thesaurus terrigenarum .

Tunc magis consola-
beris super deuota ora-
tione: quam super deli-
cata comestione . Tūc
potius gaudebis de ser-
uato silentio : quam de

longa fabulatione .

Tunc plus valebunt
sancta opera: quam mul-
ta pulchra verba . Tūc
plus placebit stricta vita
et ardua penitentia quam
omnis delectatio terrena
Disce nunc in modico
pati ut tunc a grauiori-
bus valeas liberari . Hic
primo proba quid possis
pati: postea . Si nunc ta-
parum non vales susti-
nere : quomodo poteris
tunc externa tormenta
sufferre . Si modo modi-
ca passio iam impatien-
tem efficit : quid geben-
na tunc faciet ? Ecce ve-
re non potes duo gau-
dia habere delectari hoc
in mundo : et postea re-
gnare in celo cum chri-
sto . Si usque in odier-
num diem semp̄r in ho-
noribus et voluptatibus
vixisses : quid totum tibi
profuisset si iam in instan-
ti mori contingeret ?

Omnia ergo vanitas pre-
ter amare deum : et illi
soli seruire . Qui enim
deus ex toto corde amat:
nec mortem nec suppli-

cium: nec iudicium: nec i
fernum metuit: qz perfe-
ctus amor securum acces-
sum ad deum facit. Quē
autem adhuc peccare de-
lectat: non mirum si mor-
tem ⁊ iudicium timeat.
Bonum tamen est: vt si
necdum amor a malo te
reuocet: saltē timor gehē-
nalis cohereat. Qui ve-
ro timorē dei postponit:
diu stare in bono non va-
lebit: sz diaboli laqueos
ciccius incurrēt.

De seruētī emēdatiōe
totius vite nre. Cap. xrb.

Sto vigilans ⁊ di-
ligens in dei serui-
tio: ⁊ cogita frequē-
ter ad quid venisti: ⁊ cur
seculum reliquisti. Nonne
vt deo viueres: ⁊ spiritua-
lis hō fieres: igit ad pfe-
ctum serueas: qz merce-
dem laborū tuorū in breui
recipies: nec erit tunc am-
plius timor aut dolor i fi-
nibus tuis. Modicū nūc
laborabis ⁊ magnam re-
quiem: immo perpetuaz
leticiam inuenies. Si tu
permanferis fidelis ⁊ ser-
uidus in agēdo deus p-
culdubio erit fidelis ⁊ lo-

cupler i retribuēdo. Spē
bonaz retinere debes qz
ad palam peruenies: sed
securitatem capere non
oportet: ne torpeas aut
elatus fias. Cum enim q-
dam antius inter metus
⁊ spē frequenter fluctua-
ret ⁊ quadam vice mero-
re cōfectus in ecclesia an-
te quoddam altare se in
oratione pstrauisset: hec
inter se reuoluit dicens:
O si scirem qz adhuc per-
seueraturus esses: statiqz
audiuit intus diuinum re-
sponsum. Quid si hoc sci-
res facere velles: fac nūc
qd tūc facere velles ⁊ be-
ne securus eris. Adorqz
psolatus ⁊ cōfortatus di-
uine se cōmissit volūtati: ⁊
cessauit anxia fluctuatio:
noluitqz curiose inuesti-
gare vt sciret que sibi es-
sent futura sed magis stu-
duit inquirere que esset
voluntas dei bene pla-
cens ⁊ perfecta ad omne
opus bonum inchoan-
dum ⁊ perficiendum.
Spera in domino ⁊ fac
bonitatem ait propheta
⁊ in habita terram ⁊ pa-
sceris in diuitijs ei⁹. Unū

est quod multo
ctus ⁊ seruenti
one retrahit: b
cultatis seu la-
minis. Enim
rime pie alijs i
proficiunt q ea
gis gratia ⁊ p
viribus vincen-
tiam ibi boni-
ficat ⁊ gratia
ampliozem vt
ipsum vincit
mortificat. S
habent eque
vincendum ⁊
Diligens tam
valentior erit
dum etiam si
beat passione
morigeratus:
seruus ad vir-
tamē spāliter
emendatōem
licet subtraher
ter ad qd natu-
clinatur ⁊ seru-
re p bono qu
quil indiget.
deas magis c
cere que tibi
in alijs displic
pfectum tuū
bona crepla
dias ad imita

Libri primus.

est quod multos a profes-
ctu & seruienti emendati-
one retrahit: horro: diffi-
cultatis seu labor: certa-
minis. Enimvero illi ma-
xime pre alijs in virtutib⁹
proficiunt q^{ia} q^{ui} sibi ma-
gis grauias & p^{er}traria sunt
viribus vincere nituntur.
Nam ibi homo plus p^{ro}-
ficit & gratiam meretur
ampliorē vbi magis se
ipsum vincit & in spiritu
mortificat. Sed non oēs
habent eque multum ad
vincendum & moriendū.
Diligens tamē emulator:
valentior erit ad p^{ro}ficien-
dum etiam si plures ha-
beat passiones q̄s ali⁹ bñ
morigeratus: min⁹ tamē
seruēs ad virtutes. Duo
tamē spāliter ad magnā
emendatōem inuāt vide-
licet subtrahere se violen-
ter ad qd natura vitiose i-
clinat & seruenter insta-
re p^{ro} bono quo amplius
quis indiget. Illa etiā stu-
deas magis cauere & vin-
cere que tibi frequentius
in alijs displicent. Ubique
p^{ro}fectum tuū capias vt si
bona exēpla videas vt au-
diās ad imitandū accen-

daris. Si quid autē rephē-
sibile cōsideraueris caue-
ne idē facias: aut si ali-
quādo fecisti citius emē-
dare te studeas. Sicut
oculus tuus alios cōside-
rat sic iter ab alijs nota-
ris. Quā iocūdū & dulce
est videre seruidos & de-
uotos fratres bene mori-
geratos & disciplinatos.
Quā triste est & graue vi-
dere inordinate ambulā-
tes: qui ea ad que vocati
sunt nō exercent. Quā
nocuum est negligere vo-
cationis sue propositum
& ad non commissā sensu
inclinare. Ademor esto
arrepti propositi & imagi-
nem tibi propone crucifi-
xi. Bene verecundari po-
tes inspecta vita iesu chrⁱ: i-
sti: quia necdum magis il-
li te conformare studuisti
licet diu in via dei fuisti.
Religiosus qui se intente
& deuote in sanctissima
vita & passione domini
exercent: omnia vtilia & ne-
cessaria sibi abundanter
ibi inueniet: nec opus est
vt extra iesus aliquid me-
li⁹ querat. O si iesus cru-
cifixus in cor nostrum ve-
cūj

niret: quam cito & sufficie-
ter docti essem? Religio-
sus feruidus oia bñ pote-
rat & capit que illi iubentur:
& tepidus habet tribula-
tionem super tribulatio-
nem: & ex omni parte pa-
titur angustiam: quia in-
teriora consolatione caret
& exteriora querere p-
hibetur. Religiosus ex-
tra disciplinam viuens:
gravi ruine patet. Qui la-
tiora querit & remissiora:
semper in angustijs erit:
quia aut vnum aut reli-
quum sibi displicebit.
Quomodo faciunt tam
multi alij religiosi: qui sa-
tis arti sunt sub discipli-
na claustrali? Raro exe-
unt: abstracte viuunt: pau-
perime comedunt. Gros-
se vestiuntur: multum la-
borant parum loquuntur:
diu vigilant mature sur-
gunt: orationes prolon-
gant: frequenter legunt:
si & in omni disciplina cu-
stodiunt. Attende car-
thusienses: astrictienses:
& diuersæ religionis mo-
nachos ac moniales: qua-

liter omni nocte ad p-
sacendum domino assur-
gunt: Et ideo turpe est
vt tu deberes in tam san-
cto opere pigritare vbi
tanta multitudo religio-
sorum incipit deo iubila-
re. O si nihil aliud fa-
ciendum incumberet ni-
si dominum deum no-
strum toto corde & ore la-
udare. O si nunquam in-
digeres comedere: nec
bibere: nec dormire: sed
semper posses deum lau-
dare: & solummodo spi-
ritualibus studiis vaca-
re: tunc multo felicio-
r es: quam modo cum car-
ni ex qualicunque neces-
sitate seruis. Utinam nō
essent iste necessitates: s-
solummodo spirituales ani-
me refectionis: quas heu
satis raro degustamus.
Quādo homo ad hoc p-
uenit qd de nulla creatu-
ra consolationem suam
querit: tunc ei deus pmo
pfecte sapere incipit tunc
etiam bene contentus de
omni euentu rerum erit:
tunc nec pro magno leta-
bitur: nec pro modico co-

tristabitur: le-
tegre & fidu-
qui est ei om-
bus cui nihil
nec moritur:
viuunt & ad-
ctanter dese-
mento semper
perditum no-
pus. Sine se-
diligentia nu-
virtutes. Si
scere: incipie-
re. Si autem
ad feruorem
gnam pacer-
uiozem labe-
dei gratia &
rem. Dom-
diligens ad-
tus. Adaior:
stere vitis &
quam corpor-
dare laborib-
uos non vit-
paulatim lab-
iores. Gaude
vespere: si die
fructuose. U-
si excita teip-
ipsi & qcquid
negligas teip-
tum proficies
bipfi vim int-

Liber secundus.

Explicit liber primus.

Incipit secundus.

De interna conuersatione.

Cap. i.

**Regnum
dei intra
vos est
dicit do-
minus.
Cōuer-
te ex to-
to corde**

tuo ad dominum ⁊ relin-
que hunc miserum mun-
dum: ⁊ iueniet anima tua
requiem. Disce exteriora
contemnere: ⁊ ad interio-
ra te dare: ⁊ videbis re-
gnum dei in te venire.

Est enim regnum dei
par ⁊ gaudium in spiritu
sancto quod non datur
impii. Veniet ad te chri-
stus ostendens tibi conso-
lationem suam. si digna-
ris illi ab int^o paraueris mā-
tionē. Ois gloria eius ⁊ d^o
cor ab intra ē: ⁊ ibi cōpla-
cet sibi. frequens illi vi-
sitatio cum homine in-
c. iij

tristabitur: sed ponit se in-
tegre ⁊ fiducialiter in do-
mino qui est ei omnia in omni-
bus cui nihil vtiq; perit
nec moritur: sed omnia ei
vivunt ⁊ ad nutum incu-
ctanter deseruiunt. Adve-
niento semper finis: ⁊ q^o
perditum non redit tem-
pus. Sine sollicitudine ⁊
diligentia nunq; acquires
virtutes. Si incipis tepe-
scere: incipies male habe-
re. Si autem dederis te
ad fervorez: inuenies ma-
gnam pacem: ⁊ senties le-
uiorem laborem propter
dei gratiā ⁊ virtutis amo-
rem. Homo servidus ⁊
diligens ad oia est para-
tus. Maior labor est resi-
stere vitij ⁊ passionibus:
quam corporalibus insu-
dere laboribus. Qui par-
uos non vitat defectus:
paulatim labitur ad ma-
iores. Gaudebis semper
vespere: si diez expendas
fructuose. Vigila sup teip-
sū excita teipz: admōe te
ipz ⁊ qcquid d alijs sit nō
negligas teipsum. Tan-
tum proficies: quantuz ti-
bi ipsi vim intuleris.

terno: dulcis sermochina
tio: grata cōsolatio: mul
ta par: familiaritas stu
pēda nimis. Eya anima
fidelis prepara huic spō
so cor: tuuz quatenus ad
te venire ⁊ in te habita
re dignetur. Sic enīz dī
cit. Si q̄s diligit me ser
monem meum s̄ euabit
⁊ ad eū veniemus: ⁊ mā
sionem apud eum facie
mus. Da ergo x̄p̄o locū
⁊ ceteris omnibus nega
introitū. Luz x̄p̄m habu
eris diues es: ⁊ sufficit tī
bi. Ipse erit p̄curator: in om
nibus: vt non sit opus tī
bi in hominib⁹ sperare.
Homines enīz cito mu
tantur ⁊ deficiunt veloci
ter: x̄p̄s autem manet in
eternum: ⁊ astat vsqz in
finem firmiter. Nō est
magna fiducia ponenda
in homine fragili ⁊ mor
tali: etiaz si vtilis sit ⁊ di
lectus: neqz tristitia mul
ta capiēda ex hoc si in
terdum aduersetur ⁊ cō
tradicat. Qui hodie tecū
sunt: cras cōtrariari pos
sunt: ⁊ econuerso sepe vt
aura vertuntur. Pone

totā fiduciam tuā in do
mino: ⁊ sit ipse timor: tu
us ⁊ amor: tuus. Ipse p
te respōdebit ⁊ faciet b
ne sicut melius fuerit. e
Non habes hic mane
tem ciuitatē: ⁊ vbi cunqz
fueris extraneus es ⁊ pe
regrinus: nec requiē ali
quādo habebis nisi Chri
sto intime fueris vnitus.
Quid hic circūspicis: cū
iste non sit locus tue req
sitionis? In celestibus de
bet esse habitatio tua: ⁊
sicut in trasitu cūcta ter
rena sunt aspicienda. trā
seunt oīa: ⁊ tu cū eis pa
riter. Clide vt non inbe
reas: ne capiaris ⁊ pere
as. Apud altissimū sit co
gitatio tua: ⁊ deprecatio
tua ad x̄p̄m sine intermis
sione dirigat. Si nescis
alta speculari: ⁊ celestia
requiesce in passione x̄p̄i
⁊ in sacris vulnerib⁹ ei⁹
libenter habita. Si enīz
ad vulnera ⁊ preciosa sti
gmata Jesu deuote con
fugis: magnam in tribu
latione confortationem
senties: nec multum cu
rabilis hominum despe
ctiones faciliusqz verba

destrahentium
Christus fuit e
do ab hominib⁹
ctus: in mari
sitate a notis
ter opprobria
Christus pati
spici: ⁊ tu aud
quo conquer
habuit aduer
locutor: ⁊ t
nes habere a
nefactores: C
nabitur pacie
nil aduersita
rit: Si nihil
vis pati: qu
amicus Chri
te cum Chri
sto: si vis reg
sto. Si seme
troisses in in
⁊ modicum
eius amore s
de proprio c
incomodo n
sed magis de
iliato gauden
Jesu facit bo
ipsum contē
tor: Jesu ⁊ v
⁊ liber ab el
inordinatis
deum libere
⁊ eleuare se

detrahentium perferes.

Christus fuit etiam in mundo ab hominibus de ipse
ctus: et in maxima necessitate a notis et amicis iter
opprobria derelictus. Christus pati voluit et de
spici: et tu audes de aliquo conqueri? Christus
habuit aduersarios et oblocutores: et tu vis omnes
habere amicos et benefactores? Unde coror
nabitur patientia tua: si nil aduersitatis occurrerit.
Si nihil contrarium vis pati: quomodo eris
amicus Christi. Sustine te cum Christo et per Christi
festo: si vis regnare cum Christo. Si semel perfecte in
troisles in interiora Iesu et modicum de ardente
eius amore sapuisses: tunc de proprio comodo: vel
incomodo nihil curares: sed magis de opprobrio
illato gauderes: quia amor Iesu facit hominem se
ipsum continere. Amator Iesu et verus internus
et liber ab affectionibus inordinatis potest se ad
deum libere conuertere et eleuare se supra seipsum

in spiritu: ac fructusque
escere. Qui sapiunt omnia prout sunt non ut dicuntur: aut estimantur.
Hic vere sapiens est et doctus magis a deo: quam ab hominibus. Qui ab ista
scit ambulare: et modicum res ab extra ponderare: non requirit loca: nec tempus
expectat ad habenda deuota exercitia. Non
mo iterum cito se recolligit: quia nunquam se totus ad exteriora effundit. Non
illi obest labor exterior: aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res
eueniunt sic se illis accommodat. Qui intus bene dispositus est et ordinatus: non curat mirabiles
et peruersos hominum gestus. Tantus homo impeditur et distrabitur: quantum sibi res attrahit. Si
recte tibi est et bene purgat ecclesie omnia tibi in bonum cederent et profectum. Ideo multa tibi displicent: et sepe conturbantur: quia ad hoc non est tibi
biipsi perfecte mortuus nec segregatus ab omni
b' terrenis. Nihil sic ma

culat et implicat cor hominis sicut purus amor in creaturis. Si renuis consolari exterius poteris speculari celestia: et frequenter interius iubilare.

De humili submissione sub prelati regimine. **La. ij.**

On magnipendas in quibus pro te vel de te fit: sed hoc agere et cura: ut deus tecum sit in omni re quam facis. Habeas conscientiam bonam: et deus bene te de fensabit. Quem enim ad ignare voluerit: nullius peruersitas nocere poterit. Si tu scis tacere et pati: videbis proculdubio domini auxilium. Ipse non uit tempus et modum liberandi te: et ideo debes te illi resignare. Dei est adiuuare: et ab omni confusione liberare. Sepe ualde prodest ad maiorem humilitatem conseruanda: quod defectus nostros alij sciunt et redarguunt. Quando homo pro defectibus suis se humiliat: tunc facilliter alios placat: et le-

uiter satisfacit sibi irascensibus. Humilem deus protegit et liberat: humilem diligit et consolatur: humili homini se inclinat humili largitur gratiam magnam: et post suam depressionem leuat ad gloriam humili sua secreta reuelat: et ad se dulciter trahit et inuitat. Humilis accepta contumelia: et confusione satis bene est in pace: quod stat in deo: et non in mundo. Non reputes te aliquid profecisse. Nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

De bono pacifico homine. **La. iij.**

One te primo in pace: et tunc alios poteris pacificare. Homo pacificus plus prodest quam bene doctus. Homo passionatus etiam bonum in malum trahit: facilliter malum credit. Bonus pacificus homo omnia ad bonum conuertit. Qui bene in pace est de nullo suspicatur: qui autem male contentus est

et commotus variis
onibus agitat:
quiescit: nec alio
scere permittit. A
pe quod non ocer
ret et omittit quod
magis facere ei
Considerat quod a
re tenent: et ne
ipse facere tene
ergo primum se
temetipsum: tunc
poteris etiam u
mum tuum. T
cta tua scis excu
lerare: et alioq
cipere excusati
stius esset: ut te
res: et fratrem t
sares. Si potes
ta: et alii. Cide
ad hoc a. Na. ch
humilitate quod n
indignari vel
tantum sibi ip
magnum cum
mansuetis puer
enim omnibus
ter placet: et vnu
libenter pacem
secus senectus
ligit. Sed cum
peruersis et ind
tis aut nobis co
tibus pacifice p

tristat sibi irascē
humilem deus p
liberat: humilem
consolatur: hu
mini se inclinat
argit gratia ma
post suā depres
leuat ad gloriā
ia secreta reue
se dulciter tra
ut. Humilis ac
humilia: et con
satio bene est in
stat in deo: et nō
do. Ad reputes
ad profectū. nisi
inferiorem te
as.

ono pacifico ho
La. iij.

ne te pmo in pa
et tūc alios po
eris pacificare.
pacificus plus p
bene doctus. No
ionatus etia3 do
malum trahit:
malum credit.
pacificus homo
d bonum cōuer
bene in pace est
suspiciat: qui au
e contentus est

Liber Secundus

et cōmotus varijs suspiti
onibus agitat: nec ipse
quiescit: nec alios quie
scere permittit. Dicit se
pe qd non dicere debe
ret et omittit qd sepe sibi
magis facere expēdret.
Considerat qd alij face
re tenent: et negligit qd
ipse facere tenet. Habe
ergo paruum zelum sup
te metipsum: tunc zelare
poteris etiam iuste proxi
mum tuum. Tu benefa
cta tua scis excusare: et to
lerare: et aliorū nō vis re
cipere excusationes. Ju
stus esset: ut te accusato
res: et fratrem tuum excu
sares. Si portari vis por
ta: et alii. Uide qd lōge es
ad huc a dā charitate: et
humilitate qd nulli nouit
indignari vel irasci: nisi
tantum sibi ipsi. Non ē
magnum cum bonis et
mansuetis puerfari. hoc
enim omnibus naturali
ter placet: et vnus quisq3
libenter pacem habet: et
secus senētes magis di
ligit. Sed cu3 duris aut
peruersis et indisciplina
tis aut nobis contrarian
tibus pacifice posse vire

re: magna gratia ē et lau
dabile nimis virileq3 fa
ctum. Sed sunt qui se
ipsos in pace tenent: et cū
alijs etiam pacē habēt.
Et sunt qui nec pacem
habent: nec alios in pa
ce dimittunt. Alijs sunt
grauiores: sed sibi sunt gra
uiorēs. Et sunt qui seip
sos in pace retinent: et ad
pace3 alios reducere stu
dent: et tamen tota par
nostra in hac misera vi
ta potius in humili suffe
rentia ponenda est: qm in
non sentiendo cōtraria.
Qui melius scit pati: pa
ce3 tenebit maiore. Iste
est victor sui: et dominus
mundi: amicus christi: et
heres celi.

De pura mente et sim
plici itēione. La. iij.

Utabus alis homo
d subleuatur a terre
nis: simplicitate: sci
licet et puritate. Sim
plicitas debet esse in in
tēdōe: puritas in affectōe.
Simplicitas itēdit deum
puritas apphēdit et gu
stat. Nulla bōa actō te i

pediet: si liber intus ab
omni inordinato effectus
fueris. Si nihil aliud q̃
dei bñplacitū et priorum
utilitatē intendis et q̃ris
interna libertate fueris.
Si rectum cor tuū esset
tunc ois creatura specu-
lū vite: et liber sancte do-
ctrine esset. Nō ē crea-
tura tā pua et vilis q̃ bo-
nitatē dei nō representet.
Si tu esses intus bonus
purus: tunc oia sine im-
pedimento videres et ca-
peres benē: Loz purum
penetrat celū et infernū.
Qualis vnusquisqz itus
est taliter indicat exteri-
us. Si est gaudiū in mū-
do: hoc vtiqz possidet pu-
ri cordis hō. Et si est ali-
cubi tribulatio et āgustia
b̃ melius nouit mala cō-
scientia. Sicut ferrū mis-
sum in ignem amittit ru-
biginem et totū cendens
efficit: sic hō ad deū se i-
tegre cōuertens a torpo-
re eruit: et in nouum ho-
minē transmutat. Quā-
do hō incipit tepercere:
tunc pū metuit laborē
et libenter externā acci-
pit cōsolationē. Sed qū

perfecte incipit se vincere
et viriliter in via dei am-
bulare: tunc minus ea re-
putat: que sibi prius gra-
uia esse sentiebat.

De propria considera-
tione. La. v.

On possumus no-
bisiphs nimis cre-
dere: qz sepe nobis
grā deest et sensus. Ado-
dicū lumen est in nobis:
et hoc cito p negligentia
amittimus. Sepe etiam
nō aduertimus qz tā ceti
intus sumus. Sepe ma-
le agimus: et peius excusa-
mus: et passio ē interdū
mouemur: et celū puta-
mus. Parua in alijs re-
prehendimus: et nra ma-
iora ptransimus satis ci-
to sentimus et pondera-
mus qd ab alijs sustine-
mus: sed quātū alijs a no-
bis sustinent nō aduer-
timus. Qui bñ et recte sua
ponderaret: nō eēt qd d
alio grauiter iudicaret.
Internus hō suisiphs cu-
rā oibus curis anteponit
et qz sibiiphs diligenter in-
tendit facilliter d alijs ta-
cet. Nunq̃ eris internus
et deuotus nisi de alijs

fluoris: et ad teipm
aliter respereris.
et deo totaliter in-
modicus te moue-
fons percipis. Ut
tibiiphs presens
quando oia per-
quid te neglecto
st: Si debes hab-
cem et vnionē ven-
tet qz totum ad
ponas: et te solu
lis habeas. Ad
inde proficies si
tum ab omni te-
cura cōserues. U-
ficies si aliquid
lē reputaueris. N-
nil magnum: nil
nil acceptum tibi
pure deus: aut d
Totum vanum
quicquid conso-
occurrit de aliqu-
tura. Amans deo
sub deo despici-
sa. Solus deus
et immensus imp-
nia solatium est a-
vera cordis leticia
De leticia bon-
scientie.

Loza boni
et nis testimo-
ne conscien-

incipit se vincere
ter in via dei am-
tunc minus ea re
que sibi prius gra-
se sentiebat.

propria considera

Ca. v.

On possumus no-
bisipfis nimis cre-
dere: q: sepe nobil-
ter est & sensus. Ad-
lumen est in nobis:
e cito p negligentia
timus. Sepe etiam
uertimus q: ta certi
sumus. Sepe ma-
rimus: & peius crucia-
passio e interdus
emur: & celū puta-
Parua in alijs re-
endimus: & nra ma-
pertransimus satis ti-
ntimus: & pondera-
qd ab alijs sustine-
sed quātū alijs a no-
sustinent nō adueriti
o. Qui bñ & recte sua
deraret: nō eēt qd o-
grauiter indicaret.
ernus hō suū plus cu-
ois bus curis antepōit
sibiipfi. Diligenter in-
dit facilliter d alijs ta-
Anq: cris interius
ocutus nisi de alieni

Libet se cūdus.

silueris: & ad teipm speci-
aliter respereris. Si tibi
& deo totaliter intendis
modicuz te mouebit qd
fons percipis. Ubi es qñ
tibiipfi pñsens non es:
quando oia percurristi:
quid te neglecto profeci-
sti? Si debes habere pa-
cem & vnionē verā: opor-
tet q totum adhuc post-
ponas: & te soluz pre ocu-
lis habeas. Multum p-
inde proficies si te seria-
tum ab omni temporali
cura cōserues. Valde de-
ficies si aliquid tempora-
le reputaueris. Nil altū:
nil magnum: nil gratuz:
nil acceptum tibi fit nisi
pure deus: aut d deo sit.
Totum vanum estima:
quicquid consolationis
occurrit de aliqua crea-
tura. Amans deo anima
sub deo despicit vnuer-
sa. Solus deus eternus
& immensus implēs om-
nia solatium est anime: &
vera cordis leticia.

De leticia bone con-
scientie.

Cap. vi.

Loria boni homi-
nis testimoniu bo-
ne conscientie est.

Habe bonam conscien-
tiam: & semp habebis le-
ticiam. Bona conscia
valde multa pōt portare
& valde leta est inter ad-
uersa. Mala conscientia
semp timida est & inque-
ta. Suauiter requiesces
si te cor tuū nō reprehen-
derit. Noli letari nisi cū
benefeceris. Mali nūq
habent veram leticiam:
nec internaz sentiunt pa-
cem: q: non est par impi-
is dicit dominus. Et si
dixerint: in pace sumus
non venient sup nos ma-
la & qd nobis nocere au-
debit. Ne credas eis qm
repente exurget ira dei:
& in nihilū redigent act-
eor & cogitationes eoz
pibunt. Gloriarī in tribu-
lationē nō ē graue amā-
ti: sic enīz gloria est i cru-
ce dñi gloriari. Breuis
gloria que ab omnib da-
tur & accipit. Mūdi glo-
riam semp comitat tri-
sticia. Bonorū gloria in
conscientijs eorum: & nō
in ore hominū. Iusto-
rum leticia de deo & in
deo est: & gaudium eoz
de veritate. Qui veram

et eternam gloriam desiderat temporalem non curat. Et qui temporalem querit gloriam: aut non ex animo contemnit: minus amare conuincitur celestem. Magnam habet cordis tranquillitatem: qui nec laudes curat: nec vituperia. Facile erit contentus et paxius cuius conscientia munda est. Non es laetior si lauderis: nec vilior si vitupereris. Quod es hoc es: nec maior dici vales quam deo teste sis. Si attendis quid apud te sis intus: non curabis quid de te loquantur homines foris. Homo videt in facie: deus autem in corde. Non considerat actus: deus pensat intentiones. Bene semper agere et modicum de se tenere humilis anime indicium est. Nolle consolari ab aliqua creatura: magne puritatis et interne fiducie indicium est. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium querit: liquet quod se deo totaliter commisit. Non enim qui seipsum commendat ille probatus

est: ait Beatus paulus sed quem deus commendat. Ambulare cum deo intus nec aliqua affectione teneri foris: status est interni hominis.

De amore Jesu super omnia. Ca. vii.

Beatus qui intel-
ligit quid sit amare
Jesum: et continere seipsum propter iesum. Oportet dilectum pro dilecto relinquere: quia iesus vult solus super omnia amari. Dilectio creature fallax et instabilis: dilectio Jesu fidelis et perseverabilis. Qui adheret creature: cadet cum labili qui amplectitur Jesum firmabitur in eum. Illud dilige: et amicum tene tibi: qui omnibus recedentibus te non dereliquet: nec patietur in fine ire. Ab hominibus oportet te aliquando separari: siue velis: siue nolis. Teneas te apud Jesum viuens et moriens: et illius fidelitati te committes qui omnibus deficiente tibus solus potest te su-

mare. Dilectus tuus est nature: ut alii velint admittere: sed vult cor tuum habere tanquam rex in throno sedere. Si te bene ab omni ra euacuare Iesu ret libenter te curare. Pene totum dilectum inuenies: extra Jesum in hominibus posueris. Infidus nec imitator calamum ventis: omnis caro fenit gloria eius non cadet. Cito deus si ad eternam apparentiam trahis. Si enim tuum is queris solatium: senties separationem. Si queris in nobis Jesum: in es utique Jesum: queris teipsum in etiam teipsum: sed am perniciem. Pene homo nocivus: in sum non querit mundus: et omne uersarij.

De familiari Jesu.

Liber Secundus.

uare. Dilectus tuus talis
est nature: vt alienū non
velit admittē: sed solus
vult cor tuum habere: &
tanquam rex in proprio
throno sedere. Si scires
te bene ab omni creatu-
ra euacuare. Iesus debe-
ret libenter tecum habi-
tare. Pene totum per-
ditum inuenies: quicquid
extra Iesum in homini-
bus posueris. Non con-
fidas nec imitaris super-
calamum ventosum: quia
omnis caro fenit: & om-
nis gloria eius vt flos se-
ni cadet. Cito decipieris
si ad eternam hominū
apparentiam tui aspere-
ris. Si enim tuum in ali-
is queris solatium & lu-
crum: senties sepe detri-
mentū. Si queris in om-
nibus Iesum: inuenitur
es utique Iesum. Si autem
queris teipsum inuenies
etiam teipsum: sed ad tu-
am perniciē. Plus enim
homo nocuior sibi si Je-
sum non querit. Quia totus
mūdos: & omnes sui ad-
uersarij.

De familiari amicitia
Iesu.

Ca. viij.

Uādo Iesus adest
q totum bonus est:
nec quicquam dif-
ficile videtur. Quando
vero Iesus non adest to-
tum durum est. Quan-
do Iesus intus non loq-
tur: consolatio vilis est.
Si autem Iesus vnum
verbum loquitur tui: ma-
gna consolatio sentitur.
Nonne maria magdale-
na statim surrexit de lo-
co in quo fleuit quando
martha illi dixit. Magi-
ster adest & vocat te. Fe-
lix hora quādo Iesus vo-
cat de lachrymis ad gau-
dium spiritus. Quaz ari-
dus & durus es sine Je-
su. Quam insipiens & va-
nus si cupis aliquid extra
Iesum. Nonne hoc est
maius dānū quā si totū p-
deres mūdū. Quid pot-
mūdus pferre sine Iesu:
eē sine Iesu grauis ē infer-
nus: & esse cū Iesu dulcis
paradisus. Si fuerit tecū Ie-
sus: nullus poterit nocere
inimicū. Qui inuenit Iesum:
inuenit thesaurū bonū: imo
bonū sup oē bonū. Et q
pdit Iesum: pdit nihil mul-
tū. & plus quā totum mun-

dum. Pauperrimus est
qui vult sine iesu. Diti-
mus qui bene est cum ie-
su. Magna ars est scire
conuersari cum iesu: & sci-
re iesum tenē magna pri-
uilegia. Esto humilis & pa-
cificus & erit tecum iesus.
Scis deuotus & quietus:
& permanebit tecum iesus.
Potes cito fugare iesum
& gratiam eius perdere:
si volueris ad exteriora de-
clinare. Et si illum effu-
gaueris & perdidideris ad
quem tūc fugies: & quez
tūc qres amicum. Sine
amico non potes diu vi-
uere: & si iesus non fuerit
tibi p̄ oibz amicus: eris
nimis tristis & desolatus
fatue igitur agis si in ali-
quo altero confidis & le-
taris. Elige dū est magis
totum mundum habere
contrarium q̄ iesum offe-
sum. Ex oibz ergo cha-
ris sit iesus dilectus speci-
alis. Diligantur oēs pro-
pter iesum: iesus autē pro-
pter seipsum. Solus iesus
xps singulariter est amā-
dus: qui solus bonus & si-
delis inuenitur p̄ oibz
amicis. Propter ipsum &

in ipso tam amici q̄ in-
mici tibi sint chari: & pro
oibz exoradus est vt oēs
ipsum cognoscant & dili-
gant. Nunq̄ cupias sin-
gulariter laudari & ama-
ri: q̄ hoc solius dei est: q̄
similem sibi nō hz. Nec
velis q̄ aliq̄ in corde suo
tecum occupetur: neq̄ tu
cum alicuius occuperis
amore: s̄ sit iesus in te &
in omni bono hoie. Esto
purus & liber ab intus: si-
ne alicuius creature im-
plicamēto. Oz te esse nu-
dum: & purē cor ad iesum
gerere si vis vacare & vi-
dere q̄ suauis est dñs.
Et reuera ad hoc non p-
uenies nisi gratia ei⁹ fue-
ris puentus & intractus:
vt oibz euacuatis & licē-
tatis solus cum solo vni-
aris. Quando .n. gratia dei
venit ad hoīem tūc po-
tēs sit ad oīa. & qñ rece-
dit tūc pauper & infirm⁹
erit & quasi tantus ad fla-
gella relictus. In his nō
debes deisci nec despera-
re sed ad voluntatem dei
equanimiter stare: & cun-
cta superueniētia tibi ad
laudem iesu chari perpe-

ti: q̄ post h̄yem
tur estas post m-
dit dies: & post
tem serenitas n-
De carentia
atq̄.

On ē gra-
n num cō-
larum ci-
ulnum. Magni-
de magnū t-
q̄ diuino poss-
latio: & pro ho-
benter erillum
le sustinere: &
ipm q̄rere nec
meritus respici-
magni eo si
deuotus adue-
optabilis cūcti-
Satis suauite-
quez gr̄a dei
qd mix si om-
q̄ potat ab in-
ducit a summi-
Libenter habe-
solato & difficil-
tur a seipso. C-
martyr Laure-
cum suo sacer-
qd in mundo
videbat desper-
mi sacerdote &
marime dilige-
re xpi etiā a se

L. er secundus.

ti: q: post hyemen qui-
tur estas post noctem re-
dit dies: et post tempesta-
tem serenitas magna.

De carentia omnis so-
atij.

Cap. lx

On ē graue huma-
num cōtēnere sola-
tium cū adest di-

uinum. Magnū est et val-
de magnum tā humano
q̄ diuino posse carere so-
latio: et pro honore dei li-
benter eriliū cordis vel
le sustinere: et in nullo se
ipm q̄rere nec ad prius
meritū respicere. Quid
magnū si hilaris sis et
deuotus adueniente grā
optabilis cūctis hec hō: a
Satis suauiter equitate
queq̄ grā dei potat. Et
qd mix si onus nō sentit
q potat ab impotente et
ductū a summo ductore.
Libenter habem' aliqd p
solatō et diffictler hō erui-
tur a seipso. Vicit sanctus
martyr Laurēti' seculū
cum suo sacerdote: q: oē
qd in mundo delectabile
videbat' desperit: et dei sū-
mi sacerdotē Sixtū queq̄
maxime diligebat p amo-
re xpī etiā a se tolli clemē-

ter ferebat. Amore igitur
creatoris amorē hoīs su-
perauit. et p humano so-
latio diuinū beneplacitū
magis elegit. Ita et tu ali-
quē necessariū et dilectū
amicū p amore dei disce
relinquere. Nec grauiter
feras cū ab amico dereli-
ctus fueris: sciēs quoniam
oportet nos oēs tādē ab i-
uicē separari. Multum et
diu oī hoīes in seipso cer-
tare: anteq̄ discat seipm
plene supare: et totum af-
fectū suū plene in deum
trahere. Quā hō stat sup
seipso facile labit ad con-
solatōes humanas. Sed
verus xpī amator et studi-
osus sectator: virtutū non
cadit sup illas cōsolatōes
nec q̄rit tales sensibiles
dulcedines s; magis for-
tis exercitationes: et p xpo
duros sustinere labores.
Cū igitur spiritualis con-
solatio a deo datur. cum
gratiarum actione acci-
pe eam: sed dei munus i-
tellige esse non tuum me-
ritum et noli extolli. Noli
nimium gaudere nec ina-
niter presumere sed esto
magis humilior: ex dono

cautio: quoq; et timor: a
tior: in cunctis actibus tu
is: quoniam transibit ho
ra illa et sequetur tenta
tio. Cum ablata fuerit co
solatio non statim despe
res: sed cum humilitate
et patientia expecta cele
stem visitationem: quia
potens est deus ampli
o: et tibi redonare gra
tiam et consolationem.
Istud non est nouum: nec
alienam vitam dei exper
tis: quia in magnis san
ctis: et in antiquis prophe
tis fuit talis sepe alterna
tionis modus. Unde qui
dam presente iam gra
tia dicebat: Ego dixi in
abundantia mea non mo
uebor: in eternum. Absen
te autem gratia quid i se
fuerit expertus adiungit
dicens. Aduertisti faciem
tuam a me et factus sum
conturbatus. Inter hec
tamen nequaquam de
sperat: sed instantius do
minum rogat et dicit. Ad
te domine clamabo: et
ad deum meum depre
cabor. Denique orationis
ue fructuum reportat: et
e eruditum testatur di

ceus. Audiuit dominus
et misertus est mei: domi
nus factus est adiutor: me
us. Sed in quo? Conuer
tisti inquit planctum me
um in gaudium mihi et
circumdedit me leticia.
Et si sic actum est cum ma
gnis sanctis non est de
sperandum nobis infir
mis et pauperibus: si iter
dum in frigiditate: et iter
dum in feruore sumus:
quoniam spiritus venit:
et recedit secundum sue volun
tatis beneplacitum. vnde
beatus Job ait. Visitas
enim diluculo: et subito
probas illum. Super quod
igitur sperare possumus: aut
in quo confidere debeo
nisi in sola magna mise
ricordia dei: et in sola spe
gratie celestis. Sive eni
adsint homines boni. si
ue deuoti fratres et ami
ci fideles: siue libri sancti
vel tractatus pulchri: si
ue dulcis: cantus et hym
ni: omnia hec modicum
iuuant: et modicum sapi
unt: quando desertus suus
a gratia et in propria pau
pertate relictus. Tunc non
est melius remedium quam

patientia: et ab
in voluntate et
inueni aliquem
sum qui non ha
terdum gratie
onem: aut non
feri. oris dimi
Nullus sanctus
quam tam al
et illuminatus
vel postea non
ptatus. Non
alta dei conti
qui pro deo
citatus aliqu
one. Solet
tis con'olatio
tio precedens
Nam tetatio
bans celestis
consolatio. l
inquit dabo
ligno vite. D
latio diuina:
tior sit ad sus
uerfa. Sequi
ratio ne se ele
no. Non dor
lus: nec caro
tua est. ideo
preparare te
q; a dextris
sunt hostes
quiescunt.
De gratia

Liber primus.

patietia: et abnegatio mei
in voluntate dei. **N**am
inueni aliquem religio-
sum qui non habuerit in-
terdum gratie subtracti-
onem: aut non senserit
feri oris diminutionem.
Nullus sanctus fuit un-
quam tam alte raptus:
et illuminatus qui prius
vel postea non fuit tem-
ptatus. Non enim dignus
alta dei contemplatione
qui pro deo non est exer-
citatus aliqua tribulatio-
ne. Solet enim sequen-
tis consolationis tenta-
tio precedens esse signum.
Nam temptationibus pro-
bans celestis promittitur
consolatio. Qui vicerit
inquit dabo ei edere de
ligno vite. Datur etiam so-
latio diuina: ut homo for-
tior sit ad sustinendum ad-
uersa. Sequitur etiam ten-
tatio ne se eleuet de bo-
no. Non dormit diabo-
lus: nec caro adhuc mor-
tua est. ideo non cesses
preparare te ad certamen
quod a dextris et a sinistris
sunt hostes qui nunquam
quiescunt.

De gratitudine per gra-

tia dei.

Cap. I.

Quid quis quietes
cum natus sis ad
laborem? **N**one
te ad patientiam magis quam
ad consolationem: et ad cru-
cem portandam magis quam ad
leticiam. Quis enim secularium
non libenter consolationes et
leticiam spirituales acciperet:
si semper obtinere posset.
Excedunt enim spirituales
consolationes omnes mundi di-
licias et carnis volupta-
tes. Nam omnes delitiae mun-
dane aut turpes sunt aut
vane. Spirituales vero de-
licie sole iocunde et bone-
ste ex virtutibus progenite: et
a deo puris et sine macula.
Sed istis diuinis consolationibus
non solum spiritus suo affectu
frui valet: quod tempus temptationis
non diu cessat. **N**am ultimum
autem superne visitationis falsa li-
bertas animi et magna
confidentia sui. Deum bene facit
consolationis gratiam dando
sed homo male agit non totum
deo cum gratiarum actione re-
tribuendum. Et ideo non prestat
nobis dona gratie fluere:
quod ingrati sumus auctori:
nec totum refundimus fontem
origini. Sempiternus enim
deus

debetur gra: digne gra: referēti: auferetur ab elato qđ dari solet humili. Nolo consolationē que mihi aufert compunctio nem: nec affecto contem plationem que ducit in elationem. Non enim omne altum scūm: nec omne desiderium purū: nec omne dulce bonū: nec omne charū gratū deo. Libēter accepto gra tiam vnde humilio: et timoratio: inueniat: atq; ad relinquendū me pa ratio: fiat. Doctus dono gratie et eruditus subtra ctionis verbere non sibi audebit quicq; boni attri buere: sed potius se pau perem et nudum con fite bitur. Da deo quicquid dei est: et tibi ascribe qđ tuum est. hoc ē deo gra tias pro gratia tribue ti: bi autem soli culpam: et dignam penam pro cul pa deberi sentias. Po ne te semper ad infimū et dabis tibi summū: na; summum non stat sine i fimo. Sūmi sancti apud deum: minimi sunt apō se: et quanto gloriosiores

tāto in se humiliores ple ni veritate et gloria cele sti: non vane glorie cupi di. In deo fundati et cō firmati nullo modo pos sunt esse elati: et qui deo totum ascribunt quicqđ boni acceperunt: gloriā ab inuicem non querūt: sed gloriā que a solo deo est volunt: et deū in se et i omnibus sanctis lauda ri super omnia cupiunt: et semper in idipsum ten dunt. Ego igitur gratus in minimo: et eris dignus maiora accipere. Sit ti bi minimum etiam pro marimo: et magis contē tibile pro speciali dono. Si dignitas datoris in spicitur: nullū datū par uum aut munus vile vi debitur. Non enim par uū est qđ a summo deo donatur etiam si penas et verbera donauerit gra tū esse debet: quia sem per pro salute nostrā a cit quicquid nobis adue nire permittit. Qui gra tiam dei retinere deside rat sit gratus pro gratia dei data: patiens pro sub lata: oret vt redeat cau

tus sit et humili tat.

De paucitatē rī crucis Jesu.

Abet Je

b multos regni su

sed paucos b sue crucis. Ma

desideratores onis: sed pau

tionis. Plur

socios mense abstinentie.

cum Christo paucio: volu

aliquid susti sequitur Je

fractionem p ci ad bibend

passionis. m la eius vuln

pauci ignom cis sequuntur

sum diligūt: sa non conti

ti illum laud dicunt: qđ du

nes aliquas piunt. Si au

absconderet eos relinquo

rimoniā: a onem nimis

Qui autem

Libet Secundus.

tus sit et humilis ne amittat.

De paucitate amatorum crucis Iesu. Ca. xi.

Abet Iesus nunc multos amatores regni sui celestis:

sed paucos baiulatores sue crucis. Habz multos desideratores consolati-
onis: sed paucos tribulationis. Plures inuenit socios mens: sed paucos abstinentie. Oēs volunt cum Christo gaudere: s; paucio: volunt pro ipso aliquid sustinere. Multi sequuntur Iesum vsq; ad fractionem panis: s; pauci ad bibendum calicem passionis. multi miracula eius vulnerantur: sed pauci ignominiam crucis sequuntur. Multi iesum diligunt: q̄dū aduersa non contingūt. Multi illum laudant et benedicunt: q̄dū consolatio-
nes aliquas ab ipso recipiunt. Si autem se iesus absconderet et modicum eos relinqueret: aut in q̄rimoniam: aut in deiectionem nimiam cadunt. Qui autem Iesum pro-

pter Iesum: et non ppter suam aliquam consolati-
onem propiaz diligunt: ipsum in tribulatione: et in angustia cordis sicut in summa consolatione bñdicunt. Et si nunq; eis consolationem dare vellent: ipsum tñ semp laudaret et semper gr̄as agere vel lent. O quantum potest amor Iesu purus nullo propo comodo vel amore pmixtus. Nō e oēs mercenarij sunt dicendi qui cōsolationes sp̄ que runt: Nōne amatores sui magis q̄ xpi probantur: qui sua comoda vel lucra semper meditant. Tibi inuenietur talis qui velit deo seruire gratis: Raro inuenit tā spūalis aliq; q oib; sit nudatus. Nā vix spū pauperē. et ab oī creatura nudū inueniet: Procul et d vl timis finib; p̄ciū eius. Si dederit hō oēs substantiā suā adhuc nihil ē. et si fecerit penitentiā magnam adhuc erigū ē. et si apphēderit oēs sciaz adhuc lōge ē. et si hūerit Xp̄tē magnā: et deuotionē ni-

in ignem eternum. Qui enim modo libenter audiunt et sequuntur verbum crucis: tunc non timebunt ab auditione mala eterne damnationis. Hoc signum crucis erit in celo cuius dominus ad indicandum venerit. Tunc omnes servi crucis qui se crucifixo conformauerunt in vita. Ad Chastum accedent iudicem cum magna fiducia. Quid igitur times tollere crucem per quam itur ad regnum? In cruce salus: in cruce vita: in cruce protectio ab hostibus: in cruce infusio superne suauitatis: in cruce robur mentis: in cruce gaudium spiritus in cruce virtus summa: in cruce perfectio sanctitatis. Non est salus anime nec spes eterne vite nisi in cruce. Tolle ergo crucem et sequere Jesum et ibis in vitam eternam. Precessest ille baulans sibi crucem et mortuus est pro te in cruce ut tu etiam portes crucem et mori affectes in cruce: quia si comortuus fueris etiam cum illo pariter viues et si socius fueris pene: so-

De regia via sacre crucis. Cap. xij.

Vir hic multis versus sermo. Abnega te metipsum tolle crucem tuam et sequere Jesum. Sed multo durius erit audire illud extremum verbum Discede a me maledicti

in ignem eternum. Qui enim modo libenter audiunt et sequuntur verbum crucis: tunc non timebunt ab auditione mala eterne damnationis. Hoc signum crucis erit in celo cuius dominus ad indicandum venerit. Tunc omnes servi crucis qui se crucifixo conformauerunt in vita. Ad Chastum accedent iudicem cum magna fiducia.

Quid igitur times tollere crucem per quam itur ad regnum? In cruce salus: in cruce vita: in cruce protectio ab hostibus: in cruce infusio superne suauitatis: in cruce robur mentis: in cruce gaudium spiritus in cruce virtus summa: in cruce perfectio sanctitatis. Non est salus anime nec spes eterne vite nisi in cruce. Tolle ergo crucem et sequere Jesum et ibis in vitam eternam. Precessest ille baulans sibi crucem et mortuus est pro te in cruce ut tu etiam portes crucem et mori affectes in cruce: quia si comortuus fueris etiam cum illo pariter viues et si socius fueris pene: so-

cius eris et gloriosius cruce totum ostendit totum in alia via ad vitam eternam internam si via sancte crucis tidiane mortis. Ambula ubi visus cumque volueris nites altiores nec securiores nisi viam sanctam. Dispone et secundum te videre: et non si semper alibi bere: aut sperare: et ita cruce uenies. Aut porre dolores in anima spiritum et ionem sustinendum a deo interduum a peccatis taberis: et quod est sepe, subire eris nec tam medio vel ferri seu alleui donec deus deus ut tribulatione consolatione: et ut illi totas et humi-

Liber secundus.

cius eris et glorie. Ecce in
cruce totū pstat et l. mori-
endo totum iace et non ē
alia via ad vitam et ad ve-
ram internam pacem ni-
si via sancte crucis et quo-
tidiane mortificationis.
Ambula vbi vis: quere qd
cūq; volueris: et non inue-
nies altiorem viam supra
nec securiorem viam infra
nisi viam sancte crucis.
Dispone et ordina omnia
secundum tuum velle et
videre: et non inuenies ni-
si semper aliquid pati de-
bere: aut sponte aut inui-
te: et ita crucem semper i-
uenies. Aut enim in cor-
pore dolorem senties aut
in anima spiritus tribula-
tionem sustinebis. Inter-
dum a deo relinqueris: in-
terdum a proximo exerci-
taberis: et quod amplius
est sepe, tibi metipsi graui-
eris nec tamen aliquo re-
medio vel solatio libera-
ri seu alleviari poteris: s;
donec deus voluerit opor-
tet qd sustineas. Vult eni
deus vt tribulationem si-
ne cōsolatione discas pa-
ti: et vt illi totaliter te subij-
cias et humilior: ex tribu-

latione fias. Nemo ita
cordialiter sentit passionē
Christi sicut is cui contige-
rit similia pati. Crux igit
semper parata est et vbi-
q; te expectat. Non po-
tes effugere vbiq; cu-
cur reris: q; vbiq; ve-
neris teipsum tecum por-
tas et semp teipsum inue-
nies. Cōuerte te supra cō-
uerte te infra. conuerte, te
extra et intra et in his om-
nibus inuenies crucem: et
necesse ē te vbiq; tene-
re patientiam si internaz
vis habere pacem et per-
petuā p mereri coronaz.
Si libenter crucem por-
tas portabit te et deducet
te ad desideratum finem:
vbi. s. finis patiendi erit.
Quis hic non erit. Si in-
uite portas onus tibi facil-
iter teipsum magis grauas:
et tamē oportet vt sustine-
as. Si abicis vnam cru-
cem: aliam pculdubio in-
uenies: et forsitan grauiorē.
Credis tu euadere qd
nullus mortaliz potuit.
Quis scōz in mūdo sine
cruce et tribulatione fuit?
Nec enim dominus nō
Iesus christ vna hora si-

ne dolore passiois fuit q̄
diu virt. Oportebat autē
Christū pati ⁊ resurgere
a mortuis: ⁊ ita intrare in
gloriam suam. Et quō tu
aliā viam queris q̄ hanc
regiā viam que est via s̄a
ete crucis? Tota vita xp̄i
crux fuit ⁊ martyriū: ⁊ tu
tibi queris requiez ⁊ gau
dium? Erras erras si ali
ud queris quā pati tribu
lationes: q̄ tota ista vita
mortalis plena miserijs ⁊
circūsignata crucibus. Et
quanto altius q̄ in sp̄i
tu p̄fecerit: tanto graui
res cruces sepe inueniet:
q̄ exilij sui pena magis ex
amore crescit. Sed tamē
iste sic multipliciter affli
ctus non est sine leuamī
ne consolationis: q̄ fru
ctum magnū sibi sentit
accrescere ex sufferentia
sue crucis. Nam dū sp̄o
te illi se subijcit: oē onus
tribulationis in fiduciam
diuine consolationis con
uertitur. Et quanto caro
magis per tribulatiōez at
teritur: tāto amplius spi
ritus p̄ internam cōsolati
onem roboratur. Et non
nūq̄ in tantū confortatur

ex affectu tribulationis ⁊
aduersitatis ob amorem
cōformitatis crucis. Chri
sti v̄ nō sine dolore ⁊ tri
bulatione esse vellet: quo
niam tanto se acceptiorē
deo credit: quanto plura
⁊ grauiora p̄ eo perferre
poterit. Nō est illud vir
tus hoīs: sed gratia chri
sti q̄ tāta pōt ⁊ agit in car
ne fragili vt qd̄ naturaliter
semper abhorret ⁊ fu
git: hoc seruoze sp̄it⁹ ag
grediatur ⁊ diligat. Nō
est s̄m hominem crucez
portare crucē amare co
pus castigare: ⁊ seruitutē
subijcere: honores fuge
re ⁊ tumeliam libenter su
stinere: seipsum despiciere
⁊ despici optare aduersa
queq̄ cū damnis p̄peti: ⁊
nihil prosperitatis in hoc
mūdo desiderare. Si ad
teipsum respicis nihil hu
iusmodi ex te poteris: sed
si in domino p̄sidis: dabi
tur tibi fortitudo de celo
⁊ subijciet dñi tui mū
dus ⁊ caro. S̄z nec inimi
cum diaboli timebis si
fueris fide armatus ⁊ Je
su cruce signatus. Nōne
ergo te sicut fidelis ⁊ bo

nus seruus Ch̄i
tandā viriliter
tui p̄ te ex an
xi. Nō para t
da multa adu
incomoda in
vita: q̄ sic te
q̄ fueris: si
inuenies vbi
ris. Oportet
est remediū
a tribulatione
dolore q̄ vt
Lallem dī
bibe si amī
partē euz co
deras. Consi
committe si
tal. b. sicut si
cuerit. Tu
ad sustinen
nes: ⁊ repu
consolatione
cōdigne pati
temporis ad
am: que reu
bis p̄meren
solus es
re. Nū ad h
tribulatio t
⁊ sapit pro
ne tecum e
inuenisti pa
ra. Quādiu
ne est ⁊ fug

Liber secundus.

nus seruus Christi ad por-
tandā viriliter crucē dñi
tui p te ex amore crucifi-
xi. ¶ Prepara te ad tolerā-
da multa aduersa ⁊ varia
incomoda in hac misera
vita: q: sic tecū erit vbi-
q: fueris: ⁊ sic reuera euz
inuenies vbi-
q: latue-
ris. Oportet te ita eē ⁊ nō
est remediū euadendi
a tribulatione maioris ⁊
doloris q̄ vt te patiaris.
Calicem dñi affectanter
bibe si amicus eius est ⁊
partē euz eo habere desi-
deras. Consolationes deo
committe faciat ipse euz
tal. b: sicut sibi magis pla-
cuerit. Tu vero pone te
ad sustinendū tribulatio-
nes: ⁊ reputa eas multas
consolationes: q: nō sunt
cōdigne passionēs huius
temporis ad futurā glori-
am: que reuelabit in no-
bis p̄merendam etiā, si
solus es: posses sustine-
re. Quā ad hoc veneris q
tribulatio tibi dulcis est
⁊ sapit pro Christo: tūc be-
ne tecum esse estima: q:
inuenisti paradisū in ter-
ra. Quādiu pati tibi gra-
ue est ⁊ fugere queris tā

dū male habebis: ⁊ seq-
tur te vbis fuga tribula-
tionis. Si ponis te ad qd
esse oibes videlicet ad pa-
tiendū ⁊ moriendū fiet ci-
to melius ⁊ pacem inue-
nies. Etā ⁊ si raptus fue-
ris in terciū celum euz
¶ Paulo non est propterea
securatus de nullo tra-
rio sustinendo. Ego inq:
Iesus ostendam illi quā-
ta oporteat eum p nomi-
ne meo pati. ¶ Pati ergo
tibi remanet: si Iesum di-
ligere ⁊ ppetue illi serui-
re placet. Utinā dign⁹
esses p nomine Iesu ali-
quid pati: q̄ magna glo-
ria remaneret tibi: quan-
ta exultatio omnibus san-
ctis dei: quanta edificatō
esset proximi. Nam pati-
entiam omnes recomen-
dant: quāuis pauci tamē
pari velint. Merito debe-
res libenter modicum pa-
ti pro Christo: cum multi
grauiora patiuntur p mū-
do. Scias pro certo quia
morientes te oportet du-
cere vitam: ⁊ quāto plu-
quisq: sibi moritur tanto
deo magis viuere incipit.
Nemo aptus est ad co-

prehendendum celestia
nisi se submiserit ad por-
tū pro Christo aduer-
sari. Nihil deo acceptius:
nihil tibi salubrius in mū-
do isto q̄ libenter pati p̄
Christo. Et si ligendum
tibi esset: magis optare d̄
beres pro Christo aduer-
sa pati: q̄ multis consola-
tionibus recreari: q̄ Chri-
sto similior esses et oibus
sanctis eius magis cōfor-
mior. Non enī stat me-
ritum nostrum: et profe-
ctus status nostri in mul-
tis suavitatibus et conso-
lationibus: sed potius in
magis gravitatibus et tri-
bulationibus perferēdis.
Siquidem aliquid meli-
us et utilius saluti homi-
num q̄ pati fuisset: Chri-
stus vix verbo et exem-
plo ostendisset. Nam et
sequentes se discipulos
omnesq̄ eum sequi cupi-
entes manifeste ad crucē
portanda hortatur et vi-
cit. Si quis vult venire
post me: abneget semet-
ipsum et tollat crucem su-
am et sequatur me. Om-
nibus ergo plectis et scru-
tatis sit ista finalis conclu-

sio. Quoniam per mul-
tas tribulationes oportet
nos intrare in regnū dei.

Explicit liber secundus.

Sequitur liber tertius

De interna Christi lo-
cutione ad animam fide-
lem. Cap. i.

Udiaz qd
loquatur i
me domi-
nus deus.
Beata aia
que domi-
num in se

loquentē audit et de ore
eius verbum consolatio-
nis accipit. Beate aures
que venas divini susurri
suscipiunt: et de mūdi bu-
ius susurratōibus nihil
advertunt Beate plane
aures que non vocem so-
ris sonātē s̄ iteri⁹ auscul-
tant veritatē loq̄ntē et do-
centē. Beati oculi qui ex-
terioribus clausi: interiori-
bus autem sunt intenti.

Beati q̄ iteri⁹
et ad capiēda
lestia magis
quondiana
dēt preparari
deo vacare q̄
omni impedi-
li se ercuti
uerit hō aia
de sensualitate
ut possit in te
loquar dñs
dicat ollecti
tua ego su
ua te apud
uenies. Di
coria et q̄re
sunt oia tpe
ctoria. Et c
creature. si
toze deserti
abdicatis c
redde placit
ut veram v
dere beauri

Quod vo-
lunt sine
borum.

Oqu
I dit se
uqs
da mibi in
am testimo

Liber tertius.

Beati q̄ iterna penetrāt
et ad capiēda archana ce-
lestia magis ac magis p̄
quotidiana exercitia se stu-
dēt preparare. Beati qui
deo vacare gestiunt et ab
omni impedimento secu-
li se excutunt. Animad-
uerte h̄o aia mea et clau-
de sensualitatis tue ostia
ut possis in te audire quid
loquar dñs de⁹ in te. hec
dicit dilectus tu⁹. Salus
tua ego suz: par tua. Ser-
ua te apud me et pacē in-
uenies. Dimitte oīa trāsi-
toria et q̄re eterna. Quid
sunt oīa tpalia nisi sedu-
ctoria. Et quid iuuāt oēs
creature. si fueris a crea-
tore deserta. Vobis ergo
abdicatis creatori tuo te
redde placidā ac fidelem
ut veram valeas app̄hen-
dere beatitudinem.

Quod veritas intus lo-
quitur sine strepitu ver-
borum.

Cap. ij.

Oquere dñe: q: au-
dit seru⁹ tuus. Ser-
uus tuus ego suz:
da mihi intellectus ut sci-
am testimonia tua. Inclī-

na cor: meū in verba oris
tui: fluat ut ros eloquium
tūū. Dicebant olim filij
israel ad Adoyse. loque-
re nobis tu et audiemus:
non loquatur nobis do-
min⁹ ne forte moriamur
Ad sic dñe nō sic oro: s̄
magis cum samuele pro-
pheta humiliter ac desi-
deranter obsecro. Loque-
re dñe q: audit seruus tu-
us: nō loquar mihi Adoy-
ses aut aliquis et p̄phe-
tis s̄ potius cū loq̄re dñe
de⁹ inspirato: et illumina-
to: oīū m̄ p̄phetarū: q: tu
solus sine eis potes me p̄-
fecte imbucere: illi aut sine
te nihil p̄f. ciēt. Possunt
q̄dem verba sonare s̄ spi-
ritū nō p̄ferūt. pulcherri-
me dicūt s̄ te tacēte cor
non accendunt. Zitteras
tradūt: sed tu sensum ape-
ris. Adysteria proferunt:
sed tu referas intellectus
signatorū. Adādata edi-
cunt: sed tu iuuas ad per-
ficiendum. Uiam osten-
dunt: sed tu confortas ad
ambulandum. Illi foris
tantum agunt: sed tu cor-
da instruis et illuminas. Illi
exteri⁹ rigāt: s̄ tu secūdita

tem donas. Illi clamant
verbis: sed tu auditui in-
telligentias tribuis. **Ita** o
ergo loquatur mihi mo-
yses: sed tu dñe deus me-
us eterna veritas: ne for-
te moriar: et sine fructu
eficiar. Si fuero tantus
foris admonitus et intus
non accensus ne sit mi-
hi ad iudicium verbum
auditum: et non factum co-
gnitum: nec amatum credi-
tum: et non seruatum. Lo-
quere igitur dñe: quia au-
dit seruus tuus. Verba. n.
vite eterne habes: loque-
re mihi ad qualem mecum
anime mee consolatio-
nez et ad totius vite mee
emendationem: tibi autem
ad gloriam: et perpetuus
honorum.

Quod verba dei cum hu-
militate sunt audienda:
et quia multi ea non ponde-
rant. **La. iij.**

Ut si fili mi verba
a mea: verba suavis-
sima: omnium philo-
sophorum: et sapientum
huius mundi scientiam
excedentia. Verba mea
spiritus et vita sunt: nec hu-
mano sensu persequenda. **Ita** o

sunt ad vanam compla-
centiam trabenda: et in
silentio audienda: et cum
omni humilitate atque ef-
fectu magno suscipienda
et dixit: Beatus est quem
tu erudicis dñe et de le-
ge tua docueris cum: ut
mitiges ei a diebus ma-
lis: et non desoleatur in ter-
ra. Ego inquit dñs docui
prophetas ab initio: et us-
que nunc non cesso omni-
bus loqui: sed multi ad
vocem meam surdi sunt
et duri. **Plures** mundum
libentius audiunt quam
deum: facilius sequuntur
carnis sue appetitum quam
dei beneplacitum. **Pro**
mittit mundus tempora-
lia et puer: et seruatur ei au-
ditate magna. Ego pro-
mitto summa et eterna: et
torpescunt mortalium cor-
da. Quis tanta cura mi-
hi non in omnibus seruit: et
obedit sicut mudo et do-
minis eius seruit? **Eru-**
besce sydd ait mare. Et
si carnem queris audi qua-
re pro modica prebenda
longa via curritur: et pro
eterna vita vir a multis
pes semel a terra leuatur.

Uile precium quod
numismate im-
piter litigat et
et puerum pmissum
et quique fatigantur
Sed probandum
in comutabili:
inestimabili: p-
bonore et glo-
nabili: ut ad
gari pigritati
sce ergo seru-
rulse quod illi
inueniuntur
nem quam
Gaudet illi
vanitate qua-
tate. **Et** quid
nunquam frustra
missio mea
lit: nec propter
mittit inanem
nisi dabo: quod
plebo. si tamen
fidelis in dile-
go promiserit.
nerato: sum
noque et fortis
num deuoto
ba mea in co-
tracta diligenter
in tempore tetratio-
cessaria. Quo-
ligis cum legis
in die visitati

Libet Tertius.

Utile precū qrit: p vno
nūmismate interdū tur
piter litigat: et p vana re
et pua pmissione die no-
ctuqz fatigari nō timeſt.
Sed probdolo: p bona
in cōmutabili: pro pmo
ineſtimabili: pro ummo
honore et gloria intermi-
nabili: vſ ad modicū fati-
gari pigritatur. Erube-
ſce ergo ſerue piger et q
ruloſe q illi paratiores
inueniuntur ad perditio-
nem quam tu ad vitaz.
Gaudēt illi ampliū ad
vanitatē quā tu ad veri-
tatē. Equidē a ſpe ſua nō
nunqz fruſtrant: ſed pro
miſſio mea neminē ſal-
lit: nec ſcīdē mibi di-
mittit inanem. Quod p
miſi dabo: quod dixi im-
plebo. ſi tñ vſqz in finem
fidelis in dilectione mea
qz pmāſerit. Ego remu-
nerato: ſum omnīū bo-
nor et ſcitis pbatō: om-
niū deuotoz. Scribe x
ba mea in corde tuo: et p
tracta diligēter: erūt enī
in tpe tērationis valde ne-
ceſſaria. Quod nō intel-
ligis cū legis: cognosces
in die viſitationis. Dupli-

alter ſoleo electos meos
viſitare: tentatione ſciz et
cōſolatione: et duas lecti-
ones eis quotidie lego:
vnā increpando eoz vi-
tia: alterā exhortādo ad
virtutū incrementa. Qui
h3 verba mea et ſpernit
ea: h3 q iudicet eū in no-
uiſſimo die.

Oratio ad implozādū
deuotionis grāz. Ca. iiii.

Omne deus me-
o uſ omnia bona tu-
es. Et quis ego ſū
vt audeam ad te loqui.
Ego ſuz pauperim? ſer-
uulus tuus: et abiectus
miculus multo pauperi-
or: et contemptibilior q
ſcio: et diceſ audeo. Me-
mento tamen domine:
quia nihil ſum: nihil ha-
beo: nihilqz valeo. Tu
ſolus bonus iuſtus et ſan-
ctus: tu omnia poteſ: om-
nia preſtas: omnia ſples:
ſolum peccatorem inanē
relinquens. Remiſce
re miſerationum tuarū
domine: et imple cor me-
um gratia tua qui non
vis vacua eē opera tua.
Quomodo poſſum me
tolerare in hac miſera

vita: nisi me confortauerit misericordia ⁊ gratia tua: noli auertere faciem tuam a me: noli visitationem tuam prologare: noli consolationem tuam abstrahere: ne fiat anima mea sicut terra sine aqua tibi. Domine doce me facere voluntatem tuam: doce me coram te digne ⁊ humiliter conuersari: quia sapientia mea tu es: qui veritate me cognoscis: ⁊ cognouisti antequam fieret mundus: ⁊ antequam natus essem in mundo.

Quod in veritate: ⁊ humilitate coram deo conuersandum est. La. v.

Illi ambula coram
f me in veritate: ⁊
simplicitate cor-
dis tui quere me semp.
Qui ambulat coram me
in veritate tutabitur ab
incurisibus malis ⁊ veritas
liberabit eum: seductionibus:
⁊ a distractionibus iniquorum.
Si veritas te liberauerit: vere li-
bereris: ⁊ non curabis de
vanis hominum verbis.
Domine verum est sicut di-

cio ita queso mecum si-
at. Veritas tua me doceat:
ipsa me custodiat: ⁊ usque
ad salutarem finem me
conducat. Ipsa me liberet
ab omni affectione mala:
⁊ inordinata dilectione:
⁊ ambulabo tecum in magna
cordis libertate. Ego te docebo
ait veritas que recta sunt:
⁊ placita coram me. Cogita
peccata tua cum discipul-
centia magna ⁊ merore:
⁊ nunquam reputes te ali-
quid esse propter opera bona.
Reuera peccatores ⁊ multis
passionibus obnoxii ⁊ im-
plicatus. Et te semper
ad nihil tendis: cito
laberis: cito vinceris: cito
turbaris: cito dissolue-
ris. Non habebis quicquam
unde possis gloriari: sed multa
unde te debes iustificare:
quod multo infirmior es quam
vales comprehendere.
Nihil ergo magnus tibi
videatur ex omnibus que
agis: nihil grande: nihil
preiosum ⁊ admirabile:
nihil reputatio ne appareat
dignum: nihil altum: nihil
vere laudabile ⁊ desiderabile: ni-

si quod eternum est
at tibi super omnia
na veritas: displice
super omnia vili-
tina tua. Nihil
as: nihil sic vitu-
fugias: sicut vitu-
cata tua que m-
splicere debent
bet rerum dā-
dam non sines-
me ambulante
dam curiositatē
gantia ducti v-
ta mea scire: ⁊
telligere: se ⁊
tem negligenter
pe in magna
nes ⁊ peccata
am superbia
tatem meis
labuntur. Tu
dei expauesce
nipotentis: non
scutere opera
tuas iniquitatē
tare: in quan-
tu: quod multa
gleristi. Quid
portant suam
nem in libris
in imaginibus
autem in figu-
bus ⁊ figuris
bent me in op-

Liber tertius.

si qđ eternum est place-
at tibi super omnia eter-
na veritas: displiceat tibi
super omnia vilitas ma-
xima tua. Nihil sic time-
as: nihil sic vituperes: et
fugas: sicut vitia et pec-
cata tua que magis di-
splicere debent. qđ quel-
bet rerum dāna. Qui-
dam non sincere: coram
me ambulant: sed qua-
dam curiositate et arro-
gantia ducti volūt secre-
ta mea scire: et alta dei
telligere: se et suam salu-
tem negligentes. Nisi se-
pe in magnas tentatio-
nes et peccata propter su-
am superbiam et curiosi-
tatem meis aduersante
labuntur. Time iudicia
dei expanse iram om-
nipotentis: noli autem di-
scutere opera altissimi: s; tuas
iniquitates perscrutare: in
quantis deliquisti: et qđ multa
bona neglexeris. Quidam solum
portant suam deuotionem
in libris: et quidam in
imaginibus: quidam autem
in signis exterioribus et
figuris: quidam habent me
in ore: sed modi

cum in corde. Sūt et alij
qui intellectu illuminati
et affectu purgati ad eter-
na semper anhelant: de
terrenis grauius audiūt:
necessitatibus nature do-
lenter inferiūt: et hi sen-
tiunt quid veritatis spiri-
tus loquitur i eis qui do-
cet eos terrena despice-
re: et amare celestia: mun-
dum negligere: et celum
tota die ac nocte delide-
rare.

De mirabili affectu di-
uini amoris. Ca. vi.

Eneclito te pater

b celestis pater do-
mini mei iesu chri-

sti: quia mei pauperis di-
gnatus es recordari. O
pater misericordiarum.
et deus totius consolatio-
nis: grāas ago tibi qui
me indignum omni con-
solatione quando qđ tua
recreas cōsolatione. Be-
nedico te semper: et glori-
fico cum vnigenito filio
tuo: et spiritu sancto para-
clito in secula seculorum.
Eya domine deus ama-
tor sancte meus cum tu
veneris in cor meum ex-
ultabūt omnia interiora:

mea. Tu es gloria mea
et exultatio cordis mei: tu
spes mea et refugium me-
um in die tribulationis mee
Sed quia adhuc debilis sum
in amore et imperfectus in
virtute: ideo necesse habeo
a te confortari et consolari:
propterea visita me sepius
si instrue disciplinis san-
ctis. Libera me a passioni-
bus malis: et sana cor me-
um ab omnibus affectio-
nibus inordinatis et vitiosis
ut intus sanatus et bene pur-
gatus aptus efficiar ad amā-
dum. fortis ad patiendū:
stabilis ad perseverandū
Magna res est amor: ma-
gnum omnino bonum:
quod solum leue facit om-
ne onerosum: et fert equa-
liter omne inaequale. Nam
onus sine onore portat: et
omne amarum dulce ac
sapidum efficit. Amor: Je-
sum nobilis ad magna o-
peranda impellit: et ad de-
sideranda semper perfe-
ctiora excitat. Amor: vult
esse sursum: nec vllis infi-
mis rebus retineri. Amor:
vult esse liber et ab omni
mundana affectione alie-
nus: ne internus eius im-

pediatur aspectus ne per
aliquod commodum tem-
porale implicationes su-
stineat aut per incommo-
dum succumbat. Nihil
dulcius est amore: nihil
fortius: nihil altius: nihil
latius: nihil iocundius: nihil
plenius: nihil melius in ce-
lo et in terra quia amor a deo
natus est nec potest nisi in
deo super omnia creata reg-
nare. Amas volat currere
letatur: liber est et non te-
netur dat omnia pro omnibus
et habet omnia in omnibus
quia in vno summo super omnia
quiescit: ex quo omne bo-
num fluit et procedit. Non res-
picit ad dona: sed ad donā-
tem se conuertit super omnia
bona. Amor: modum sepe
nescit: sed semper omni modum ser-
uescit. Amor: onus non sen-
tit: labores non reputat: pro
affectat quod valet: de impos-
sibilitate non causatur: quia
cuncta sibi posse et licere
arbitratur. Valet igitur ad
omnia et multa implet et
effectum mancipat ubi non
amans deficit et laetatur.
Amor: vigilat et dormiens
non dormitat. fatigatus
non lassatur: artatus non

artatur terri-
turbar: sed sic
ma et ardens
erumpit: seculi
sit. Si quis an-
hec vor clamor
clamor in au-
ipse ardens
me que dicit
amor me?
et ego tuus
amore ut
ra cordis
quod suauis
re liquefactus
near amor
me pre
stupore
canticum
etuz meus
ficiat in la-
mea iubi
Amem te
me nisi p-
nes in te
te sicut in
lucens ex
lor sincer
et amenu
fidelis: pro
mis: viri-
quā que
seipsum a
amore co-
cūspectus

Lib. Tertius.

artatur territus non con-
turbat: s; sicut viuas flā-
ma ⁊ ardes facula sursum
erumpit: secure q; ptran-
sit. Si qs amat: nouit qd
hec vox clamet. Magn⁹
clamor in auribus dei est
ipse ardens affectus ani-
me que dicit: Deus me⁹
amor me⁹: tu totus me⁹
⁊ ego tuus. Dilata me in
amore vt discam interio-
ra cordis ore degustare:
q; suauē sit amar⁹ ⁊ i amo-
re liquefieri ⁊ natare. Te-
near amore vadens supra
me pre nimio feruore ⁊
stupore. Cantem amoris
canticum: sequar te dile-
ctus meum in altum: de-
ficiat in laude tua anima
mea iubilans ex amore.
Amem te plusq; me nec
me nisi propter te ⁊ om-
nes in te qui vere amant
te sicut iubet lex amoris
lucens ex te. Est amor ve-
lor sincerus: pius iocundus
⁊ amicus fortis: patiens:
fidelis: prudens: longani-
mis: virilis: ⁊ seipsum nū-
quā querens. Vbi enim
seipsus aliquis qrit: ibi ab
amore cadit: est amor cir-
cūspectus: humilis ⁊ re-

ctus: non mollis: non le-
uis nec vanis intendēs re-
bus: sobrius: castus: stabili-
lis: quietus: ⁊ in cūctis se
sibi custodit. Est amor
subiectus ⁊ obediēs prela-
tis: sibi vili ⁊ despectus:
deo deuotus ⁊ gratifica-
tus p̄siciens ⁊ semper spe-
rans. In eo etiam cum sibi
non sapit deus quia sine
dolore nō vivitur in amo-
re. Qui nō est parat⁹ oīa
pati ⁊ ad voluntatem sta-
re dilecti: nō ē dign⁹ ama-
tor appellari. Opz aman-
tem oīa dura ⁊ amara p-
pter dilectum libeter am-
plecti: nec ob cōtraria ac-
cidentia ab eo deflecti.

De probatōe verī ama-
toris. Cap. vii.

Nūc nō ē adhuc for-
tis ⁊ prudens ama-
tor. Quare dñe?
Quia ppter modicā cō-
trarietatem deficiis a cep-
tis: ⁊ nimis auide consola-
tionē queris. Fortis ama-
tor: stat in temptationib⁹:
nec callidis credit p̄suasi-
onibus inimici. Sicut in
p̄speris ei placeo: ita nec
in aduersis displiceo.
Prudens amator: nō tā

donum amantis conside
rat q̄s dantis amorē. Affe
ctum potius attēdit q̄ eē
sum: et infra dilectus om
nia data ponit. Mobilis
amator: non quiescit i do
no: sed in me super om
ne donum. Non est iō
totum perditum: si quan
doq; minus bene de me
vel de sanctis meis sen
tis q̄ velles. Affectus ille
bonus dulcis quez inter
dum p̄cipis: affectus gra
tie presentis est: et quidaꝝ
pregustus patrie celestis
super quo non nimius in
nitendum: quia vadit et
venit. Certare autem ad
uersus incidentes malos
animi motus: suggestio
neq; spernere diaboli: in
signe est virtutis et ma
gni meriti. Non ergo te
cōturbent aliene fantasie
de quacunq; materia in
geste. forte serua: propo
situm et intensionem re
ctam ad deum. Nec est
illusio q̄ aliquādo i exces
sum subito raperis: et sta
tis ad ineptias solitas cor
dis reuerteris. Illas em̄
inuite magis pateris q̄
agis: et q̄dū displicent et

reniteris: meritum est: et
nō perditio. Scito q̄ an
tiquus inimicus omnino
nitit̄ impedire desiderū
tuum in bono: et ab om
ni deuoto exercitio eua
cuare: a sanctor̄. scilicet
cultu a pia passionis mee
memoria: a peccatorum
vili recordatione: a pro
prij cordis custodia: et a
firmo proposito p̄ficiē
di in virtute. Multas ma
las cogitationes ingerit:
vt tediūz tibi faciat: et bo
nozem: vt ab oratione re
uocet et sacra lectione. Di
splicet sibi humilis cōfes
sio: et si posset a commu
niōe cessare faceret. Nō
credas ei neq; cures illū
licet sepius tibi deceptio
nis tetenderit laqueos.
Sibi imputa cuz mala in
gerit et immunda: dicito
illi. Valde imunde spiri
tus erubescere miser valde
immundus es tu qui ta
lia inferis auribus meis.
Discede a me seductor:
pessime: non habebis in
me partem vllam: sed Je
sus mecum erit tanq̄ bel
lato: fortis: et tu stabis cō
fusus. Adalo potius mo

ri: et omnem p
re q̄ tibi conse
ce et obmutes
diaz te amplius
bi plures motus
as. Dominus i
mea et saluus
timebo: Domi
ctor vite mee:
pidabo. Si co
uersum me ca
mebit cor: me
nus adiutor:
demptor: in
tāquam m
et si interdum
te corulus: r
fortiores p̄ciō
dens de am
mea: et multa
a vana comp
pbia. Propo
ti in errorem
et in cecitate
rabilem qua
tur. Sit tibi i
et perpetuam
ruina hec sup
se stulte p̄f
De occultis
sub humilitate
dia.

Ilū vtili
f securu

Liber Tertius.

ri: et omnem penam subi
re quod tibi consentire. Ta
ce et obmutescere: non au
dias te amplius: licet mi
hi plures moliris molesti
as. Dominus illuminatio
mea et salus mea quem
timebo: Dominus pro te
cto: vite mee: a quo tre
pidabo. Si consistat ad
uersum me castra: non ti
mebit cor meum. Domi
nus adiutor meus: et re
dempto: meus. Certa
tanquam miles bonus:
et si interdum ex fragilita
te coruus: resuume vires
fortiores prioribus: confi
dens de ampliori gratia
mea: et multum precaue
a vana complacencia et su
perbia. Propter hoc mul
ti in errorem ducuntur:
et in cecitatem pene incu
rabilem quandoque labun
tur. Sit tibi in cautelam
et perpetuam humilitatem
ruina hec superborum et
se stulte presumantium.

De occultanda gratia
sub humilitatis custo
dia.

La. viij.

Nil utilius est tibi et
securius deuotio

nis gratiam absconde
re: nec in altum te effere:
nec multum inde lo
qui: neque multum pon
derare: sed magis temet
ipsum despicere: et tanquam
indigno datam timere.
Non est huic affectioni
tenacius inherendum: quod
citius potest mutari in con
trarium. Cogita in gratia
quam miser et inops esse
soles sine gratia. Nec est in
eo tantum spiritualis vi
te profectus cum consolati
onis habueris gratiam:
sed cum humiliter et ab
nega te patienterque tuleris
eius subtractionem: ita
quod tunc ab orationis stu
dio non torpeas: nec reli
qua opera tua ex usu fa
cienda omnino dilabis
mittas: sed sicut melius
potueris et inellereris li
benter quod in te est fa
cias: nec propter aridita
tem: seu anxietatem men
tis quam sentis te tota
liter negligas. Multi enim
sunt qui cum uon bene
eis successerit. statim impati
entes fiunt aut deside
rant. Non semper est in prate

quois via eius: sed deus da
re et solari quoniam vult: et qua
tum vult: et cui vult: sicut si
bi placuerit: et non ampli
us. Quidam incauti pro
pter deuotionis gratiam
seipsos destruxerunt quia
plus agere voluerunt quam
potuerunt non pensantes
sue paruitatis mensuram:
sed magis cordis affectu
sequentes quam rationis iu
dicium. et quia maiora pre
sumpserunt quam deo pla
citum fuit ideo gratias
cito perdidit: facti sunt
in opes et viles relict: qui
in celum posuerunt nidus
sibi ut humiliati et de pau
perati discant non in alis
suis volare sed sub pen
nis meis sperare. Qui ad
hec noui sunt et imperiti
in via domini: nisi consilio
discretorum se regant: sa
cilius decipi possunt et eli
di. Quod si suum sentire
magis sequi quam alijs
exercitatis credere voluit:
erit eis periculosus erit:
si tamen retrahi a propo
conceptu non valuerint.
Raro sibi ipsi sapientes
ab alijs regi humiliter pa
tiuntur. Melius est mo

dicum sapere cum humi
litate et parua intelligen
tia: quam magni scientia
rum thesauri: cum vana
complacentia. Melius est
tibi minus habere: quam mul
tum unde posses superbi
re. Non satis discrete agit
qui se totum leticie tradit:
obliviscens pristina inopie
sue: et casti timoris domi
ni: qui timet gratiam ob
latam amittere. Non est
satis virtuose sapit: qui te
pore aduersitatis et cuius
quam grauitatis nimis des
perare se gerit et minus
fidenter de me quam oportet
recogitat ac sentit. Qui
tempore pacis nimis secu
rus esse voluerit: sepe te
pore belli nimis delectus
et formidolosus reperie
tur. Si scires semper hu
milis et modicus in te per
manere: nec non spiritum
tuum bene moderare ac
regere: non incederes tam
cito in periculum et offen
sam. Consilium bonum
est: ut feruoris spiritu con
cepto mediteris quid fu
turum sit absedente lumi
ne. Quod dum continge
rit: recogita et de nouo luce

posse reuertere: quoniam
telam tibi: mihi
gloriam: ad tem
trari. Ut illo: est
pe talis probati
per prospera pro
beres voluntas
merita non sunt
manda si quis
ones aut con
habeat: vel si
scripturis aut
natur gradu
erit humilitas
et diuina cha
tus: si dei bo
et itegre sem
sum nihil re
ritate despi
alijs etiam
miliari magis
honorari.

De vili et
ipsum in oc
Quoniam
Illum et
et cunctis
plus reputa
stas contra
testimonium
tates mee
tradidere. Si
lificauero. Si
degero et al
reputatione

Ziber tertius.

posse reuerti: quā ad cau-
telam tibi: mihi autē ad
gloriam: ad tempus sub-
trahi. Utilior est enim se-
pe talis probatio q̄ si sem-
per prospera pro tua ha-
beres voluntate. Nam
merita nō sūt ex hoc esti-
manda si quis plures visi-
ones aut consolationes
habeat: vel si peritus sit i
scripturis aut in altiori po-
natur gradu: s; si vera fu-
erit humilitate fundatus:
et diuina charitate reple-
tus: si dei honorem pure
et itegre semp q̄rat si seip-
sum nihil reputet et in ve-
ritate despiciat atq; ab
alijs etiam despici et hu-
miliari magis gaudeat q̄
honorari.

De vili estimatione sui
ipsius in oculis dei. La. ix.
O quorū ad dñz me
um cū sim puluis
et cinis. Si me am-
plius reputauero: ecce tu
stas contra me: et dicunt
testimonium verum inig-
tates mee nec possum cō-
tradidere. Si autē me vi-
lificauero et ad nihilū re-
degero et ab omni ppria
reputatione defecero at-

q; sicut sum puluerizauero:
erit mihi propitia gra-
tia tua: et vicia cordi meo
lur tua: et omnis estima-
tio quantulacūq; mini-
ma in valle nihilēitatis
mee submergetur et peri-
bit in eternum. Ibi osten-
des me mihi quid suz qd
fui: et de quo veni q; nihil
et nesciui. Si mihi ipi reli-
quor: ecce nihil et tota infir-
mitas. Si aut subito me
respereris statim fortis effi-
cior: et nouo repleor gau-
dio. Et mirum valde q̄
sic repente subleuor: et tā
benigne a te complector:
q̄ pprio pondere semper
ad ima fero: facit hoc
amor tuus gratis preue-
niens me et in tam multis
subueniens necessitatib;
a grauib; quoq; custo-
diens me periculis et ab
innumeris vt vere dicam
eripiens malis. Adde si qui-
dem male amando me p-
didi et te solum querendo
et pure amando me et te
pariter inueni: atq; ex amo-
re profundius ad nihilū
me redegi. Quia tu o dul-
cissime facis mecum su-
pra meritum omne: et su-

pra id quod audeo spera
re vel rogare. Benedice
sis deus meus quia licet
ego oibus bonis sim indi
gnus: tua tamen nobili
tas et infinita bonitas nu
quam cessat benefacere etiam
ingratis et longe a te ad
uersis. Conuerte nos ad
te ut simus grati: humi
les et deuoti: quia salus no
stra tu es: virtus et fortitu
do nostra.

Quod omnia ad deum
sicut ad finem ultimum sunt
referenda. Cap. x.

Si ego debeo esse
f. finis tuus supremus
et ultimatus si vere
desideras esse beatus. Et
hac intentione purificabi
tur affectus tuus sepius ad
seipsum et ad creaturas ma
le incuruatus. Nam si te
ipsius in aliquo queris sta
tim in te deficiis et arefcis.
Omnia ergo ad me prin
cipaliter referas. quia ego
sum qui omnia dedi. Sic
singula considera sicut ex
summo bono manantia:
et ideo ad me tanquam ad su

am originem cuncta sunt re
ducenda. Et me pusillus
et magnus pauper et diues
tanquam ex fonte viuo aquam
hauriunt viuam: et qui mi
hi sponte et libere deser
uiunt: gratiam pro gratia
accipiet. Qui autem extra me
voluerit gloriarum vel in ali
quo priuato bono delecta
ri non stabilietur in vero
gaudio neque in corde suo
dilatabitur: sed multiplici
ter impiedietur et angusta
bitur. Nihil ergo tibi de
bono ascribere debes: nec
alicui homini virtutes at
tribuas: sed totum da deo:
sine quo nihil habet ho
mo. Ego totum dedi ego
totum re habere volo: et
cum magna districtione
gratiarum actiones req
ro. Hec est veritas qua
fugatur glorie vanitas.
Et si intraverit clementis gra
tia et dei charitas non erit
aliqua inuidia nec contra
ctio cordis: neque priua
tus amor occupabit. Un
cit enim omnia diuina
charitas: et dilatat omnes
anime vires. Si recte sa
pis in me solo gaudebis
in me solo sperabis quia

nemo bonus in
us: qui est super
laudandus et in
benedicendus.

Quod spero in
te est seruare d

Uincite

in domum
bo: dicit

bus dei mei:

et regis mei:

celso. O qua

titudo dulce

mine: quam

timentibus t

es amantibus

corde tibi ser

Uere ineffabi

contemplatio

largiris ama

In hoc mari

sti dulcedine

tue: quia cum

fecisti me. et

longe a te re

seruirem tibi

sti ut diligam

amatoris pe

dicaz de te q

tero tui obliu

dignatus es

Etiam postq

hui et perij: se

Liber. tertius.

nemo bonus nisi solus deus: qui est super omnia laudandus et in omnibus benedicendus.

Quod spero mundo dulce est seruire deo. Cap. xi.

Unc iterum loquor: **n**. domine et non filio: dicam in auribus dei mei: domini mei et regis mei: qui est in excelsis. **Q**uam magna multitudo dulcedinis tue domine: quam abscondisti timentibus te. Sed quid es amantibus: quid toto corde tibi seruientibus? Vere ineffabilis dulcedo contemplationis tue: quam largiris amantibus te. **I**n hoc maxime ostendisti dulcedinem charitatis tue: quia cum non essem fecisti me. et cum errarem longe a te reduxisti me ut seruirem tibi: et precepisti ut diligam te. **O** fons amoris perpetui quid dicas de te quomodo poteris tui obliuisci: qui mei dignatus es recordari. Etiam postquam contabui et perij: fecisti ultra o-

mnem spem misericordiam eius seruo tuo: et ultro omne meritum gratiam et amicitiam exhibuisti. Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est ut omnibus abdicatis seculo renuncient et monasticam vitam assument. **N**am quid magnum est ut tibi seruiam: cui omnis creatura seruire tenetur? **N**on magnum mihi videri debet seruire tibi: sed potius hoc mihi magnum et admirandum apparet quod tu pauperem et indignum dignaris in seruum recipere: et dilectis suis tuis adiuvare. Ecce omnia tua sunt quae habeo et vnde tibi serui. **U**erumtamen viceversa tu magis mihi seruis quam ego tibi. Ecce celum et terram quae in ministerio hominis creatae sunt presto sunt et faciunt quotidie quaecumque mandasti. Et hoc parum est quietiam angelos in ministerio hominis creasti et ordinasti. Transcendit autem haec omnia quod tu ipse seruire homini dignatus

es: et teipm ei datur pro
misti. Quid dabo tibi
pro oibus istis milib' bo
nis. Utinam possem tibi
seruire cunctis diebus vi
te mee vtiā: vel vno die
dignū seruitiū exhibere
sufficerē. Vere tu es di
gnus omni seruitio. om
ni honore et laude eter
na. Vere dñs meus es:
et ego paup seruus tuus:
q totis viribus teneor ti
bi seruire: nec vnq̃ i lau
dibus tuis debeo fastidi
re. Sic volo: sic desidero
et qcqd mihi deest tu di
gnis supplere. Magn'
honor: magna gloria ti
bi seruire: et oīa pp te cō
tēnere. Habebunt enim
grām magnā q spōte se
sublecerunt tue sanctissi
me seruituti. Inuēiet su
auissimā sancti spūs pso
lationē cōsequenter ma
gnā cordis libertatē. qui
artaz pro noīe tuo ingre
diunt viā et omnem mū
danā neglexerint curaz.
O grata et iocūda dī ser
uitus q homo veraciter
efficitur liber et sanctus.
O sacer status religiosi
famulatus qui hoīez an

gelis reddit equalē: deo
placabilē demonib' ter
ribilem: et cunctis fidelib'
bus cōmēdabilē. O am
plectendū et semp optan
dū seruitiū: quo summiū
promeret bonū et gaudi
um acquiritur sine fine
mansurum.

Os desideria cordis
examinanda sunt et mo
deranda. La. xij.

Hi ozte adhuc mī
f ta addiscē q necdū
bñ didicisti. Que
sunt hec dñe? Ut deside
riū tuū ponas totaliter
fm beneplacitū meum:
et tuipius amator non
sis: sed mee volūtatis cu
pidus amator et emula
tor: desideria te sepe ac
cendūt: et vehemēter im
pellunt: sed considera an
pp honorē meū: an pp
tūū comodū magis mo
uearis. Si ego suz in cā
bene ptentus eris quō
cūqz ordinauero. Si au
tē de propio questu ali
quid later: ecce hoc ē qd
te impedit et grauat. La
ue ergo ne nimium inmi
tatis super desiderio pre
concepto me non cōsul

to: ne forte possē
at et displiceat: q
placuit: et quasi
ore celasti. Ma
nis affectio qu
bona statim e
da: sed nec om
ria affectio ad p
gientem. Expe
dum refrenatio
am in bonis stu
siderijs: ne per
nitates mentie
onem incurra
per in disciplin
dum gener
per resistentia
subito turber
as. Interdū v
violētia vit. et
petitui sensit
nec aduertere
caro: et quid n
hoc magis s
subiecta sit et
spiritui et tādū
debet et cogi
beē donec pa
omnia: pauci
tari discat: a
delectari. nec
quod inconu
murare.

De iforma
entie et lucta

Libet Tertius.

to: ne forte postea penite
at ⁊ displiceat: qđ primo
placuit. ⁊ quasi pro meli
ore celasti. Non eni om
nis affectio que videtur
bona statim est sequen
da: sed nec omnis cōtra
ria affectio ad p̃mū fu
gientem. Expedit inter
dum refrenatione vti: eti
am in bonis studijs ⁊ de
fiderijs: ne per impoꝝu
nitates mentis distracti
onem incurras: ne alijs
per indisciplinacionē scā
dalum generes: vel etiā
per resistantiam alioꝝ
subito turberis ⁊ corꝝu
as. Interdū vero opoꝝ
violētia vti. ⁊ viriliter ap
petui sensitino p̃raire.
nec aduerrere quid velit
caro: ⁊ quid non velit: sꝫ
hoc magis satagere: vt
subiecta sit etiam nolēs
spiritui ⁊ tādū castigari
debet ⁊ cogi seruituti su
beē donec parata sit ad
omnia: paucisqꝫ conten
tari discat: a simplicibus
delectari. nec centra ali
quod inconueniēs mur
murare.

De iformatione paci
entie ⁊ luctamie adūsus
d liij

ꝑcupiscētias. Ca. xij.

Omne domine d
us vt audio paciē
tia est mihi valde
necessaria: multa enim
in hac vita accidunt con
traria. Nā qualitercūqꝫ
ordinauero de pace mea
non potest esse sine bel
lo ⁊ dolore vita mea. Ita
est fili. Non autem vo
lo te talem querere pa
cem que tentationibus
careat: aut contraria nō
sentiat: sed tunc etiā esti
mare te paces inuenisse
cum fueris varijs tribu
lationibus exercitatus: ⁊
in multis contrarietati
bus probatur. Si dixeris
te non multa posse pati
quomodo tunc sustine
bis ignes purgatoꝝ. De
duobꝫ malis semper mi
nus malum est eligēdū.
Ut ergo eterna futura
supplicia possis euadere
mala presentia studeas
pro deo equanimiter to
lerare. An putas qꝫ ho
mines seculi huius nihil
aut paruz patiant. Nec
hoc inuenies etiam si de
licatissimos q̃sieris. Sed
habent iniquis multas

delectationes et proprias
sequuntur voluntates:
ideoque parum ponde-
rant suas tribulationes.
Esto quod ita sit ut habe-
ant quicquid voluerint:
sed quidam putas du-
rabit. Ecce quemadmo-
dum sumus deficient abun-
dantes in seculo et nulla
erit recordatio preterito-
rum gaudiorum. Sed
cum ad hec viuunt non
sine amaritudine et tedio
ac timore in eis quies-
cunt. Et eadem nanque
re unde delectationem
conciunt: sibi inde do-
loris penam frequenter
recipiunt. Iuste illis fit:
et quia inordinate dele-
ctationes querunt et se-
quuntur: non sine amari-
tudine et confusione eas
expleant. O quam bre-
ues: quam falsae: quam in-
ordinate et turpes omnes
sunt. Verumtamen pre-
ebrietate et cecitate non
intelligunt sed velut mu-
ta animalia propter mo-
dicum corruptibilis vite
delectamentum mortem
anime incurrunt. Tu er-
go fili post concupiscen-

tias tuas non eas et a vo-
luntate tua auertere.
Delectare in domino et
dabit tibi petiōes cordis
tui. Etenim si veraciter
vis delectari et abundan-
tiā me solari: ecce in co-
tempnū omnium mun-
danorum et in abscissione
omnium infirmarum de-
lectationum erit benedi-
ctio tua: copiosa redde-
tur tibi consolatio. Et
quanto plus te ab omni
creaturarum solatio sub-
traheris: tanto in me sua
uiōres et potentiores con-
solationes inuenies. Sed
primo non sine quadam
tristitia et labore certami-
nis ad has pertinges.
Obstet molita consuetu-
do: sed meliori consuetu-
dine demittetur. Remur-
murabit caro sed seruo-
re spiritus refrenabitur.
Instigabit te et eracer-
babit serpens antiquus
sed oratōe fugabit. Insup-
er et labore vtili aditus ei ma-
gnus obstruetur.

De obedientia humi-
lis subditi ad exemplum
Iesu xpi. Cap. xiiij

Ni qui se
re mittunt
entia ipsi
bit a gratia. Et
rit habere piam
communia. E-
benter et sponte
riori se subdit:
quod caro sua ne
fecit sibi obedire
recalcitrat. Et
Disce ergo cel-
oi tuo te subor-
nem propriam
iugare. Litius
rui vincitur in-
terior homo
uastatus. Ma-
stior et peior:
stis quod turpe ti-
cordans spiritus
enim verum t-
tui ipsius con-
vis pualere ac-
nem et sangu-
ad hoc nimis
te diligis: ideo
signare aliorum
ti trepidas. Se-
gnum tu qui p-
nib. si propter
subditis homin-
omnipotens et
qui cuncta cre-
lo me homini

non eas & a po
e tua auertere.
tare in domino &
tibi petiōes cordis
tenum si veraciter
electari & abundan
solari: ecce in cō
omnium mun
um & inabfatione
um infirmarum de
onum erit benedi
na: copiosa redde
bi consolatio. Et
to plus te ab omni
urarum solatio sub
rio: tanto in me sua
o & potentiores con
ones inuenies. Si
non sine quadam
ia & labore certami
has pertinges.
ster molita consuetu
d meliori consuetu
dicuntur. Remur
bit caro sed feruor
ritus refrenabitur.
gabit te & eracerit
serpens antiqua
ardē fugabit. Itaque
ce vtili aditus ei ma
obstruetur.

e obedientia humi
bilitati ad exemplum
xpi. Cap. xiiij

Liber tertius.

¶ **N**i qui se subtrahere nititur ab obedientia: ipse se subtrahit a gratia. Et qui querit habere priuata amittit communia. Qui non libenter & sponte suo superioris se subdit: signum est quod caro sua necdum perfecte sibi obedit: sed sepe recalcitrat & murmurat. Disce ergo celeriter superioris tuo te submittere: si carnem propriam optas sub iugare. Litus nanque exterius vincitur inimicus: si interior homo non fuerit o uastatus. Non est molestior & peior anime hostis quam tuuspe tibi non bene concordans spiritui. Oportet enim verum te assumere tuipsius contemptum si vis preualere aduersus carnem & sanguinem quia adhuc nimis inordinate te diligis: ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas. Sed quid magnum tu qui pulvis es & nihil: si propter deum te subdis homini: quando ego omnipotens & altissimus qui cuncta creauit ex nihilo me homini propter te

subieci humiliter. Factus sum omnium humillimus & infimus ut tuam superbiam mea humilitate vinceres. Disce obtemperare pulvis: disce te humiliare terra & limus & sub omnium pedibus incuruare: disce voluntates tuas frangere & ad omnium subiectionem te dare. Et ardesce contra te: nec patiaris tumorem in te viuere: sed ita subiectum & paruulum te exhibe: ut omnes super te ambulare possint & sic lutum platearum conculcare. Quid habes homo inanis conqueri? Quid sordide peccator potes contradicere exprobrantibus tibi qui totiens deum offendisti: & totiens infernum meruisti? Sed pepercit tibi oculus meus: quia preciosa fuit anima tua in conspectu meo ut cognosceris dilectionem meam & gratus semper beneficiis meis existeres: & ad veram subiectionem & humilitatem te iugiter dares: patienter que proprium contemptum ferres.

De occultis dei iudici
is considerādis ne extol
lamur i bonis. Ca. xv.

Attonas super me
i iudicia tua dñe: et
timore ac tremore
cōcutis omnia ossa mea
et erpauescit anima mea
valde. Sto attonitus et
considero: qz celi nō sunt
mundi in cōspectu tuo.
Si i angelis reperisti pu
ritatem: nec tamen pepe
risti: quid fiet de me? Le
ciderunt stelle de celo: et
ego puluis quid psumo.
Quorū opera videbātur
laudabilia ceciderūt ad
infima: et q comedebant
panē angelorū vidi filijs
delectari porcorū. Nulla
est ergo sanctitas: si ma
num tuā dñe retrahas.
Nulla sapientia prodest
si gubernare desistas.
Nulla iuuat fortitudo si
cōseruare desinas. Nul
la secura castitas: si cā nō
protegas. Nulla propa
prodest custodia: si non
adsit tua sacra vigilātia.
Nam relictī mergimur
et perimus. Visitati vero
vīuimus et erigimur. In
stabiles quippe sumus:

sed pro te confirmamur
te pascimus: sed a te ac
cendimur. O q̄ humili
ter et abiecte mihi d me
ipso sentiendus est: q̄ ni
hilipendendum: si quid
bonum video: habere.
O q̄ profunde me sub
mittere debeo sub abyss
salibus iudicijs tuis dō
mine: vbi nihil aliud me
esse inuenio: q̄ nihil et ni
hil. O pondus inensum
o pelagus intrānatabi
le: vbi nihil de me repe
rio: q̄ in toto nihil. Tibi
est ergo latebra glorie:
vbi confidentia d gloria
concepta: Absorta omnis
gloria vana in profundit
tate iudiciorum tuo: um
super me. Quid est om
nis caro in cōspectu tuo.
Nūquid gloriabitur lu
tum contra formantem
se: Quomodo potest eri
gi vaniloquio: cuius cor
in veritate subiectum est
deo. Non cū totus mū
dus erigeret quem sibi
subiecit veritas: nec om
nium laudantiū ore mo
uebitur qui totam spem
suam in deo firmavit.
Nāz et ipsi qui loquunt

ecce omnes nihil
cient cum sonitu
rum. Veritas autē
manet in eternum.
Qualiter scilicet
dicendum in omni
siderabili.

Nulli dic
f nire: Do
bi placit
fiat hoc ita. D
nor tuus fiat u
hoc. Dñe si m
expedire: et vti
baueris. tūc et
vti ad honore
si mihi nociu
gnoueris: ne
luti prodesse
tale desideru
omne deside
tu sancto est:
ni videat rec
num. Difficil
ro iudicare a
nus: aut alien
lat ad deside
vel illud: an e
mouearis sp
in fine sunt
primo bono
bant inducti
cum timore
humilitate et
est et petendi

Liber Tertius.

ecce omnes nihil: et defici-
cient cum sonitu verbo-
rum. Veritas autem domini
manet in eternum.

Qualiter scilicet sit ac-
dicendum in omni re de-
siderabili.

Ca. xvi.

Si si dicas in omni
finitate: Domine si ti-
bi placitum fuerit
fiat hoc ita. Domine si sit ho-
nor tuus fiat in nomine tuo
hoc. Domine si mihi videris
expedire: et utile esse pro-
baberis. tunc da mihi hoc
viti ad honorem tuum: scilicet
si mihi nocivum: fore co-
gnoveris: nec a te mee sa-
luti prodesse aufer a me
tale desiderium. non enim
omne desiderium a spiri-
tu sancto est: etiam si homi-
ni videatur rectum aut bo-
num. Difficile est pro ve-
ro iudicare an spiritus bo-
nus: aut alienus te impel-
lat ad desiderandum hoc
vel illud: an esset ex proprio
mouearis spiritu: Multi
in fine sunt decepti qui
primo bono spiritu vide-
bantur inducti. Igitur semper
cum timore dei et cordis
humilitate desiderandum
est et petendum quicquid de-

siderabile menti occurrat
maxime quod cum propria re-
signatione mihi totum co-
mittendum est: atque dicē-
dum. Domine tu scis quali-
ter melius etiam fac hoc vel
illud sicut volueris. Da
quod vis: et quantum vis: et
quoniam vis. fac mecum sicut
scis: et sicut tibi magis pla-
cuerit: et maior honor tu-
us fuerit. Et donec me ubi
vis: et libere age mecum in
omnibus. In manu tua
ego sum: gratia et reuerſa
me per circuitum. En ego
servus tuus pauper usque ad omnia:
quoniam non desidero mihi vi-
uere: sed tibi vitam di-
gne et perfecte.

Oratio per beneplacitum dei
perficiendo.

Ca. xvij.

Concede mihi benedi-
ctionem Iesu gratias
tuas: ut mecum sit: et
mecum laboret: mecumque vi-
vamus in fine perseveret. Da
mihi semper desiderare et
velle quod tibi magis acce-
ptum et charum placet. Tua
voluntas mea sit: et mea
voluntas tua sequatur. Spem
et optime et recordet. Sit
mihi velle et nolle te
cum: nec aliud posse velle

ant nolle: nisi quod vis et
nolis. Da mihi omnibus
moribus que in mundo sunt:
et propter te amare con
tineri et nesciri in hoc secu
lo. Da mihi super omnia desi
derata in te quiescere: et
cor meum in te pacifica
re. Tu vera pars cordis:
tu sola reges: extra te omnia
sunt dura et inquieta. In
hac pace in idipsum: hoc est
in te vno summo et eterno
bono dormiam et requi
escam Amen.

Quod verum solatium in
solo deo est requiren
dum.

La. vij.

Aliquid desidera
re vel cogitare pos
sum ad solatium me
um non habeo expecto: sed in
postea. Quod si omnia solatia
mundi solus haberes: et om
nibus deliciis frui possem:
certum est quod diu durare non
possent. Cum non poteris
aia mea plene consolari:
nec perfecte recreari: nisi in
deo solatore pauperum:
et susceptore humilium. Ex
pecta modicum aia mea:
expecta divinum promissum
et habebis abundantiam
omnium bonorum in celo. Si

nimis inordinate ista ap
petis precor: preces eterna
et celestia. Sint temporalia in
usu eterna in desiderio.
Nondum potes aliquo bono
temporalis satiari: quia ad hec
fructuosa non es creata. Eti
am si omnia bona creata ha
beres non posses esse felix: et
beata: sed in deo quod cum
creavit tua beatitu
do tua: et felicitas consistit
non qualis videtur et lauda
tur a stultis mundi ama
toribus: sed qualem expectant
boni christi fideles: et pregu
stant interdum spirituales:
ac mundi corde: quorum con
versatio est in celis. Ula
num est et breve omne huma
num solatium. Beatum et verum
solatium quod intus a verita
te percipitur. Deuotus homo
ubiique secum fert consolato
rem suum Iesum: et dicit ad eum.
Adesto mihi domine Iesu in
omni loco et tempore. Hec
mihi sit consolatio libenter
velle carere omni humano
solutio. Et si tua desue
rit consolatio: sit mihi tua
voluntas et iusta precatio
pro summo solatio. Nondum
enim in perpetuum irascere:
neque in eternum commi

naberis.

Quod omnis sollicitudo
deo ponenda est.

In fine te
f. regis volo
quid expecti
Tu cogitas ut ho
tis sentis sicut tibi
nus suadet affectu
mine verum est quod
Malo: est sollicitudo
pro me quod omnis cum
ego possum gere
Namis enim ci
stat qui non per
sollicitudinem sua
mine dummodo v
mea recta et firm
p maneat: fac de m
tibi placuerit. Ma
potest esse nisi bonum
me feceris. Si m
in tenebris: sis be
et si me vis esse i
sis iteque benedictus.
dignaris consolari si
ctus: et si me vis tr
eque sis semper ben
fili sic oportet stare l
desideras ambula
proptus debes esse
tendum: sicut ad gal
ita libenter debes
ops et pauper: sicut

Liber tertius.

naberis.

Quod ois sollicitudo in deo ponenda est. Ca. xix.

Ille sine tecum age
f. reqs volo ego scio
quid expediat tibi.

Tu cogitas ut hō in multis sentis sicut tibi humanus suadet affectus. Domine verum est quod dicis. Maior est sollicitudo tua pro me quam ois cura quaz ego possum gerere pro me. Minus enim casualiter stat qui non pōt oem sollicitudinē suā in te. Domine dummodo voluntas mea recta et firma ad te permaneat: fac ut me quicquid tibi placuerit. Nā enim pōt esse nisi bonū quicquid de me feceris. Si me vis esse in tenebris: sis benedictus et si me vis esse in luce: sis iterum benedictus. Si me dignaris consolari sis benedictus: et si me vis tribulari eque sis semper benedictus. Fili sic oportet stare si mecum desideras ambulare. Ita prout debes esse ad patendum: sicut ad gaudendum. Ita libenter debes esse in opibus et pauperibus: sicut plenus

et dives. Domine libenter patiar pro te quicquid volueris venire super me. Indifferenter volo de manu tua bonū et malū dulce et amarū letū et triste suscipere. et pro oibus mihi contingētib' gratias agere. Custodi me ab omni peccato: et nō timebo mortem nec infernū: dummodo eternū me nō pōticias nec deleas me de libro vite: nō mihi nocebit quicquid venerit tribulatiois super me.

Quod temporales miserie christi exemplo equanimiter ferēde. Ca. xx.

Ille ego descendi de celo pro tua salute suscepi tuas miseras non necessitate: sed charitate trahēte: ut pacietia disceres et temporales miseras non indignant ferres. Nā ab hora ortus mei usque ad exitū in cruce non defuit mihi tolerantia doloris: defectum rerum tēporaliū magnum habui multas querimonias de me frequenter audiui: confusioes et opprobria benigne sustinui: pro beneficiis ingratitudinem rece

pi: pro miraculis blasphemias: pro doctrina reprehensiones. Domine quia fuisti patiens in vita tua in hoc maritae implendo preceptum patris tui: dignum est ut ego misellus peccator: secundum voluntatem tuam patienter me sustineam: et donec ipse volueris unus corruptibilis vi te per salute mea portem. Nam et si onerosa sentit presens vita: facta est tamen iam per gratiam tuam valde meritoria: atque exemplo tuo et sanctorum tuorum vestigiis infirmis tolerabilis et clarior: sed et multo magis consolatoria quam olim in lege veteri fuerat cum porta celi clausa persisteret et obscurior: etiam via videbatur quando tam pauci regnum celorum querere curabant. sed neque qui tunc iusti erant et salvandi ante passionem tuam et sacre mortis debitum celeste regum poterant introire. O quantas tibi gratias teneor referre quod rectam et bonam viam dignatus es mihi et cunctis fidelibus ad eternum

regnum tuum ostendere. Nam vita tua via nostra et per sanctam patientiam ambulamus ad te qui es corona nostra. Nisi tu nos precessisses et docuisses. quis sequi curaretur? Deum quanti retroque merneret nisi tua preclara exempla inspicerent. Ecce adhuc tepescimus auditis tot signis tuis et doctrinis: quid fieret si tantum lumen ad sequendum te non haberemus.

De tollerantia iniuriarum et quis verus patiens probetur. Cap. xii.

Quid est quod loqueris filie? Lessa conquiri. Considera meam

et aliorum sanctorum passionem. Nondum usque ad sanguinem restitisti. Parum est quod tu patris in comparatione eorum qui tam multa passi sunt tam fortiter temptati tam graviter tribulati: tam multipliciter probati et exercitati. Operis igitur aliorum graviora ad mentem reducere: ut levius feras tua minima. Et si tibi minima non videntur: vide ne et hoc tua fa-

ciat impatiens. men tua suae stude cuncta re. Quanto patientium sapientius plius promeretur animo non segnitur dicat non homine tali in se modum sunt. grave damnum mihi que nam: sed abipatiar et si dero. Insuper cogitatio patientie non a quo ego magis per fas sibi illam. Non est v non vult per sibi visum sibi placuer patient non hoi: utrum an ab aliquo feriori utrum eto viro: ut indigno ex differentia tura quant

Iber Tertius.

ciat impatentia. Siue ta-
men pua siue magna sint
stude cuncta patienter ser-
re. Quanto melius te ad
patendum disponis: tan-
to sapientius agis: et am-
plius promereris: et feres
leui? animo et usu ad hoc
non sequitur paratis. Nec
dicas non valeo hoc ab
homine tali pati: nec hu-
iusmodi mihi patienda
sunt. Graue enim intulit
dammum et improperat
mihi que nunquam cogitaue-
ram: sed ab alio libenter
patiar et sicut patienda vi-
dero. Insipiens est talis
cogitatio que virtutes pa-
tientie non considerat: nec
a quo coronanda erit: sed
magis personas et offen-
sas sibi illatas perpendit.
Non est ver? patiens qui
non vult pati nisi quantum
sibi visum fuerit et a quo
sibi placuerit. Verus aut
patiens non attendit a quo
habeat: vtrum a prelato suo
an ab aliquo equali aut i-
feriori vtrum a bono et sa-
cto viro: vel a peruerso et
indigno exerceatur sed in-
differenter ab omni crea-
tura quantumcumque et quo-

riuscuq; ei aliquid aduer-
si acciderit: totum hoc gra-
tanter de manu dei acci-
pit et ingens luctum repu-
tat: quia nihil apud deum
quantumlibet paruum pro
deo tamen passum poterit
sine merito transire. Esto
igitur expedit? ad pugnam
si vis habere victoriam. Si
ne certamine non poteris
venire ad patientie colo-
riam. Si pati non vis re-
cusas coronari: si autem coro-
nari desideras: certa virili-
ter sustine patienter. Sine
labore non tenditur ad re-
quiem: nec sine pugna p-
ueniunt ad victoriam. fac mi-
hi donec possibile pro gratia
quod mihi impossibile vide-
tur pro naturas. Tu scis quod
modicum possum pati et quod
cito desicio: leui erugen-
te aduersitate. Efficatur
mihi quelibet exercitatio
tribulationis pro nomine
tuo amabilis et optabilis:
nam pati et verari pro te val-
de salubre est anime mee.
De confessione proprie
infirmatis et huius vite
miserijs. Cap. xxi.
Confiteor: aduersus
me iusticiam meam:

confitebor tibi domine in-
firmitatem meam. Sepe
parua res est que me de-
ijcit ⁊ cōtristat. ⁊ dīpo-
no me fortiter acturū: sed
cum modica tentatio ve-
nerit magna mihi fit an-
gustia. Valde vilis quan-
doq; res est vnde grauis
tentatio puenit: ⁊ dū pu-
to me aliquātulum tutū
cū non sentio: iuenio me
nonnūq; pene deuictum
ex leui flatu. Uide ergo
domine humilitatē meā
⁊ fragilitatēz tibi vndiq;
notam. Adserere mei ⁊
eripe me de luto vbi non
infigar: nō permanēā de-
uictus vsquequaq;. Hoc
est quod me frequenter
reuerberat ⁊ corā te con-
fundit q; tam labilis sum
⁊ infirmus ad resistēduz
passionibus. Et si nō olo
ad consensionē trahit: tū
mihi etiā molesta ⁊ gra-
uis est eorum infectatio:
⁊ tedet valde sic quotidie
vivere in lite. Ex hinc no-
ta sit mihi infirmitas mea
q; multo facilius irruunt
abomināde semper fan-
tasie q̄ discedunt. Utinā
igitissime deus israel se-

latoz aīarum fidelium re-
spicias serui tui. labores ⁊
dolorem. assiste atq; illi in
omnibus ad quēcūq; p-
rererit. Robora me cele-
sti fortitudine: neq; vetus
homo misera caro spiri-
tui necdū plene subiecta
valeat dñari aduersus q̄
certare oportebit quādiū
spiratur in hac vita miser-
rīma. Deu qualis est hec
vita vbi non desunt tribu-
latiōes ⁊ miserie: vbi ple-
na laqueis ⁊ hostibus sūt
oīa. Nam vna tribulatio
ne seu tentatione recedē-
te alia accedit: sed adhuc
priorē durante afflicti aliq;
plures superuenerunt ⁊ i-
sperate. Et quomodo po-
test amari vita habens tā-
tas amaritudines ⁊ tot
subiecta calamitatibus ⁊
miseriis: quomodo etia;
dicitur vita tot generans
mores ⁊ pēstes: ⁊ tamen
amat ⁊ delectari in ea a
multis queritur. Repre-
henditur frequenter mū-
dus q; fallax sit ⁊ vanus:
nec tamen facile relinquitur
cum cōcupiscentie car-
nis dominātur. Sed alia
trahunt ad amādūz: alia

ad contēnēdū
ad amorē: mū-
carnis: s̄ideri
supbia vite: s̄
s̄ieleq̄ntes e
pariunt ⁊ te
cit pro dolo-
praua mente
ditam: esse
delicias ⁊ put-
ritatem ⁊ int-
tis amētatē
nec gustauit
mundū per-
vūc ⁊ deo vi-
cta disciplin-
diuinam du-
abrenūtiā
non ignorā
uiter mundū
rie fallitur v-
Ad in do-
na ⁊ dona
est.

Uper
f nīb n
ma me
semp q; est
eterna requi-
dulcissime
iesu i te super-
turam requi-
omne salutē
dine me super-
am ⁊ hono-

Liber tertius.

ad contemendū. Trahūt
ad amorē mūdi dñideriū
carnis dñideriū oculorū &
supbia vite: s3 pene ac mi
hielēqñtes ea odiū mūdi
pariunt & tediū. Sed vii
cit prohdolor delectatio
paua mentem mūdo de
ditam: & esse sub sensibus
delicias rputat qz dei sua
uitatem & internaz virtu
tis amenitates: nec vidit
nec gustauit. Qui autem
mundū perfecte contem
nūt & deo viuere sub san
cta disciplina student: isti
diuinam dulcedinē veris
abrenūtiātibz pmissuz
non ignorant: & quā gra
uiter mundus errat & va
rie fallitur vident.

Qd in deo sup oia bo
na & dona requiescendū
est.

Cap. xliij.

Uper oia & in om
nibz requiesce ani
ma mea in domo
semp qz est ipse sanctorū
eterna requies. Da mihi
dulcissime & amātissime
Iesu i te super omnē crea
turam requiescere: super
omnē salutē & pulchritu
dinem: super omnē glori
am & honore: sup omnez

potentiā & dignitatē: sup
omnē scientiā & subtilita
tem: super oēs diuinitas
artes sup omnē leticiam
& exultationem: sup oēm
famā & laudē: sup omnē
suauitatē & cōsolationē:
super omnez spes & pmissi
onem: super omne meri
tum & desiderium: super
oia dona & munera que
potes dare & infundere:
sup omne gaudium & iu
bilationem quā pōt inu
cape & sentire. Deniqz su
per oēs angelos & archā
gelos: & sup oēm exercitū
celi: sup omnia visibilia &
inuisibilia: & super omne
qd tu deus meus nō es:
qz tu deus meus sup om
nia optimus es: tu solus
altissimus: tu solus poten
tissimus & plenissimus: tu
solus suauissimus & sola
tiosissimus: tu solus pul
cherrimus & amantissi
mus: tu solus nobilissim⁹
& gloriosissimus super
omnia in quo cuncta bo
na simul perfecte sunt
fuerunt: & erūt: atqz ideo
minus est & insufficiens
quicquid preter teipsum

mibi donas: vt de teipso
reuelas: vel pmittis te nō
viso nec plene adepto.

Quoniam qdem nō pōt
cor meum veraciter rege
scere nec totaliter cōtēta
ri nisi in te requiescat: et
oīa dona omnēqz creatu
ram transcēdat. O mī dī
lectissime sponse iesu xpe
amator purissime domi
nator: vniuerse creature:
quis mibi det pennas ve
re libertatis ad volanduz
et pausandū in te. O qñ
ad plenū dabitur vacare
mibi et videre qz suauis es
dñe deus meus. Nū ad
plenum recogillam me i
te vt pre amore tuo non
sentiam me sed te solum
super omnem sensum et
modum in modo non oī
bus noto? Nunc aut fre
quenter gemo et infelici
tate in meam cuz dolore
porto: qz multa mala in
hac vale miseria. occur
rūt qz me sepius cōturbāt
p̄tristat et obnubilāt sepi
us impediunt et distrahūt
alliciunt et implicant ne li
berū habeaz accessus ad
te: et ne iocūdis fruār am
plexibus presto semp bea

tis spiritibus. Adoueāt su
per spiritum meū et deso
lacio multiplex in terra.

O iesu splēdor eterne glo
rie solamē peregrinantis
aīe apud te et os meū si
ne voce: et silentium meū
loqutur tibi. Usqz quo tar
dat venire dominus me?
Veniat ad me pauper cu
lum suum et lectum faci
at: Adtāt manum suaz
et me miserum eripiat de
omni angustia. Veni ve
ni: quia sine te nulla erit
quieta oīes aut hora: quia
tu leticia mea: et sine te
vacua est mensa mea:
Miser sum et quodāmo
do incarceratus et compe
dibus grauiatus donec lu
ce presentie tuę me refici
as ac libertati dones: vul
tum qz amicabilez demō
stres. Querant alij pro te
aliud quodcūqz libuerit
et mibi aliud interim nil
placet nec placebit nisi tu
deus me? spes mea salus
eterna. Nō retinebo nec
deprecari cessabo donec
gratia tua reuertatur: mi
hiqz tu intus loquaris.
Ecce ad sum. Ecce ego
ad te: qz inuocaſti me: la

chyme tue. del
aīe tue humiliat
contritio cordis
runt me et add
te. Et dixi dñe
te desideravi fru
tus oīa respuer
te. Tu enim p
sti me vt quere
ergo benedictu
fecisti hanc bon
seruo tuo fm
nē misericordie
h3 ultra dicer
tuus corā te n
liet se valde
mor semp pp
tis et vilitatis.
est similis tui
rabilib? celi et
opera tua bon
mine iudicia
dentia tua req
uersa. La? ere
ria o patris sap
det et benedic
aīa mea: et cu
simul.

De recordat
dei multiplici
Peri
a meum
et in pr
doce me an

Liber tertius.

chryme tue desiderium
aie tue humiliatio tua &
contritio cordis inclinaue
runt me & adduxerunt ad
te. Et dixi dñe inuocaui
te desideravi frui te: para
tus oia respuere propter
te. Tu enim p̄ior: excita
sti me vt quererē te. Sis
ergo benedictus dñe: qui
fecisti hanc bonitatem cū
seruo tuo fm multitudi
nē misicordie tue. Quid
h̄z ultra dicere dñe seru?
tuus corā te nisi vt humi
liet se valde ante te me
mor semp p̄prie iniquita
tis & vilitatis. Non enim
est similis tui in cūctis mi
rabilib⁹ celli & terre. Sūt
opera tua bona valde do
mine iudicia vera: & pui
dentia tua reguntur vni
uersa. 1a⁹ ergo tibi & glo
ria o patris sapiētia te lau
det & benedicat os meus
aia mea: & cuncta creata
simul.

De f̄cordatōe bñficior⁹
dei multipliciū. Cap. xxiij

Peri domine cor
a meum in lege tua:
& in preceptis tuis
doce me ambulare. Da

mibi intelligere volunta
tem tuam: & cum magna
reuerentia ac diligenti cō
sideratione beneficia tua
tam in generali q̄ in spe
ciali memorari: vt digne
tibi ex hinc valeam grati
as referre. Nec scio & cō
fiteor: nec pro minimo pu
cto me posse debitas gra
tiarum laudes persolvere
Mino: ergo sum omni
bus bonis mibi prestatis:
& cum tuā nobilitatē attē
do deficit p̄e magnitudi
ne illius spiritus meus.

Oia que in aia habemus
& in corpore & quecunq;
exterius vel interius natu
raliter vel sup̄nāliter pos
sidemus tua sunt benefi
cia: & te beneficium pi⁹
ac bonum cōmendant: a
quo bona cuncta accepi
mus. Et si alius plura: ali
us pauciora accepit: om
nia tamen tua sunt: & sine
te nec minimum haberi
potest. Ille qui maiora ac
cepit non potest merito
suo gloriari nec super ali
os extolli: nec minori in
sultare: q; ille maior & me
lior qui sibi minus ascri
bit & in regratiando bu
f ii

millior: est atq; deuotior:
Et qui oibus viliozem se
existimat ⁊ indigniozem
se iudicat: aptiozem ad p
cipiendum maiora. Qui
aut pauciora accepit: con
tristari non d; nec indi
gnanter ferre neq; ditiori
inuidere: sed potius attē
dere ⁊ tuā bonitatez ma
xime laudare q; tam af
fluenter tam gratis: tam
libenter sine personarū
acceptōe tua munera lar
gis. Omnia ex te ⁊ ideo
in omnibus es laudand⁹
Tu scis qd vnicuiq; do
nari expedit: ⁊ cur iste
minus ⁊ ille amplius ha
beat non nostrum sed tu
um est hoc discernere:
apud quem singulorū dif
finita sunt merita. Unde
dñe deus p magno etiā
reputo beneficio nō mul
ta habere: vñ exterius ⁊
fm homines laus ⁊ glo
ria appareat. Ita vt quis
cōsiderata paupertate ⁊
utilitate persone sue non
mō grauitat eant tristiti
am vel deiectionez inde
cōcipiat: sed potius cōso
lationem ⁊ hilaritatē ma
gnā: q; tu deus pauperes

⁊ humiles atq; hunc mū
do despectos tibi elegisti
in familiares ⁊ domesti
cos. Testes sunt ipsi apo
stoli tui quos pncipes su
per oēm terraz constitui
sti: fuerunt tamen sine q
rela conuersati in mūdo
tam humiles ⁊ simplices
sine omni malitia ⁊ dolo
vt etiam pati contumeli
as gauderent p nomine
tuo ⁊ que mūdus abhor
ret ipsi amplecterētur af
fectu magno. Nil ergo
amatorem tuum ⁊ cogni
tozem beneficiorum tuo
rum ita letificare debet si
cut voluntas tua in eo ⁊
beneplacitum eterne dis
positionis tue: de qua tā
tū cōtentari debet ⁊ cō
solari vt ita libenter velit
esse minimus sicut aliq
optaret esse maximus ⁊
ita pacificus ⁊ contentus
in nouissimo sicut in loco
primo atq; ita libenter d
spicabilis ⁊ abiectus: nul
lus quoq; nominis ⁊ fa
me sicut ceteris honora
bilioz ⁊ maior in mundo.
Nā voluntas tua ⁊ amor
honoris tui omnia exce
dere debet ⁊ plus eum

consolari magis
re q; omnia be
bi data vel dā

De quatuor
importantibus
Capitulum. m

Nūc
f viam pa
libertat
mine quod d
mibi gratum
Sūde sili al
facere volunt
am. Elige sen
q; plus habere
per inferiorem
omnibus sub
semper ⁊ ora
dei integre in
ce talis homo
sines pacis ⁊
mine sermo n
uis multum i
net perfection
est dicat: sed p
su ⁊ vber in fr
si posset a me
stodiri: non d
factus in me t
ri: nam quoti
pacatum sent
tum ab hac d
recessisse inue

Liber Tertius.

consolari magisq; place-
re q̄ omnia beneficia si-
bi data vel dāda.

De quatuor magnam
importantibus pacem.
Capitulum. xrv.

¶ Nūc docebo te
f. viam pacis ⁊ vere
libertatis. fac do-
mine quod dicis: q̄ hoc
mihi gratum est audire.
Stude fili alteri⁹ potius
facere voluntatem q̄ tu-
am. Elige semper minus
q̄ plus habere. Quere sē
per inferiorem locum ⁊
omnibus subesse. Opta
semper ⁊ ora vt voluntas
dei integre in te fiat. Ec-
ce talis homo ingreditur
fines pacis ⁊ quietis. Do-
mine sermo tuus iste bre-
uis multum in se conti-
net perfectionis: parvus
est dic. u: sed plenus sen-
su ⁊ vber in fructu. Nam
si posset a me fideliter cu-
stodiri: non debent tam
facilis in me turbatio oī-
ri: nam quotiens me im-
pacatum sentio ⁊ graua-
tum ab hac doctrina me
recessisse inuenio. Sz tu

qui omnia potes ⁊ ani-
me profectum semper di-
ligis adauge maiorē gra-
tiam vt possim tuus com-
plere sermonem ⁊ meam
perficere salutem.

Oratio cōtra cogitatio-
nes malas. Cap. xrvj.

¶ Om̄ne deus meus
d. ne clongeris a me
deus meus auxiliū
meum respice: quoniam
insurrexerunt in me cogi-
tationes vane ⁊ timores
magni affligentes animā
meaz. Quomodo pertrā-
sibo illesus: quomodo p-
fringam eam? Ego inq̄
aī te ibo ⁊ gloriosos ter-
re humiliabo: aperiam ia-
nuam carceris: ⁊ archa-
na secretorum reuelabo
tibi. fac domine vt loque-
ris: ⁊ fugiat a facie tua
omnes inique cogitatio-
nes. Hec spes ⁊ vna
consolatio mea ad te in
omni tribulatione consu-
gere: tibi confidere: et in-
uocare ⁊ patien-
ter consolationem tuam
expectare.

f. liij

Oro p illuminatiōe mē
tis deuotissima. Ca. xxvij

Larifica me bone

c Jesu claritate eter
ni luminis ⁊ educ
d habitaculo cordis mei
tenebras vniuersas. choi
be euagationes multas:
⁊ elide vim facientes ten
tatiōes. Pugna fortiter
pro me ⁊ expugna mala
bestias: concupiscentias
dico illecebrosas: vt fiat
par in virtute tua ⁊ abun
dātia laudis tue resouet
in aula sancta: hoc est in
conscientia pura. Impa
ventis ⁊ tempestatibus:
dic mari quiesce: dic ag
loni ne flaueris: ⁊ erit trā
quillitas magna. Emitte
lucem tuam ⁊ veritatem
tuam: vt luceat super ter
ram: q: terra sum manis
⁊ vacua donec illumines
me. Effunde gratiam tu
am desuper: pfunde cor
meū grām celesti: mīnī
stra deuotiōis aquas ad
irrigandam faciem terre
ad producendum fructū
bonam ⁊ optimū. Eleua
mentem pressam mole
peccatorū: ⁊ ad celestia
totum desiderū meū su

spende: vt gustata suauī
tate superne felicitatis pi
geat d terrenis cogitare.
Rape me ⁊ eripe ab om
ni creaturarum indurabi
li consolatione: quia nul
la rea creata appetitum
meum plenarie valet qui
etare ⁊ consolari. Junge
me tibi inseparabili dile
ctionis vinculo: qm̄ tu so
lus amāri sufficio: ⁊ abs
q: te friuola sunt vniūsa.

De euitatione curiose
inquisitionis super alteri
us vita. Ca. xxvij.

f Ali noli esse curio
sus: nec vacuas ge
rere sollicitudines.

Quid hoc vel illud ad te
tu me sequere. Quid. n.
ad te vtrum ille sit talis:
vel talis: aut iste sic agit
vel loquit. Tu non indi
ges respondere pro alijs
sed pro teipso rationē red
des. Quid ergo te impli
cas? Ecce ego oēs cogno
sco: ⁊ cuncta que sub sole
sunt video: ⁊ scio quali
ter cum vnoquoq: sit qd
cogitet: quid velit: ⁊ ad
quem finem tendat eius
intentio. Adibi igitur cō
mittenda sunt omnia: tu

vero serua te in
ce: ⁊ dimitte ag
tare quantum
veniet super eu
fecerit: vel dīc
fallere non po
tibi sit cure de
minis vmbra:
torum famili
de pūata ho
lectione. Ita
rant distracti
gnas in cordi
tes. Libēter l
bum meum
ta reuelare
meum dilig
uares: ⁊ ostē
bi aperires:
dus ⁊ vigila
⁊ humilia te
In quibū
cordis ⁊ ver
consistit.

Al ego
f pDace
vobis:
do vobis: no
mundus dat
bis. pDacen
derant: sed d
pacem perti
curant. pDa
milibus ⁊ m
de. par tua

Liber Tertius.

vero serua te in bona pa-
ce: et dimitte agitate agi-
tare quantum voluerit.
veniet super eum quicquid
fecerit: vel dixerit. quia me
fallere non potest. Non
tibi sit cure de magni no-
mini umbra: et non de mul-
torum familiaritate: nec
de priuata hominum di-
lectione. Ista enim gene-
rant distractiones: et ma-
gnas in corde obscurita-
tes. Libenter loquere tibi ver-
bum meum: et abscondi-
ta reuelarem: si aduentum
meum diligenter obser-
uares: et ostium cordis mi-
hi aperires. Esto prou-
dus et vigila orationibus
et humilia te in omnibus.

In quibus firma pax
cordis et verus profectus
consistit.

Ca. xxi.

¶ Illi ego locutus sum
f. Pacem relinquo
vobis: pacem meam
do vobis: non quomodo
mundus dat ego do vo-
bis. Pacem omnes desi-
derant: sed que ad veram
pacem pertinet non omnes
curant. Pax mea cum hu-
milibus et mansuetis cor-
de. Pax tua erit in multa

patientia. Si me audie-
ris et vocem meam secu-
tus fueris: poteris multa
pece frui. Quid igitur fa-
ciam in omni re attende
tibi quid facias: et quid di-
cas: et omnem intentio-
nem tuam ad hoc dirige
mihi soli placeas: et extra
me nihil cupias vel que-
ras: sed et de aliorum di-
ctis: vel factis nil temere
iudices: nec cum rebus ti-
bi non commissis te impli-
ces: et poterit fieri: ut pa-
rum vel raro turberis.
Nunc autem sentire ali-
quam turbationem: nec pa-
ti aliquam cordis: vel cor-
poris molestiam non est
presentis temporis: sed sta-
tus eterne quietis. Non
ergo estimes te veram pa-
cem inuenisse: si nullam sen-
seris gratitatem: nec tunc
totum esse bonum si ne-
minem pateris aduersa-
rurum: nec hoc esse perfe-
ctum si cuncta sunt fin-
tum effectum: ne et tunc
aliquid magni te reputes
aut specialiter dilectum
existimes si in magna fue-
ris deuotione atque dul-
cedine: quia in istis non co-

gnoscat verus affator:
virtutis: nec in istis consistit
profectus et perfectio hominis.
In quo ergo domine. In
offerendo te ex toto cor-
de tuo voluntati divine:
non querendo quod tua sunt
nec in paruo: nec in magno
nec in tempore: nec in eternitate:
ita ut in una equali facie in
gratiam actione promittas iter
prospera et contraria omnia
equa lance pensando.
Si fueris tam fortis et lo-
ganimis in spe: ut subtra-
cta interiori consolatione
etiam ad ampliora susti-
nenda cor tuum prepara-
ueris nec te iustificaueris
et sanctus laudaueris: tunc
in vera et recta via pacis
ambulas: et spes indubita-
ta erit quod rursus in iubilo
faciem meam sis visurus.
Quod si ad plenum tui-
ipsius contemptum per-
ueneris: scito quod tunc ab-
dantia pacis perfrueris sed
possibilitate tui incolat.

De eminentia libere
mentis et quod supplex ora-
tio magis meretur quaz
lectio. Cap. xxx.

De Omne hoc opus
est perfecti viri nu-

quam ab intentione cele-
stium animum relaxare:
et inter multas curas qua-
si sine cura transire: non
more torpentis: sed prero-
gatiua quadam libere me-
tis nulli creature inordi-
nata affectione adberen-
do. Obsecro te piissime
deus meus preserva me
a curis huius vite ne ni-
hil simpliciter a multis ne-
cessitatibus corporis ne
voluptate capiar: ab uni-
uersi anime obstaculis ne
molestiis fractus deice-
re: non dico ab his rebus
quas toto affectu ambit
vanitas mundana: sed ab
his miseriis que animas
serui tui communi male-
dicto mortalitatis penali-
ter grauant et retardant
ne in libertatem spiritus
quotiens libuerit valeat in-
troire. O deus meus dul-
cedo ineffabilis: verte mi-
hi in amaritudinem om-
nem consolationem car-
nalem ab eternorum a-
more me abstrahentem
et ad se intuitu cuiusdam
boni delectabilis presen-
tis male allicientem. Ad
me vincat deus meus non

vincat caro et sanguis
me decipiat mihi
vis gloria eius. O
planter diabolum
tia illius. Da mihi
dinem resistentiam
collerandam
ciam perseuerantiam
omnibus mun-
daniis suauissimum
tus tui vinctio
carnali amore
tis infunde an-
ce cibis: potum
cetera vrentibus
ris sustentantem
nentia seruientem
onerosa. Tribu
fomentis tem-
non desiderio
plicari. Abijce
non licet: quod
tanda est: reque
superflua et quod
lectant lex sancta
nam alias caro
spiritum insolentem
ter hoc quod
me regat: et de
nimum fiat.
Quod primum
a summo bono
retardat
f. Ite opus
totus per

Liber tertius.

vincat caro et sanguis: non
me decipiat mundus et bre-
uis gloria ei: non me sup-
plantet diabolus et astu-
tia illius. Da mihi fortitu-
dinem resistendi: patienti-
am tollerandi constan-
tiam perseverandi. Da p-
omnibus mundi consolati-
onibus suauissimam spiri-
tus tui unctionem: et pro
carnali amore tui nomi-
nis infunde amorem: ec-
ce cibis: potus: vestis ac
cetera vtriusque ad corpo-
ris sustentaculum perti-
nentia seruati spiritui sit
onerosa. Tribue talibus
fomentis temperare ut
non desiderio nimio im-
plicari. Abjicere omnia
non licet: quia natura suste-
tanda est: requirere autem
superflua et que magis de-
lectant lex sancta prohibet
nam alias caro aduersus
spiritum insolesceret. In-
ter hoc queso manus tua
me regat: et doceat ne quid
nimium fiat.

Quod priuatus amor
a summo bono maxime
retardat: Cap. xxi.

f. Ili oportet te dare
totum pro toto et ni-

hil tui ipsius esse. Scito
quod amator tui ipsius mar-
gis nocet tibi quam aliquid res
mundi. Secundum amo-
rem: et affectum quem ge-
ris: quelibet res plus vel
minus adberet. Si fuerit
amor tuus purus simplex
et bene ordinatus: eris si-
ne captiuitate rerum. Mo-
li concupiscere quod non li-
cet habere quod te potest
pedire et libertate interio-
ri priuare. Adhuc quod non
ex toto fundo cordis teip-
sum mihi committis: cum
omnibus que desiderare
potes vel habere. Qua-
re vano merore consumen-
tis. Cur superfluis curis
fatigaris? Sta ad bene-
placitum meum: et nullus
patieris detrimentum. Si
queris hoc vel illud et vo-
lueris esse ibi vel ibi pro-
pter tuum commodum
et proprium beneplacitum
magis habendum: nun-
quam eris in quietudine
nec liber a sollicitudine:
quia in omni reperietur
aliquis defectus: et in
omni loco erit qui ad-
uersetur. Iuuat igitur
non quelibet res adep-

ta vel multiplicata exteri
us: sed potius cōtempta
et decisa ex corde radici-
tus. Quod non tantum
de sensu eris: et diuitiarū
intelligas: sed de hono-
ris etiam ambitu ac ya-
ne laudationis desiderio
que omnia transeunt cū
mundo. Adhuc parum
locus si deest spūs seruo-
ris. Nec diu stabit par il-
la quesita forinsecus: si va-
cat a vero fundamento
vatus cordis: hoc est: nisi
steteris in me permuta-
re te potes: sed non meli-
orare. Nam occasione or-
ta et accepta inuenies: qd
fugisti et amplius.

Oratio pro purgatio-
ne cordis et celesti sapien-
tia. La. xxiij.

Infirma me deus
et per gratiam sancti
spiritus da virtutē
et corroborari i interiori ho-
mine: et cor meum ab om-
ni in inuiti sollicitudine
et angore euacuare: nec
varijs desiderijs trahi cu-
iuscunq; rei vilis aut pre-
ciosa: sed omnia inspicere

sicut transeūtia: et me pa-
riter cum illis transiturū
q; nihil permanens sub
sole nisi omnia vanitas et
afflictio spiritus. O quas
sapiens qui ita cōsiderat.
Da mihi dñe celestes sa-
pientiam: vt discam te su-
per oīa querere et inueni-
re: super omnia sapere: et
diligere: et cetera sū ordi-
nem sapientie tue pōit
sunt intelligere. Da prou-
denter declinare blandi-
entē: et patienter ferre ad-
uersantē: q; hec magna
sapientie nō moueri om-
ni vento verbo: um: nec
aurem male blandienti
prebere synere: sic enim
incepta pgiē via secure.

Contra linguas obtre-
ctatorum. La. xxiij.

Ali non egre feras
si quidaz de te ma-
le senserint et dire-
rint qd non libenter au-
dias. Tu deteriora de te
ipso sentire debes: et ne-
minem infirmiorē te cre-
dere. Si ambulas ab in-
tra: non multum ponde-
rabis volātia verba. Est

non parua prude-
lere in tempore n-
trosus ad me pu-
humano iudicio
bati. Non sit p-
hore hominū: n-
bene: siue male i-
cati fuerint non
alter homo. Tibi
ra par: et vera gl-
ne in me. Et qu-
petit hominib-
nec displicere t-
ta perfiruetur p-
ordinato amo-
timore oītur o-
etudo cordis: et
sensum.

Qualiter inf-
latione deus in-
ē et bñdicē duo.

It nomen
et benedic-
la qui vo-
tationem et
nem venire sup-
possum eam et
neceſſe habeo
fugere: vt me
in bonum mil-
Domine mod-
bulatione: et n-
di meo bene:
vero: ad preſen-

Libet Tertius.

non parua prudentia si-
lere in tempore malo: et i-
tro: sus ad me quert: nec
humano iudicio distur-
bati. Non sit par tua in
hore hominum: siue eni-
bene: siue male interpre-
tati fuerint non es igitur
alter homo. Tibi est ve-
ra par: et vera gloria: Non
ne in me. Et qui non ap-
petit hominibus placere
nec displicere timet: mul-
ta perficietur pace. Et in
ordinato amore et vano
timore oritur omnis in-
etudo cordis: et distractio
sensum.

Qualiter instate tribu-
latione deus inuocandus
Et benedicendus. Ca. xxiij.

It nomen tuum dñe
benedictum in secu-
la qui voluisti hac
tationem et tribulatio-
nem venire sup me. Non
possum eam effugere: sed
neceffe habeo ad te con-
fugere: ut me adiuues: et
in bonum mihi conuertas.
Domine modo super in tri-
bulatione: et non est cor-
di meo bene: sed multum
vero: ad presenti passiõe.

Et nunc pater dilecte quod
dicaz. Deprehensus sum
inter angustias saluifica
me ex hora hac. Sed p-
pterea veni in hanc horam
ut tu clarificeris cum fue-
ro valde humiliatus: et p-
te liberatus. Complacere
tibi domine ut eruas me.
nam ego pauper quid age-
re possum. et quo ibo. si-
ne te. Da patientiam do-
mine etiam hac vice. Ad-
iua me deus meus: et non
timebo quantumcumque
grauatus fuero. Et nunc
inter hec quid dicaz. Do-
mine fiat voluntas tua:
ego bene merui tribula-
ri et grauari: oportet utique
ut sustineam: et utinam pa-
tienter donec transeat te-
pestas et melius fiat. Im-
mensa est autem omni-
potens manus tua: etiam
hanc tentationem a me
auferre: et eius impetum
mitigare: ne penitus sue-
cumbam: quemadmo-
dum et prius sepe egissi
mecum deus meus mi-
sericordia mea. Et quan-
to mihi difficilior: tanto
tibi facilior: est hec muta-
tio dextere excelsi.

De diuino petendo an
rillo et confidentia recupe
rande gratie. Cap. xxv
Illi ego dominus
f. confortans in die
tribulationis. Veni
as ad me cum tibi non fu
erit bene. Hoc est qd ma
rime impedit consolationez
cellstem. qz tardius con
uertis te ad orationem.
Nam ante quam me in
tende roges multa inter
rim solatia queris et recre
as te in externis. Ideo qz
sic ut parum omnia p sunt
donec aduertas qz ego
sum qui eruo sperantes i
me nec est extra me va
les consiliuz neque vtile:
sz neque durable reme
dium. Sed tunc resumpto
spu post tempestatem re
conualesce lyce miserati
onem earum quia prope
sum dicit dominus: vt re
staurem vniuersa: no solu
itegre sz et abundanter et cu
mulate. Nunquid mihi
qca est difficile. aut ero si
nullis dicenti et non facie
ti: Vbi est fides tua. Sta
firmiter et perseveranter.
Esto longanimis et visfor
tis veniet tibi consolatio

in tpe suo expecta me. ex
pecta veniam et curabo te.
Temptatio est qz te verat: et
formido vana qz te exter
ret. Quid importat solitu
do de futuris ptingentibus
nisi vt tristitia super tri
stitia habeas: Sufficit di
ci malitia sua. Vanum est
et inutile de futuris p tur
bati vel gratulari q forte
nunqz euenient. Sz huius
num est huiusmodi imagi
nationibus illud: et parui
adhuc animi signum. taz
leuiter trahi a suggestione
inimici. Ipe. n. n. curat an
veris an falsis illudat et o
cipiat: et vtrum presentiu
amore an futurorum for
midine psternat. Ad er
go turbetur cor tuum ne
que formidet. Crede i me
et in misericordia mea ha
beto fiduciam. Qn tu te
elongatum estimas a me
sepe suz propinquior: Qn
tu estimas totum perdi
tum: tunc sepe magis me
rendi instat lucruz. Non
est totum perdituz qn res
accedit icotrarium. Ad
debes iudicare secundu
presens sentire: nec si gra
uitati alicui vndecunque

venienti inherere
pere tanqz omni
ablata emergent
putare te derelictu
to: quous ad te
feri tibi aliquam
tionem: sic enis
ad regnum celo
hoc sine dubio
pede tibi et ceter
meis vt exercite
uersis: qz si cum
tum haberetis
ui cogitatione
tas: qz multum
salute tua vt it
sapore relinquo
te eleuero in b
su: et tibipli pla
in eo quod no
dedi auferre p
stituere cum n
rit. Cum de de
cum subtraxer
tuli: qz meum e
tum bonum et
nuz perfectus.
mifero grauita
libet cotrarie
digeris neqz co
tum et ego cu
re possum et o
gaudium tran
Clericamen n
recommenda

Liber tertius.

venienti inherere et acci-
pere tanquam omnis spes sit
ablata emergendi. Noli
putare te derelictum ex to-
to: quavis ad tempus mi-
seri tibi aliquam tribula-
tionem: sic enim transitur
ad regnum celorum. Et
hoc sine dubio magis ex-
pedit tibi et ceteris servis
meis ut exercitemini ad-
versus: quam si cuncta ad libi-
tum haberetis. Ego no-
ui cogitationes abscondi-
tas: quia multum expedit pro
salute tua ut iterum sine
sapore relinquaris: ne for-
te eleveris in bono succes-
su: et tibi ipsi placere velis
in eo quod non es. Quod
dedi auferre possum: et re-
stituere cum mihi placue-
rit. Cum dederit meus est:
cum subtraxero tuum non
tuli: quia meum est omne da-
tum bonum et omne do-
num perfectum. Si tibi ad-
misero gravitatem aut quam
libet contrarietatem: non in-
digeris neque concedat cor-
tuum et ego cito subleua-
re possum et omne onus in
gaudium transmutare.
Uterutamen iustus suus et
recommendabilis mul-

tum cum sic facio tecum
Si recte sapias et in verita-
te aspicias nunquam des-
bes propter abuersa tam
delecte contristari: sed ma-
gis gaudere et gratias ag-
gere: immo hoc vnicum
reputare gaudium quod as-
fligens te doloribus non
parco tibi. Sicut dilexit
me pater ego diligo vos
dilectis discipulis meis
quos utique non misit ad
gaudia temporalia: sed
ad magna certamina non
ad honores sed ad despe-
ctiones: non ad ocium:
sed ad labores non ad re-
quiem: sed ad asserendum
fructum multum in pa-
tientia. Hoc enim memen-
to fili mi verborum.

De neglectu omnis
creature ut creator pos-
sit inveniri. Cap. xxvj.

Omne mi adhuc
bene indigeo ma-
iori gratia si debe-
am illuc pervenire ubi
nemo poterit nec villa cre-
atura impedire. Nam
quoad res aliqua me re-
tinet: non possum libere ad
te volare. Cupiebat libere

volare qui dicebat. Quis
dabit mihi pennas sicut
columbe: et volabo et reg-
escam? Quid simplici ocu-
lo quietus: et quid liberius
nil desiderante in terris?
Oportet igitur omnem per-
transire creaturam: et seipsum
perfecte deserere ac in ex-
cessu mentis stare et vide-
re te omnipotenti conditorem
cum creaturis nil simile
habere. Et nisi quis ab
omnibus creaturis fuerit ex-
peditus non poterit libe-
re intendere diuinis. Non
enim pauci inueniuntur con-
templari utique pauci sciunt
se a perituris creaturis ad
plenum sequestrari. Ad
hoc magna requiritur gra-
tia, que animam leuet et su-
pra seipsam rapiat. Et ni-
si homo sit in spiritu ele-
uatus et ab omnibus crea-
turis liberatus ac deo to-
tus unitus quicquid scit:
quicquid etiam habet non
est magni ponderis. Diu
paruus erit et in terra ia-
cebit quod aliquid magni esti-
mat nisi solum unum im-
mensum eternum bonum
Et quicquid deus non est
nihil est et pro nihilo co-

putari debet. Est quippe
magna differentia sapie-
tia illuminati et deuoti vi-
ri: et scientia litterati et stu-
diosi clerici. Adhuc nobi-
lior est illa doctrina que
desursum et diuina influ-
entia manat quam que labo-
riose humano acquiritur
ingenio. Plures reperiri
tur contemplationem desi-
derare: sed que ac eas re-
quiruntur non student ex-
ercere. Est et magnus im-
pedimentum quod in signis
et in rebus sensibilibus sta-
tur et parum de perfecta
mortificatione habet. Nescio
quid est et quo spiri-
tu ducimur et quid pten-
dimus qui spirituales di-
ci videmur quod totum la-
borem et ampliorem solli-
citudinem per transitorios
et vilibus rebus agimus: et
de interioribus nostris vir-
tutibus plene recollectis sen-
sibus cogitamus. Prob-
dolo: statim post modicam
recollezione foras eru-
pimus: nec opera nostra di-
stricta examinatione tru-
tinamus: ubi iacent affe-
ctus nostri non attendimus
et quas imputa sunt omnia

nostra non deploramus
quippe caro corum
am suam et bonum se
dolum magni
ergo interiori
ster corruptus
est ut actio sequi
carentie interiori
ris corruptus
corde procedit
ne vite. Quant-
cerit queritur: si
ta virtute agit
dilectio pensatur
fortis diues: per-
bilis vel boni
bonus cantor: li-
rator investigator
pauper sit spem
ens et mitis: qui-
tus et internus
cetur. Natura
hominis respici-
ad interiora se
Illa frequenter
in deo sperat ut
piatur.

De abnegatione
abdicacione om-
nitatis.

Ille non possit
secte possi-
tatem nisi
abneget temetip-
sed sunt omnia

Iſber Tertius.

noſtra nō deploram⁹: Ois
 q̄ppe caro corruerat vi-
 am ſuam ⁊ tō ſequebatur
 diluuium magnum. Cum
 ergo interior affectus no-
 ſter corruptus ſit: necelle
 eſt vt actio ſequens inder
 carentie interioris vigo-
 ris corumpatur. Ex puto
 corde procedit fructus bo-
 ne vite. Quantuz quis ſe-
 cerit queritur: ſed ex quā
 ta virtute agit nō tam ſtu-
 dioſe penſatur. Si fuerit
 fortis diues: pulcher: ha-
 bilis vel bonus ſcriptor
 bonus canto: bonus labo-
 rator inueſtigatoꝝ quam
 pauper ſit ſpūquam pati-
 ens ⁊ mitis: quam deuo-
 tus ⁊ internus a multis ta-
 cetur. Natura exteriora
 hominis reſpicit: gratia
 ad interiora ſe conuertit.
 Illa frequenter fallit iſta
 in deo ſperat vt non deci-
 piatur.

De abnegatione ſui ⁊
 abdicatione omnis cupi-
 ditatis. Cap. xxxvij.

Ille non potes per-
 ſe ſecte poſſideꝝ liber-
 tatem niſi totaliter
 abneges temetiſpum. Cō-
 pediti ſunt omnes propr-

etarij ⁊ ſuiſpſi⁹ amatores
 cupidi: curioſi gyrouagi
 querentes ſemper mollia
 non que Jeſu Chriſti: ſed
 ſepe hoc fingentes ⁊ com-
 ponentes quod non ſta-
 bit. Peribit enim totum
 quod non eſt ex deo ortū
 Tene breue ⁊ conſuma-
 tum verbum. Dimitte
 omnia ⁊ inuenies omnia
 Dimitte cupiditatem ⁊ i-
 uenies requieꝝ. Hoc mē-
 te pertracta: ⁊ cuꝝ imple-
 ueris: omnia intelliges.
 Dñe hoc non eſt opus
 vnius diei nec ludus par-
 uuloruz: imo in hoc breui
 includitor omnis perfe-
 ctio religioſoruz. fili non
 debes auerti nec ſtatiz di-
 ci audita via perfectorum
 ſz magis ad ſublimiora, p-
 uocari ⁊ ad minus ad hec
 ex diſiderio ſuſpirare. Uti
 nam ſic tecum eſſet ⁊ ad
 hoc perueniſſes vt tuiſpſi
 us amator non eſſes: ſed
 ad nutum meuz pure ſta-
 res ⁊ eius quem tibi ppo-
 ſui patris tunc michi vale
 de placeres ⁊ tota vita
 tua cū gaudio ⁊ pace, trā-
 ſiret. Habes adhuc milita
 ad reliquendum: ique niſi

mihi ex integro resignaue-
ris non acquires quid po-
stulas. Suadeo tibi a me
emere aurum ignitum vt
locl: pler has: idest sapien-
tiam celestē oīa infirma
conculcantem. Postpo-
ne terrenam sapientiam
oēm humanam compla-
tientiam ⁊ proprias. Dī-
tibi viliora emenda pro p-
ciosis ⁊ altis in rebus hu-
manis. Nam vilis ⁊ par-
ua ac pene obliuioni tra-
dita videtur vera celestis
sapientia: non sapiens al-
ta de se nec magnificari q̄
rens in terra: quam mul-
ti oretenus predicant sed
vita longe dissentiuunt ip-
sa tamē est preciosa mar-
garita a multis abscondi-
ta.

De instabilitate cordis
⁊ de intentione finali ad
deū habēda. Cap. xxxviij.

¶ Illi noli credere as-
sectui tuo: q̄ nunc ē
cito mutabitur in
aliud. Quādiu enim vi-
ris mutabilitati subiectus
eris etiam nolens vt mo-
do let⁹: modo tristis: mo-
do pacatus: modo turba-
tus: nunc deuotus: nunc i-

denotus: nunc studiosus:
nunc accidiosus: nūc Gra-
tis: nunc leuis inueniariis
S3 stat super hec muta-
bilia sapiens ⁊ bene do-
ctus in spiritu: non atten-
dens quid in se sentiat vt
qua parte flet ventus in-
stabilitatis: s3 vt tota intē-
tio mentis eius ad debi-
tum ⁊ ad optimum p̄fici
at finem. Nam sic pote-
rit vnus ⁊ idem inconcul-
sus permanere: simplici i-
tentionis oculo per tot va-
rios euentus ad me in p-
termisse directo. Quan-
to aut purior fuerit inten-
tionis oculus tanto cōstā-
tius inter diuersas itur p-
cellas. S3 in multis calli-
gat oculus intentionis: re-
spicit em3 cito in aliquod
delectabile qd̄ occurrit: ⁊
raro totus liber qs̄ inue-
nitur a nouo pprie exqui-
sitionis. Sic iudei oliz ve-
nerant in Betaniam ad
Martham ⁊ Mariā nō
propter Iesum tñ: sed vt
Lazarus videret. Mūdā-
dus ē ergo intētionis ocu-
lus vt sit simplex ⁊ rect⁹
atq3 vltra oīa varia me-
dia ad me dirigēdus.

Quod ama-
us super omni-
bus.

Lee de
e omnia-
ampli-

licius desider-
o lapidum ⁊
bum: sed ama-
non mundū
mundo sunt
⁊ oīa intelligi-
ctum est: ⁊ i-
iocundum e-
si quidem pi-
oīa: te aut a-
unt cuncta
tranquillum
gnaz leticiā
Tu facis be-
osbus ⁊ in o-
re: nec pōt a-
diu placere:
esse ⁊ bene
gratiā tuam
dimento tue
diri. Cui tu
tecte non s-
non sapia: q-
ditatem eē p-
ficiunt in tu-
di sapiente
piunt: q: ibi
tas ⁊ hic mo-
Qui autem

Liber tertius.

Quod amanti sapit de
us super omnia et in om-
nibus.

Cap. xxxix.

Ece deus meus et
omnia. Quid volo
amplius et quid fe-
licius desiderare possum?
O sapidum et dulce ver-
bum: sed amanti verbum
non mundum nec ea que in
mundo sunt. Deus meus
et omnia intelligenti satis di-
ctum est. et sepe repetere
iocundum est amanti. De-
siquidem pñte iocunda sunt
omnia: te autem absente fastidi-
unt cuncta. Tu facis cor
tranquillum et pacem ma-
gnam leticiamque festiuam.
Tu facis bene sentire de
omnibus et in omnibus te lauda-
re: nec potest aliquid sine te
domini placere: sed si deus gratum
esse et bene sapere oportet
gratiam tuam adesse et con-
dimento tue sapientie con-
diri. Cui tu sapis: quid ei
tecte non sapiet et cui tu
non sapis: quid ei ad iocu-
ditatem esse poterit? Sed quod
ficient in tua sapientia multi
di sapientes et qui carnem sa-
piunt: quia ibi plurima vani-
tas et hic mors inuenitur.
Qui autem te per cotem

ptum mundanorum et car-
nis mortificationem se-
quantur: vere sapientes
esse cognoscuntur: quia de
vanitate ad veritatem: de
carne ad spiritum transfe-
runtur. Istis sapit deus et
quicquid inuenitur in cre-
aturis totum referunt ad
laudem sui conditoris. Dis-
similis tamen et multum dis-
similis sapor creatoris et cre-
ature: eternitatis et tem-
poris lucis increate et lucis
illuminatae. O lux perpe-
tua cuncta creata transce-
des lumina fulgura corru-
sationem de sublimi pe-
netrantem omnia intima
cordis mei purifica: leti-
fica: clarifica: et vivifica spi-
ritum meum cum suis po-
tentibus ad inherendum ti-
bi iubilosis excessibus. O
quando veniet hoc beata
et desiderabilis hora ut tua
me fates presentia: ut sis
mihi omnia in omnibus.
Quod tu hoc datum non
fuerit: nec plenum gaudi-
um erit. Adhuc prohibeo
loqui viuit in me vetus ho-
mo non est totus crucifixus: non
est perfecte mortuus. Ad-
huc concupiscit fortiter

aduersus spiritum: bella
mouet intestina nec re-
gnum anime patitur esse
quietum. Sz tu qui dñi
ris potestati maris: et mo-
tum fluctus eius tu mihi
gas erurge adiuua me:
Dissipa gentes que bella
volunt: ptere eas in uirtu-
te tua oñde q̄so magnalia
tua et glorificetur dextera
tua: quia nō est spes alia
nec refugium mihi nisi te
domine deus meus.

Quod non est securi-
tas a tēptatione in hac vi-
ta.

Cap. xl.

¶ Ili nunq̄ secur⁹ es
in hac vita: sz quo-
ad videris sp̄ arma
spiritualia tibi sūt necessa-
ria. Inter hostes versaris
a dextris et a sinistris im-
pugnaris. Si ergo nō ve-
teris vndique scuto pati-
entis nō eris diu sine vul-
nere: Insuper si non po-
nis cor tuū fire in me cū
mera voluntate cūcta pa-
tiēdi propt̄ me non pote-
ris ardorem istuz sustine-
re nec ad palmam pertin-
gere brōz. Oportz te er-
go viriliter omnia pertrā-
fire: et potēti manu vti ad

uersus oblecta. Nam vin-
centi datur māna et torpē-
ti relinquitur multa misē-
ria. Si queris in hac vita
requiem: quō tunc perue-
nies ad eternam? Nō bo-
nas te ad multam requi-
em: sz ad magnam pati-
entiam. Querere veram
pacē nō in terris sz i celis
ñ i oibus nec i ceteris cre-
aturis: sz i deo solo. ¶ Pro
amore dei debes omnia
libēter subires: tēptatōes
veratōes: anitates: neces-
sitates: infirmitates: iniuri-
as: oblocutiones: reprehē-
siones: humiliationes: cō-
fusiones: correctiones: et
despectiones. Hec iuuāt
ad virtutes: hec probant
Christi tyronem: hec fa-
bricant celestem coronā.
Ego reddam ei eternam
mercedem pro breui la-
bore: et infinitam gloriā
pro transitoria confusio-
ne. ¶ Ducas q̄ semper ha-
bebis pro tua volūtate cō-
solatōes spirituales: Sā-
cti mei non habuerunt ta-
les sed multas grauitates
et temptatiōes varias ma-
gnasq̄ desolatōes: sz pa-
tiētes sustinuerūt, se i oī-

bis: et magis sum-
deo q̄ sibi: scient
sunt condigne p
huius t̄pis ad su
riam p̄merendū
statim habere
p̄ lachrymas et
labores vire obta
Expecta dñz vir
et confortare nol
re: noli disceder
pus et alaz expo
ter p gloria dei
dam pleniss. me
cum ero in om
tione.

Contra vani
iudicia.

¶ Ili iacta

f̄ firmiter i
et humani

tuas iudicium:
scientia pium r
fontem. Bonu
tum taliter pati
erit graue humi
deo magis q̄ si
dēti. Multi mu-
tur: et ideo paru
adhibenda. Et
satis esse non el
Et si ¶ Paulus
ducit in dño pla-
bus oīa factus
etiam pro mū

Libet tertius.

bus: et magis sunt confisi deo quam sibi: scientes quod non sunt condigne passionibus huius temporis ad futuram gloriam promerendam. Alii tu statim habere: quod multi per lachrymas et magnos labores vir obtinuerunt. Expecta dominus viriliter age et confortare noli diffidere: noli discedere: sed cor pus et animas expone constantem pro gloria dei. Ego red dam plenissime. Ego tecum ero in omni tribulatione.

Contra vana hominum iudicia.

Cap. xlii.

Non facta cor tuum firmiter in domo: et humanum ne me tuas iudicium: ubi te conscientia pium reddit et infontem. Bonum est et beatum taliter pati: nec hoc erit graue humili cordi: et deo magis quam sibi ipsi confideri. Multi multa loquuntur: et ideo parua fides est adhibenda. Sed et oibus satis esse non est simile. Et si Paulus oibus statuit in domino placere: et oibus oia factus est: tamen etiam pro minimo durit

que ab humano die iudicatus fuerit. Egit satis pro aliorum edificatioe et salute quantum in se erat et poterat: sed ne ab aliis aliquando iudicaretur vel non despiceretur cohibere non potuit: ideo totum deo commisit: qui totum non erat et patientia et humilitate contra ora loquentium iniqua ac etiam vana ac mendosa cogitantium atque pro libitu suo quicquid etiam se defendit. Respondit tamen interdum ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalum. Quis tu ut timeas a mortali homine? Hodie est et cras non comparet. Deum time et hominum terrores non expauesces.

Quid potest aliquis in te verbis aut iniurijs. Sibi potius nocet quam tibi: nec poterit iudicium dei effugere quicumque est ille. Tu habe deum pro oculis et noli contedere verbis querulosis. Quod si ad presens videris succubi et confusione pati quam non meruisti: ne indigneris ex hoc neque impatienciam minu-

as coronam tuam: sed ad
me potius respice i celus:
qui potens sum eripere
ab omni confusione ⁊ in-
iuria ⁊ unicuique reddere
secundum opera sua.

De pura ⁊ integra refi-
gnatōe sui ab obtinenda
cordis libertatē. Cap. clij.

¶ Relinque te ⁊ in
f uenies me. Sta si-
ne electione ⁊ om-
ni proprietate: ⁊ semper
lueraberis. Nam adificie-
tur tibi amplior gratia:
statim vt te resignaueris
nec resumpseris. Domi-
ne quotiens me resigna-
bo ⁊ in quibus relinqū?
Semper ⁊ in omni hora
sicut in paruo sit ⁊ in ma-
gno: nichil exceptio sed in
omnibus te nudatum in-
ueniri volo. Alioquin quo
modo poteris esse meus
⁊ ego tuus nisi fueris ab
omni propria voluntate
intus ⁊ foris spoliatus.
Quāto celerius hoc agis:
tāto meli⁹ habebis: ⁊ quā-
to plen⁹ ⁊ sincer⁹: tanto
plus mihi placebis ⁊ an-
plus lucraberis. Quidā
se resignant s; cū aliqua
exceptione. Non enī ple-

ne deo offidunt iō promi-
dere sibi satagunt. Qui-
dam etiam primo totum
offerunt: s; postea tenta-
tione pulsante ad ppria
redeunt: ideo minime in
virtute pficiunt. Hic ad
veraz puri cordis liberta-
tatem ⁊ iocunde familia-
ritatis mee gratiam non
pertingent: nisi integra re-
signatione ⁊ quotidiana
sui imolatiōe prius facta:
sine qua non stat nec sta-
dit vnio fructu. Dixi tibi
sepiissime: ⁊ nunc iterum
dico. Relinque te: resi-
gna te ⁊ frueris magna
interna pace. Da totum
pro toto: nil erquire: nil re-
pete: sta pure ⁊ inbesitan-
ter in me ⁊ habebis me.
Eris liber in corde: ⁊ tene-
bre nō culcabunt te. Ad
hoc conare: hoc ora: hec
stude desiderare: vt ab
omni proprietate possis ex-
pollari: nudus nudum Je-
sus seq: tibi mori ⁊ mihi
eternaliter viuere. Tunc
deficient omnes vane fan-
tasie conturbationes iniq;
⁊ cure superflue. Tūc eti-
am recedet immoderat⁹
timor: ⁊ inordinatus amor

morietur.
De bono
externo ⁊ re-
sui periculo.

¶ In
f ter te
vt in o
tione seu oc-
terna sit in-
tuisque po-
minia sub te
eis: vt sis do-
num tuarū
seruus nec
magis ex-
hebreus in-
bertatem t-
rum dei
presencia
na: qui tra-
tur sinistro
tro celestia-
ralia non t-
herendum
ipsi ea mag-
uendum p-
sunt a deo
summo op-
ordinatum
creatura.
immi eueni-
apparentia
oculo carni-
del audita:
libet causa

Liber Tertius.

morietur.

De bono regimine in
externis & recurſu ad deū
in periculis. Cap. xliij.

ſi ad iſtud diligē-
ter tendere debes
ut in omni loco ac-
tione ſeu occupatione ex-
terna ſis intimus liber &
tuiſpſius potens: & ſint o-
mnia ſub te & tu non ſub
eis: ut ſis dominus actio-
num tuarum: & rector nō
ſervus nec empticius ſed
magis exemptus: veruſq;
hebreus in ſortem ac li-
bertatem tranſiens filio-
rum dei qui ſtant ſuper
preſentia & ſpeculāſ eter-
na: qui traſitoria intuen-
tur ſiniſtro oculo: & dex-
tro celeſtia: quos tempo-
ralia non trahunt ad in-
herendum: ſed trahunt
ipſi ea magis ad bene ſer-
uiendum prout ordinata
ſunt a deo & inſtituta a
ſummo opifice qui nil in-
ordinatum reliquit in ſua
creatura. Si etiam in o-
mni euentu ſtas non in
apparentia externa: nec
oculo carnali luſtras viſa
vel audita: ſed mor i qua
libet cauſa intras cū Ado

ye in tabernaculum ad
conſulendum dominum:
audies nonnunquam di-
uinum reſponſum & redi-
es inſtructus de multis
preſentibus & futuris.

Semper enim Moyses
recurſum habuit ad ta-
bernaculum pro dubijs
& queſtionibus ſolvendis
fugitque ad orationis ad-
itorum pro periculis &
improbis hominibus
ſubleuandis. Sic & tu cō-
fugere debes in cordis
tui ſecretarium diuinum
intentius implorando ſuf-
fragium. Propterea nā
q; Joſue & filij iſrael a
gabaonitis leguntur de-
cepti: q; os domini non
prius interrogauerunt: ſ; ſ;
numium creduli dulcibus
ſermonibus falſa pietate
deuſi ſunt.

Quō hō nō ſit ſpōrtun?
in negocijs. Cap. xliij.

ſi committe mi-
hi ſemper cauſam
tuam & ego bene
diſponā in tempore ſuo.
Expecta ordinatōez meā
& ſenties inde pfectum.
S liij

Dñe satis libèter oēs res
tibi committo: q: parum
potest cogitatio mea p-
ficere. Utinam non mul-
tum adbererem futuris
eventibus sed ad bene-
placitum tuum me incū-
ctanter offerrem. fili mi
sepe honorem aliquā agi-
tat q̄ desiderat sed cum
ad eam peruenerit aliter
incipit sentire: q: affectio-
nes circa idem non sunt
durabiles sed magis de
vno in aliud nes impel-
lunt. Non ergo minimū
etiam in minimis se relin-
quere. Ceterus profectus
hominis est abnegatio
sui ipsius: et homo abne-
gatus valde liber est et se-
curus. Sed antiquus ho-
stis omnib' bonis aduer-
sans a temptatione non
cessat: et die noctuq; gra-
ues molitur insidias: si for-
te in laqueum deceptio-
nis possit precipitare incau-
tum. Vigilate ergo et ora-
te dicit dominus vt non
intretis in temptationes.

Quod homo nihil bo-
ni ex se hz et de nullo glo-
riari potest. Cap. xlv.

Omne quid ē ho-
mo q: memor sis
eius: aut filius ho-
minis q: visitas eū. Quid
pmeruit homo vt dares
illi gratias tuam. Domi-
ne quid possum conquē-
ri si deseris me aut quid
iuste obtendere possum:
si qd peto non feceris?
Certe hoc in veritate co-
gitare possum et dicere.
Domine nihil sum: nihil
boni ex me habeo: sed in
omnibus deficio et ad ni-
hil semper tendo. Et ni-
si a te fuero adiutus: et in-
terius informatus: totus
efficio: tepidus et dissolu-
tus. Tu autem dñe sem-
per idem ipse es et perma-
nes in eternum: semp bo-
nus iustus et sanctus be-
ne et iuste ac sancte agēs
oia et disponēs in sapien-
tia. Sz ego q ad defectū
magis puius sum q̄ ad p-
fectū nō suz semp in vno
statu pdurās q: septē tē-
pora mutant sup me. Cle-
rū tamē cito melius fit cū
tibi placuerit et manū po-
rekeris adiutricē: q: tu so-
lus sine humano suffra-
gio poteris auxiliari: et in

tantum p-
tus meus
uersa nō
vno cor: n
quiescat.
rem oē
tionē abi
uotōz a
pp necess
lo: te qu
qui me
rito poss
rare tua
consolat
Gratias
nit quor
ne succe
nitas et
cōstās b
de ego
aut cur
Nūquid
vanissim
nis glori
nitas m
trahit g
liat grat
mo com
cet tibi:
human
tutibus
ria et ex
riari in
dere in
virtute

Liber Tertius.

tantum confirmari ut vul-
tus meus amplius in di-
uersa non mutetur: sed in te
vno cor meum quiescat et
quiescat. Cum si bene sci-
rem omnem humanam consolati-
onem abscere: siue propter de-
uotionem adipsam scendam siue
propter necessitatem qua compellor:
te querere quod non est homo
qui me consolatur: tunc me-
rito possem de gratia spe-
rare tua: et de dono noue
consolationis exultare.

Gratias tibi vni totum ve-
nit quotiescunque mihi be-
ne succedit. Ego autem va-
nitas et nihilum ante te: in-
constans homo et infirmus. Cum
de ego possum gloriari:

sunt cur appeto reputari?
Aliquid de nihilo et hoc
vanissimum est. Certe ina-
nis gloria mala pestis: va-
nitas maxima: quod a vera
trahit gloria et celesti spo-
liat gratia. Dum enim ho-
mo complacet sibi: displice-
cet tibi: dum inhiat laudibus
humanis priuat veris vir-
tutibus. Est autem vera glo-
ria et exultatio sancta: glo-
rari in te et non in se gau-
dere in nomine tuo non in
virtute propria: nec in ali-

qua creatura delectari nisi
propter te. Laudet nomen
tuum non meus magni-
ficet opus tuum non meus:
benedicat nomen sanctum
tuum nihil autem attribuat
mihi de laudibus hominum.
Tu gloria mea tu exulta-
tio cordis mei. In te glori-
bor et te exultabo tota die
pro me autem nihil nisi in in-
firmitatibus meis. Que-
rant iudei gloriam quam ab i-
uicem est: ego hanc regram
quam a solo deo est. Ois qui
de gloria humana: ois ho-
mo temporalis: omnis altitu-
do mundana eterne glorie
tue comparata vanitas est
et stulticia. O veritas mea
et misericordia mea: deus
meus trinitas beata tibi
soli laus virtus honor et glo-
ria per infinita seculorum
secula. Amen.

De conceptu omnis temporalis
honoris. Cap. cxiij.

Ille noli tibi attra-
here si videas alios
honorari et eleuari:
te autem despici et humili-
ari. Erige cor tuum ad
me in celum: et non con-
tristabit te contemptus
hominis in terris. Domi-

ne in cecitate sumus & va-
nitate cito seducimur. Si
recte me inspicio: nun-
quam mihi facta est iniu-
ria ab aliqua creatura. vn-
de nec iuste habeo con-
queri aduersum te. Quia
autem frequenter & gra-
uiter peccaui tibi: merito
armatur contra me om-
nis creatura. Adibi igitur
iuste debetur confusio &
contemptus tibi autem
laus honor & gloria. Et
nisi me ad hoc prepara-
uerō q̄ velim libenter ab
omni creatura despici &
relinqui atq; penitus ni-
hil videri: non possum in-
terius pacificari & stabili-
ri: nec spiritualiter illumi-
nari: neq; plene tibi vniri

Qd̄ par nō ē ponēda ī
hoibus. Cap. xlvij.

Si si ponis pacem
f tuam cum aliqua
persona propter tu-
um sentire & conuiuere ī
stabilis eris & impacatus
Sed si recursum habes
ad semper viuentes & ma-
nentem veritatem: non
contristabit te amicus re-

cēdens aut moriens. In
me debet amici dilectio
stare & propter me dilige-
ndus est quisquis tibi bo-
nus visus est & multum
charus in hac vita. Sine
me non valet nec dura-
bit amicitia: nec est vera
& munda dilectio quam
ego non copulo. Ita
mortuus debes esse tali-
bus affectionibus dilecto-
rum hominum vt quan-
tum ad te pertinet sine
omni humano optares
esse consortio. Tanto ho-
mo deo magis appropin-
quat: quanto ab omni so-
latio terreno longius.
Tanto etiam altius ascē-
dit ad deum quanto pro-
fundius in se descendit &
plus sibiipsi vilescit. Qui
autem aliquid boni sibi
attribuit: gratiam dei in
se venire impedit: quia
gratia spiritus sancti co-
humile querit semper.
Si scires te perfecti an-
nihilare atque ab omni
creato amore euacuare:
tunc deberem in te cum
magna gratia emanare.
Sed quando tu respicis
ad creaturas subtrahitur

tibi aspect
Disce te in
pter creat
tunc ad m
cognition
Quantu
cum sit fi
gitur & re
ta a summi

Contra
rez scient

X
M
f te
lia
non eni
in sermo
te. Atte
que cor
mentes
cunt co
variam i
tionem.
hoc lega
ctioz aut
videri: se
catione
hoc am
rit quan
rum dif
num. Cu
& cogno
tamen c
cipium.

no aut moriens. In
debet amici dilectio
et propter me diligē
est quisquis tibi bo
visus est et multum
tus in hac vita. Sine
non valet nec dura
mitia: nec est vera
anda dilectio quam
non copulo. Ita
tuus debes esse talis
affectionibus dilecto
hominum ut quan
ad te pertinet sine
humano optares
consortio. Tanto ho
eo magis appropin
quanto ab omni so
terreno longius.
etiam altius ascē
deum quanto pro
in se descendit et
bispi vilesit. Qui
aliquid boni tibi
ut: gratiam dei in
re impedit: quia
spiritus sancti co
querit semper.
re te perfecti an
re atque ab omni
amore euacuare:
deberem in te cum
a gratia emanare.
quando tu respicis
aturus subtrahitur

Liber tertius.

tibi aspectus creatoris.
Disce te in omnibus pro
pter creatorem vincere:
tunc ad diuinam valebis
cognitionem pertingere.
Quantumcunque modi
cum sit si inordinate dili
gitur et respicitur retarda
ta a summo et vitiat.

Contra vanā et secula
rez scientiā. Cap. xlvij.

Non moueant
f te pulchra et subti
lia dicta hominum
non enim est regnuz dei
in sermone: sed in virtu
te. Attende verba mea
que corda accendunt et
mentes illuminant: indu
cunt compunctionem et
variā ingerunt consola
tionem. Nunquam ad
hoc legas verbum ut do
ctior aut sapientior possis
videri: sed stude mortifi
cationem vitiorum quia
hoc amplius tibi prode
rit quam noticia multa
rum difficilium questio
num. Cum multa legeris
et cognoueris: ad vnum
tamen oportet venire pn
cipium. Ego sum qui do

ceo hominē scientiam:
et clariozem intelligenti
am paruulis tribuo: quas
ab homine possit doceri.
Cui ego loquor: cito sapi
ens erit et multum in spi
ritu proficiet. Ut illis qui
multa curiosa ab homini
bus inquirūt: et de via mi
hi seruendi parum cu
rāt. Veniet tempus quā
do appebit magister ma
gistroz Chriſtus domi
nus angelozum cuncto
rum auditorus lectiones.
hoc est singulorum era
minaturus conscientias:
et tunc scrutabitur hieru
salem in lucernis: et mani
festauerunt abscondita te
nebrarum: tacebuntq; ar
gumēta linguarum. Ego
sum qui humilem in pun
cto eleuo mentem: ut plu
res eterne veritatis capi
at rationes q̄ si quis de
cem annis studuisset in
scholis. Ego doceo sine
strepitu verborum sine cō
fusione opinionum: sine
fastu honoris: sine pugna
tione argumentoz. Ego
sum qui doceo terrena d
spicere: p̄sentia fastidire:
eterna q̄rere: eterna sapē:

honores fugere: scandala
sufferre oēm spem in me
ponere: extra me nil cupe
re: ⁊ super oīa ardentem
me amare. **Itē** quidam
amando me intime vidi-
cit diuina ⁊ loquebat mis-
rabilia. **Ipsius** p̄scit in re
linquendo oīa q̄ in studē
do subtilia. **Sz** alijs lo-
quor cōia: alijs specialia:
aliquib⁹ insignis ⁊ figu-
ris dulciter appareo: qui-
busdam vero in multo lu-
mine reuelo mysteria.
Una vox librorum: sed nō
oēs eque informāt qz in-
tus sum doctor: veritatis:
cordis scrutator: cogitatio-
num intellector: actionuz
p̄motor: distribuens sin-
gulis sicut dignus iudica-
uero.

De nō attrahendo sibi
res exteriores. **Lap. xlii**

Ili in multis opor-
tet te esse inscium:
⁊ estimare te tanq̄
mortuum super terram: ⁊
cui totus mundus crucifi-
tus sit. **At** ultra etia⁹ opor-
tet surda aure pertransi-
re ⁊ q̄ tue pacis sunt ma-
gis recogitare. **Utilius** est
oculos a rebus displicen-

tibus auertere ⁊ unicuiqz
suum sentire relinquere
quaz contentiosis sermo-
nibus deservire. **Si** bene
steteris cuz deo ⁊ eius iu-
diciū aspereris: facilius
te victum portabis. **O** do-
mine quousqz venimus.
Ecce damnu⁹ defletur tē-
porale: p̄ modico questu
laborat ⁊ curritur: ⁊ spiri-
tuale detrimentum in ob-
litionem transit: ⁊ vissero
reditur. **Quod** paruz vel
nihil prodest attenditur: ⁊
quod summe necessariuz
est negligenter preterit.
qz totus homo ad exter-
na defluit: ⁊ nisi cito resi-
piscat libens in exteriori-
bus facit.

Quod omnibus non
est credendum: ⁊ de facil-
li lapsu verbor. **Lap. l.**

A mihi auxiliuz do-
d mine de tribulatio-
ne: quia vana salus
hominis. **Quam** sepe ibi
non inueni fidem vbi me
habere putavi. **Quoties**
etiam ibi reperi: vbi min⁹
p̄sumpsi. **Uana** ergo spes
in hominibus: salus autē
iustorum in te deus. **Be-**
nedictus sis domine de-

us in omni
accidunt
instabile
permuta
mo qui
specte in
stodire va
do in aliq
nem vel p
veniat:
domine c
plici ex co
tam facile
ciderit ali
nem quod
fuerit im
te' eructu
labitur: q
in te sper
nem. **Ra**
in cunctis
rans p̄scit
ne tu sol
in omnib
est alter t
sapuit illa
que dixit
data est i
ta. **Si** u
non tam
man⁹ me
verborum
rent. **Qu**
dere: quis
tura mala

Liber Tertius.

us in omnibus que nobis
accidunt infirmi sumus &
instabiles: cito fallimur &
permutamur. Quis ē ho-
mo qui ita caute & circum-
specte in omnibus se cu-
stodire valet vt aliquan-
do in aliquam deceptio-
nem vel perplexitatem nō
veniat? Sed qui in te
domine confidit ac sim-
plici et corde querit: non
tam facile labitur. Et si i-
ciderit aliquam tribulatio-
nem quomodocūq; etiā
fuerit implicatus: citius p-
te' eruetur aut a te conso-
labitur: q; tu non deseris
in te sperantem vsq; in fi-
nem. *Rarus fidus amic⁹*
in cunctis amici perseue-
rans pressuris. Tu domi-
ne tu solus es fidelissim⁹
in omnibus: & preter te nō
est alter talis. O q; bene
sapuit illa anima sancta
que dixit mens mea soli-
data est in Christo funda-
ta. Si ita mecum foret:
non tam facile timor hu-
man⁹ me sollicitaret nec
verborum iacula moue-
rent. Quis omnia preui-
dere: quis pre cauere fur-
tura mala sufficit. Si pre-

uisa etiā ledunt sepe:
quid improuisa nisi graui-
ter etiam feriunt? Sed
quare mihi misero non
melius prouidi? Cur etia;
tam facile alijs credidi?
S; homines sumus: nec
aliud q; fragiles homines
sumus: etiam si angelica
multis estimamus & dici-
mur. Cui credam domi-
ne cui credam nisi tibi?
Veritas es que non fal-
lis nec sali potes. Et rur-
sum. Omnis homo men-
dax: infirmus instabilis &
labilis: maxime in verbis
ita vt statim vix credi de-
beat quod rectum in fa-
cie sonare videtur. Quas
prudenter premonuisti ca-
uendum ab hominibus &
quia inimici hominis do-
mestici eius nec creden-
dum siquis dixerit: ecce
hic aut ecce illic. Doctus
sum damno: & vtiā ad
cautelam maiorem: non
ad insipientiaz mihi. Cau-
tus esto quidam ait cau-
tus esto serua apud te qd
dico. Et dum ego sileo &
absconditum credo: nec il-
le silere potest quod silen-
dum petijt: sed statim p-

dit me ⁊ se ⁊ abijt. Ab hu
lusmodi fabulis ⁊ in cau
tis hominib⁹ protege me
domine: ne in manus eo
rum incidaz nec vnquam
talia comittam. Verbum
verum ⁊ stabile da in os
meum ⁊ linguā callidam
longe fac a me. Qd pati
nolo omnimode cauere
debeo. Qd bonum ⁊ pa
cificum de alijs silere nec
alijs indifferenter omnia
credere: neque d. facili vl
terius effari: paucis seipsū
reuelare: te sp. inspectore
eordis querere: nec oī vō
to verborum circumferi:
sz oīa intima ⁊ externa se
cundum tue beneplacitū
voluntatis optare perfici.
Quā tutum p. conserua
tiōe celestis gratie huma
nam fugere apparentiaz:
nec appetere que foris ad
mirratione videntur prebe
re: sz ea tota sedulitate se
ctari q̄uite emēdatōz dāt
⁊ feruorem. Quam mul
tis nocuit virtus scita ac p.
propere laudata: q̄ sana
profuit gratia silentio ser
uata in hac fragili vita q̄
tota temptatio fertur ⁊
malicia.

De confidentia in deo
habenda quando insur
gunt verborum iacula.
Capitulum. .ij.

Illi ita firmiter ⁊
spera in me. Quid
enim sunt verba ni
si verba. Per aerem vo
lant: sed lapidem non le
dunt. Sireus es cogita
q̄ te libenter velis emen
dare. Si nihil tibi consci
us es: pensa q̄ velis libe
ter pro deo hoc sustinere.
Parum satis est vt vel
verba interdum sustineas
qui necdum fortia verbe
ra tolerare vales. Et qua
re tam parua tibi ad cor
transcunt: nisi quia ad
huc carnalis es: ⁊ homi
nes magis quam oportet
attendis. Nam quia de
spici metuis: reprehendi
pro excessibus non vis:
excusationum queris vni
bracula. Sed inspicte te
melius ⁊ agnosces quia
vixit adhuc in te mundus
⁊ vanus amor placendi
hominibus. Cum enim
bassari refugis ⁊ confun
di pro defectibus: constat
vtiqz q̄ nec vere humilis

sis nec ver
tus nec ci
cilius. So
mea ⁊ non
cem millia
ba. Ecce h
te dicerem
liciosissim
tibi nocere
sire permi
quam fest
dereos. Na
capillum
posset. E
tus non l
pre oculis
mouetur
Qui aute
dit nec pro
re appetit
no terrore
sum iudex
nium sece
qualiter r
inuriante
nentem. A
istud me
hoc accid
ex multis
tagiones.
nocentem
oculto m
ante prob
stimoniur
pe fallit: n

Liber tertius.

sis nec vere mundo mor-
tuis nec tibi mūdus cru-
cisurus. Sed audi verba
mea ⁊ non curabis de-
cem milia hominum ver-
ba. Ecce si cuncta contra
te dicerētur que fingi ma-
liciosissime possent quid
tibi noceret si omnio trā-
sire permitteres nec plus
quam festucam perpen-
deres? Nunquid vel vñū
capillum tibi extrahere
possent? Sed qui cor in-
tus non habet nec deum
prie oculis facilliter verbo
mouetur vituperationis.
Qui autem in me confi-
dit nec proprio iudicio sta-
re appetit: absq; huma-
no terrore erit. Ego enī
sum iudex ⁊ cognitor om-
nium secretorū ego scio
qualiter res acta est. ego
iniuriantem noui ⁊ susti-
nentem. A me erit verbū
istud me permittentem
ex multis cordibus cogi-
tationes. Ego reum ⁊ in-
nocentem iudicabo: sed
oculto iudicio vtrunque
ante probare volui. Te-
stimonium hominū se-
pe fallit: meum iudicium

verum est stabit ⁊ non
subuertitur: latet plerun-
que ⁊ paucis ad singula
patet: nunquam tamen
erat nec errare potest: eti-
am si oculis insipientium
non rectum videatur. Ad
me ergo recurrendum ē
in omni iudicio: nec pro-
prio innitendum arbitrio
Iustus enim non contur-
babitur quicquid a deo
ei acciderit. Etiam si iniu-
ste aliquid contra eum p-
latum fuerit non multū
curabit. Sed nec vane ex-
ultabit si per alios ratio-
nabiliter excusetur. Pen-
sat namq; quia ego sum
scrutans corda ⁊ renes
qui non iudico s'm facies
⁊ humanam apparenti-
am. Nam sepe in oculis
meis reperitur culpabi-
le: quod hominū iudi-
cio creditur laudabile.
Domine deus iudex iu-
ste fortis ⁊ patiens qui ho-
minum nosti fragilitates
⁊ prauitatem esto robur
meū ⁊ tota fiducia mea
Non enim mihi sufficit
conscientia mea: tu nosti
quod ego non noui. Et
ideo in omni reprehensio-

ne me humillare debui ⁊
māfucte sustinere. Igno
sce ergo mihi propitius
quoties sic non egi: ⁊ do
na iterum gratiam am
plioris sufferentie. Adeli
o est enim mihi tua copi
osa misericordia ad cōse
cutionem indulgentie: q̄
mea opinata iusticia pro
defensione latentis con
scientie. Et si nihil mihi
consciū sum: tamen in B
me iustificare non possuz
q̄: remota misericordia
tua non iustificabitur in
conspetu tuo omnis vi
uens.

Quod omnia graua
pro eterna vita sunt tole
randa.

Lap. liij.

Alī non frāgāt te te
f labores quos assū
psisti ppter me nec
tribulationes te dericiāt
vsque quāq̄: sed mea p
missio in omni euentu te
roborēt ⁊ p̄soletur. Ego
sufficiens sum ad reddē
dū sup̄a omnem modū
⁊ mensuram. Non hic
diu laborabis nec semp
grauaberis doloribus.
Expecta paulisper ⁊ vi
debis celerem finem ma

lorum. Veniet vna hora
quādo cessabit omnis la
bor ⁊ tumultus. Modi
cus est ⁊ breue omne qd
trāsit cum tempore. Age
ergo vt agis fideliter: la
bora in vinea mea: ego
ero merces tua. Scribe:
lege: cāta gēme: tace ora:
sustine viriliter contraria
digna est his omnibus ⁊
maiorib⁹ p̄liis vita eter
na. Veniet pax i die vna
que nota est domino.

Non enim erit dies vel
nox huius scilicet tempo
ris: sed lux perpetua clari
tas infinita: pax firma ⁊
requies securā. Non di
ces tunc quis me libera
bit de corpore mortis hu
ius: nec clamabis heu mi
hi q̄: incolatus meus p
longatus est: quoniam p
cipitabitur mors ⁊ salus
erit indefectua: anxietas
nulla: iocunditas beata:
societas dulcis ⁊ decoꝝa.
O si vidisses sanctorum i
celo coronas perpetuas:
quanta quoq̄ nunc erul
tant gloria qui hūc mun
do olim contentibiles ⁊
quasi vita ipsi indigni pu
gabantur profectione te sta

tim humilia
terrā: ⁊ affect
b⁹ subesse qu
nec hui⁹ vite
p̄cupiscere
deo tribula
p̄o nihilo in
computari n
crum dūcer
hec sapere
cor: transire
auderes vel
ri. Nonne
na cuncta
toleranda.
uū quid lu
re regnuz
faciez tuar
ego ⁊ om
mecuz qui
magnum
men: mō q
p̄solantur
fūt: ⁊ mod
⁊ sine fine
mei p̄man
De die
hui⁹ vite an
Su
o mā
O
clarissima
securat: s; f
irradiat d
secura: ⁊ n

Liber Tertius.

tim humiliares vsq; ad
terrā: & affectares poti⁹ oī
b⁹ subesse quā vni p̄esse:
nec hui⁹ vite letos dies
p̄cupisceres: s; magis pro
deo tribulari gauderes: &
p̄o nihilo inter homines
computari maximum lu-
crum duceres. O si tibi
hec saperent & profunde
cor transirent: quomodo
auderes vel semel p̄que-
ri. Nonne pro vita eter-
na cuncta laboriosa sunt
toleranda. Non est par-
uū quid lucrari aut perde-
re regnū dei. Leua igit̃
faciez tuam in celo. Ecce
ego & omnes sancti mei
mecuz qui in hoc seculo
magnum habuere certa-
men: mō gaudent: modo
solantur & modo securi
sūt: & modo requiescunt
& sine fine in regno patris
mei p̄manebūt mecū.

De die eternitatis &
hui⁹ vite angustijs. Ca. liij.
Superne ciuitatis
māsis beatissima.
O dies eternitatis
clarissima quā nō ob-
scurat: s; sūma veritas sp̄
irradiat dies sēp lecta: sp̄
secura: & nūq̃ status mu-

tans in p̄traria. O vtinā
dies illa illuxisset & cūcta
hoc t̄palia finē accepisset.
Lucet q̄dam scis p̄petua
claritate splendida: sed nō
nisi a lōge p̄ speculū pere-
grinatib⁹ in terra. Mōit
celi ciues q̃s gaudiosa sit
illa: gemūt exules filij eue
quaz amara & tediosa sit
ista. Dies hui⁹ t̄pis parui
& mali pleni dolorib⁹ &
angustijs vbi hō: multis
p̄cis inquinat⁹ multis pas-
sioni⁹ irretit⁹. multis timo-
rib⁹ stringit⁹. multis curis
distendit⁹ & multis curio-
sitatib⁹ distrabit⁹. multis
vanitatib⁹ iplicat⁹: multis
errorib⁹ circūfudit⁹: multis
laborib⁹ atterit⁹: tēptatōi-
b⁹ grauāt⁹: delitijs enerva-
tur: egestare cruciatur. O
q̃n fini horū multorū labo-
rū q̃n liberabor a misera
sinitute vitioꝝ. Q̃n memo-
rabor dñe tui soli⁹ q̃n ad
plenū letabō ī te. Q̃n ero
sine oī ipediūto & ī vera
libertate sine oī grauiam ī
ne mētis & copis. Q̃n erit
par solida par īp̄turbabil⁹
& secura par itus & foris:
par ab oī p̄te firma. Je sū
bone q̃n stabo ad vidēdū

te: quando cōtemplabor:
gloriam regni tui: quan-
do eris mihi omnia in oi-
bus. O quando ero te cū
in regno tuo quod prepa-
rasti dilectis tuis ab eter-
no. Relictus sum pauper
et erul in terra hostiū: vbi
bella quotidiana et infor-
tunia maxima. Consolare
exilium meum mitiga do-
lorem meum qz ad te sus-
pirat omne desiderū me-
um. Nam onus mihi to-
tum est quicquid mun-
dus hic offert ad solatiū
Desidero te intus frui:
sed nequeo apprehende-
re. Opto inherere celesti-
bus: s; deprimunt res tē-
porales et immortificate
passiones. Absente omni-
bus rebus superesse volo:
carni autem inuite subes-
se cogor. Sic ego infelix
homo mecum pugno et
factus sum mihi metipso
gravis dum spiritus sur-
sum et caro querit esse de-
orsum. O quid intus pa-
tior: dum mente celestia
tracto et mor carnalium
turba occurret ornati.
Deus meus ne elongeris
a me: neqz declines in ira

a seruo tuo. fulgura co-
ruscationem tuam et disti-
pa eas: emitte sagittas tu-
as et cōturbentur omnes
fantasie inimici. Recoli-
ge sensus meos ad te. fac
me obliuisci omnium mū-
danorum. Da cito abijce-
re et contemnere fantas-
mata victorū. Succurre
mihi eterna veritas vt nō
la me moueat vanitas.
Adueni celestis suauitas
et fugiat a facie tua omnis
impuritas. Ignosce quo-
qz mihi et misericorditer
indulge quotiens preter
te aliud in oratione reuol-
uo. etenim vere qz valde
distracte me habere con-
sueui. Nam ibi multoti-
ens non sum vbi corpora-
liter sto aut sedeo: sed ibi
magis sum quo cogitati-
onibus fero. Ibi sum vbi
cogitatio mea. Ubi ē fre-
qnter cogitatio mea: ibi
ē id qd amo. Hoc mihi
cito occurrit qd nālī de-
ctat aut ex vsu plz. Cū tu
veritas apire dixisti. Ubi
enī ē thesaur⁹ tu⁹: ibi ē et
cor tuum. Si celum dili-
go libenter de celestibus
penso si mundū amo se-

licitatibus
deo: et de
eius tristitia
ligo que
sine ima-
amo: de
gitare deli-
qz enim
benter lo-
qz talis
mum me-
Sed bea-
propter
bus crea-
centia tr-
vim faci-
as carni-
crucifigi-
scientia
nem offe-
angelici
omnibu-
intus ex-
De d-
te et qua-
bus bon-
f. h-
ti-
fundi se-
culo co-
piscis v-
sine vic-
contem-
ta cor: tu

Liber tertius.

licitatibus mundi congaudeo: et de aduersitatibus eius tristo: Si carnes diligo que carnis sunt sepius sine imaginor: Si spiritum amo: de spiritualibus congratulare delector: Quocumque enim diligo de his libenter loquor: si audio: atque talium uirgines ad domum mecum reposito.

Sed beatus ille homo quod propter te domine omnibus creaturis abundans libertas tribuit: qui nature vim facit et concupiscentias carnis seruiore spiritus crucifigit: ut serenata conscientia puram tibi orationem offerat: dignusque sit angelicis interesse choris omnibus terrenis foris et intus exclusis.

De desiderio eterne uitae et quanta sint certantibus bona promissa. Ca. liiij.

Ille mi cum tibi desiderium eterne beatitudinis desuper infundi sentis et de tabernaculo corporis exire concupisces ut claritatem meam sine uicissitudinis umbra contemplari possis: dilata cor tuum et omni desi-

derio hanc sanctam inspirationem suscipe. Redde amplissimas superne bonitatis gratias que tecum sic dignanter agit clementer uisitat: ardentius eritat potenter subleuat ne proprio pondere ad terrena labaris. Neque enim hoc cogitatu tuo aut conatu accipis: sed sola dignatione supernae gratiae et diuini respectus: quatenus in uirtutibus et maiori humilitate perficias si ad futura certamina te prepares mihi quoque toto cordis affectu adherere ac seruati uoluntate studere as desuere. fili sepe ignis ardet: sed sine fumo flamma non ascendit. Sic in aliorum desideria ad celestia flagrat a temptatione carnalis effectus liberi non sunt. Ideo nec ois pure pro honore dei agunt quod tam desideranter ab eo petunt. Tale est et sepe tuum desiderium: quod insinuasti fore eam importunum. Non enim est hoc purum et perfectum quod propria commoditate est infectum. Petere non quod tibi est delectabi-

le et commodum: sed quod mihi acceptabile est atque honorificum quod si recte iudicium meam ordinationem tuo desiderio et omni desiderato preferre debes ac sequi. Noui desiderium tuum et frequentes gemitus audiui. Jam velles esse in libertate glorie filiorum dei iam te delectat dominus eterna et celestis patria gaudio plena: sed non dum venit hora ista sed adhuc aliud tempus bellum: uidelicet tempus laboris: probationis. Optas summo repleti bono: sed non potes hoc assequi modo. Ego sum expecta me dicit dominus donec veniat regnum dei. Probandus es adhuc in terris et in multis exercitandus. Consolatio tibi interdum dabitur sed copiosa facietas non conceditur. Consoletur igitur et esto robustus tam in agendo quam in patiendi nature contraria. Oportet te nouum induere hominem et in alterum virum mutari. Oportet te sepe agere quod non vis et quod vis oportet te relinquere. Quod alius pla-

ceret processum habebit quod tibi placet ultra non proficiet. Quod alii dicunt audietur: quod tu dicis pro nihilo computabitur. Petent alii et accipient: tu petes nec impetrabis. Erunt alii magni in ore hominum: de te autem tacebitur. Alijs hoc vel illud committetur tu autem ad nihil utile iudicaberis. Nam propter hoc natura aliquando contristabitur: et magnum si silens portaueris. In his et similibus multis probari solet fidelis domini seruus qualiter se abnegare et in omnibus frangere. qui uerit. Christus est aliquid tale in quo tantumdem mori indiges sicut non videri: et pati quam voluntati tue aduersa sunt maxime autem cum disconuenientia et que minus utilia tibi apparere fieri iubentur. Et quod non audes resistere altiori potestati sub domino constitutus: ideo durum tibi videtur adnutum alterius ambulare et omne proprium sentire omittere. Sed pensa fili hominum fructum labo-

rum: celer
premium
et non hab
nomen se
tientie t
et pro mo
tate qua
deseris b
voluntate
Ibi qui p
ne quod
quod de
Ibi ader
tas boni
tendi.
vna sen
piet extr
cum. Ibi
bi nemo
tur nem
uiabit: s
rata sum
totum quod
ficient et
quod ad su
dam glo
melia p
dis pro
nouissim
secula.
ctus obi
labor po
lis subi
glorioso
clina bu

Liber tertius.

rum: celerem finem atq;
premium nimis magnus
et non habebis inde gra-
tiam sed fortissimus pa-
tientie tue solamen. **Ita**
et pro modica hac volun-
tate quam nunc sponte
deseris habebis semper
voluntatem tuam in celis
Ibi quippe inuenies om-
ne quod volueris: omne
quod desiderare potes.
Ibi aderit tibi totius facul-
tas boni sine timore amut-
tendi. Ibi voluntas tua
vna semper mecum nil cu-
piet extraneum vel priua-
tum. Ibi nullus resistet ti-
bi nemo de te conquere-
tur nemo impediet nil ob-
uiabit: sed cuncta deside-
rata simul erunt presentia:
totiusque affectum tuum re-
suscitent et adimplebunt vs-
que ad summum. Ibi red-
dam gloriam pro contu-
melia pressa pallium lau-
dis pro merore pro loco
nouissimo sedem regni in
secula. Ibi apparebit fru-
ctus obedientie: gaudebit
labor penitentie et humi-
lis subiectio coronabitur
gloriose. **Nunc** ergo te i-
clina humiliter sub omni

um manibus: nec sit cure
quis hoc dixerit vel iussie-
rit: sed hoc magno opere
curato vt siue prelatum si-
ue minor aut equalis ali-
quid a te exposcerit vel in-
uenerit: pro bono totum
accipias et sincera volun-
tate studeas adimplere.
Querat alius hoc: alius il-
lud: gloriatur ille in illo: et
iste in isto: laudaturque mi-
les mille: tu autem nec in
isto nec in illo sed tuipsum
gaude contemptu: et in
mei solius beneplacito ac
honore: hoc optandum est
tibi: vt siue per vitam siue
per mortem: deus semper
in te glorificetur.

Qualiter homo deso-
latus debeat in manus dei
se offerre. **Cap. lv.**

Omne deus san-

cte pater sis nunc et
in eternum benedi-
ctus: quia sicut vis factum est
et quod facis bonum est.
Letetur in te seruus tuus:
non in se nec in aliquo alio:
quia tu solus leticia vera. tu
spes mea et corona mea
tu gaudium meum et ho-
nor meus domine. **Quid**
habet seruus tuus nisi quod

a te accepit etiam sine me-
rito suo: tua sunt omnia
que dedisti et que fecisti.
Paupe sum et in labori-
bus meis a iuuentute mea:
et pristina anima mea non
nunquam usque ad lachrymas
quandoque etiam contur-
batur ad se propter im-
minentes passiones. De-
sidero pacis gaudium pa-
cem filiorum tuorum fla-
gito qui in lumine conso-
lationis a te pascuntur.
Si das pacem: si gaudium
sanctum infundis erit ani-
ma serui tui plena modu-
latione et suota in laude
tua. Sed si te subtraheris
sicut sepius soles non
poterit curare viam ma-
datoium tuorum: sed magis
ad tuncendum pectus ge-
nua incuruantur: quia non
est illi sicut heri et nudius
tertius quando splendebat lu-
cerna tua super caput eius
et sub umbra alarum tuarum
protegebatur a temptati-
onibus irruentibus. Pater
iuste et semper laudanda
de venit hora ut probe
seruus tuus. Pater amanda
de dignum est ut hora hac
patietur pro te aliquid

seruus tuus. Pater per-
petue venerande venit ho-
ra quam ab eterno presci-
ebas affuturas: ut ad mo-
dicum tempus succumbat
foris seruus tuus: uiuat ve-
ro semper apud te intus:
paululum vilipendatur:
humilietur et deficiat co-
ram hominibus: passioni-
bus conteratur et languo-
ribus: ut iter tecum in au-
roa nonne lucis resurgat
et in celestibus clarificetur.
Pater sancte tu sic ordi-
nasti et sic voluisti et hoc
factum est quod ipse pre-
cipisti. Nec est enim gra-
tia ad amicum tuum pa-
ti et tribulari in mundo pro
amore tuo quotienscun-
que a quocumque et quomodo-
cumque id permise-
ris fieri. Sine consilio et
providentia tua et sine causa
nihil fit in terra. Bonum
mibi domine quod humilia-
sti me ut discam iustifica-
tiones tuas. et omnes ela-
tiones cordis atque presu-
ptionis abijciam. Utile
mibi quod confusio co-
operuit faciem meam ut
te potius quam homines
ad consolandum requi-

ram. Dio-
scrutabili
expauesce
iustum c
sine equi
Gratias
cisti mal
uisti me
ris inflig
mitens a
intus. P
soletur
sub celo
mine do
medicu
percuti
ad infer
plina tu
ga tua i
Ecce p
nibus t
virga co
inclino
mecum
incurru
tem tua
meam
humile
cut ben
sti ut an
nutum
omnia
dum co
est hic
turo. T

Libri Tertius.

ram. Dicit etiam ex hoc i
scrutabile iudicium tuum
epauescere qui affligis
iustum cum impio: sed non
sine equitate et iusticia.
Gratias tibi quod non per
cisti malis meis: sed attri
bisti me verberibus amo
ris infligens dolores: et i
mitens angustias foris et
intus. Non est qui me con
soletur ex omnibus que
sub celo sunt nisi tu. Do
mine deus meus: celestis
medicus animarum: qui
percutis et sanas deducis
ad inferos et reducis disci
plina tua super me: et vir
ga tua ipsa me docebit.
Ecce pater dilecte in ma
nibus tuis ego sum: sub
virga correctionis tue me
inclino: percutere dorsum
meum et collum meum ut
incurrerem ad volunta
tem tuam torquositatem
meam: fac me pium et
humilem discipulum: si
cut bene facere consuevi
sti ut ambulem ad omne
nutum tuum. Tibi me et
omnia mea ad corrigen
dum commendo: melius
est hic corripui quam in fu
turo. Tu scis omnia et sin

gula et nil te latet in hu
mana conscientia. Ante
quam fiant nosti ventu
ra: et non opus est tibi ut
quod te doceat aut admo
neat de his que geruntur in
terra. Tu scis quod expedit
ad perfectum meum: et quam
deseruit tribulatio ad ru
biginem vitiatorum pur
gandam. fac mecum de
sideratum beneplacitum
tuum et ne despicias pec
camino fam vitam me
am: nulli melius nec clarius
quam tibi soli notum. Da mi
hi donec scire quod sciendum est
bonum amare quod amandum est: bonum
laudare quod tibi summe place
re reputatur quod tibi preciosum
appetitur: bonum vituperare quod oculis
tuis sordescit. Non me
finas secundum visionem oculorum
exteriorum iudicare: neque secundum au
ditum aurium hominum
imperiatorum sententiare
sed in iudicio vero de vi
sibilibus et spiritualibus
discernere: atque super om
niam voluntatem bene
placiti tui semper inqui
rere. fallitur sepe hominum
sensus in iudicando fallitur
et amatorum seculi vi
bi liij

sibilia tantummodo amā
do. Quid est homo inde
melior q; reputat ab ho
mine malorū fallax fallax
cem: vanus vanum cecus
cecus: infirmus infirmus
decipit dum exaltat: et ve
raciter magis confundit:
dum inaniter laudat. Nā
quantum vnusquisq; est
in oculis tuis: tantum est
et non amplius: ait humi
lis sanctus franciscus.

Quod humilibus insu
stendū est opibus cū defi
ciat a summis. Cap. lvi.

Isi non vales semp
in seruētiori deside
rio virtutum stare:
nec in altiori gradu con
templationis: sed necesse
habet interdum ob ori
ginalem corruptellam ad
inferiora descendere et on
corruptibilis vite etiam in
uite et cum tedio portare.
Quādiu mortale corpus
geris: tedius senties et gra
uamē cordis. Oportet er
go sepe in carne de carnis
onere gemere eo q; non
vales spiritualibus studiis
et diuine contemplationi
indefinenter inherere.

Tunc expedit tibi ad hu

milis et exteriora opa con
fugere et in bonis te acti
bus recreare: aduentum
meum et supernam visita
tionem firma confidentia
expectare. exilium tuum et
ariditatem mentis patien
ter sustinere: donec iterum
a me visiteris et ab omni
bus anxietatibus libereris
Nā faciam te laborum
obliuisci et interna quiete
perfrui Expandam corā
te prata scripturarum vt
dilatato corde currere in
cipias viam mandatorum
meorum et dices. Nō sūt
condigne passionēs huius
temporis ad futuram glo
riam que reuelabitur in
nobis.

Quod homo nō repu
tet se consolatione dignū
sed magis verberibus re
um. Cap. lvij.

Omine non suz di
gnus consolatione
tua nec aliqua spiri
tuali visitatione: et ideo in
ste mecum agis. quando
me inopem et desolatum
relinquis. Si enim ad in
star maris lachrymas fū
dere possem: adhuc con
solatione tua dignus non

esses. Unde nū
suz quoz flag
nre quia graui
te offendi et in
de deliqui. Et
sata ratione co
sum dignus co
sed tu clemens
corā q non via
ra tua: ad ostē
diuitias boni
vasa misericor
am preter om
meritum dig
lari seruus tu
manum in
consolatione
cut humane
Quid ego de
hi confereā
stem cōsolat
nihil boni in
lo: sed semp
num: et ad e
pigrum fuisse
et negare no
akter dicere
contra me et
defendere
pro peccatio
fernum et ig
In veritate
niam dign
ludibrio et c
deceat me

Liber Tertius.

esses. Unde nihil dignus
suis quoque flagellari et pu-
niri quia grauitate et sepe
te offendi et in multis val-
de deliqui. Ergo vera pe-
sata ratione nec minima
sum dignus consolatione
sed tu clemens et miseri-
coris qui non vis perire ope-
ra tua: ad ostendendum
diuitias bonitatis tue in
vasa misericordie tue: etiam
praeter omne proprium
meritum dignaris conso-
lari seruus tuus supra hu-
manum modum. Tunc enim
consolationes non sunt si-
cut humane consolationes
Quid egi domine ut mi-
hi conferes aliquem cele-
stem consolationem. Ego
nihil boni me egisse reco-
lo: sed semper ad vitia per-
num: et ad emendationes
peccatum fuisse. Verum est
et negare non possum. Si
aliter dicerem: tu stares
contra me et non esset qui
defenderet. Quid merui
pro peccatis meis nisi in-
fernum et ignem eternum.
In veritate confiteor: quo-
niam dignus sum omni
ludibrio et contemptu nec
deceat me inter deuotos

tuos contumoriari. Et licet
hoc egere audiam tamē
aduersum me pro verita-
te peccata mea arguas ut
facilius misericordiam tu-
am merear impetrare.
Quid dicam reus et omni
confusione plenus? Non
habeo os loquendi nisi
tantum verbum: peccaui
domine peccaui: misere-
re mei ignosce mihi. Si-
ne me paululum ut plan-
gam dolorem meum an-
tequam vadam ad terrā
tenebrosam et operatam
mortis caligine. Et quid
tam maxime aereo et mise-
ro peccatore requiris nisi
ut conteratur et humiliet
se pro delictis suis? In ve-
ra contritio nascitur spes
venie: recedat pertur-
bata conscientia: repara-
tur gratia perdita: tuetur
homo a futura ira: et oc-
currunt sibi mutuo in of-
culo sancto deus et peni-
tens anima. Humilis pec-
catorum contritio accep-
tabile tibi est domine sa-
crificium: longe suauius
odorans in conspectu tuo
quam thuris incensum. Hoc
est gratum etiam vngen-

tum quod sacris pedibus
tuis infundi voluisti: quia
cor contritum et humilia-
tum nunquam desperasti. Ibi
est locus refugij a facie ire
inimici: ibi emendatur et
abluitur quicquid aliud de
contractum est et inqui-
natum.

De gratia que non mi-
scetur terrena sapienti-
bus.

Cap. lviij.

Illi preciosa est gra-
tia mea: non patitur
se misceri extraneis
rebus nec consolationi-
bus terrenis. Abjicere er-
go oportet omnia impe-
dimenta gratie: si optas
eius infusionem suscipe-
re. Petite secretum tibi:
ama solus habitare tecum
nullius require confabu-
lationes sed magis ad de-
um deuotam effunde pre-
cem ut compunctam tene-
as mentem et puram con-
scientiam. Totum mun-
dum nihil estima: dei va-
catorem omnium exterioribus
anpone. Non enim poteris
mibi vacare et in transito-
rijs piter delectari. A no-
tis et a charis amicis opus
elogari: et ab omni temporalis so-

latio mentem tenere pri-
uatam. Sic obsecrat be-
atus apostolus Petrus:
ut tanquam aduenas et pere-
grinos in hoc mundo se
contineant. Christi fideles
O quanta fiducia erit mo-
rituro quem nullius rei
effectus detinet in mun-
do. Sed sic segregatum
cor habere ab omnibus: eger
necdum capit animus: nec
aialis homo nouit eterni ho-
minis libertatem. Attamen
si vere velit esse spiritua-
lis oportet eum renuncia-
re tam remotis quam propin-
quis: et a nemine magis
cauere quam a seipso. Si te-
metipsum perfecte vice-
ris: cetera facilius subi-
gabis. Perfecta namque
victoria est de semetipso
triumphare. Qui enim se
metipsum subiectum te-
net: ut sensualitas rationi
et ratio incunctis obediat
mibi hic vere victor est
sui et domini mundi. Si ad
hunc apicem scendere gliscis:
omnes viriliter incipere et se-
curus ad radicem ponere ut
euellas et destruas occultas
et inordinatas inclinatōes
ad teipsum et ad omne pri-

uatus et materi-
Ex hoc vitio quod
metipsum nimis
te diligit: pene-
det quicquid
vincendum est
victor et sibi
magna et tranqui-
litas. Sed
sibiipsum perfecte
borant nec ple-
tendunt: propterea
plicari rem an-
pro se in spiritu
sunt. Qui autem
cum ambulat
necesse est ut
uas et inordinati-
ones suas in
omnes nulli creat
amore concu-
berat.

De diuersi-
tate et gratie.

Illi dili-
f uerte n-
re et gra-
de contrarie
inouetur et vi-
tuali et intimo
homo discernit
quidem bonum
et aliquid boni
etis vel factis
ideo sub spec-

Liber tertius.

naturæ & materiale bonū.

Ex hoc vitio q̄ homo se
metipsuz nimis inordina-
te diligit: pene totum pē-
det quicquid radicaliter
vincendum est. Quo de-
victo & s̄bacto malo: par-
magna & tranquillitas erit
continua. Sed q̄ pauci
sibi ipsis perfecte mou la-
borant nec plene extra se
tendunt: propterea in se i-
plicari remanent nec su-
pra se i spiritu eleuari pos-
sunt. Qui autē libere me-
cum ambulare desiderat
necesse est vt omnes pra-
uas & inordinatas affecti-
ones suas mortificet: at-
q̄ nulli creature priuato
amore concupiscenter in-
hæreat.

**De diuersis motib⁹ na-
ture & gratie. Cap. lii.**

Illi diligenter ad-
uerte motus natu-
re & gratie q̄ val-
de contrarie & subtiliter
mouetur & vit nisi a spi-
rituali & intimo illuminato
hoīe discernuntur. Oēs
quidem bonum appetūt
& aliquid boni in suis di-
ctis vel factis pretendunt
ideo sub specie boni mul-

ti falluntur. Natura calli-
da est & multos trahit: il-
laqueat & decipit: & se sē-
per pro fine habet. Sed
gratia simpliciter ambu-
lat: ab omni specie mala
declinat fallacias non p̄-
tendit: & oīa pure p̄pter
deum agit: in quo & fina-
liter requiescit. Natura iuste
vult mori: nec p̄mi: nec su-
pari: nec subesse: nec spō-
te subiugari. Gratia ve-
ro studet mortificationi
proprie: resistit sensualita-
ti querit subisci: appetit
vinci: nec propria vult li-
bertate fungi sub disci-
plina amat teneri nec ali-
cui cupit dominari: sed
sub deo semp viuere sta-
re & esse: atq̄ propter de-
um omni humane crea-
ture humiliter parata est
inclinari. Natura pro suo
commodo laborat: & qd
lucri ex alio sibi proueni-
at attendit. Gratia au-
tem non quid sibi vtile
& commodosum sit: sed
quod multis proficiat ma-
gis considerat. Natura
libenter honorem & re-
uerentiam accipit.

Gratia vero omnē bo-

nozem ⁊ gloriam deo fi-
deliter attribuit. Natura
confusione timet ⁊ contē-
ptum. Gratia autē gau-
det pro nomine Jesu con-
tumeliam pati. Natura
oculum amat ⁊ getem cor-
poralem. Gratia autē va-
cua esse non potest sed li-
benter amplectitur labo-
rem. Natura querit curi-
osa habere ⁊ pulcra ⁊ ab-
honet vilia ⁊ grossa. Gra-
tia vero simplicibus dele-
ctatur ⁊ humilibus aspe-
ra non aspernatur: nec ve-
tustis refugit indui pānis
Natura respicit tempora-
lia: gaudet ad lucra terre-
na: tristatur de damno: ir-
ritatur leui iniurie verbo.
Sed gratia attendit eter-
na: non inheret tempora-
libus: nec imperdite re-
rum turbatur: neq; ver-
bis durioribus acerbatur:
q; thesaurum suū ⁊ gau-
dium in celo vbi nil perit
constituit. Natura cupi-
da est ⁊ libentius accipit
quam donat: amat pro-
pria ⁊ priuata. Gratia au-
tem pia est ⁊ communis:
vitat singularia: contenta-
tur paucis: beati⁹ iudicat

dare quam accipere. Na-
tura inclinat ad creaturas
ad carnem propriam: ad
vanitatem ⁊ discursus.
Sed gratia trahit ad de-
um ⁊ ad virtutes: renun-
ciat creaturis: fugit mun-
dum: odit carnis deside-
ria: restringit euagationes
erubescit in publico appa-
rere. Natura libenter ali-
quod solatium habet ex-
ternum in quo deletetur
ad sensum. Sed gratia
in solo deo querit consu-
lari ⁊ in summo bono su-
per omnia visibilia dele-
ctari. Natura totum agit
propter lucrū ⁊ commo-
dum proprium: nihil gra-
tis facere potest: sed aut
equale aut meli⁹ aut lau-
dem vel fauorem pro be-
nefactis consequi sperat
⁊ multum ponderari sua
gesta ⁊ dona concupiscit.

Gratia vero nil tem-
porale querit nec aliud
premium quam deum so-
lum pro mercede postu-
lat nec amplius de te-
temporalibus necessarijs
desiderat nisi quantum
hec sibi ad affectiones
eternorum valeat deser-

uire. Natura g-
amicis multis ⁊
gloratur de nob-
oru generis: ar-
tibus: blanditur
applaudet sibi
Gratia autem
diliget: nec de
turba extollitur
nec orum nata-
tat nisi virtus n-
erit fauet in ag-
q; diuiti comp-
innocenti q; po-
gaudet veraci-
exortatur sem-
meliora carissi-
ri ⁊ filio dei p-
assimilari. Na-
fectu ⁊ molest-
queritur. Gra-
ter fert inopia
omnia ad se
se certat ⁊ arg-
autem ad de-
reducit: vnde
emanat nihil
bit nec arraga-
mit: non conte-
am sententia
fert: sed in om-
tellectu etern-
ac diuino exa-
mittit. Natura
re: ⁊ noua secu-

Liber Tertius.

usre. Natura gaudet de
 amicis multis & propius
 gloriatur de nobili loco &
 ortu generis: arridet potē
 tibus: blanditur diuitibus
 applaudit sibi similibus.
 Gratia autem & inimicos
 diligit: nec de amicorum
 turba extollitur: nec locus
 nec ortum natalium repu
 tat nisi virtus maior: ibi su
 erit fauet magis pauperi
 qm diuiti compatitur plus
 innocei qm potenti: con
 gaudet veraci non fallaci
 exortatur semper bonos
 meliora carismata emula
 ri & filio dei per virtutes
 assimilari. Natura de de
 fectu & molestia cito con
 queritur. Gratia constan
 ter fert inopiam. Natura
 omnia ad se reflectit: pro
 se certat & arguit. Gratia
 autem ad deum cuncta
 reducit: vnde originaliter
 emanat nihil bōi sibi ascri
 bit nec arraganter presu
 mit: non contendit nec su
 am sententiam alijs pre
 fert: sed in omni sensu & i
 tellectu eterne sapientie
 ac diuino examine se sub
 mittit. Natura appetit sci
 re: & noua secreta audire;

vult exterius apparere: &
 multa per sensus experiri
 desiderat agnosci: & age
 re: vnde laus & admiratio
 procedit. Sed gratia non
 curat noua nec curiosa p
 cipere: qm totus hoc de ve
 rustate corruptionis est or
 tum: cum nihil nouum &
 durabile sit super terram.
 Docet itaqz sensus restri
 gere: vanam complacen
 tiam & ostentationem de
 uitare: laudanda & digne
 miranda humiliter absco
 dere: & de omni re & de
 omni scientia vtilitatis fru
 ctum atqz dei laudem &
 honorem querere. Non
 vult se nec sua predicari sz
 deum in donis suis optat
 benedici qui cuncta ex me
 ra charitate largit. Nec
 gratia super naturale lu
 men & quoddam dei spē
 ciale donum est: & proprie
 electorum signaculum &
 pignus salutis eterne: que
 hominem de terrenis ad
 celestia amanda sustulit:
 & de carnali spiritalē ef
 ficat. Quanto igitur natu
 ra amplius premitatur &
 vincitur: tanto maior gra
 tia infundit: & quotidie no

uis visitationibus interi-
or: homo sibi imaginem
dei reformatur.

De corruptione natu-
re et efficacia gratie diui-
ne.

Cap. lx.

Omne deus me-
us qui me creasti
ad imaginem et si-
militudinem tuam: con-
cede mihi hanc gratiam
quam ostendisti mihi tam
magnam et necessariam
ad salutem ut unicuique pes-
simam naturam meam tra-
hentem ad peccata et in-
perditionem. Sentio enim
in carne mea legem pec-
cati contradicentem legi
mentis mee et captiuum
me ducentem ad obedi-
endum sensualitati in mi-
tis: nec possum resistere
passionibus eius nisi assi-
stat tua sanctissima gra-
tia cordi meo ardentem i-
fusa. Opus est gratia tua
et magna gratia ut vinca-
tur natura ad malum sem-
per prona ab adolescen-
tia sua. Nam per primum
hominem Adam lapsa et
vitata per peccatum: in
cunctis homines pena hu-
ius macule descendit ut

ipsa natura que bona et
recta a te condita fuit: per
vicio laz et infirmitate cor-
rupte nature ponatur eo
quod motus eius sibi relictus
ad malum et inferiora tra-
hat. Nam modica vis
que remansit est tanquam
scintilla quedam latens
in cinere. Nec est ipsa ra-
tio naturalis circumfusa
magna caligine ad hoc
iudicium habens boni et
mali: veri falsique distan-
tiam: licet impotens sit
adimplere omne quod ap-
probat: nec pleno iam lu-
mine veritatis nec sanita-
te affectionum suarum
potiatur. Hinc est deus
meus quod condelecto: legi
tue sibi interiori homi-
nem: sciens mandatum
tuum fore bonum: iustum
et sanctum: arguens eti-
am omne malum et pec-
catum fugiendum carne
autem seruo legi pecca-
ti dum magis sensualita-
ti obedio quam rationi. Hic
est quod velle bonus mi-
hi adiacet: perficere au-
tem non inuenio. Hinc
sepe multa bona propono:
sed quod gratia deest ad adiu-

uandum infir-
mam et leni reser-
uatio et desidio
dit quod viam per
agnosco: et quod
re debeam elu-
deo: sed prop-
ter onis ponderem
perfectiora non
O quam maxime
cessaria dona
tua ad inchoan-
dum ad pro-
ad perficiendum
nihil possum
i te confortant
O vere celestis
ne qua nulla
merita nulla
na nature per
Nam artes
nihil pulchre
titudo nihil
eloquentia
te domine si
Nam dona
nis et malis
nia: electorum
primum donum
siue dilectio
ti digni habi-
na. Tantum
gratia ut ne
phetie nec si
ratio: nec quod

Liber tertius.

uandum infirmitates me
am ex leui resistantia re-
fugio et deficio. Nunc acci-
dit quod viam perfectionis
agnosco: et qualiter age-
re debeam clare satis vi-
deo: sed proprie corrupti-
onis pondere pressus ad
perfectiora non assurgo
O quam maxime est mihi ne-
cessaria domine gratia
tua ad inchoandum bo-
num ad proficiendum et
ad perficiendum. Nam sine ea
nihil possum facere omnia autem
in te posuit me gratia.
O vere celestis gratia si-
ne qua nulla sunt propria
merita nulla quoque do-
na nature ponderanda.
Nihil artes: nihil diuitie
nihil pulchritudo vel for-
tudo nihil ingenium vel
eloquentia valent apud
te domine sine gratia.
Nam dona nature bo-
nis et malis sunt commu-
nia: electorum autem pro-
rium donum est gratia
siue dilectio qua insigni-
ti digni habentur vita eter-
na. Tantum eminet hec
gratia ut nec donum pro-
phetie nec signorum ope-
ratio nec quantalibet al-

ta speculatio aliquid esti-
metur sine ea. Sed neque
fides neque spes: neque alie
virtutes tibi accepte sunt
sine charitate et gratia.
O beatissima gratia que
pauperem spiritu virtuti-
bus diuitem facis: et diui-
tem multis bonis humi-
lem corde reddis: veni de-
scende ad me reple me
mane consolatione tua:
ne deficiat pro lassitudi-
ne et ariditate mentis ani-
ma mea. Obsecro domi-
ne ut inueniam gratiam
in oculis tuis. sufficit enim
mihi gratia tua: ceteris non
obtentis quam desiderat na-
tura. Si fuero temptatus et
veratus tribulationibus
multis non timebo ma-
la dum mecum fuerit gra-
tia tua. Ipsa fortitudo
mea: ipsa consilium prestat et
auxilium. Lunctis hosti-
bus potentior est et sapien-
tior vniuersis sapientibus.
Adagistra est veritatis: do-
ctrinatrix discipline: lumen cor-
dis: solamen prelo: fuga
tristitie: ablatrix timo-
ris: nutritrix deuotionis: pro-
ductrix lachrymarum.
Quid super sine ea nisi ari-

dum lignum et stirps futi-
lis ad ei sciendum: Tua igitur
me domine gratia semp
preueniat et sequatur: ac
bonis operibus iugiter pre-
stet esse intentum: per Je-
sum Christum filium tu-
um: Amen.

Quod nos ipsos abne-
gare et Christum imitari de-
bemus per crucem. Cap. lxi.

Hi quantum a te
f vales exire: tantum
in me poteris tran-
sire. Sicut nihil foris co-
cupiscere internam paces
facit: sic se iterius relin-
quere deo coniungit. Volo te
addiscere perfectam ab-
negationem tuam in volun-
tate mea sine contradictio-
ne et querela. Sequere
me: ego sum via veritas
et vita. Sine via non itur:
sine veritate non cogno-
scitur: sine vita non viui-
tur. Ego sum via quam
sequi debes: veritas cui cre-
dere debes: vita quam spe-
rare debes. Ego sum via
inuiolabilis: veritas infal-
libilis: vita interminabilis.
Ego sum via rectissima:
veritas suprema: vita ve-
ra: vita beata: vita increa-

ta. Si manseris in vita
mea: cognosces veritatem:
et veritas liberabit te et ap-
prehendes vitam eternam.
Si vis ad vitam ingredi
serua mandata. Si vis
veritatem cognoscere: cre-
de mihi. Si vis perfectus
esse: vende omnia. Si vis
esse discipulus meus: ab-
nega te ipsum. Si vis
beatam vitam possidere: per-
tem vitam contemne. Si
vis exaltari in celo: humili-
lia te in mundo. Si vis re-
gnare mecum: porta cru-
cem mecum. Soli enim
serui crucis inveniunt vi-
am beatitudinis et vere lu-
cis. Domine Jesu Chri-
ste quia ardua est via tua et
mundo despecta: dona mi-
hi tecum mundi despectum
imitari. Non enim maior
est seruus domino suo nec
discipulus super magistrum.
Exerceatur seruus tuus in
via tua quia ibi est salus mea
et sanctitas vera. Quicquid
extra eam lego vel audio
non me recreat nec dele-
ctat plene. fili quia hec scis
et legisti omnia: et beatus
eris si feceris ea. Qui ha-
bet mandata mea et ser-

uat ea: ipse e-
me et ego di-
manifestabo
et satiam eum
mecum in
me. Domine
dixisti et per
mihi pro me
Suscepi d
crucem: po-
que ad mo-
posuisti me
boni mona-
dur parad
retro abir
linquere
tres pergar
erit nobisc
sum susce
crucem:
pseuerem
adiutor n
noster et
noster in
nos: qui p
bis. Sequi
nemo me
Simus po-
ter in bell
crimen g
fugiamus

Quod habet
lectus qui
labitur de

liber Tertius.

uat ea: ipse est qui diligit
me et ego diligam eum: et
manifestabo ei meipsum
et satiam eum confedere
mecum in regno patris
mei. Domine igitur sicut
dixisti et promissisti: sic utique
mibi pro mereri contingat
Suscepi de manu tua
crucem: portabo eam usque
ad mortem sicut in-
posuisti mihi. Uere vita
boni monachi crux est sed
durus paradisi. Inceptum est
retro abire non hinc nec re-
linquere oportet. Elafra
tres pergamus sunt. Iesus
erit nobiscum propter Je-
sum suscepimus hanc
crucem: propter Jesum
perseueremus in cruce. Erit
adiutor noster qui est dux
noster et p[re]cessor. En rex
noster ingreditur ante
nos: qui pugnabit p[ro] no-
bis. Sequamur viriliter:
nemo metuat terrores.
Simus parati mori forti-
ter in bello: nec iseramus
crimen glorie nostre ut
fugiamus a cruce.

Quod homo non sit nimis de-
fectus quando in aliquos
labitur defectus. Cap. lxxij

Hi magis placent
f. mihi patientia et hu-
milis in aduersis
quam multa consolatio et de-
uotio in prosperis. Ut quod
te contristat paruum fa-
ctum contra te dictum.
Si amplius fuisset com-
moueri non debuisses: sed
nunc dimitte transire: non
est primum nec nouum:
nec ultimum erit si diu vi-
teris. Satis virilis es: quod
diu nil obuiat aduersi: be-
ne etiam consulis: et alios
nostri roborare verbis: sed
cum ad sanuam tuam ve-
nit repentina tribulatio:
deficis consilio et robore.
Attende magnam fragi-
litatem tuam quod sepius ex-
periris in modicis obie-
ctis: tamen pro salute tua
ista sunt cum his et similia
contingunt. Pone ut me-
lius nosti ex corde: et si te
tetigit non tamen deside-
at nec diu implicet. Ad-
minus sustine patienter:
si non potes gaudenter.
Etiam si minus libenter
audis et indignatione sen-
tis. Reprime te nec pati-
aris aliquid inordinatum
ex ore tuo exire unde par-

mili scandalizentur. Cito
conquiescet commotio exci-
tata et dolor internus re-
uertente gratia dulcorabi-
tur. Adhuc viuo ego di-
cit dominus: iuuare te paratus
et solito amplius consolari si
propterea fueris mihi et deuo-
te invocaueris. Animeo-
esto et ad maiorem sustine-
tiam accingere. Non est
totum frustratum si te se-
pius percipis tribulatum
vel grauius temptatum.
Homo es et non deus: ca-
ro es et non angelus.
Quomodo tu posses se-
per in eodem statu virtu-
tis permanere: quando he-
defuit angelo in celo et pro-
mo homini in paradiso:
qui non diu steterunt. Ego
sum qui merentes erigo sos-
pitate: et sua cognoscetes
infirmiorem ad meas pro-
ueho diuinitates. Domi-
ne benedictum sit verbum
tuum: dulce super mel et
suum oris meo. Quid fa-
cerem in tantis tribulatio-
nibus et angustiis meis ni-
si me confortares tuis san-
ctis sermonibus? Dum-
modo tandem ad portum
salutis perueniam: quid

cure est que et quanta pas-
sus fuero? Da finem bo-
num da felicem et mun-
do transitum. Admone-
to me deus meus: et diri-
ge me recto itinere in re-
gnum tuum. Amen.

De altioribus rebus et
occultis iudiciis dei non
scrutandis. Cap. lxxij.

Non caueas disputa-
re de altis materiis
et de occultis dei iu-
diciis. Cur sic iste relin-
quitur: et ille ad tantam gra-
tiam assumitur: cur etiam
iste tantum affligitur et il-
le tam exime exaltatur.
Ista omnem humanam
facultatem excedunt: nec
ad inuestigandum iudici-
um diuinum ulla ratio pro-
ualet vel disputatio. Qua-
do ergo hic tibi suggerit
inimicus vel etiam qui-
dam curiosi inquirunt ho-
mines responde illud pro-
phete. Iustus es domi-
ne et rectum iudicium tu-
um. Et illud. Iudicia do-
mini vera iustificata in se-
metipsa. Iudicia mea me-
tuenda sunt non discuti-

enda: qui huius
etui sunt in
Moli etiam
disputare de
etor: quod alio
quod malo: huius
celorum. T
pelites et con-
les nutrit
et vana glori-
tur inuidie
dum iste illi
us alium con-
ferre. Talis
scire et inue-
fructum af-
gis sanctis
sum deus
pacis que
humilitate
pria exaltat
Quidam cele-
buntur ad
os amplior
mano potius
Ego sum qui
didi sanctos
gratiam ego
am ego non
merita: ego
benediction
nis mee: ego
ctos ante se
elegi de mu-
me prelege

Liber tertius.

enda: q; humano intelle-
ctui sunt incōprehēfibilita
Noli etiam inq̄rere vel
disputare de meritis san-
ctoꝝ q̄s alto sanctio: aut
q̄s maior fuerit in regno
celorum. Talia gerāt se-
pelites ⁊ cōtentōes inuti-
les nutrit quozq; supbia
⁊ vanā gloriā vnde oīum
tur inuidie ⁊ diffensioes
dum iste illū sanctū ⁊ ali-
us aliū conatur supbe p̄-
ferre. Talia autem velle
scire ⁊ inuestigare nullus
fructum afferunt: sed ma-
gis sanctis displicēt q; nō
sum deus diffensiois s; p̄-
paciis que par magis in
humilitate vera q̄ in pro-
p̄ia exaltatione consistit.
Quidā celo dilectōis tra-
huntur ad hos vel ad il-
los ampliori affectu: s; hu-
mano potius q̄ diuino.
Ego sum q; cunctos con-
didi sanctos ego donauī
gratiam ego p̄stiti glori-
am ego noui singulorū
merita: ego pueni eos in
benedictionibus dulcedi-
nis mee: ego p̄sciuī dile-
ctos ante secula: ego eos
elegi de mundo non ipsi
me p̄elegerunt: ego vo-

caui per gratiam attrahi
p̄ misericordiam: ego p̄-
duri eos p̄ temptationes
varias: ego īfudi p̄solatio-
nes magnificas: ego dedi
p̄seuerantiā: ego coronauī
eorū patiētiā: ego p̄mū ⁊
nouissimū agnosco: ego
oēs īestabili dilectōe am-
plector: ego laudādy sū
ī oībus sanctis meis ego
sup oīa benedicēdy suis
⁊ honorandus ī singulis
quos sic gloriose magni-
ficaui ⁊ p̄destinaui sine vl-
lis p̄cedētib; p̄p̄iis me-
ritis. Qui ergo vnū d̄ mi-
nimis meis p̄cepserit: nec
magnū honorat: q; pusil-
lū ⁊ magnū ego feci. Et
q; derogat alicui scōꝝ de-
rogat mihi ⁊ ceteris oīb;
ī regno celoꝝ. Oēs vnū
sūt p̄ charitatē viculū idē
sentīūt: idē volūt: ⁊ oēs ī
vnū se diligūt. Adhuc āt
qd̄ multo alti? ē plus me
q̄ se ⁊ sua merita diligūt
Nā supra se rapti ⁊ ex p̄-
paz dilectōez tracti toti in
amōre mei p̄gūt ī quo ⁊
fruitiue gescūt. Nihil est
qd̄ eos auerē possit aut
dep̄mere ap̄pe q; eterna
veritate pleni igne arde-

sunt tertigubil' charitatis
Taceant igitur carnales
et animales homines de
sanctorum statu differe-
re: qui non norunt nisi p-
uata gaudia diligere. De-
munt et addunt pro sua i-
clinatione: non prout pla-
cet eterne veritati. In
multis est ignorantia eo-
rum maxime qui parum
illuminati raro aliquem
perfecta dilectione spiri-
tuali diligere norunt.

Multi adhuc naturali af-
fectu et humana amicitia
ad hos vel ad illos trahun-
tur: et sicut in inferioribus
se habent ita et de celesti-
bus imaginantur. Sed est
distantia in comparabilis
que in perfecti cogitant
et que illuminati viri per
revelationem supernam
speculantur. Laue ergo si-
li de istis curiose tractare
que tuam scientiam exce-
dunt: sed hoc magis sata-
ge et intende ut vel mini-
mus in regno dei queas
inueniri. Et si quispiam
sciret quis alio sanctior: es-
set vel maior haberetur
in regno celorum quid ei
hec noticia prodesset nisi

se ex hac cognitione co-
ram me humiliaret et in
maiori nominis mei lau-
dem erurgeret. Multo
acceptius deo facit: qui de
peccatorum suorum ma-
gnitudine et virtutum suarum
paruitate cogitat et
quod longe a sanctorum per-
fectioe distat: quod is qui de
eorum maiestate vel par-
uitate disputat. Melius
est sanctos deuotis preci-
bus et lachrymis erorare
et eorum gloria suffra-
gia humili mente implo-
rare quod eorum secreta va-
na inquisitione perscruta-
ri. Illi bene et optime co-
tentantur: si homines sci-
rent contentari et vanilo-
quia sua compescere.

Non gloriuntur de pro-
prijs meritis: quippe qui
sibi nil bonitatis ascribunt
sed totum mihi quoniam
ipsis cuncta ex infinita cha-
ritate mea donauit. Tan-
to amore diuinitatis et gau-
dio super effluenti reple-
tur: ut nihil eis desit glo-
rie nihilque possit desse fe-
licitatis. Oes sancti quam-
to altiores in gloria tanto
humiliores in seipsis et mi-

hi viciniores
erunt. Idem
scriptum est: qui
nomina suas
cecidit in
coram agno-
runt viuente
seculum. Et
querit quis
gno dei qui
cum minimi
gni computat
est vel mini-
celo ubi oēs
quod omnes fi-
tur et erunt
erit i mille
tum anno-
Cum enim
scipuli quis
in regno ce-
dierunt rel-
si conuersi
ciamini sicut
intra bitis in
lorum. Cum
humiliauer-
uulus iste: in
regno celo-
cum parum
se sponte de-
nam humi-
gni celestis
mittet intra
dumibus quod

Libertus.

hi viciniore et dilectiores
existunt. Ideoque habes
scriptum: quod mittebant co-
ronas suas ante deum et
ceciderunt in facies suas
coram agno et adorave-
runt viventem in secula
seculorum. Multi quidem
querunt quis malo sit re-
gno dei qui ignorant an-
cum minimis erunt di-
gni computari. Magni
est vel minimum esse in
celo ubi omnes magni sunt:
quod omnes filii dei vocabu-
tur et erunt. Adnimus
erit i mille et peccator: ce-
tum annorum morietur.
Cum enim quererent di-
scipuli quis maior essent
in regno celorum: tale au-
dierunt responsum. Ma-
si conuersi fueritis et effi-
ciamini sicut paruuli: non
intrabitis in regnum ce-
lorum. Quicumque ergo
humiliauerit se sicut par-
uulus iste: hic maior est i
regno celorum. Necis quod
cum paruulis humiliare
se sponte dedignant quo-
niam humilis ianua re-
gni celestis eos non ad-
mittet intrare. Ne etiam
dumtaxat qui habent hic

consolationes suas quia
pauperibus intransibis i
regnum dei ipsi stabunt
foras euilantes. Gaude-
te humiles et erudate pau-
peres: quod vestrum est re-
gnum dei: si tamen in ve-
ritate ambulatis.

Quod omnis spes et
fiducia in solo deo est si-
genda. Cap. lxiij.

Omne que est fi-
ducia mea quod i hac
vita habeo aut quod
maius solatium meum er
omnibus apparentibus
sub celo? Nonne tu do-
mine deus meus cui? mi-
serico: die non est nume-
rus. Ubi mihi bene fuit
sine te: aut quando male
est potuit presente te? Ma-
lo pauper esse propter te
quod diues sine te. Eligo po-
tius te cum in terra pere-
grinari quod sine te celum
possidere. Ubi tu ibi ce-
lum atque ibi mors et infer-
nus ubi tu non es. Tu mi-
hi in desiderio es: et ideo
post te gemere et clama-
re et erorare necesse est.
In nullo denique possum
plene confidere qui in ne-
cessitatibus auxilium opor-

tunis nisi in te solo deo
meo. Tu es spes mea si-
ducia mea tu consolator
meus et fidelissimus in o-
mnibus. Omnes que sua
sunt querunt tu salutem
meam et profectum me-
um solummodo preten-
dis et omnia in bonum mi-
hi conuertis: etiam variis
temptationibus et aduersitati-
bus exponas. Hoc totum
ad utilitatem meam ordi-
nas: quod mille modis dile-
ctos tuos probare consue-
uisti. In qua probatione
non minus diligere debes et
laudari: quam si celestibus con-
solationibus me repleres.
In te ergo domine deus
pono totam spem meam et
refugium in te omnes tri-
bulationem et angustiam
lineam constituo: quod totum
infirmum et instabile in-
uenio: quicquid extra te con-
spicio. Non enim perderunt
multi amici: neque fortes
auxilium adiungere pote-
runt: neque prudentes con-
siliarii responsus velle da-
re: neque liber doctorum con-
solari nec aliquis preciosa sub-
stantia liberare nec locum ali-
quo secretis contutari si

tuipe non assistas iuues:
confortes consolaberis in-
struas: et custodias. Om-
nia namque que ad pacem
videntur esse et felicitatem
habendam te absente ni-
hil sunt nihilque felicitatis
in veritate conferunt. Fi-
nis ergo omnium bono-
rum et altitudo vite et pro-
funditas eloquiorum tu es
et in te super omnia spe-
rare fortissimum solatium
seruorum tuorum. Ad te
sunt oculi mei in te con-
fido deus meus misericor-
diarum pater benedicte et
sanctifica animam meam
benedictione celesti: ut si
at habitatio sancta tua et
sedes eterne glorie tue: ni-
hilque in templo tue digni-
tatis inueniatur quod oculo-
rum tue maiestatis offen-
dat. Secundo magnitudinem
bonitatis tue et multitu-
dinem miserationum tuarum re-
spice in me et exaudi orationem
pauperis serui tui longe ex-
ultantis in regione umbræ
mortis. Protege et ser-
ua animam serui tui inter
tot discrimina vite conu-
ptibilis: ac committam gra-
tia tua dirige per viam pa-

dis ad patriam
claritatis.

Explicit

Incipit

Deuota
sacra corporis
onem.

dominus.
ego dabo car-
mundi vita
comedite bo-
meum quod pro-
detur. hoc si
comemorati
manducat car-
et bibit meum
in me manet
Verba que ego
vobis spiritu

Cum quan-
tia Christus
dus.

Liber Quartus.

dis ad patriam perpetue
claritatis.

Explicit Liber tertius.

Incipit Liber quartus.

Deuota exortatio ad
sacra corporis xpi comuni-
onem. **Ulor Chrusti.**

Enite ad
me oēs q
labōati r
onerati e
stis r ego
reficiam
vos dicit

dominus. Panis quem
ego dabo caro mea ē p
mundi vita. Accipite r
comedite hoc est corpus
meū quod pro vobis tra-
detur. hoc facite in meā
cōmemorationem. Qui
manducat carnem meā
r bibit meum sanguine:
in me manet r ego in illo
Verba q ego locut^{us} sum
vobis spiritus r vita sūt.

Cum quanta reueren-
tia Chrustus sit suscipien-
dus.

Cap. i.

Ec sunt verba tua
Chruste veritas eter-
na quāuis nō vno
tpe plata nec vno in lo-
co conscripta. Quia ergo
tua sunt verba grātiter
mibi r fideliter cūcta sūt
accipienda. Tua sunt r
tu ea pūlisti: r mea quo-
q sunt q: pro salute mea
edidisti. Libenter suscipio
ea ex ore tuo vt artius in-
serantur cordi meo. Excī-
tant me verba tante pie-
tatis plena dulcedinis r
dilectionis: sed terrēt me
delicta ppiā: r ad capie-
da tanta misteria me re-
uerberat impura conscie-
tia. Prouocat me dulce
do verbor tuor sz one-
rat me multitudo victor
meor. Iubes vt fiducia-
liter ad te accedam si te-
cū velim hēre partes: vt i-
mortalitatis accipiā alimo-
niā si eternā cupiā obit-
nere vitā r glā. Venite i
qs ad me oēs q laboratis
r onēati estis r ego rificā
vos. O dulce r amicabi-
le verbū i aure peccato: sz
q tu dñe de^{us} me^{us} egenū
r pauperā iustas ad cōio-
nē tuā sanctissimi corpo-
r t iij

ris. Sz quis ego sum do
mine vt ad te presumam
accedere. Ecce celi celo-
rum te non capiunt: et tu
dicis venite ad me om-
nes. Quid sibi vult ista
piissima dignatio et tam
amicabilis iuitatio? Quo
modo ausus ero venire q
nihil boni mihi conscius
sum? Unde possum pre-
sumere? Quomodo te in-
troducā in domus me-
am: qui sepius offendi be-
nignissimam faciem tuā?
Reuerentur angeli et ar-
changelī: metuunt sancti
et iusti: et tu dicis vēite ad
me omnes. Nisi tu do-
mine hoc diceret quis ve-
rum esse crederet: et nisi
tu iuberet quis accedere
attētare? Ecce Noe vir
iustus in arche fabrica cē-
tū annis laborauit vt cū
paucis saluaretur: et ego
quomō me potero vna
hora preparare vt mundi
fabricatorem cum reue-
rentia summam. Adoy-
ses famulus tuus magn⁹
et specialis amicus tuus
archam ex lignis imputri-
bilibus fecit: quam et mū-

dissimo vestiuit auro et ta-
bular legis in eis repone-
ret et ego putrida creatu-
ra audebo te conditores
legis ac vite datorē taz
facile suscipere. Salomō
sapientissimus regum is-
rael magnificum templū
septem annis in laudem
nominis tui edificauit: et
octo diebus festum dedi-
cationis eius celebrauit:
mille hostias pacificas
obtulit: et archam federis
clangore buccine et iubi-
lo in locum sibi prepara-
tum solēmiter collocauit:
et ego infelix et pauperi-
mus hominum quomo-
do te in domum meam
introducā: qui vir me-
diam expendere deuote
nouī horam: et vtinam vlti-
miel digne fere medias.
O mi deus quantum illi
ad placendum tibi agere
studuerunt. Deū quam
pusilluz est quod ago: q̄
breue expleo tempus cum
me ad communicanduz
dispono: raro totus colle-
ct⁹ rarissime ab omni di-
stractione purgatus. Et
certe in tua salutari dei-

tatis presentia n-
ret occurrere in
gitatio: nulla et
pare creaturam
gelū sed angeli
minum suscep-
hospicio. Et
de magna dist-
archam seder-
reliquis: et m-
corpus tuum
effabilibus vir-
ter legalia illi
futurorum p-
et veram tui-
stiam omniu-
rum sacrifici-
pletinam. Et
non magis a-
nerabilem in-
sentiam: cur
me preparo
ad tua sancti-
quando illi
cti patriarch-
te reges quo-
pes cum vni-
lo tantum d-
monstrarun-
ga cultum.
Saltauit
rex Dauid
dei totis vir-
beneficia ol-
ribus: fecit

Ziber Quartus.

tatis presentia nulla deberet occurrere indecens cogitatio: nulla etiam occipere creaturam: quia non angelum sed angelorum dominum suscepturus sum hospicio. Est tamen valde magna distantia inter archam federis cum suis reliquijs: et mundissimum corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus inter legalia illa sacrificia futurorum prefiguratiua et veram tui corporis hostiam omnium antiquorum sacrificiorum completiuam. Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardescam presentiam: cur non maiorem preparam sollicitudinem ad tua sancta sumenda? quando illi antiqui sancti patriarche et prophete reges quoque et principes cum uniuerso populo tantum deuotionis demonstrarunt affectum erga cultum diuinum?

Saltauit deuotissimuser David coram archa dei totis viribus: recolens beneficia olim indulta patri bus: fecit diuersi gene

ris organa: psalmos edidit et causatari instituit: cum leticia cecinit et ipse frequenter in cithara spiritus sancti afflatus gratia docuit populum israel toto corde deum laudare et ore consono diebus singulis benedicere et predica. Si tanta agebatur tunc deuotio ac diuise laudis extitit recordatio coram archa testamenti: quanta nunc mihi et o populo christiano habenda est reuerentia et deuotio in presentia sacramenti in sumptione excellentissimi corporis Christi? Currunt multi ad diuersa loca pro visitandis reliquijs sanctorum et mirantur auditis gestis eorum ampla edificia templorum incipiunt et obsculantur sericis et auro inuoluta sacra ossa ipsorum. Et ecce tu presens es hic apud me in altari deus meus sanctus sanctorum creator omnium et dominus angelorum. Sepe in talibus videndis est curiositas hominum et nouitas inuolutorum et modicus re-

portatur emendationis fru-
ctus marie ubi ē tā leuis
sine vera cōtritiōe discor-
sus. **H**ic autē i sacramē-
to altaris totus plenus es
de^{us} meus hō rps Je suus
ubi ⁊ copiosus precipitur
eterne salutis fruct^{us} quo
tiēscūq^{ue} fueris digne ac
duote suscept^{us}. Ad istud
vero nō trahit leuitas ali-
qua nec curiositas aut sē-
sualitas: s; firma fides: d-
uota spes: ⁊ sincera chari-
tas. **O** inuisibilis conditor:
mūdū de^{us} q^{ui} mirabiliter
agis nobiscū: q^{ui} suauiter
⁊ gratiose cū electis tuis
disponis: q^{ui}bus temetipz
i sacramēto sumendū p-
ponis. **H**oc nāq^{ue} oēs in-
tellectū superat: hoc spe-
cialiter deuotorū corda
trahit: ⁊ accēdit affectū.
Ipsi enī viri fideles tui q^{ui}
totā vitā suā ad emēda-
tionē disponūt: ex hoc di-
gnissimo sacramēto ma-
gnā deuotiōis grāz ⁊ virtu-
tis amorē frequēter rēci-
piunt. **O** amirabilis ⁊ abs-
cōdita grā sacramēti q^{ui} no-
rūt tm̄i xp̄i fideles: i fideles
āt ⁊ p̄ctis fūiētes expiri n̄
pnt. **I**n hoc sacramēto

pfertur spūalis grā ⁊ re-
parat in aīa vir^g amissa
⁊ p p̄ctm̄ deformata re-
dit pulchritudo. **T**āta ē
aliqñ hec grā vt ex pleni-
tudine collate deuotiōis
nō tm̄ mens s; ⁊ debile
corp^{us} vires sibi p̄stitas sē-
tiat ampliores. **D**olendū
tm̄ valde ⁊ miserandū su-
per te iditate ⁊ negligē-
tia nostra q^{ui} non maio-
i affectu trahimur ad xp̄m
sumēdū: i quo tota spes
saluandorū p̄sistit ⁊ meri-
tū. **I**pse. n. ē sanctificatio
nr̄a ⁊ redēptio ipse cōso-
latio viatorū ⁊ scōr̄ eter-
na fructio. **D**olēdū itaq^{ue}
valde q^{ui} multi tam paz
hoc salutare misterīū ad-
uertūt: qd celū letificat ⁊
mūdū cōseruat vniuersū.
Deu cecitas ⁊ duritia
cordis hūani: tā ineffabile
donū nō magis attēdes
⁊ ex quotidiano vsu etiā
ad iaduertētia defluere.
Si. n. hoc scissimū sacra-
mentū i vno tm̄i celebra-
ret loco ⁊ ab uno tm̄i cō-
secraret sacerdote i mū-
do: quāto putas deside-
rio ad illū locū ⁊ talē di-
sacerdotē hoīes afficerē

tur: vt diuina m-
lebrare audirent
autē multi fac-
cerdotes ⁊ i m-
offeret rps: vt
appareat grā
dei ad hominē
tius ē sacra cō-
fusa p orbē. **S**
bone iesu pass-
gnos paupere
dignatus es p
pore ⁊ sanguin-
cere: ⁊ ad bec
cipienda. etiā
tui alloq^{ui} iuit
Venite ad m-
boratis ⁊ oner-
ego reficiā vo-

Quod ma-
tas ⁊ charitas
cramēto erit
mini.

Aper t
⁊ mag
cordia t
fusus accedo
uatorē: esurien-
ad fontem vi-
ad regem cel-
dominium: c
creator est: d
meum pium
rem. **S**⁊ vñ

Liber Quartus.

tur: vt diuina misteria ce-
lebrare audirent. Nunc
autē multi facti sunt sa-
cerdotes ⁊ i multis locis
offert ip̄s: vt tātō maior
appareat gr̄a ⁊ dilectio
dei ad hominē: quāto la-
tius ē sacra cōmunio dis-
fusa p̄ orbē. Gratias tibi
bonē iesu pastor eterne
q̄ nos pauperes ⁊ erules
dignatus es p̄ciosō cor-
pore ⁊ sanguine tuo refi-
cere: ⁊ ad hec misteria p̄-
cipienda. etiā propriis
tui alloq̄ iustare vicēdo
Venite ad me oēs q̄ la-
boratis ⁊ onerati estis ⁊
ego reficiā vos.

Quod magna boni-
tas ⁊ charitas dei in sa-
cramento exhibetur ho-
mini.

Cap. ij.

Uper bōitate tua
⁊ magna miseri-
cordia tua dñe cō-
fusus accedo eger ad sal-
uatorē: esuriens ⁊ sitiens
ad fontem vite: egenus
ad regem celi: seruus ad
dominum: creatura ad
creatorē: desolatus ad
meum piū consolato-
rem. S; vñ mibi hoc vt

venias ad me: Quis ego
sum vt prestes mibi reip-
sum? Quomodo audeat
peccator: coram te appa-
rere: Et quomodo tu di-
gnaris ad peccatorem ve-
nire? Tu nosti seruū tu-
ū ⁊ sanctis quia nil boni
in se habet vnde hoc illi
prestas? Confiteor igitur
vilitatem meam: agno-
sco bonitatem tuam: lau-
do pietatē ⁊ gratias ago
propter nimiam charita-
tem. Ipsi: opter temetip̄s
enim hoc facis: non pro-
pter mea merita. vt boni-
tas tua mibi magis inno-
tescat: charitas amplior ī-
geratur: ⁊ humilitas per-
fectius cōmendet. Quia
ergo tibi hoc placet ⁊ sic
fieri iussisti placet ⁊ mibi
dignatō tua ⁊ vtinā iniq-
tas mea non obsistat. O
dulcissime ⁊ benignissi-
me iesu quāta tibi reue-
rētia ⁊ gr̄a cū p̄petua
laude p̄ suscepiōe sacri
corp̄is tui debet cui⁹ di-
gnitatē nullus hominū
explicare potens inueniē
S; qd cogitabo i hac cō-
muniōe: i accessu ad dñz
meum quē debite vene-

rari nequeo & tamen de
uote suscipere desidero.
Quid cogitabo melius &
salubrius nisi meipsum to
taliter humiliando coraz
te & tuam infinitam bo
nitatem exaltando supra
me. Laudo te dñs meus
& exalto in eternum. De
spicio me & subijcio tibi i
profundum vilitatis mee
Ecce tu sanctus sancto
rum: & ego sordes pecca
torum & tu inclinas te ad
me: qui non sum dignus
ad te respicere. Ecce tu
venis ad me tu vis eē me
cū: tu iustas ad pusuū tu
um: tu mihi dare vis cele
stē cibū: & panē angelorū
ad manducandum non
aliū sane q̄ teipsum pa
nem viuū qui de celo
descendisti & das vitam
mundo. Ecce vnde dile
ctio procedit: qualis di
gnatio illucescit: q̄ ma
gne gratiarum actiones
& laudes tibi pro his de
bētur. O q̄ salutare & vti
le consilium tuum cum
istud instruxisti: q̄ suauē &
iocundum conuiuium cū
teipsum in cibum dona
sti. O q̄ admirabilis ope

ratio tua domine quam
potens virtus tua: quam
in fabilis veritas tua. Di
xisti enim & facta sunt o
mnia: & hoc factus est qđ
ipse iussisti. Adirares & si
de digna ac humanum
vincens intellectus quod
tu domine deus meus ve
rus deus & homo sub mo
dica specie panis & vini i
teger contineris & sine cō
sumptione a sumēte mā
ducaris. Tu domine vni
uersorum qui nullius ha
bes indigentiam voluisti
per sacramentum tuum
habitare in nobis: conser
ua cor: meus & corpus me
um immaculatum: vt le
ta & pura conscientia se
pius valeam tua celebra
re mysteria: & ad meam
perpetuam accipere salu
tem: q̄ ad tuam precipue
honore & memoriale p
benne sancti & institui
sti. Letare anima mea &
gratias age deo pro tam
nobili munere & solatio
singulari in hac lachry
marum valle tibi relicto.
Nam quotiens hoc my
steriū recolis & christi cor
pus accipis toties tue rei

demptionis o
particeps omni
torum christi
Charitas eter
nunquā min
gnitudo ppri
nūquā exbau
noua semper
novatione ad
nere te debe
salutis miste
ta considera
re. Ita magis
iocundum t
bet cū celeb
sam audis a
christus pa
virginis del
mo factus
ce pēdens
minum pat
reretur.

Quod v
municarer

Lee

e te de

mibi

tuo & letifi

sancto tuo

in dulcedi

deus. Ego

quod desi

& debeo:

redempti

do: decus

Libet Quartus.

redemptionis opus agis et
particeps omnium meri-
torum christi efficiens.
Charitas etenim christi
nunquam minuitur: et ma-
gnitudo propitiationis ei-
us nunquam exhauritur. Ideo
nova semper mentis re-
novatione ad hoc dispo-
nere te debes et magni
salutis misterium atten-
ta consideratione pensa-
re. Ita magnum noui et
iocundum tibi videri de-
bet cum celebras aut mis-
sam audis ac si eodem die
christus primum in utero
virginis descendens ho-
mo factus esset: aut in cru-
ce pendens pro salute ho-
minum pateretur et mo-
reretur.

Quod utile sit sepe com-
municare. Ca. iij.

Ece ego venio ad
te domine ut bene
mibi sit ex munere
tuo et letificer in coniuncto
sancto tuo quod parasti
in dulcedine tua pauperi
deus. Ecce in te est totum
quod desiderare possum
et debeo: tu salus mea et
redemptio: spes et fortitu-
do: decus et gloria. Letifi-

ca ergo hodie animam
serui tui quoniam ad te
domine ihesu animam
meam leuavi. Desidero
te nunc deuote ac reue-
renter suscipere: cupio te
in domum meam intro-
ducere: quatenus cum za-
cheo merear a te benedi-
ci ac inter filios abrahe
computari. Anima mea
corpus tuum concupiscit
cor meum tecum vniri
desiderat. Trade te mi-
hi et sufficit. Nam pre-
ter te nulla consolatio va-
let: sine te esse nequeo: et
sine visitatione tua viue-
re non valeo. Ideoque
oportet me frequenter ad
te accedere et in remedium
salutis mee recipere ne
forte deficiam in via si su-
ero celesti fraudatus ali-
monia. Sic enim tu mi-
sericordissime iesu predi-
cans populis et varios cu-
rans languores aliquan-
do diristi. Nolo eos ie-
iunios dimittere in domum
suam ne deficiant in via.
Age igitur hoc modo me-
cum quod te per fidelium conso-
latione in sacramento re-
ligisti. Tu es. n. suavis re-

fectio aie: et qui te digne
manducauerit particeps
et heres erit eterne glo-
rie. **N**ecessarium quidem mi-
hi est qui tam sepe laboro et
pecco tam cito torpesco et
deficio: ut persequentes ora-
tiones et precibiles et sacrati-
culi corporis preceptionem
me renouem mundum et ac-
cendam: ne forte diutius ab-
stinendo a seculo proposito de-
fluam. **N**on enim sunt sen-
sus hominis ad malum ab-
a adolescentia sua: et nisi suc-
currat diuina medicina:
labitur homo mori ad peiora.
Retrabit ergo sancta com-
munio a malo: et confor-
tat in bono. Si enim modo tam
sepe negligens sum et tepidus
quam communico aut ce-
lebro: quid fieret si medela
non sumerem et tam graderem
iuuamem non quererem. Et
in omni die non sum aptus
nec ad celebrandum bene
dispositus: dabo tamen ope-
ram congruis temporibus diuina
percipere mysteria actate
gratie principem me exhibe-
re. **N**am hec est una princi-
palis fidelis anime consolatio
quod diu peregrinatus a te immor-
tali corpore ut sepius me

mor dei sui: dilectum suum
deuota suscipiat mente.
O mira circa nos tue pi-
etatis dignatio quod tu domine
deus creator et uiuifica-
tor: omnium spirituum ad pau-
perculam dignaris veni-
re animam et cum tota deitate
tua ac humanitate eius in
pinguare esuriam. **O** felix
mens et beatissima anima que deo
minum deum suum meretur de-
uote suscipere et in tua sus-
ceptione spiritali gaudio
repleri. **O** quam magnum
suscipit dominum: quam dilectum in-
ducit hospitum: quam iocundum
recipit socium: quam fidelem ac-
ceptat amicum: quam speciosum
et nobile amplectitur spon-
sum pre omnibus dilectis et su-
per omnia desiderabilia amandum.
Sileant a facie tua
dulcissime dilecte meus
celum et terram et omnis ornat
eorum: quoniam quicquid lauds ha-
bit ac decetis ex dignatio-
ne tue est largitatis: nec ad
decorum tui perueniet nominis:
cuius sapientia non est numerus.
Quod multa bona prestant
deuote concubitus. La. liij.
Omine deus meus
perueni suum tuum in
benedictionibus dulce-

dimis tue ut a
gnificum sacram
ac deuote me
dere. Excita-
te: et a graui co-
me. **V**isita me
tuo ad gustan-
am suauitatem
sacramento tam
plearie latet
quod oculos me-
um tantum miste-
dendum illud
de me robo-
peratio tua
tetur: tua sacra-
mentum hominis ad
enim ad hec co-
telligenda al-
per se reperit
subtilitate tri-
Quid ergo o-
gnus terra et
alto sacro se-
inuestigare et
simplicitate
firma fide et
ad te cum spe
accedo: et vo-
tu presens es
to deus et homo.
te suscipiam et
charitate vn-
peor: clemetiam
ad hoc ipso

Liber Quartus.

dinis tue vt ad tuū ma-
gnificū sacramētū digne
ac deuote merear acce-
dere. Excita cor meū in
te: ⁊ a graui corpore erue
me. Visita me ī salutarī
tuo ad gustandū ī spū tu
am suauitatē: que ī hoc
sacramēto tanq̃ ī fonte
plēarie latet. Illūina quo-
q̃ oculos meos ad itūē-
dū tātū misterīū ⁊ ad cre-
dendū illud idubitata fi-
de me roborā. Est. n. o-
peratio tua nō hūana po-
tētia: tua sacra institutio
nō hoīs adiuentio. Nō
enī ad hec capiēda ⁊ in-
telligenda aliq̃ idoneus
p se repit̃ q̃ āgelicā etiā
subtilitatē trāscendunt.
Quid ergo ego pctō: ī di-
gnus terra ⁊ cinis de tā
alto sacro secreto potero
īuestigare ⁊ cape? Dñe ī
simplicitate cordis: ī bōa
firma fide ⁊ ī tua īuīdōe
ad te cū spe ⁊ reuerentia
accedo: ⁊ vere credo q̃ a
tu p̃sens es hic ī sacramē-
to de? ⁊ hō. Vis ergo vt
te suscipiā ⁊ mēsp̃m tibi ī
charitate vniā. Cū tuaz
p̃cor: clemētīā ⁊ specīalē
ad hoc ip̃lozo mihi dona

ri grāz vt totus ī te liq̃fi-
am ⁊ amore p̃fluā atq̃
de nulla aliena cōsolatio-
ne ampli⁹ me stromittā.
Est. n. hoc altissimū ⁊ di-
gnissimū sacramētū sal-
utis ⁊ corporis: medicīna
oīs spiritualis lāguoris: ī
quo vitia mea curant̃:
passiōes frenant̃: tētatio-
nes vicunt̃ ac minuant̃
grā maior: īfundit̃: virt⁹
īcepta auget̃. firmat̃ fi-
des: spes roborat̃: ⁊ cha-
ritas ignescit ac dilatat̃.
Multa nāq̃ bona largi-
tus es ⁊ adhuc sepius lar-
gis ī sacramento dile-
ctis tuis deuote cōmuni-
cantibus deus meus su-
sceptor anime mee: re-
parator infirmitatis hu-
mane ⁊ totius dator: con-
solationis ī eterne.
Nam multam ipsis cō-
solationem aduersus va-
rias tribulationes īfun-
dis ⁊ de īmo delectio-
nis propie ad spem tue
protectionis erigis atq̃
noua q̃dā grā eos ītus re-
creas ⁊ illustras vt q̃ an-
tī p̃mū ⁊ sine affectiōe
se ante cōmunionē sensē-
rāt: postea īfecti cibo po-

tuq; celesti in melius se
mutatos iueniāt. Quod
scircō cuz electis tuis ita
dispensanter agis ut ve
raciter agnoscant ⁊ patē
ter explātur q̄ nihil ex se
meritis habeant ⁊ quid
bonitatis ac gratie ex te
consequātur q̄ ex semet
ipsis frigidi duri ac inde
uorti: ex te autem feruen
tes alacres ⁊ deuoti esse
merentur. Quis enī ad
fontem suauitatis humi
liter accedens non modi
cum suauitatis inde re
portat? Aut q̄ iuxta ignē
copiosum stans non pa
rum caloris inde percipit
Et tu fons es semper ple
nus ⁊ supabundans ignis
iugiter ardens ⁊ nunq̄ d
ficiens. Unde si mihi non
licet haurire de plenitu
dine fontis nec vsq; ad
facietatem potare: appo
nam tamen os meuz ad
foramen celestis fistule
vt salutem inde guttulaz
modicam capiam ad re
focillandam sitiz meam
vt non penitus erarescaz
Et si necdum totus cele
stis ⁊ tam ignitus vt sera
phyn ⁊ cherubyn eē pos

sum: conabor tamen de
uotioni isistere ⁊ cor me
um preapare vt vel mo
dicam diuini incendij flā
mam ex humili sumptio
ne viuifici sacramenti cō
quiram. Quicquid autē
in hi deest bone Jesu sal
uator: sanctissime tu
pro me supple benigne
ac gratiose: q̄ omnes ad
te dignatus es vocare di
cens. Venite ad me om
nes qui laboratis ⁊ one
rati estis ⁊ ego reficiam
vos. Ego quidez laboro
in sudore vultus mei do
lore cordis torqueor: pec
catis onero: temptationi
bus inquietor: multis ma
lis passionibus implico: ⁊
premo: ⁊ non est qui ad
iuuet: non est qui liberet
⁊ saluum faciat nisi tu do
mine deus saluator: me
cui committo me ⁊ om
nia mea vt me custodias
⁊ perducas in vitam eter
nam. Suscipe me in lau
dem ⁊ gloriam nominis
tui qui corpus tuuz ⁊ san
guinem in cibum ⁊ potū
mihi parasti. Presta do
mine deus salutaris me
us: vt cum frequentatio

ne misterij tui
uotionis mee
De dignitatē
⁊ statu sacerdotis
I habere
I cam pur
cti Joanni
sanctitatem: m
gnus hoc sac
accipe nec tra
enim hoc me
tur hominum
consecret ⁊ tr
sti sacrament
in cibum pan
rum. Grand
⁊ magna dig
dorum: quibz
quod angelis
cessus. Soli n
dores in eccle
nati potestati
celebrandi ⁊ c
sti consecrand
dos quidem
dei vtens ven
iustionem ⁊ d
dei. Deus aut
cipalis est au
bilis operato
oē qd voluerit
qd iusserit. I
dere debes d
i hoc excellēt
mento q̄ p

liber Quartus.

ne misterij tui crescat deuotionis mee affectus.

De dignitate sacramenti & statu sacerdotali. Ca. v.

I haberes angelicam puritatē & sancti Joannis baptiste

sanctitatem: non esses dignus hoc sacramentum

accipe nec tractare. Ad enim hoc meritis debetur

hominum q̄ homo consecret & tractet Christi

sacramentum & sumat in cibum panem angelorum.

Grande misterium & magna dignitas sacerdotum: quibus datum ē

quod angelis non est concessus. Soli namq; sacerdotes

in ecclesia rite ordinati potestatem habent

celebrandi & corpus Christi consecrandi. Sacerdos

quidem minister est dei utens verbo dei per

inunctionem & institutiones dei. Deus autem ibi

principalis est auctor & inuisibilis operator: cui subest

oē qd voluerit & paret oē qd iusserit. Idē ergo credere

debes deo omnipotenti in hoc excellentissimo sacramento qd proprio sensui

aut alicui signo visibili.

Ideoq; cum timore & reuerentia ad hoc opus est

accedendus. Attende igitur & vide cuius ministerium

tibi traditum est positionem manus episcopi. Ecce sacerdos

factus es & ad celebrandum consecratus: vide nunc ut

fideliter & deuote in suo tempore deo sacrificium

offeras & teipsum irreprehensibilem exhibeam.

Non alleuiasti onus tuum: s; artiori iam alligatus es

vinculo discipline: & ad maiorem teneris perfectionem

sanctitatis. Sacerdos omnibus vir-

tutibus debet esse ornat⁹ & alijs bone vite exemplū

prebere. Eius conuersatio non cum popularibus

& communibus hominū vijs: sed cum angelis in

celo aut cum perfectis viris in terra. Sacerdos

sacris vestibus indutus Christi vices gerit: ut decum p se

& pro omni populo suppliciter & humiliter roget

habet namq; ante se & retro dominice crucis signū

ad memorandam iug-

ter Christi passionē. Ante
se crucem in casula por-
tat vt Christi vestigia di-
ligenter inspiciat ⁊ sequi
feruenter studeat. Post
se cruce signat⁹ est vt ad
uersa quibet illata ab alijs
clementer pro deo tole-
ret. Ante se crucem gerit
vt propria peccata lugeat
post se: vt aliorum etiam
commissa per compassio-
nem desceat: ⁊ se mediū
inter deum ⁊ peccatores
constitutū esse sciat: nec
ab oratōe nec ab oblatio-
ne scētā torpescat: donec
gratiam ⁊ misericordiaz
impetrare mereatur.

Quando sacerdos cele-
brat: deum honorat: an-
gelos letificat: ecclesiam
edificat: viuos adiuvat: d-
functis requiez prestat ⁊
sefe omnium bonoz par-
ticipem efficit.

Interrogatio d- exerci-
tio aī cōionez. Cap. vij.

Uī tuam dignita-
tem dñe ⁊ meam
vilitatem pēso: val-
de ptemisco ⁊ in meipso
confundoz. Si. n. nō ac-
cedo: vitam fugio: ⁊ si in-
digne me ingessero offen-

sam incurro. Quid ergo
faciam deus meus auxili-
ator meus ⁊ consiliator: i
necessitatibus? Tu doce
me viam rectā propone
breue aliquod exercitium
facere cōioni congruum.
Vtne est. n. scire qualiter
scilicet deuote ac reuerē-
ter tibi preparare debeā
cor meū ad recipiendū sa-
lubriter tuū sacramētum
seu etiā celebrādum tam
magnum ⁊ diuinum sacri-
ficiū.

De discussione propie
conscientie ⁊ emendatio-
nis pposito. Cap. vij.

Uper oīa cū sum-
ma humilitate cor-
dis ⁊ supplicij reue-
rentia: cū plena fide ⁊ pia
intentōe honoris dei ad
hoc sacramētū celebrā-
dū tractandū ⁊ sumēdū
oportet dei accedere sa-
cerdotē. Diligēter exami-
na cōscientiā tuā ⁊ ppos-
se tuo vera ptritōe ⁊ hu-
mili cōfessione eā nuda ⁊
clarifica ita vt nil graue
habeas aut scias qd te re-
mordeat ⁊ libez accessus
impediat. Habeas displicē-
tiam oīuz pcoz in gene-

rali ⁊ pro q
cessibus m
li doleas ⁊
tpe patit⁹
cordis cūct
fionū tuaz
gemisce ⁊ t
ita carnalis
tā mortific
bus: tā ple
rum motib
stodit⁹ in f
ribus tā se
nis fantasi
multū inci
riora: tam
teriora: tan
⁊ dissoluti
fletū ⁊ cōp
ptus ad la
cōmodatā
rē ⁊ seruor
noua aud
tuēda: tā r
milia ⁊ ab
da: tā cup
bēda: tā
dū tā ten
tā incōfid
do: tā inco
dū: tā inco
bus: tā ip
tā effusio
furdus ad
velox ad g

Liber Quartus.

rali et pro quotidianis ex-
cessibus magis in specia-
li doleas et gemas. Et si
ipsa patitur deo in secreto
cordis cunctas perferre pas-
sionum tuarum miseras. In-
gemisce et dole quod ad hoc
ita carnalis sis et mundanus
tam imortificatus a passioni-
bus: tam plenus percupiscentia-
rum motibus: tam incur-
sodit in sensibus exteriori-
bus tam sepe multis va-
nitas fantasias implicatur: tam
multum inclinatus ad exte-
riora: tam negligens ad in-
teriora: tam levis ad risum
et dissolutionem: tam durus ad
fletum et compunctionem: tam im-
ptus ad laetitia et carnis
commodata segnis ad rigo-
rem et feruorem tam curiosus ad
noua audienda et pulchra in-
tuenda: tam remissus ad hu-
milia et abiecta amplectenda:
tam cupidus ad multa habenda:
et tam parcus ad dan-
dum tam tenax ad retinendum
tam inconsideratus in loquen-
do: tam incontinens ad tace-
dum: tam incompassus in mori-
bus: tam inopportunus in actibus
tam effusus super cibum: tam
surdus ad dei verbum: tam
velox ad gete: tam tardus ad

laborem: tam vigilans ad
fabulas: tam somnolentus
ad vigilas sacras: tam festi-
nus ad finem: tam vagus
ad attendendum: tam negli-
gens in horis persolvendis
tam tepidus in celebran-
do: tam aridus in concan-
do: tam cito distractus: tam
raro tibi bene collectus:
tam subito commotus ad iram
tam facilis ad alterius di-
splicentiam: tam pronus ad
iudicandum: tam rigidus
ad arguendum: tam letus
ad prospera: tam debilis
in aduersis: tam sepe mul-
ta bona proponens et mo-
dicum ad effectum per-
ducens. His et alijs defe-
ctibus tuis cum dolore et
magna displicentia pro-
pria infirmitatis confessis
ad deploratis firmus sta-
tue propositum semper
emendandi vitam tuam et
in melius proficiendi.
Deinde cum plena resig-
natione et integra volun-
tate offer teipsum in ho-
nore nominis mei in ara
cordis tui holocaustum per-
petuum: corpus tuum sci-
licet et animam mihi fideliter
committendo: quate-

nus sic digne merearis ac
offerendum deo sacrifici
um accedere et sacramen
tum corporis mei salubri
ter suscipere. Non est. n.
oblatio dignior et satisfac
tio maior pro peccatis di
luendis quam seipsum pure et
integre cum oblatione cor
poris Christi in missa et in
comunione deo offerre.
Si homo fecerit quod in
se est et vere penituerit quo
tiuscuiusque pro venia et gra
tia ad me accesserit: vno
ego dicit dominus: quia
nolo mortem peccatoris
sed magis ut convertatur
et vivat: quoniam pecca
torum suorum non recor
dabor: amplius sed cun
cta si indulta erunt.

De oblatione Christi
in cruce et propria resigna
tione.

Lap. viij.

Sicut ego meipsum
pro peccatis tuis in cruce ma
nibus et nudo cor
pore pro peccatis tuis do
patri sponte obtuli ita ut
nihil in me remaneret quin
totum in sacrificium divi
ne placationis transierit:
ita debes et tu temetipsum
mibi voluntarie in oblato

onem puram et sanctam
quotidie in missa cum om
nibus viribus et affectibus
quanto intimius vales of
ferre. Quid magis a te re
quiro quam ut te studeas mi
hi ex integro resignare?
Quicquid preter te ipsum
das nihil curor: quia non qua
ro datum tuum sed te.

Sicut non sufficeret tibi
omnibus habitis preter
me: ita nec mihi placere
poterit quicquid dederis
te non oblato. Offer te mi
hi et da te totum pro deo
et erit accepta oblatio.

Ecce ego me totum ob
tuli patri pro te dedi etiam
totum corpus meum et san
guinem in cibum ut totus
tuus essem et tu meus per
maneres. Si autem in te
ipso steteris nec sponte te
ad voluntatem meam ob
tuleris non est plena obla
tio nec integra erit inter
nos unio. Ideo omnia ope
ra tua precedere debet spou
tanea tuipsum in man
us dei oblatio si libertatem
persequi vis et gratias. Ideo
tam pauci illuminati et li
beri intus efficiuntur: quia
seipsos ex toto abnega

re nesciunt. Et
tentia mea man
ciauerit omnibus
meus esse dilectus
ergo si opta
discipulus: om
mibi cum omni
ctibus tuis.
Quod non
stra deo deli
re et pro omnibus

Omnibus
sunt
in te

meipsum tibi
oblationem
us perpetuum
Domine in
cordis mei
tibi hodie
piternum:
et sacrificium
petue. Si
hac sancta
preciosi cor
die in prese
sensibiliter
offerro: ut
cto populo
Domine offer
dilecta me
ra te et scilicet
die quo per
tui usque ad
cabili altari

Liber Quartus.

re nesciunt. Est firma sē-
tentia mea nisi q̄s renun-
ciauerit oib⁹ non potest
meus esse discipulus. Tu
ergo si optas meus esse
discipulus: offer te ipsum
mihi cum omnibus affe-
ctibus tuis.

Quod nos ⁊ oīa no-
stra deo debemus offer-
re ⁊ p oib⁹ orare. Cap. ix

Domine omnia tua
sunt que i celo sūt
in terra. Desidero
me ipsum tibi in spōtaneā
oblationez offerre ⁊ tu-
us perpetue permanere.
Domine in simplicitate
cordis mei offero me sp̄s
tibi hodie in seruum sem-
piternum: in obsequium
⁊ sacrificium laudis per-
petue. Suscipe me cum
hac sancta oblatione tui
p̄ciosi corporis q̄ tibi ho-
die in presentia angelorū
inuisibiliter assistentium
offerro: vt sit pro me ⁊ cū/
cto populo tuo in salutē
Dñe offerro tibi oīa p̄cā ⁊
dilecta mea q̄ cōmisi co-
rā te ⁊ scīs angelis tuis a
die quo p̄mū peccare po-
tui vsqz ad diē bñ sup pla-
cabili altari tuo. vt tu oīa

pariter incēdas ⁊ cōbu-
ras igne charitatis tue ⁊
deas vniuersas maculas
p̄cōz meoz ⁊ p̄sciam me
am ab oī delicto emūdel
⁊ restituas mihi gratiaz
tuā quam peccādo amisi
oīa mihi plene indulgen-
do ⁊ in oculuz pacis me
misericorditer assumēdo
Quid possum agere pro
p̄cis meis nisi humiliter
ea confitendo ⁊ lamentā-
do ⁊ tuā p̄piciatōez inces-
santer dep̄candō. Dep̄-
cor te eraudi me p̄pitius
vbi alto corā te de⁹ me⁹.
Oīa p̄cā mea mihi mari
me displicē. Nolo ea vn-
q̄ ampli⁹ p̄petrare s̄z pro
eis doleo ⁊ dolebo q̄diu
vixerō: parat⁹ penitētiam
agere ⁊ p posse satisfacere.
Dimitte mihi de⁹ di-
mitte mihi p̄cā mea pp̄
nomē sc̄i tui salua aīaz
meā quā p̄cioso sanguie
tuo redemisti. Ecce com-
mitto me misericordie tue
resigno me i manib⁹ tuis
age me cū s̄z bonitatē tu-
az nō s̄m meā maliciā ⁊
iniquitatē. offerro ē tibi oīa
bōa mea q̄ tuis valde pau-
ca ⁊ ipsecta vt tu ea emē

des et sacrifices ut ea gra-
ta habeas et accepta tibi
facias et semper ad melio-
ra trabas: nec non ad be-
atū et laudabile finem me-
pigrum et inutile hominū
nō pducas. Offero quo-
q; tibi oīa desideria de-
uotoz necessitates paren-
tum amicorū fratrum sororū
oīumq; charorū me-
orum et deoz q; mihi vel
alijs ppter amorē tuum
bñ fecerunt: et qui oīones
et missas p se suisq; oib;
dici a me desiderauerat
et patierunt siue in carne
ad hoc viuāt: siue iā secu-
lo defuncti sint ut oēs si-
bi auxiliū grē tue opē cō-
solatōis ptectōem a picu-
lis liberatōes a penis ad-
uenire sentiāt: et ut ab oī-
bus malis erepti grās ti-
bi magnificas leti persol-
uāt. Offero et tibi parces
et hostias placatōis p il-
lis specialiter q; me in ali-
quo lese et contristauerūt
aut vituperauerūt vel ali-
quod dānū vel grauamē i-
tulerūt p his quoq; oib;
quos aliquē contristauit: con-
turbauit: grauauit: et scāda-
lizauit: verbis factis: scien-

ter: et ignoranter: ut nobis
oib; ppter indulgeas pccā-
nra et mutuas offensio-
nes. Aufer dñe a cordib;
nrīs oēm suspitōem indi-
gnatōem iram: et discep-
tatōes et quicquid potest chari-
tatē ledere et fraternā di-
lectōem minuire. Adse-
rere miserere dñe miseri
cordiā tuā poscentib;: da
gratiam indigentib;: et fac
nos tales existere ut sim;
digni grā tua pfrui et ad
vitam proficiamus eter-
nam. Amen.

Quod sacra cōio de faci-
lino ē relinquēda. La. r.

Requēter recurrē
f. dñe ad fontē grē
et diuine misericordie:
ad fontē bonitatis et toti;
puritatis q̄ten; a passioni-
bus tuis et vitijs curari va-
leas et ptra vniuersas tē-
ptatōes et fallacias diabo-
li fortior atq; vigilatior ef-
fici merearis. Inimic; sci-
ens fructū et remediū ma-
ximū in sacra cōione posi-
tū omni mō et occasione
nitū fideles et deuotos q̄s
tū pualet retrahere et im-
pedire. Cū. n. qdaz sacre
cōioni se aptare dispo-

stant peiores
missiones pa-
eni nequā sp-
scribit venit
ut solita ei
bet aut timi-
reddat et ppli-
nus affectu
vel fidē imp-
ferat: si forte
onem relin-
tēpore acce-
q̄cō curādū
et fantasij
turpib; et bo-
cta fātasima
sunt retorqu-
dus ē miser
nec pp insu-
motōes qu-
era ē omitt-
Sepe etiā i-
solicitudine
habenda et
dam de cōi-
da. Age fm
pietum et de-
tē et scrup-
impedit et o-
ti destruit.
quā paruā
vel grauita-
mittas cōio-
citius pfiten-
siones alijs

Libor Quartus.

sunt peiores sathane im-
missiones patiuntur. Ipse
enī nequā spūs vt ī Job
scribit venit iter filios dī
vt solita ei? ne quīta ptur-
bet aut timidos nimium
reddat ⁊ ppleros quate-
nus affectū eoz minuat
vel fidē impugnādo au-
ferat: si forte aut oīno cōi-
onem relīquāt aut cur-
tēpore accedāt: s; nō est
q̄q; curādū de versutis
⁊ fantasīs illi? quātūlibz
turpib? ⁊ homīdis s; cum-
cta fātasinata ī caput ei?
sunt reto: quēda. Cōtēnē-
dus ē miser ⁊ deridēdus
nec pp insultus ei? ⁊ cō-
motōes quas suscitāt sa-
cra ē omittenda omnino
Sepe etiā impedit nimia
solicītudo p deuotionē
habenda ⁊ anxietates q̄-
dam de cōfessionē facie-
da. Age fm cōsīoum sa-
piētum ⁊ depone anxietā-
tē ⁊ scrupulū: q; grās dei
impedit ⁊ deuotēdem mē-
ti destruit. Propter ali-
quā parūā tribulatōem
vel grauitatē: sacra ne di-
mittas cōiōnez: sed vade
citius p̄iteri ⁊ oēs offen-
siones alijs libēter indul-

ge. Si vero tu aliquē of-
fendisti: veniā humiliter
peccare ⁊ deus libenter
indulgebit tibi. Quid p-
dest diu tardare cōfessio-
nem aut sacra differre cō-
munionem? Expurga te
cū p̄inis: expue velociter
venenū: festina accipere
remediū: ⁊ senties meli?
q̄ si diu distuleris. Si ho-
die pp istō dimittis: cras
fossilat illud magis eue-
niet: ⁊ sic diu posses a cōi-
one impediri ⁊ magis in-
eptus fieri. Quāto ergo
citius vales a p̄senti gra-
uitate ⁊ inertia te excuti-
as q; nihil importat diu
anari: diu cum turbatio-
ne transire ⁊ ob quotidiana
na obstacula se a diuinis
sequestrare immo pluri-
mum nocet diu commu-
nionem p̄otolare: nam ⁊
grauem temporem con-
suevit iducere. Prohdo-
lor: quidam tepidi ⁊ disso-
luti moras confitendi li-
benter accipiunt ⁊ com-
munionem sacram iccir-
co differre cupiunt ne ad
maiorē sui custodiam
se dare teneantur. Ideo
quaz modicam charita-

tem et debilem deuotio-
nem habet q̄ sacra cōio-
nē tā facili ter postponit.
Quā felix ille et deo acce-
ptus habetur qui sic uiuit
et tali puritate conscien-
tiam suam custodit ut eti-
am omni die cōicari pa-
ratus et bene affectatus
esset si ei liceret et sine no-
ta agere posset. Si quis i-
terdū abstinet humilitatis
grā aut legitiā impediē-
te causa laudandus est et
reuerentia. Si autem tor-
por obrepserit seipsum ex-
citare debet et facere qd
in se est et dominus ade-
rit desiderio suo pro bo-
na voluntate q̄ speciali-
ter respicit. Cum vero le-
gitime prepeditus est ha-
bebit semper bonam vo-
luntatem et piam intenti-
onem cōmunicandi: et sic
non carebit fructu sacra-
menti. ¶ Potest enī que-
libet deuotus omni die et
omni hora ad spirituales
Christi cōionem salubri-
ter et sine p̄hibitione ac-
cedere: et tamē certis die-
bus de statuto tempore
corp⁹ sui redemptoris cū
affectuosa reuerentia sa-

cramentaliter debet sus-
cipe et magis laudes dei
et honores pretendere q̄
suam consolationez que-
rere. Nam totiens my-
stice cōicat et inuisibiliter
reficitur quotiens incar-
nationis Christi mysteriū
passionemq̄ deuote re-
colit et in amore eius accē-
ditur. Qui aliter se nō p-
parat nisi instante festo
vel consuetudine compel-
lente: sepius imparatus
erit. Beatus qui se domi-
no in holocaustis offert
quotiens celebrat aut cō-
municat. Non sis in ce-
lebrando nimis prolixus
aut festin⁹ s; serua bonuz
eōdem modum cū quibus
uiuis. Non debes alijs
generare molestiam et te-
dū: s; cōez serua viā fm
maiorū institutōez et poti-
us aliorū fūire utilitati q̄
p̄p̄e deuotōi vel affectui
Quod corpus Christi
et sacra scriptura maxime
sint anime fideli necessa-
ria. Cap. xi.

Dulcissime dñe Je-
su q̄nta ē dulcedo
deuote anime te-
cum epulantis in conui-

nio tuo ubi et
b⁹ mādūcādu
nisi tu vnicus
sup oīa desir
eius desiderat
hi qdē dūle
sentia tua ex i
ctu lachryma
cum pia mād
des tuos lach
gare. Sed v
uotio ubi lac
et ap̄ copiosa
te i cōspectu
rū angelorū
cor meum
ret et ex gau
beo eni te in
vere presen
aliena speci
¶ Nam in p
claritate co
mei ferre n
neq; totus
gore glie n
subsisteret
imbecillita
lis q̄ te su
abscondit.
adoro que
rant in cel
huc interin
tem in spe
mine. Ad
tum esse in

Liber Quartus.

nio tuo vbi ei nō alius ci-
b⁹ māducādus pponit^r
nisi tu vnicus dilect⁹ ei⁹
sup oīa desideria cordis
eius desiderabilis. Et mi-
hi qđem dulce foret in p-
sentia tua ex intimo affe-
ctu lachrymas fundere: et
cum pia Magdalena pe-
des tuos lachrymis irri-
gare. Sed vbi est hec de-
uotio vbi lachrymar⁹ san-
ctar⁹ copiosa effusio. Cer-
te i cōspectu tuo et sancto-
rū angelor⁹ tuor⁹ totum
cor meum ardere debe-
ret et ex gaudio flere. Ma-
beo eni te in sacramentis
vere presentem: quāvis
aliena specie occultatus.
Nāz in propria et diuina
claritate conspicerē oculi
mei ferre non possent s; neq;
totus mūdus in ful-
gore glie maiestatis tue
subsisteret. In hoc ergo
imbecillitati mee consu-
lis q; te sub sacramento
abscondis. Habeo vere et
adoro quem angeli ado-
rant in celo: sed ego ad-
huc interim in fide illi au-
tem in specie et sine vela-
mine. Adeo oportet contē-
tum esse in lumine vere si

dei et in ea ambulare do-
nec aspires dies eterne
claritatis et vmbre figura-
rum inclinentur. Luz au-
tem venerit qđ perfectū
est cessabit vsus sacramē-
torum: q; beati in gloria
celesti non egent medica-
mine sacramentali gau-
dent enim sine fine in p-
sentia dei: facie ad facie
gloriam eius specularētes
et de claritate in claritatē
abyssalis deitatis trāsfor-
mari gustant verbuz dei
carnem factum: sicut fuit
ab initio manet in eternū
memor horum mirabili-
um graue mihi sit tediu
etiam quodlibet spiritua-
le solatiuz: q; quādiu do-
minum meum aperte in
sua gloria non video pro
nihilō duco omne quod
in mundo conspicio et au-
dio. Testis est mihi de-
us qđ nulla potest merces
consolari: nulla creatura
quiescere nisi tu deus me-
us: quem desiderio eter-
naliter contemplari. Sz
non est hoc possibile du-
rante me in hac mortali-
tate. Ideo oportet: vt me
ponam ad magnam pa-

11
tuentiaz: et meipsum in oī
desiderio tibi submittam.
Nam et sancti tui domi-
ne qui tecum iam in re-
gno celorum exultant: in
fide et patientia magna
dum viverent aduentum
glorie tue expectabant.
Quod illi crediderūt ego
credo quod illi sperave-
runt ego spero: quo illi
peruenerunt per gratias
tuas me venturum cō-
fido. Ambulabo interim
in fide et replebis confortatō
sanctorum. Habeo etiam li-
bros sanctos pro solatio
et vite speculo atque su-
per hec omnia sanctissi-
mū corpus tuum pro sin-
gulari remedio et refugio.
Duo nunquā mihi neces-
saria permaxie sentio in
hac vita: sine quibus mihi
portabilis foret ista misere-
rabilis vita. In carceris co-
poris huius detētus duo
b' me egere fateor: cibo
scilicet et lumine. De destituta
mihi infirmo sacrū corpus
tuū ad refectionē mētis
et corporis: et posuisti lucer-
nā pedibus meis verbū tu-
um: sine his duobus be-
ne vivere nō possē nam

12
verbū dei lux aīe mee et
sacramentū tuū panis vi-
te: hec possunt etiā dici
mense due hic et ide i ga-
zophilatio scē ecclesie po-
site. Una mēsa ē sacri al-
taris habēs panē sanctū
idest corpus xpī p̄ciosum
Altera ē diuine legis co-
tinēsa doctrinā scāz eru-
diēs fidē rectā: et firmiter
vsqz ad iteriora velamina
vbi sunt scā scōp pducēs
Grās tibi dño iesu lux lu-
cis eterne pro doctrie sa-
cre mēsa quā nobis p̄s-
uos tuos pphetas et ap-
postolos aliosqz docto-
res ministrasti. Grās tibi
creator et redēptor homi-
nū q ad declarandā tibi
mūdo charitatē tuā ce-
nā parasti magnā: i qua
nō agnū tipicū sed tuū s̄a-
cristimū corpus et sangui-
nē pposuisti māducā dū
lenificās oēs fideles cōui-
uiū sacro et calice iebriās
salutari: quo sūt oēs de-
ticie paradisi: et epulant
nobis cū angeli sc̄i: s̄z su-
auitate feliciorū. Quis ma-
gnū et honorabile ē offici-
um sacerdotū quib' datū
ē dñs maiestatis verbis

13
sacris psecrare
dicere: mani
ore p̄prio sum
ris ministrare
de debent esse
q̄ parū oī: q̄
pus q̄ immacul
sacerdotis: ad
igrediet aucto
Et ore sacer
nisi sanctū: m
nestū et vtile
verbū q̄ tā se
cipit sacram
eius simplice
chasti corp'
Adanus pur
uare q̄ create
re solēt cōtre
dotibus spe
dicet. Sācti
niā ego san
de' vester.
gratia tua oī
ut q̄ officiū
suscepim' di
te tibi i omi
p̄sciētia bōa
leam'. Et si
i tāta inocē
sari vt debe
bis tñ digni
q̄ gessimus
humilitatis
lūtatis prop

Lib. Quartus.

sacris psecrare: labijs bñ
dicere: mani bus tenere:
ore p̄rio sumere ⁊ cete
ris ministrare. O q̄ mū
de de bent esse man⁹ ille
q̄ parū os: q̄ sanctū cor:
pus q̄ immaculatū erit cor:
sacerdotis: ad qnē roties
igrediet̄ auctor puritatis.
Ex ore sacerdotis nihil
nisi sanctū: nihil nisi ho
nestū ⁊ vtile pcedere oꝝ
verbū q̄ tā sepe chūsti ac
cipit sacramentū. Oculi
eius simplices ⁊ pudici: q̄
chūsti cor: p̄ solet itueri.
Manus pure ⁊ i celū ele
uare q̄ creator: ē celi ⁊ ter
re solēt cōtrectar. Sacer
dotibus specialiter i lege
dicif. Sācū est ore quo
niā ego sanctus sum dñs
de⁹ vester. Adiuuet nos
gratia tua oīpotēs deus:
vt q̄ officiū sacerdotale
suscepim⁹ digne ac deuo
te tibi i omni puritate ⁊
p̄sciētia bōa famulari va
leam⁹. Et si nō possum⁹
i tāta inocētia vite puer
sari vt debem⁹: pcede no
bis tñ digne flere mala
q̄ gessimus vt in spiritu
humilitatis ac bone vo
lūtatis proposito tibi ser

uentius de cetero deser
uire valeamus.

Ad magna diligētia
se debeat cōmunicatur⁹
t̄po p̄parare. Cap. xij.

So sum puritatis
e amator ⁊ dator o
mnis sanctitatis.

Ego cor purum quero:
⁊ ibi est lo us requietio
nis mee. Idcirco mihi ce
naculum grandē strātū:
⁊ faciam apud te pasca
cum discipulis meis. Si
vis ventam ad te ⁊ apud
te maneam: expurga ve
tus fermentum ⁊ mūda
cordis tui habitaculum.
Exclde totum seculum
⁊ omnem vitiorum tu
multum sede tanq̄ pas
ser solitarius in tecto ⁊
cogita excessu tuos in
amaritudine anime tue
Omnis nanq̄ amās suo
dilecto amatori optimū
⁊ pulcherrimum p̄para
rat locū: q̄ i b̄ cognoscit
affect⁹ suscipiens dilectū.
Scito tamen te non pos
se sati facere huic p̄
parationi ex merito tue
actionis etiam per inte
grum annum te p̄pa

rare et nihil aliud in me
te haberes. Sed ex sola
pietate et gratia mea per
mittere ad mensam me
am accedere ac si mendi
cus ad prandium vocare
tur diuitis et ille nihil ali
ud habeat ad retribuen
dum beneficijs eius nisi
se humiliando et regrati
ando. fac quod in te est
diligenter facito non ex
consuetudine non ex ne
cessitate sed cum timore
et reuerentia et affectu ac
cipe corpus dilecti domi
ni dei tui dignantis ad te
venire. Ego sum qui vo
caui ego iussi fieri: ego
supplebo quod tibi deest
veni et suscipe me. Cum gra
tiam tribuo: gratias age
deo tuo non quia dignus
es sed quia tui misertus sum.
Si non habes sed magis
aridum te sentis insiste
orationi in gemisce et pul
sa. nec desistas donec mer
caris micam aut guttam
gratie salutaris accipere.
Tu mei indiges non ego
tu idigeo. Nec tu me san
ctis care venis: sed ego te
sanctificare et meliorare
venio. Tu venis ut ex

me sanctificeris et mihi
vniaris ut nouam gratiam
recipias et de nouo ac e
mendationem accenda
ris. Noli negligere hanc
gratiam: semper parata cum
omni diligentia cor tuum
et introduce ad te dilectum
tuum. Oportet autem ut
non solum te prepares ad
deuotionem ante comun
ionem: sed ut etiam te
sollicite preserues in ea post
sacramenti perceptionem.
Nec minus custodia post
erigitur quam deuota prepa
ratio prius nam bona post
modum custodia optima
iterum est preparatio ad
maiores gratiam conse
quendam. Ex eo quippe
valde ind dispositus quod red
ditur si statim fuerit ni
mis effusus ad exteriora
solatia. Laue a multilo
go mane in secreto et frue
deus tuo. Ipsum enim
habes quem totus mun
dus tibi auferre non pot
nere. Ego sum cui te to
tum dare debes ita ut iam
ultra non in te sed in me
absque omni sollicitudine vi
uas.

Quod toto corde ani

ma deuota
nem in sacra
ctare debet.

Uis n
q ut inu
lum et

bi totum co
ar te sicut d
ma mea et i
despiciat no
ra me mou
ciat: sed tu
quaris et eg
let dilectus
loqui: et am
co conuina
hoc deside
vniar et co
nib' creati
ham magis
edionem a
celebratione
eterna sap
dne deus
totus vniti
meiq tot
Tu in me
nos parte
nere conc
dilectus in
milibus in
cult animi
omnibus

Liber Quartus.

ma deuota Christi unio
nem in sacramento affe-
ctare debet. Cap. xliij.

Alis mihi det dñe
q vt inueniam te so-
lum ⁊ aperiam ti-
bi totum cor meum ⁊ fru-
ar te sicut desiderat ani-
ma mea ⁊ iam me nemo
despiciat nec vlla creatu-
ra me moueat vel respi-
ciat: sed tu solus mihi lo-
quaris ⁊ ego tibi sicut so-
let dilectus ad dilectum
loqui: ⁊ amicus cum ami-
co conuiuari? Hoc oro:
hoc desidero vt tibi tot⁹
vniar ⁊ cor meum ab om-
nib⁹ creatis rebus abstra-
ham magisq; per sacraz
cōiōnem ac frequentem
celebrationem celestia ⁊
eterna sapere discā. Ab
dñe deus qñ ero tecum
totus vnitus ⁊ absorptus:
meiq; totaliter oblitus?
Tu i me ⁊ ego in te: ⁊ sic
nos pariter in vnum ma-
nere concede. Vere tu ei
dilectus meus electus ex
milibus in quo compla-
cuit anime mee habitare
omnibus diebus vite sue

Vere tu pacificus meus
in quo par summa ⁊ reg-
es vera terra quē labor ⁊
dolor ⁊ infinita miseria.
Vere tu es deus abscon-
ditus ⁊ pñitum tuum nō
est cum impijs sed cum
humilibus ⁊ simplicibus
sermo tuus. O quā sua-
uis est dñe spiritus tuus
qui vt dulcedinem tuam
in filios demonstrares: pa-
ne suauissimo de celo de-
scēdente illos reficere di-
gnaris. Vere non est alia
natio tā grandis que ha-
beat deos appropinquan-
tes sibi sicut tu deus no-
ster ades vniuersis fideli-
bus tuis: quibus ob quo-
tidianum solatium ⁊ cor-
erigend⁹ in celū de trib⁹
ad edēdū ⁊ fruēdū. Que
est enim alia gens tam i-
celyta sicut plebs Christi-
ana? aut que creatura sub
celo taz dilecta vt anima
deuota ad quam ingre-
ditur deus vt pascat eaz
carne sua gloriosa? O in-
effabilis gratia: o ammi-
rabilis dignatio: o amor
immensus hominis sin-
gulariter impensus. Sed
quid retribuam domi-

n. o. p. caritate grā ista p
tā crimia. Nō ē aliū qđ
grati⁹ donare quā quā
vt cor meū deo meo to
taliter tribuam ⁊ intime
iungam. Tunc exulta
bunt oīa interiora mea:
cum perfecte fuerit vnita
deo anima mea. Tunc
dicet mihi si tu vis eē me
cum: ego volo eē tecum.
Et ego respondebo illi.
Dignare domine mane
re mecum: ego volo libē
ter esse tecum. Hoc ē to
tum desiderium meum
vt cor meū tibi sit vnicū.

De quorūdam deuotō
torū ardētū dīderio ad
corp⁹ xpi. Cap. xiiij.

Quā magna multū
o tūdo dīcedinis tue
dñe quā abscondi
sti timentibus te. Quā re
cordor deuotōz aliquoz
ad sacramētum tuū dñe
vt cū maxima deuotione
⁊ affectu accedētiū: tūc se
pi⁹ in meipso cōfundor ⁊
erubescō q⁹ ad altare tu
um ⁊ sacre cōmunionis
mensam tā tepide ⁊ frigi
de accedo: q⁹ ita aridus ⁊
sine affectōe cordis ma
neo ⁊ q⁹ non sum totali

ter accēsus corāz te deo
meo: nec ita vehementer
attractus ⁊ affectus sicut
multi deuoti fuerūt: q⁹ p
nimio desiderio cōmuni
onis ⁊ sēsibili cordis amo
re a fletu se nō potuerunt
continere: s; ore cordis ⁊
corporis pariter ad te de
um fontē viuū medullū
tus inhiabant: suā esuriē
non valētes aliter tēpare
nec faciare nisi corp⁹ tuū
cū oī iocūditate ⁊ spūali
auuiditate accepissent. O
vera ardēs fides eorū: p
babile existēs argumētū
facere p̄fētie tue. Isti. n.
veraciter cognoscūt dñz
suū in fractōe panis quo
rū cor tā valide ardet in
eis de Jesu ambulāte cū
eis. Lōge ē a me sepe ta
lis affectus ⁊ deuotio: tā
vehemēs amor ⁊ ardor.
Esto mihi ppitius Jesu
bone dulcis ⁊ benigne ⁊
pcede paupī mēdico tuo
vel iterdū modicū de cor
diali affectu amoris tui in
sacra cōione sentire vt fi
des mea magis qualescat
spes ī bonitate tua p̄fici
at: ⁊ charitas sel p̄cē ac
cēsa ⁊ celeste māna exp

ta nūq̄ defi
ē autē mīa tu
sideratā mil
spū ardoris
cti, tui adue
mēssime v
licet tāto dī
liū deuotoz
deo. mī de
magni istā
desideriū b
siderās oī
dorum am
participem
rum sancto
numerari.

Quod q
nis humilit
us abnega
tur.

o om
stati
desinent
ter ⁊ fidu
re: gratan
militer co
ole euz
tempus
sitatis d
mittere. l
pue te de
nihil deu
tis sed ne
et: nec in

Libro Quartus.

ta nunq̃ deficiat. Potēs
ē aut̃ mīa tua ēt grāz de
sideratā mibi p̃stare: ⁊ i
spū ardoris cū dies bñpla
citi, tui aduenerit me cle
mētissime ṽsitare. Etenī
licet tāto d̃siderio tā spā
liū deuotoꝝ tuoꝝ nō ar
deo: tñ de gratia tua illi⁹
magni iſlām̃ati d̃siderij
d̃sideriū b̃co orās ⁊ de
siderās oīūz taliū serui
doꝝ amatoꝝum tuoꝝ
participem me fieri: ac eo
rum sancto consortio an
numerari.

Quod gratia deuotio
nis humilitate ⁊ suispsī
us abnegatione acquiri
tur. Cap. xv.

¶ Potet te deuoti
o onis gratiam in
stanter querere: in
desinenter petere: patien
ter ⁊ fiducialiter expecta
re: gratanter recipere: hu
milter conseruare: studi
ose euz ea opari: ac deo
tempus ⁊ modū sup̃ne vi
sitationis donec veniat cō
mittere. Humiliare p̃ci
pue te debes cū paz aut
nihil deuotōis iteri⁹ sen
tis sed non nimium deij
ci: nec inordinatē contri

stari. Dat sepe deus in
vno breui momento qđ
longo negauit tempore.
Dat etiam quandoque
in fine quod in principio
orationis largire distulit.
Si semper cito gratia da
retur ⁊ pro voto adesset:
non esset infirmo homi
ni bene portabile. Pro
pterea in bona spe ⁊ hu
mili patientia expectan
da ē deuotōis grā. Tibi
tñ ⁊ peccatis tuis impu
ta euz non datur vel etiam
occulte tollit. Modicus
qñq; est qđ gratiam im
pedit ⁊ abscondit si tamen
modicum ⁊ non potius
grande dici debeat qđ
tantum bonuz prohibet.
Et si hoc ipsum modi
cum vel grande amoue
ris ⁊ perfecte viceris erit
qđ petisti. Statim nāq;
vt te dō ex toto corde tra
dideris: nec hoc vel illud
pro tuo libitu seu velle q̃
fieris sed integre te in ip
so posueris vnitum te in
uenies ⁊ pacatum: quia
nil ita bene sapiet ⁊ pla
cebit sicut bñplacitū diui
ne volūtatis. Quisq; er
go intentionem suā sim

plici corde sursum ad de-
um leuauerit seque ab om-
ni inordinato amore seu
dispendentia cuiuslibet rei
create euacuauerit: aptis-
simus gratie percipiente
ac dignus deuotiōis mu-
nere erit. Da enim do-
minus ibi benedictiones
suam ubi vasa vacua in-
uenerit. Et quanto perfe-
ctius quis infirmus renun-
ciauerit et magis sibi ipsi
per contemptum sui mo-
ritur tanto gratia celerius
venit copiosius intrat
et altius liberum cor ele-
uat. Tunc videbit et afflu-
et et mirabitur et dilatabi-
tur cor eius in ipso quia ma-
nus domini cum eo: et ipse se
posuit totaliter in manu
eius usque in seculum. Ec-
ce sic benedicetur homo qui
rit deus in toto corde suo
nec in vanum accipit animam
suam. Hic in accipiendo
sacram eucharistiam magnam
promeretur diuine vino-
nis gratiam: quia non re-
spicit ad propriam deuotio-
nem et consolationem: sed
ad dei gloriam et hono-
rem.

Quod necessitates no-

stras christo aperire et ei
gratias postulare debe-
mus.

Cap. xvi.

Dulcissime atque
o amantissime domi-
ne quem nunc de-
uote desidero suscipere
tu scis infirmitatem meam
et necessitatem quam pa-
tior: in quantis malis et
vicis iaceo: quam sepe
sum grauatus: tentatus
turbatus: et inquinatus.
Pro remedio ad te ve-
nio: pro consolatione et
subleuamine te obsecro.
Ad omnia scientem lo-
quor: cui manifesta sunt
omnia interiora mea: et
qui solus potes me per-
fecte consolari et adiuua-
re. Tu scis quibus bonis
indigeo pre omnibus et
quam pauper sum in vir-
tutibus. Ecce sto ante
pauper et nudus gratiam
postulans et misericordiam
implorans. Refice esuri-
entem medicum tuum:
accende frigiditatem me-
am igne amoris tui illu-
mina cecitatem meam
claritate pietatis tue. Uerte
mihi omnia terrena in ama-
ritudinem omnia graua et co-

trarla
tar cres
obliuio
um ad
mittas
ra. Tu
dulces
q: tu se
meu:
dium n
et totu
Utina
presen
res: et
vt vnu
ritus
vmon
ardem
tiaris
a te re
re me
ficut
cum f
ter. Q
ex te
ipso d
ignis
defici
ficat
D
bemo
sp: t

Liber Quartus.

traria i patiētia: oia ifini-
ta: creata i contemptū &
obliuionē. Erige cor me
um ad te i celū: & ne di-
mittas me vagari ſup ter-
rā. Tu ſol⁹ mihi ex hā
dulceſcal vſque in ſeculū
q: tu ſolus cibus & potus
meus: amor meus & gau-
dium meū: dulcedo mea
& totum bonum meum.
Utinaꝝ me totalr ex tua
preſentia accendas cōbu-
res: & in te tranſmutes:
vt vnus tecum efficiar ſpi-
ritus per gratiaꝝ interne
vniōis & liquefactiōem
ardentis amoris. Ne pa-
tiaris me ieiunū & aridū
a te recedere ſed opera-
re mecum miſericorditer
ſicut ſepius operatus es
cum ſanctis tuis mirabili-
ter. Quid mirum ſi totus
ex te igneſcerem & in me
ipſo deficerem cum tu ſis
ignis ſemp ardēs & nūq̃
deficiēs amor corda puri-
ficās & itellectū illūinās.

De ardēti amorē & ve-
hemēti affectu ſuſcipiēdi
xps. Uxor diſcipli. L. xviij.

Um ſumma deu-
otione & ardēti amo-
re: cuz toto cordis

affectu & ſeruoꝛe deſide-
ro te domine ſuſcipere
queadmodum multi ſan-
cti & deuote perſone in
communicando te deſi-
derauerunt qui tibi mari
me in ſanctitate vite pla-
cuerunt & in ardētiffima
deuotione fuerunt. O de-
us meus amor eternus
totum bonum meum ſe-
licitas interminabilis: cu-
pio te ſuſcipere cum ve-
hementiffimo deſiderio
& digniſſima reuerentia
q̃ aliquis ſanctorum vn-
quaz habuit & ſentire po-
tuit. Et licet indignus ſuz
omnia illa ſentimenta d-
uotionis habere tamen
offero tibi totum cordis
mei affectū ac ſi omnia
illa gratiſſime inflamma-
ta deſideria ſolus habe-
rem. Sed & quecunq̃
potest pia mens concipe-
re & deſiderare: hec om-
nia tibi cum ſumma re-
uerentia: veneratione ac
intimo fauore prebeo &
offero. Nichil opto mihi
reſeruare ſed me & om-
nia mea tibi ſponte & li-
bentiſſime immolare.
Domine deus me⁹ crea-

tor: meus ⁊ redēptor: me
us cum tali affectu: reue
rētia laude: ⁊ honore cū
tali gratitudine: dignita
te ⁊ amore cum tali fide
spe ⁊ puritate te affecto
hodie suscipere sicut te
suscepit ⁊ cōsideravit san
ctissima mater tua glori
osa virgo M^odaria quādo
angelo euāgelizanti sibi
incarnationis misterium
humiliter ⁊ deuote respō
dit. Ecce ancilla domini
fiat mihi secundū verbū
tuū. Et sicut beatus pre
cursor tuus excellentissi
mus sanctorū Joannes
baptista in presentia tua
letabundus exultauit i ga
udio spiritus sancti: dum
adhuc maternis clauder
etur viscerib⁹: ⁊ postmo
dū cernens iter hoies ie
sus ambulante valde se
humilians deuoto cū af
fectu dicebat. Amic⁹ au
tē sponsi qui stat ⁊ audit
cū: gaudio gaudet ppter
vocē sponsi: sic ⁊ ego ma
gnis a sacris cōsiderijs op
to istā mari ⁊ tibi ex toto
corde meo ipsius pnta
re. Cū ⁊ oīus deuotorū
cordiū iubilaciones ardē

tes affectus: mētales ex
cessus ac supnales illumi
nationes ⁊ cēlicas visio
nes tibi offero ⁊ exhibeo
cū omnibus virtutibus ⁊
laudibus ab omni creatu
ra in celo ⁊ in terra cele
bratis p me ⁊ omnibus
mihi in oratione cōmen
datis: quatenus ab oib⁹
digne lauderis ⁊ i perpe
tuum glorificeris. Accipe
vota mea dñe deus me⁹
⁊ desideria infinite lauda
tionis ⁊ imense benedi
ctionis q̄ tibi s⁹ multitu
dinē ineffabilis magnitu
dinis tue iure debentur
Nec tibi reddo ⁊ redde
re desidero p singulos
dies ⁊ momenta tempo
rū: a q̄ ad reddēdū me
cū tibi gratias ⁊ laudes
omnes celestes spiritus
⁊ cunctos fideles tuos p
cibus ⁊ affectibus inuito
⁊ eroro. Laudent te vni
uersi populi tribus ⁊ lin
gue: ⁊ sanctum ac melli
fluum nomen tuum cū
summa iubilacione ⁊ ar
denti deuotione magni
ficent. Et quicumq̄ re
uerenter ac deuote altis
simū sacramentū tuū

celebrant
cipiunt: ⁊
cordiam
re mere
catore
Lūg
ac fruit
fuerint
ac mīr
era me
serint: m
dari dic
Quo
curiosi
mentia
tor: Ch
suz sui
c
fundis
non v
fundu
scruta
oppa
valet
homo
lerabi
quisit
semp
nas
stude
ata si
ficile
quit

Liber Quartus.

celebriant ⁊ plena fide re-
cipiunt: gratiam ⁊ miseri-
cordiam apud te inueni-
re mereantur ⁊ p me pec-
catore suppliciter erorent
Lūq; optata deuotione
ac fruibili vnione potiti
fuerint ⁊ bene consolati
ac mirifice refecti ⁊ de sa-
cra mensa celesti absces-
serint: mei pauperis reco-
dari dignentur.

Quod homo non sit
curiosus scrutator: sacra-
menti: sed humilis imita-
tor: Christi subdendo sen-
sus sui sacre fidei. L. xliij

Auenduz est tibi a
c curiosa ⁊ inutili p-
scrutatione hui⁹ p
fundissimi sacramenti: si
non vis in dubitationis p-
fundum demergi. Qui
scrutator: est maiestatis:
opprimetur a glia. Plus
ualet deus operari quas
homo itelligere pōt. To-
lerabilis pia ⁊ humilis in-
quilitio veritatis: parata
semper doceri ⁊ per sa-
nas patrum sententias
studens ambulare. Be-
ata simplicitas que dis-
ficiles questionum relin-
quit vias ⁊ plana ac fir-

ma pergit semita man-
datorum dei: Multi de-
uotionem perdiderunt
dum altiora scrutari vo-
luerunt. fides a te erigi-
tur ⁊ sincera vita: non al-
titudo intellectus neq; p-
funditas misteriorum di-
Si non intelligis nec ca-
pis q̄ infra te sunt: quo-
modo comprehendes ea
q̄ supra te sunt? Subde-
te deo: ⁊ humilia sensus
tuum fidei ⁊ dabitur tibi
scientie lumen prout tibi
fuerit vtile ac necessari-
um. Quidam grauit-
tentatur de fide ac sacra-
mento: sed non est hoc
ipsis imputandum: sed
potius inimico. Noli cu-
rare noli disputare cum
cogitationibus tuis nec
ad immixtas a diabolo
dubitationes responde
sed crede verbis dei: cre-
de sanctis eius ⁊ proph-
tis ⁊ fugiet a te neq; ini-
mic⁹. Sepe multū pdest
q̄ talia sustinet dei seru⁹
Nam ifideles ⁊ peccato-
res nō tētāt quos secure
iā possidet: fideles aut dō
uotos varijs mōis tētāt
⁊ verat. pge ergo cū sim

De meditatione cordis.

placi & indubitata fide: & cum simplici reuerentia ad sacramentum accede. Quicquid intelligere non uales deo omnipotenti secure committe. Non fallit te deus: fallitur qui sibi nihilum credit. Gracitur deus cum simplici bus: reuelat se humilibus: dat intellectum paruulis aperit sensum paruis mentibus & abscondit gratiam curiosis & superbis. Ratio humana debilis est & falli potest: fides autem uera falli non potest. Omnis ratio & naturalis inuestigatio fidem sequi debet non precedere nec infringere. Nam fides & amor ibi maxime precelunt & occultis modis in hoc sanctissimo & super excellētissimo sacramento operantur. Deus eternus & imensus infiniteque potentie facit magna & inscrutabilia in celo & in terra: nec est inuestigatio mirabilium operum eius. Si talia essent opera dei ut facile ab humana ratione caperentur: non essent mirabilia nec

ineffabilia dicenda.

Explicit liber quartus
& ultimus de sacramen-
to altaris.

Incipit tractatus de me-
ditatione cordis Johan-
nis Berfon.

Capitulum primum.

E meditatio
cordis mei
in conspe-
ctu tuo
seper. fe-
lix certe
qui cum
propheta potest ex sentē-
tia dicere uerbum istud
deo. Sed videamus in
primis quid sit medita-
tio cordis: non pro carna-
li solo sed spiritali cor-
de. Est autem meditatio
vehemens cordis appli-
catio ad aliquid inuesti-
gandum & inueniendum
Et hec applicatio fortis
habet difficultatem que
quandoque maior: ē quā-
doque minor. Quod ut in-
telligatur presupponatur
ex creditis & ab experien-

cia: cor: non
esse: & tres
es oculo:
oculos rat
sensuales:
utrobique
cognitio: a
ne. funda
ctio in alte
hominem
nem seu f
duplicem
rior uirtu
nas: alter
les. Accu
tu suo de
no corpor
ratio den
que sensu
Primus
cat ab al
tis: alter
tertius o
Capitu
Ti
ne
lis
do ordin
tas: q
rum imp
tas ratio
ferior: ra
uebat: &
ribus ad
& facilio

De meditatione cordis.

cia: cor nostrum conditū
esse: et tres habere speci-
es oculorum: mentales
oculos rationales oculos
sensuales. Et ex illis est
utrobique unus oculus in
cognitione: alius in affectio-
ne. fundatur hec distin-
ctio in altera qua dicim⁹
hominem habere portio-
nem seu faciem rationis
duplicem: quarum supe-
rior vertit ad leges eter-
nas: altera ad tempora-
les. Neutra tamen in ac-
tu suo dependet ab orga-
no corporeo. Sub istis ē
ratio demersa corpori:
que sensuaitas appellat⁹.
Primus oculus: do-
cat ab alijs oculus mē-
tis: alter oculus rationis:
tertius oculus carnis.

Capitulum secundū.

Uerat ab initio be-
ne condite rationa-
lis nature talis or-
do ordinisq; tranqui-
tas: q; ad nutum et me-
rum imperium sensuali-
tas rationi inferiori: et in-
ferior ratio superiori ser-
uiebat: et erat ab inferio-
ribus ad superna promus
et facilis ascensus: facien-

te hoc leuitate originalis
iusticie subleuantis sursum
corda quemadmodū na-
turaliter ignis sua leuita-
te sursum fertur. At vero
postq; aduersus dominū
supremum ingrata pro-
ditio demeruit auferri ius-
ticiam hanc originalem
sub introiit pondus gra-
uissimū concomitans pec-
catum: quod miseram et
captiuatam animam tra-
here nō cessat ad infima
tanq; circumligata sit fu-
nibus cathenis et compe-
dibus: vincta in mendici-
tate et ferro. Sicq; mira-
bili: imo miserabili: cōsu-
sione scā est ordinis prioris
peruersio: q; in homine
fit merso tenebris et car-
cer e ceco conturbatus ē
in ira triplex utrinq; ocu-
lus p̄ imperfectionē in sen-
sualitate: p̄ obnubilatio-
nem in inferiori rationis
p̄fectione et p̄ quandam
excecationē i superiori ra-
tionis portione.

Capitulum. iij.

Abemus ecce causā
b primā difficultatis
quam in meditatio-
ne sentimus quam in ba-

De meditatione cordis.

bendis semper ad domi-
num oculis experimur.
facit hoc penalis illa ga-
udio deorsum iugiter im-
pellens quemadmodum
videre est sensibiliter in
aque ductu: que tota fa-
cilitate defluit i ima. Cō-
tinet autem vel sursum
leuatur non nisi cum ui-
lentia. Non aliter cor ad
infima prouum leuiter ef-
fluit: hac illacq; veluti fi-
ne retinaculo vel labore
quoniam facilis descen-
sus auerni. Aut poeta: S; reuocare gradum supe-
rasque euades ad auras
Hoc opus hoc labor: est.

Capitulum. liij.

Erscrutemur con-
p sequenter ex predi-
ctis naturam seu
proprietaem meditatio-
nis: quoniam ex hoc ipso
necessaria nobis ad deū
rendentibus existat vide-
bimus. Diximus autem
et reperimus: q; medita-
tio ē vehemens applicatio
v' attēctio animi ad aliqd
inestigādū: vel inueniēdū
fructuose. Addim' fructu-
ose. ne meditatio vergat
aut in superstitionē aut i

curiositatem: aut in me-
lancolicā stoliditatē. Di-
camus ergo complentes
q; meditatio ē vehemens
et salubris animi applica-
tio ad aliqd iuest. gaudū
vel expimētaliter cogno-
scendū. Nonim' hoc
ultimū ppter naturā ipi-
us afflictōis: que diuersa
fortit' nomina pportiona-
liter ad cōditionē cogni-
tionis. Nō pōt aliter af-
fectio cognosci q; expimē-
taliter ab eo qui p eā af-
ficiť. Quā expimentales
affectōis cognitionē nō
pōt eā habēs i alter ver-
bis qbuslibet infundere:
nisi similiter affectus sit
alter ille. Quoniā solus
nouit: prout i apocalypsi
scribitur: qui accipit.
Idpropterea vocatur mā-
na absconditum. Exem-
plum est perspicuum in
illo qui nouit dulcedinē
mellis solum per doctri-
nam sicut medicus sanus
infirmittatis dolorem.
Hec autem dulcedo a
gustante: hic dolor: ab
egrotante aliter et longe
cognoscuntur.

Capitulum.

v.

Er
p q p
rit p
ram med
In medita
ardescet i
enim con
Intellectu
ctu. Quā
le q igni
ritualis c
meditatu
consider
material
a lignis a
luto resp
fla quan
atq; iter
tu resuff
mus ab
initio co
Uit em
mor eua
forfitan
pauis lig
ganunt
Quam i
appellan
tionem
conung
Capit
m fer
v
dum la

De meditatione cordis.

Erpēdam? ex his
p q̄s profunde sense-
 rit propheta natu-
 ram meditationis dū ait.
 In meditatione mea ex-
 ardescet ignis. Utrunq;
 enim compleris ē lū mē
 intellectu ⁊ ardo ē i affe-
 ctu. Quā vero sit diffici-
 le q̄ ignis deuotiōis spi-
 ritualis exardescat statu
 meditationis fiet notum
 considerantibus genere
 materiale dum querit
 a lignis aquosis viridib;
 luto resperſis elici. Suf-
 fla quantum potes: itez
 atq; iterum multo cona-
 tu reſuffla emerget pluri-
 mus ab initio fumus ab
 initio conturbans oculos
 Ut eritabit ſcintilla: q̄
 mor euaneſcet. Diſpoges
 forſitan iratus congeſta
 prius ligna ſi non in lon-
 ganimitate perſtiteris.
 Quam longanimitatem
 appellamur hic medita-
 tionem aut meditationi
 coniungendam.

Capitulum. vi.

Eminim⁹ aliquas
 m ſcripſiſſe doctrinas
 vel induſtrias ne-
 dum latino: ſed gallico

ſermone ſuper habenda
 meditatione tali licet for-
 taſſis vteremur alijs ter-
 minis i tractatulo de my-
 ſtica theologia parte ſe-
 cunda que prius eius
 docet ⁊ in altero de mor-
 te contemplationis edi-
 to in altero rurſum de
 mendiciteate ſpirituali cō-
 pilato. Deniq; tanta re-
 peritur difficultas: tanta
 pro diuerſitate homi-
 num varietas in practi-
 cando doctrinam vere
 ſancteq; meditationis:
 q̄ an ſilere vel aliqd ſcri-
 bere conſultius ſit: vide-
 ore gomet mihiſſi quā
 doq; ſub dubio fluctuās

Capitulum. vii.

Um enim recogni-
 c to: q̄ in abſq; me-
 ditationis exercitio
 nullus ſecluſo dei mira-
 culo ſpeciali ad perfectio-
 nem contemplationis di-
 rigitur aut peruenit nul-
 lus ad ſmiſſaz chriſtiane
 religiōis normā vir ſe cō-
 ponit audeo zelās ardeo
 q̄ ſtudioz ſancte medita-
 tionis ſuadere. At vero
 dū totiens expert⁹ picu-

De meditatione cordis.

la sedulus recogito difficultatem & arduam raritatem perueniendi quod trahere meditatio nititur ego quasi torpens & stupidus efficio. Quæsierit aliquis quo pacto sic veniat: quia nimium frequenter expertum est studiū meditationis conuerti dilabique in morbum melancolicæ passionis propter immoderationem vel propter superbiam dari in reprobum sensum diabolice illusionis.

Capitulum. vij.

Adducamus exemplis id quod dicimus: Scimus vinum in torunditate & hominibus salute conditum esse. Sic enim scriptura sic ratio loquitur. Videmus tamen ex abusu potantium: præsertim dum febrium discrasia laborant quod potus vini alioquin salubris causat vel egritudinis augmentum vel manias & furorem: aut quandoque mortem. Nos autem si lios omnes Adam quis egrotos quis febricitantes esse pessimis animæ febri-

bus negauerit: quibus veretur in nauseam & amaritudinem optima diuinorum eloquiorum verba quibus in se conuertitur suauissimus diuini verbi panis: Heu miseros nos heu quod ex intima consideratione talia miserie conclamauit apostolus. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Subiungit Gratia dei per iesu christum.

Capitulum. ix.

Quid agimus ergo? Quid abimus precipites per abrupta vitiorum? Ibimus ne post desideria cordis nostri & in adinventionibus nostris pessimis: desperati sine lege: sine freno: sine ordine? Nunquid sufficient nobis cogitationes instabiles sordide: fluxe: somnigose simillime: que non consolationem vel edificationem allature sunt sed desolationem: mestitiam & ruinam oblectantibus se in eisdem. Respondendum nequaquam id fieri debere: sed ad sit discretio moderatrix in om-

nibus quam habet post o-
tiam poterim
dulum & seculi
us experti in
tis & agnosce-
um.

Zamari
c vocem
loquens

virtus sunt c
et ars pingere
bendi: ars c
virtus castit
fortitudinis
tatis. Hoc v
gendum est
virtus & ars
quisitione si
difficultate
fuerit conq
sunt eis om
faciliter p
tus in arte
re: sic de cu
demus: ita
Aristoteles
non delibe
facilia est a

Capitulum

Tam
u para
med
mur. Atte
trabendo

De meditatione cordis.

nibus qua non securus habet post diuinam gratiam poterimus q̄ per se dulcum et securum alterius experti nosq; diligentis et agnoscentis consilium.

Cap. x.

Lamat Aristoteles c vocem experientie loquens q; ars et virtus sunt circa difficulta ut ars pingendi ars scribendi: ars cytharizandi: virtus castitatis: virtus fortitudinis virtus sobrietatis. Hoc vero sic intelligendum est q; ab initio virtus et ars multas in acquisitione sua patiuntur difficultates: dum vero fuerit conquisita facilia sunt eis omnia. Pingit facilliter pictor: exercitatus in arte sic de scriptore: sic de cytharizante videmus: ita ut dixerit idem Aristoteles q; perfecta non deliberat tam sibi facilia est actus suus.

Capitulum. xi.

Tamur ista comparatione dum de meditatione loquimur. Attendamus q; in trabendo passim lineas

picture vel scripture difficultas nulla est sicut: nec indiscussione digitorum per cithare chordas. Inuenimus similiter in cogitatione. Non enim diffuciliter aut laboriose nunc hoc: nunc illud prout occurrerit cogitatur: sed q; nullus inde resultet effectus: vides in sic pingente: sic scribente: et sic cytharizante: ita neq; prorsus in sic cogitante: immo cum se talibus cogitationibus vagis oblecta uerit: ut dicit Seneca tristis remanebit. Porro laboriose studioso et attentissime cum mira tarditate pingendo: scribendo et cytharizando: fit quandoq; ut bene et celeriter ista fiant.

Capitulum. xij.

Uorsu ista: Nam q; rum ut ostendamus quemadmodum de cogitatione nulla vnq; proficiet aut emerget in meditationem: quanto minus in contemplationem? Et meditatione vero q; summam habet difficultatem: si bona se-

De meditatione cordis.

de simplici et discreta dili-
genter exerceatur: pue-
nimus ad hanc perfectionem
quod absque ulla difficultate
fiet apud nos fructuose
quod summo meditationis
studio conquirere volu-
mus. Ita denique transibit
meditatio in contemplati-
onem. Ad. n. differt pre-
latio a meditatione nisi
penes facile et difficile:
quoniam utrobique est fructus
aliter quam in cogitatione.

Capitulum. rlfj.

Escribit autem con-
templatio quod est li-
ber et expeditus me-
tis intuitus in res perspicien-
das usquequaque diffusus
Et hoc quo ad contempla-
tionem que respicit intel-
lectum. Ideo quo ad con-
templationem que consi-
stet in affectu: et in prari scri-
bit eam Hugo: quod est
per subleuate mentis tur-
bulum: more quedam car-
nalem desideriorum. Hoc
est gustare quod suavis est do-
minus: quod gustum sequi
alia longe cognitio quam fue-
rit intellectualis solus vi-
sio vel quedam auditio per
idem aut per scripturam

Capitulum. rlfj.

Editabitur ecce ali-
um quod gemens et suspi-
rans ut colubam di-
cet cum propheta meditatul
suis nocte cum corde meo
exercitabar et scopebam spi-
ritum meum facit hoc an-
tie: difficile: laboriose re-
cogitando nunc omnes annos
suos in amaritudine anime
sue nunc iudicia dei que
sunt abyssus multa in ce-
lo sursum et in abyssis de-
orsum et ita dereliquis cir-
ca que versatur meditan-
tis attentio vehemens: ut
ea que meditatur vel co-
gitat lymphidius vel firmi-
us in affectum suum tra-
bat. Efficiet tandem ut hec
omnia tanta felicitate re-
cogitet et sapiat: quam facilis
est ipsa cogitatio. Docet
nos exempla predicta si
dubitamus. Non enim
plus laboris habent scri-
ptor: pictor: citharista bene
agendo quod optime didi-
cerunt: quam vagus et va-
nus aliquis ab initio dis-
currens sine arte et ordi-
ne per lineas picture: vel
scripture aut per cithare
chordas.

Capitulum

Dend

a missas

q vir

perfectus in

assidue possi

cognoscenda

ficere qualia

non habeat

multo magis

in ipsa de q

meditatioe

ritatis aut t

tus iugiter

sed non de

nis dolor p

dictum spin

lectum. In

filios tuos.

nit tamē p

dium: q: n

uus cognit

sancte fetu

mundum.

Capitulu

Eni

v frequ

quis

tus a viti

tari ut col

quasi vetu

odia. De

his rabios

iurta verb

ditatur qu

De meditatione cordis.

Capitulum. ry.

Dendum est ad p-
a missas nihilomin?
q vir est aliq ita
perfectus in arte sua qn
assidue possit ad altq vel
cognoscēda vel agēda p-
ficere qualia necesse ē vt
non habeat cū labore.
multo magis hoc vez ē
in ipsa de qua loquimur
meditatōe que nouos ve-
ritatis aut deuotiones fe-
tus iugiter parere studet:
sed non deest parturitio-
nis dolor: pp illud male-
dictum spiritualiter intel-
lectum. In dolore paries
filios tuos. Non memi-
nit tamē pssure pp gau-
dium: q: natus est sibi no-
uus cognitionis affectōis
sancte fetus in animi sui
mundum.

Capitulum. ryj.

Enit aut ab initio
v frequētius vt dū ali-
quis nondū purga-
tus a vitijs satagit medi-
tari vt colūba meditatatur
quasi vetus si mea dolos
odia. Meditat sicut car-
nis rabiosa silentia rodēs
iuxta verba satirici. Me-
ditatur quasi sordida sus

duz festinus in animo
versat reuersatq cogita-
tōes. Quid poro de blas-
phemie spiritu q abho-
minabilis: quam horrid?
Nonnq resurgit terri-
tans meditantem loquēs
aduersus eū sanctos san-
ctasq ingentia que nec
sari licet. Jaciuntur infi-
delitatis iacula baratrum
desperationis appetitur
experimentuz quoq ma-
nifestat: q recte iusserit
sapiens: fili accedens ad
seruitutem dei prepara-
animam tuam ad temp-
tationem. Sequitur pre-
sidium certissimu. Ita in
timore. Beatus enim vir
qui semp est pauidus.

Capitulum. ryij.

Aui dus vero sem-
p per quomodo bea-
tus queret alquis
dum timor: aditur timor:
scrupulus scrupulis: pusil-
lanimitas pusillanimitati
presertim cum non adest
assidue pssilator: dur et p-
mōstrator: itineris arti et
rectis: Si vero talis qui
ratus est inuentus forte
fuerit cum ocio noui me-
ditantez instruendi quā-

De meditatione cordis.

tum liberit: felix quidez
erit ipse nonus tyro: si ta
men protinus absq; vlla
trepidatione paratus est
credere consilio. Sed o
quotiens bone Iesu: quo
tiens hesitabit: et idem re
petet: iterum iterum: que
quasi falli reformidans
queret idem. Deniq; nō
vtetur erga dantem sibi
consilium doctrina Jaco
bi que est vt postulet in
fide nihil hesitans. Scri
psi quedam super huius
modi scrupulis in tracta
tulo de preparatione ad
missam: aliqua similiter
de cautelis contra spiri
tum blasphemie durissi
mum aduersus quem re
medium optimum et con
temnere nec curare quin
potius irridere: nam su
per his sollicite confiteri
nisi forsan in principio p
cautela ad habendū cō
siliū. De scrupulis ve
ro teneatur hec regula
q; aduersus eos agendū
est: si ita prudens aliquis
et expertus consiliator di
ctauerit mandauerit aut
iusserit: nec aget in hoc
contra conscientiam su-

am demeritorie: dum il
lam ad consilium sapien
tiorum per rationis liber
tatem ab animo suo mu
tat et disponit quāuis affi
due sensualitatis remur
muratio forte sentiat. Alioquin nunquam fiet
in pace deo locus cordis.
Rursus aduertendū q
sicut dicente Aristotele
omnis nostra cognitio ve
nit a sensu: iterum neces
se est omnem intelligen
tem fantasinata specula
ri: sic originatur medita
tio nostri cordis a sensibi
libus que figurata sunt
qua colorata et ceteris ac
cidentibus temporis et lo
ci circunvoluta. Hinc
sunt meditationes con
scripte: hinc imagines pi
cte vel sculpte hinc gene
raliter sit illud psalmiste.
Meditatus sum in omni
bus operibus tuis in sa
ctis manuum tuarū me
ditabar. Que utiq; facta
et opera sunt corporalia.
Nihilominus debet as
surgere mendicans ultra
progredi: veluti per sca
lam aliquod ex visibili
bus ad inuisibilia: sicut

dicit apostol
am inuisibili
que facta su
conspiciunt
na quoque v
diuinitas.
docens nos
bus a 1 spirit
re dicebat. E
secundum ca
um? nūc tñ
cognoscimus

Capitulum

Duer

a ro q

duplici

ras tendunt
Una dum
siliū super
bus scrupul
tione sua: p
lier a viro.
sunt in actu
fit in primo
et leuius qu
credi potest
quedam an
lata pallio
teque dilect
mo psabula
typo querer
ritur: de hin
ti cōfricata
sim igne c
amoris carpi

meritorie: dum
consilium sapien
per rationis liber
o animo suo mu
ponit quāvis affi
ualitatis remur
forte sentiat.
n nunquam fiet
deo locus cordis.
aduertendus q
cente Aristotele
nostra cognitio re
su: iterum neces
nem intelligen
tasinata specula
ginatur medita
ri cordis a sensibi
ue figurata sunt
orata et ceteris ac
us temporis et lo
uoluta. Hinc
ditationes con
dine imagines pi
culpte hinc gene
it illud psalmiste
tus sum in omni
ribus tuis in sa
uum tuarum me
Que utiq; facta
sunt corporalia
minus debet as
menditans vltra
et veluti per sca
quod ex visibili
inuisibilia: sicut

De meditatione cordis.

dicit apostolus: quoni
am inuisibilia dei ex his
que facta sunt intellecta
conspiciuntur: sempiter
na quoque virtus eius et
diuinitas. Propterea
docens nos a corporali
bus a spiritualia migra
re dicebat. Et si Christus
secundum carnes cogno
um? nūc tñ scōz carnē n̄
cognoscimus.

Capitulum. xviii.

Duertendum ve

a ro q; meditaturis
duplices inter cete

ras tenduntur insidie.

Una dum petunt con
silium super occurrenti
bus scrupulis in medita
tione sua: presertim mu
lier a viro. Altera dum
sunt in actu meditationis
fit in primo casu crebrius
et leuius quam a multis
credi potest agglutinatio
quedam animorum ve
lata pallio sancte deuor
teque dilectionis que pri
mo psabulationibus sub
typo querendi consilij q;
ritur: de hinc anima velu
ti cōsfricata calefcit et sen
sim igne ceco carnalis
amoris carpitur et vitur:

nec intelligitur primo de
nec tandem ad risu leues
ad faceros blandos que
gestus peruentum est.

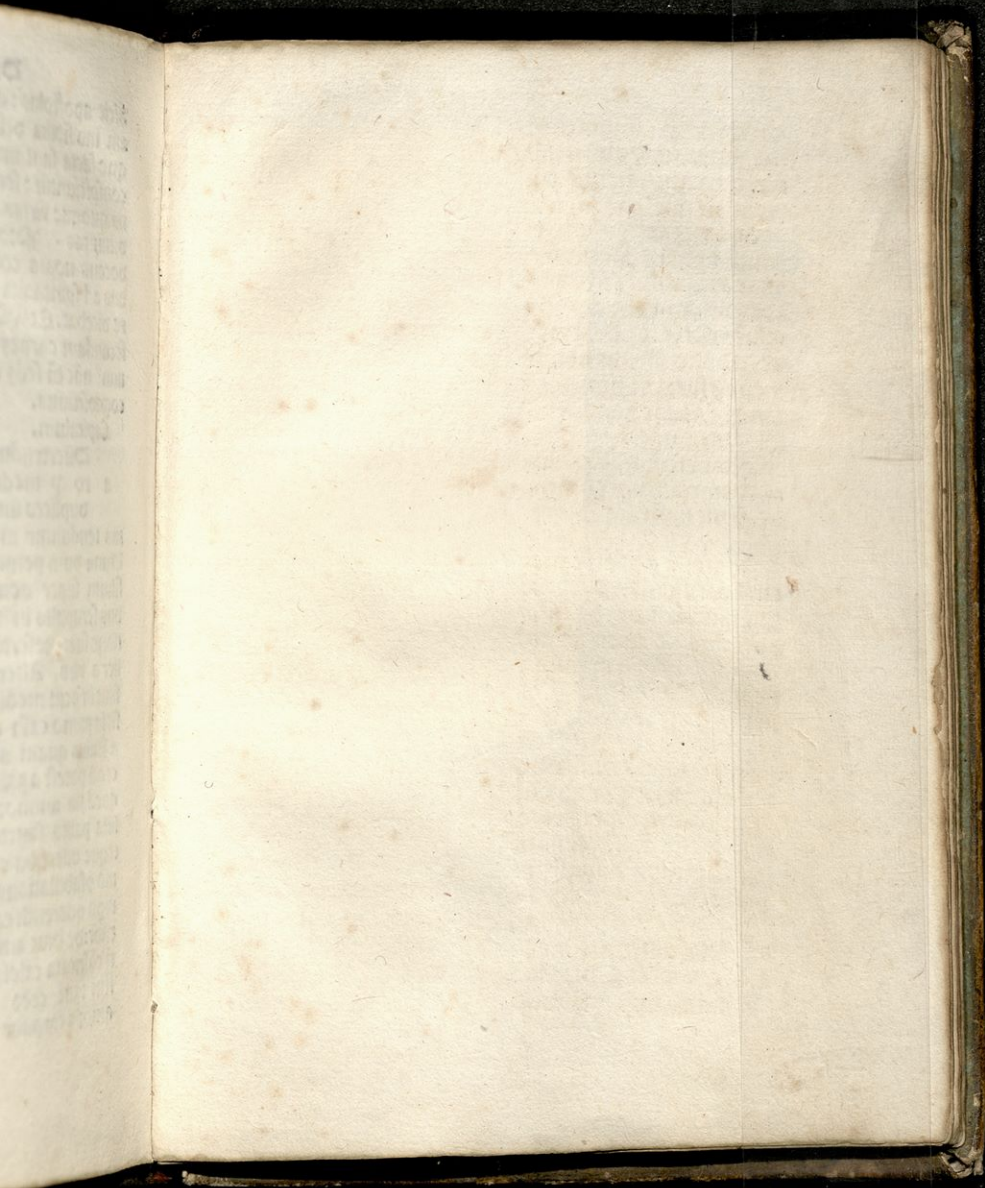
Auertat deus a seruis su
is id quod reliquum file
mus. Timeo inquit apo
stolus nedum spiritu ce
peris carnem consuma
mini. Scripsi iam pluri
es talia consequenter ad
Augustinum nominatim
in tractatulo de probatio
ne spirituum. Incurrunt
aliud periculum medita
tes dum in solis fantasi
is: dum solis imaginibus
corporeis se tradunt: et to
to corde vehementer in
cumbunt. fit proinde qd
meditans dum transire
satagit in contemplatio
nem collabatur ad me
lancollam seu sanctificā
lesionem ita tandem vt
imagines iterum versa
tas in imaginatiua virtu
te pro rebus ipsis exterio
ribus accipiat. Et sicut e
uenit insomniantibus dū
dormiunt: non aliter istis
in vigilia contingit quo
rum verba et opera nul
lam iter se connexionem
nullum hominem fer

uāt: vbi neqz est principi-
um neque finis vbi sicut
vulgo dicitur . neque est
caput neque cauda: sed
de gallo fit saltus ad ci-
gnū: ita vt vigilātes som-
niare videantur. De qua
libet dicunt vulgares Itz
resuēt on font en resue-
rie. Porro timent non ti-
menda sperant non spe-
randa. Nunc gaudio dis-
soluūtur: nunc subito me-
rore tabescunt. Quales
egēt ampli? somēto sacra-
tis q̄ monitōe sapiētis.

Joannis gerson cance-
larij parisiensis: de contē-
ptu mundi libri quatuor-
vno cum tractatu de me-
ditatōe cordis felici numi
ne finit. Impressus Le-
netijs p. Petz de querē-
gis bergomēsez ⁊ p. Joā-
ne mariam d. hocimiano
d. monte ferato anno dñi
•M. cccc. lxxxiij die vero
xiiij. mēsis aplis regnāte
iclyto pncipe Augustino
barbadico.

Registrum.
a b c d e f g h i k l
Omnes sunt quaterni.

Hain 9107.

421

Lib
be